

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวิถีชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ
2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
3. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) จังหวัด		
ปัตตานี	600	33.3
ยะลา	600	33.3
นราธิวาส	600	33.3
2) เขตพื้นที่ที่อาศัย		
เมือง	900	50.0
ชนบท	900	50.0
3) เพศ		
หญิง	1025	56.9
ชาย	775	43.1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
4) อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	383	21.3
18-20 ปี	711	39.5
21-23 ปี	472	26.2
24-25 ปี	234	13.0
อายุเฉลี่ย= 19.9	อายุต่ำสุด=15	อายุสูงสุด=25

จากตารางที่ 5 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชน โดยปรากฏผลดังนี้

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยอยู่ในปัตตานี ยะลา และนราธิวาสจำนวนเท่ากันทุกจังหวัด (ร้อยละ 33.3)
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 50.0)
- 3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 56.9 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 43.1
- 4) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุ 18-20 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 39.5) รองลงมามีอายุ 21-23 ปี (ร้อยละ 26.2) ต่ำกว่า 18 ปี (ร้อยละ 21.3) และ 24-25 ปี (ร้อยละ 13.0) ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) จังหวัด		
ปัตตานี	600	33.3
ยะลา	600	33.3
นราธิวาส	600	33.3
2) เขตพื้นที่ที่อาศัย		
เมือง	900	50.0
ชนบท	900	50.0
3) เพศ		
หญิง	805	44.7
ชาย	995	55.3
4) อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	474	26.3
31-40 ปี	624	34.7
41-50 ปี	390	21.7
51 ปีขึ้นไป	312	17.3
อายุเฉลี่ย= 39.6	อายุต่ำสุด=28	อายุสูงสุด=63
5) วุฒិการศึกษาทางสามัญ		
ประถมศึกษา	576	32.0
มัธยมศึกษา	216	12.0
อนุปริญญา	504	28.0
ปริญญาตรี	360	20.0
สูงกว่าปริญญาตรี	144	8.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
6) วุฒិการศึกษทางศาสนา		
อิตติคาลัย	864	48.0
มุตาวัดสิต	360	20.0
ชานาวี	360	20.0
ปริญญาครี	216	12.0
7) อาชีพ		
เกษตรกรรม	864	48.0
ค้าขาย	432	24.0
รับจ้าง/ลูกจ้าง	144	8.0
รับราชการ	216	12.0
ช่าง	144	8.0

จากตารางที่ 6 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นประชนทั่วไป โดยปรากฏผลดังนี้

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยอยู่ในปัดธานี ยะลา และนราธิวาสจำนวนเท่ากันทุกจังหวัด (ร้อยละ 33.3)
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 50.0)
- 3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.3 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 44.7
- 4) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุ 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 34.7) รองลงมามีอายุต่ำกว่า 31 ปี (ร้อยละ 26.3) 41-50 ปี (ร้อยละ 21.7) และ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 17.3) ตามลำดับ
- 5) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีการศึกษาทางสามัญในระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 32.0) รองลงมามีการศึกษาในระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 28.0) ปริญญาครี (ร้อยละ 20.0) มัธยมศึกษา (ร้อยละ 12.0) และสูงกว่าปริญญาครี (ร้อยละ 8.0) ตามลำดับ

6) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีการศึกษาทางศาสนาในระดับอุดมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา (ร้อยละ 48.0) รองลงมาเป็นการศึกษาในระดับมศควศสศ (ร้อยละ 20.0) ชานาวิทย์ (ร้อยละ 20.0) และปริญญาตรี (ร้อยละ 12.0) ตามลำดับ

7) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 48.0) รองลงมาคืออาชีพค้าขาย (ร้อยละ 24.0) รับราชการ (ร้อยละ 12.0) รับจ้าง/ลูกจ้าง (ร้อยละ 8.0) และช่าง (ร้อยละ 8.0) ตามลำดับ

1.3 การศึกษาวิถีชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิม

1) ด้านการคบเพื่อนเพศเดียวกัน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของหลักการ ในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ทำกับเพื่อนเพศเดียวกัน

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 1		
ฐานะ	93	5.2
รูปร่างหน้าตา	126	7.0
แนวคิด/อุดมการณ์	690	38.3
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	213	11.8
นิสัยใจคอ	621	34.5
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	57	3.2
2) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 2		
ฐานะ	120	6.7
รูปร่างหน้าตา	138	7.7
แนวคิด/อุดมการณ์	410	22.8
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	467	25.9
นิสัยใจคอ	510	28.3
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	155	8.6

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
3) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 3		
ฐานะ	181	10.1
รูปร่างหน้าตา	85	4.7
แนวคิด/อุดมการณ์	558	31.0
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	457	25.4
นิสัยใจคอ	387	21.5
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	132	7.3
4) กิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เรียนพิเศษ	361	20.1
เล่นกีฬา	871	48.4
เล่นดนตรี	445	24.7
ซิงมอเตอร์ไซด์	1,200	66.7
เที่ยวเตร่	1,216	67.6
พูดคุยสนทนาประจำวัน	1,092	60.7
เล่นเกมส์	1,105	61.4

จากตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับหลักการในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนให้ความสำคัญลำดับที่ 1 กับการเลือกคบเพื่อนที่แนวคิดและอุดมการณ์มากที่สุด (ร้อยละ 38.3) รองลงมาคบเพื่อนที่นิสัยใจคอ (ร้อยละ 34.5) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 11.8) รูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 7.0) ฐานะ (ร้อยละ 5.2) และผลประโยชน์ที่ได้รับ (ร้อยละ 3.2) ตามลำดับ

2) เยาวชนให้ความสำคัญลำดับที่ 2 กับการเลือกคบเพื่อนที่นิสัยใจคมากที่สุด (ร้อยละ 28.3) รองลงมาคบเพื่อนที่กิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 25.9) แนวคิดและอุดมการณ์ (ร้อยละ 22.8) ผลประโยชน์ที่ได้รับ (ร้อยละ 8.6) รูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 7.7) และฐานะ (ร้อยละ 6.7) ตามลำดับ

3) เยาวชนให้ความสำคัญลำดับที่ 3 กับการเลือกคบเพื่อนที่แนวคิดและอุดมการณ์มากที่สุด (ร้อยละ 31.0) รองลงมาคบเพื่อนที่กิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 25.4) นิสัยใจคอ (ร้อยละ 21.5) ฐานะ (ร้อยละ 10.1) ผลประโยชน์ที่ได้รับ (ร้อยละ 7.3) และรูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 7.3) ตามลำดับ

4) เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการร่วมกันเที่ยวเตร่มากที่สุด (ร้อยละ 67.6) รองลงมา ร่วมกันซิ่งมอเตอร์ไซค์ (ร้อยละ 66.7) เล่นเกมส์ (ร้อยละ 61.4) พุดคุยสนทนาประจำวัน (ร้อยละ 60.7) เล่นกีฬา (ร้อยละ 48.4) เล่นดนตรี (ร้อยละ 24.7) และเรียนพิเศษ (ร้อยละ 20.1) ตามลำดับ

2) ด้านการคบเพื่อนต่างเพศ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของหลักการในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนต่างเพศ

การคบเพื่อนต่างเพศ	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 1		
ฐานะ	106	5.9
รูปร่างหน้าตา	272	15.1
แนวคิด/อุดมการณ์	527	29.3
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	217	12.1
นิสัยใจคอ	621	34.5
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	57	3.2
2) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 2		
ฐานะ	115	6.4
รูปร่างหน้าตา	74	4.1
แนวคิด/อุดมการณ์	402	22.3
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	461	25.6
นิสัยใจคอ	585	32.5
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	163	9.1
3) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 3		
ฐานะ	167	9.3
รูปร่างหน้าตา	123	6.8
แนวคิด/อุดมการณ์	536	29.8
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	462	25.7
นิสัยใจคอ	382	21.2
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	130	7.2

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การคบเพื่อนต่างประเทศ	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
4) กิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อน	(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
เรียนพิเศษ	342	19.0
เล่นกีฬา	289	16.1
เล่นดนตรี	260	14.4
ชมมอเตอร์ไซด์	831	46.7
เที่ยวเตร่	960	53.3
พูดคุยสนทนาประจำวัน	1,171	65.1
เล่นเกมส์	194	10.8

จากตารางที่ 8 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับหลักการในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนต่างประเทศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนให้ความสำคัญลำดับที่ 1 กับการเลือกคบเพื่อนที่นิสัยใจคอบมากที่สุด (ร้อยละ 34.5) รองลงมาคบเพื่อนที่แนวคิดอุดมการณ์ (ร้อยละ 29.3) รูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 15.1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 12.1) ฐานะ (ร้อยละ 5.9) และผลประโยชน์ที่ได้รับ (ร้อยละ 3.2) ตามลำดับ

2) เยาวชนให้ความสำคัญลำดับที่ 2 กับการเลือกคบเพื่อนที่นิสัยใจคอบมากที่สุด (ร้อยละ 32.5) รองลงมาคบเพื่อนที่กิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 25.6) แนวคิดและอุดมการณ์ (ร้อยละ 22.3) ผลประโยชน์ที่ได้รับ (ร้อยละ 9.1) ฐานะ (ร้อยละ 6.4) และรูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับ

3) เยาวชนให้ความสำคัญลำดับที่ 3 กับการเลือกคบเพื่อนที่มีแนวคิดและอุดมการณ์มากที่สุด (ร้อยละ 29.8) รองลงมาคบเพื่อนที่กิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 25.7) นิสัยใจคอ (ร้อยละ 21.2) ฐานะ (ร้อยละ 9.3) ผลประโยชน์ที่ได้รับ (ร้อยละ 7.2) และรูปร่างหน้าตา (ร้อยละ 6.8) ตามลำดับ

4) เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการร่วมกันพูดคุยสนทนาประจำวันมากที่สุด (ร้อยละ 65.1) รองลงมาทำร่วมกันเที่ยวเตร่ (ร้อยละ 53.3) ชมมอเตอร์ไซด์ (ร้อยละ 46.7) เรียนพิเศษ (ร้อยละ 19.0) เล่นกีฬา (ร้อยละ 16.1) เล่นดนตรี (ร้อยละ 14.4) และเล่นเกมส์ (ร้อยละ 10.8) ตามลำดับ

3) ด้านการศึกษา

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการศึกษาด้านสามัญและด้านศาสนา

การศึกษา	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) การศึกษาด้านสามัญ		
กำลังศึกษา	709	39.4
สำเร็จการศึกษา	1,091	60.6
1.1) ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา		
มัธยมศึกษา	236	33.3
ปวช.	82	11.6
ปวท./ ปวส.	111	15.7
ปริญญาตรี	280	39.5
1.2) ระดับการศึกษาที่สำเร็จ		
ประถมศึกษา	334	30.6
มัธยมศึกษา	330	30.2
ปวช.	170	15.6
ปวท./ ปวส.	83	7.6
ปริญญาตรี	174	15.9
2) การศึกษาด้านศาสนา		
กำลังศึกษา	209	11.6
สำเร็จการศึกษา	1,591	88.4
2.1) ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา		
คาตอลิก	65	31.1
อิมตีดาย์	72	34.4
มุตาวัสสิต	47	22.5
ฆานาวีฮ์	25	12.0

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การศึกษา	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
2.2) ระดับการศึกษาที่สำเร็จ		
ศาตีกา	367	23.1
อิตคาคออี	365	22.9
มุดาวัสลิต	477	30.0
ชานาวี	317	19.9
ปริญญาคตรี	65	4.1

จากตารางที่ 9 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาด้านสามัญและด้านศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านสามัญ คิดเป็นร้อยละ 60.6 โดยสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 30.6) รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 30.2) ปริญญาตรี (ร้อยละ 15.9) ปวช. (ร้อยละ 15.6) และ ปวท./ปวส. (ร้อยละ 7.6) ตามลำดับ สำหรับเยาวชนอีกร้อยละ 39.4 กำลังศึกษาอยู่ โดยศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 39.5) รองลงมากำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 33.3) ปวท./ปวส. (ร้อยละ 15.7) และ ปวช. (ร้อยละ 11.6) ตามลำดับ

2) เยาวชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนา คิดเป็นร้อยละ 88.4 โดยสำเร็จการศึกษาในระดับอิสลามศึกษาดอนกลาง (มุดาวัสลิต) มากที่สุด (ร้อยละ 30.0) รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับศาตีกา (ร้อยละ 23.1) อิสลามศึกษาดอนต้น (อิตคาคออี) (ร้อยละ 22.9) อิสลามศึกษาดอนปลาย (ชานาวี) (ร้อยละ 19.9) และปริญญาตรี (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับ สำหรับเยาวชนอีกร้อยละ 11.6 กำลังศึกษาอยู่ โดยศึกษาในระดับอิสลามศึกษาดอนต้น (อิตคาคออี) มากที่สุด (ร้อยละ 34.4) รองลงมากำลังศึกษาในระดับศาตีกา (ร้อยละ 31.1) อิสลามศึกษาดอนกลาง (มุดาวัสลิต) (ร้อยละ 22.5) และ อิสลามศึกษาดอนปลาย (ชานาวี) (ร้อยละ 12.0) ตามลำดับ

4) การใช้เวลาว่าง

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของการใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่าง	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) กิจกรรมที่ทำในลำดับที่ 1		
เล่นกีฬา	141	7.8
อยู่กับเพื่อน	331	18.4
อ่านหนังสือ	110	6.1
ขี่รถเล่น	268	14.9
เที่ยว	220	12.2
ดูหนังฟังเพลง	216	12.0
เล่นเกม	126	7.0
ช่วยพ่อแม่	126	7.0
เรียนพิเศษ	262	14.6
2) กิจกรรมที่ทำในลำดับที่ 2		
เล่นกีฬา	163	9.1
อยู่กับเพื่อน	116	6.4
อ่านหนังสือ	178	9.9
ขี่รถเล่น	262	14.6
เที่ยว	271	15.1
ดูหนังฟังเพลง	296	16.4
เล่นเกม	178	9.9
ช่วยพ่อแม่	103	5.7
เรียนพิเศษ	233	12.9

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การใช้เวลาว่าง	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
3) กิจกรรมที่ทำในลำดับที่ 3		
เล่นกีฬา	227	12.6
อยู่กับเพื่อน	208	11.6
อ่านหนังสือ	206	11.4
ขี่รถเล่น	189	10.5
เที่ยว	188	10.4
ดูหนังฟังเพลง	169	9.4
เล่นเกม	204	11.3
ช่วยพ่อแม่	211	11.7
เรียนพิเศษ	198	11.0

จากตารางที่ 10 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) การใช้เวลาว่างในลำดับที่ 1 เยาวชนใช้เวลาว่างโดยการอยู่กับเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 18.4) รองลงมา 3 อันดับแรก คือ ใช้เวลาว่างโดยขี่รถเล่น (ร้อยละ 14.9) เรียนพิเศษ (ร้อยละ 14.6) และเที่ยว (ร้อยละ 12.2) ตามลำดับ

2) การใช้เวลาว่างในลำดับที่ 2 เยาวชนใช้เวลาว่างโดยการดูหนังฟังเพลงมากที่สุด (ร้อยละ 16.4) รองลงมา 3 อันดับแรก คือ ใช้เวลาว่างโดยการเที่ยว (ร้อยละ 15.1) ขี่รถเล่น (ร้อยละ 14.6) และเรียนพิเศษ (ร้อยละ 12.9) ตามลำดับ

3) การใช้เวลาว่างในลำดับที่ 3 เยาวชนใช้เวลาว่างโดยการเล่นกีฬามากที่สุด (ร้อยละ 12.6) รองลงมา 3 อันดับแรก คือ ใช้เวลาว่างโดยการช่วยพ่อแม่ (ร้อยละ 11.7) อยู่กับเพื่อน (ร้อยละ 11.6) และอ่านหนังสือ (ร้อยละ 11.4) ตามลำดับ

5) การข้องเกี่ยวกับอบายมุข

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการข้องเกี่ยวกับอบายมุข

การข้องเกี่ยวกับอบายมุข	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
พนันบอล	1,047	58.2
คาราโอเกะ	994	55.2
สูบบุหรี่	1,137	63.2
ขาสเปคคิค	600	33.3
คิมเหล้าเบียร์	630	35.0
เที่ยวกลางคืน	1,080	60.0
ไฟ ลูกเต๋า ไฮโล	720	40.0

หมายเหตุ : เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 11 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการข้องเกี่ยวกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนมีการสูบบุหรี่มากที่สุด (ร้อยละ 63.2) รองลงมา 3 อันดับแรก คือ เที่ยวกลางคืน (ร้อยละ 60.0) พนันบอล (ร้อยละ 58.2) และคาราโอเกะ (ร้อยละ 55.2) ตามลำดับ

6) การทำงาน

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของการทำงาน

การทำงาน	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) การประกอบอาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1,289	71.6
ประกอบอาชีพ	511	28.4
2) สาเหตุที่ไม่ประกอบอาชีพ		
กำลังศึกษา	709	55.0
ไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร	224	17.4
หางานยาก	216	16.8
ตกงาน	140	10.9
3) อาชีพที่ประกอบ		
เกษตรกรรม	174	34.1
ค้าขาย	56	11.0
รับจ้าง	85	16.6
ลูกจ้าง	123	24.1
รับราชการ	73	14.3

จากตารางที่ 12 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 71.6 โดยมีสาเหตุมาจากกำลังศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 55.0) รองลงมาสาเหตุมาจากไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร (ร้อยละ 17.4) หางานยาก (ร้อยละ 16.8) และตกงาน (ร้อยละ 10.9) ตามลำดับ ส่วนเยาวชนอีกร้อยละ 28.4 มีการประกอบอาชีพ โดยประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 34.1) รองลงมาประกอบอาชีพลูกจ้าง (ร้อยละ 24.1) รับจ้าง (ร้อยละ 16.6) รับราชการ (ร้อยละ 14.3) และค้าขาย (ร้อยละ 11.0) ตามลำดับ

7) การแต่งกาย

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของการแต่งกายของเยาวชนชาย

การแต่งกายของเยาวชนชาย	จำนวน (n=1,025)	ร้อยละ
1) เสื้อ		
ตะไละบลาอ (เสื้อแขนยาว-ชายเสื้อยาวถึงสะโพก)	152	14.8
บิคแขนสั้น	306	29.9
บิคแขนกุด	251	24.5
บิคที่มีรูป	316	30.8
2) กางเกง		
ขยวธรรมดา	281	27.4
ขสั้น	349	34.0
ยีนส์	197	19.2
วอร์มขยว	198	19.3

จากตารางที่ 13 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งกายของเยาวชนชายไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใส่เสื้อบิคที่มีรูป (ร้อยละ 30.8) รองลงมาใส่เสื้อบิคแขนสั้น (ร้อยละ 29.9) เสื้อบิคแขนกุด (ร้อยละ 24.4) และเสื้อตะไละบลาอ (ร้อยละ 14.8) ตามลำดับ สำหรับกางเกงนั้นเยาวชนส่วนใหญ่ใส่กางเกงขสั้น (ร้อยละ 34.0) รองลงมาใส่กางเกงขยวธรรมดา (ร้อยละ 27.4) กางเกงวอร์มขยว (ร้อยละ 19.3) และกางเกงยีนส์ (ร้อยละ 19.2) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของการแต่งกายของเยาวชนหญิง

การแต่งกายของเยาวชนหญิง	จำนวน (n=775)	ร้อยละ
1) ผ้าคลุมผม		
ไม่คลุม	329	42.5
เล็กกระทัดรัด	351	45.3
ใหญ่มิคชิด	95	12.3
2) กระโปรง		
ไม่ชอบใส่	100	12.9
รัดรูป	466	60.1
สั้นกระทัดรัด	100	12.9
ใหญ่มิคชิด	109	14.1
3) เสื้อ		
ยืดแขนสั้น	162	20.9
ยืดที่มีรูป	200	25.8
ขนาดเล็ก	318	41.0
ใหญ่มิคชิด	95	12.3
4) กางเกง		
ยีนส์	218	28.1
วอร์มขาขาว	97	12.5
ขาสั้น	133	17.2
รัดรูป	327	42.2

จากตารางที่ 14 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งกายของเยาวชนหญิงไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

- 1) เยาวชนส่วนใหญ่ใส่ผ้าคลุมผมขนาดเล็กกระทัดรัด (ร้อยละ 45.3) รองลงมาไม่ใส่ผ้าคลุมผม (ร้อยละ 42.5) และใส่ผ้าคลุมผ้าขนาดใหญ่่มิคชิด (ร้อยละ 12.3) ตามลำดับ
- 2) เยาวชนส่วนใหญ่ใส่กระโปรงที่รัดรูป (ร้อยละ 60.1) รองลงมาใส่กระโปรงใหญ่มิคชิด (ร้อยละ 14.4) ไม่ชอบใส่ (ร้อยละ 12.9) และกระโปรงสั้นกระทัดรัด (ร้อยละ 12.9) ตามลำดับ

3) เยาวชนส่วนใหญ่ใส่เสื้อยืดขนาดเล็ก (ร้อยละ 41.0) รองลงมาใส่เสื้อยืดที่มีรูป (ร้อยละ 25.8) เสื้อยืดแขนสั้น (ร้อยละ 20.9) และใหญ่มีคิซิด (ร้อยละ 12.3) ตามลำดับ

4) เยาวชนส่วนใหญ่ใส่กางเกงรัดรูป (ร้อยละ 42.2) รองลงมาใส่กางเกงยีนส์ (ร้อยละ 28.1) กางเกงวอร์มขาสั้น (ร้อยละ 17.2) และกางเกงวอร์มขายาว (ร้อยละ 12.5) ตามลำดับ

8) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัว

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับครอบครัว	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) ระดับความสัมพันธ์		
น้อย	465	25.8
ปานกลาง	643	35.7
มาก	692	38.4
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1		
ไม่มี	457	25.4
กินข้าว	113	6.3
เที่ยว/ช้อปปิ้ง	336	18.7
เยี่ยมญาติ	175	9.7
ละหมาด	200	11.1
ปรึกษาหารือ	270	15.0
ดูโทรทัศน์	249	13.8
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2		
ไม่มี	727	40.4
กินข้าว	180	10.0
เที่ยว/ช้อปปิ้ง	239	13.3
เยี่ยมญาติ	96	5.3
ละหมาด	238	13.2
ปรึกษาหารือ	215	11.9
ดูโทรทัศน์	105	5.8

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับครอบครัว	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3		
ไม่มี	1,313	72.9
กินข้าว	133	7.4
เที่ยว/ซื้อปิ้ง	114	6.3
เยี่ยมญาติ	53	2.9
ละหมาด	53	2.9
ปรึกษาหารือ	65	3.6
คูโทรศัพท์	69	3.8

จากตารางที่ 15 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวในระดับมาก (ร้อยละ 38.4) รองลงมา มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (ร้อยละ 35.7) และระดับน้อย (ร้อยละ 25.8) ตามลำดับ

2) เฉพาะกิจกรรมที่ทำกับครอบครัวในลำดับที่ 1 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่ร่วมกันเที่ยว/ซื้อปิ้ง (ร้อยละ 18.7) รองลงมา 3 อันดับแรกคือร่วมกันปรึกษาหารือ (ร้อยละ 15.0) คูโทรศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 13.8) และละหมาดร่วมกัน (ร้อยละ 11.1) ตามลำดับ

3) เฉพาะกิจกรรมที่ทำกับครอบครัวในลำดับที่ 2 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่ร่วมกันเที่ยว/ซื้อปิ้ง (ร้อยละ 13.3) รองลงมา 3 อันดับแรกคือละหมาดร่วมกัน (ร้อยละ 13.2) ร่วมกันปรึกษาหารือ (ร้อยละ 11.9) และร่วมกันกินข้าว (ร้อยละ 10.0) และ ตามลำดับ

4) เฉพาะกิจกรรมที่ทำกับครอบครัวในลำดับที่ 3 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่ร่วมกันกินข้าว (ร้อยละ 7.4) รองลงมา 3 อันดับแรกคือร่วมกันเที่ยว/ซื้อปิ้ง (ร้อยละ 6.3) คูโทรศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 3.8) และร่วมกันปรึกษาหารือ (ร้อยละ 3.6) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับญาติพี่น้อง

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับญาติพี่น้อง	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) ระดับความสัมพันธ์		
น้อย	778	43.2
ปานกลาง	772	42.9
มาก	250	13.9
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1		
ไม่มี	343	19.1
เยี่ยมเยียน	689	38.3
ช่วยงานบุญ	727	40.4
เที่ยว	41	2.3
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2		
ไม่มี	718	39.9
เยี่ยมเยียน	381	21.2
ช่วยงานบุญ	311	17.3
เที่ยว	390	21.7
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3		
ไม่มี	1,068	59.3
เยี่ยมเยียน	114	6.3
ช่วยงานบุญ	153	8.5
เที่ยว	465	25.8

จากตารางที่ 16 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

- 1) เยาวชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องในระดับน้อย (ร้อยละ 43.2) รองลงมา มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (ร้อยละ 42.9) และระดับมาก (ร้อยละ 13.9) ตามลำดับ
- 2) เฉพาะกิจกรรมที่ทำร่วมกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 1 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการช่วยงานบุญ (ร้อยละ 40.4) รองลงมา มีการเยี่ยมเยียน (ร้อยละ 38.3) และมีการเที่ยว (ร้อยละ 2.3) ตามลำดับ

3) เฉพาะกิจกรรมที่ร่วมทำกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 2 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการเที่ยว (ร้อยละ 21.7) รองลงมา มีการเยี่ยมชม (ร้อยละ 21.2) และมีการช่วยงานบุญ (ร้อยละ 17.3) ตามลำดับ

4) เฉพาะกิจกรรมที่ร่วมทำกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 3 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการเที่ยว (ร้อยละ 25.8) รองลงมา มีการช่วยงานบุญ (ร้อยละ 8.5) และมีการเยี่ยมชม (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ

9) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและชุมชน

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนบ้าน

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับเพื่อนบ้าน	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) ระดับความสัมพันธ์		
น้อย	977	54.3
ปานกลาง	496	27.6
มาก	327	18.2
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1		
ไม่มี	622	34.6
เยี่ยมชม	530	29.4
ช่วยงานบุญ	434	24.1
ถามสารทุกข์สุก	214	11.9
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2		
ไม่มี	975	54.2
เยี่ยมชม	291	16.2
ช่วยงานบุญ	248	13.8
ถามสารทุกข์สุก	286	15.9
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3		
ไม่มี	1,138	63.2
เยี่ยมชม	205	11.4
ช่วยงานบุญ	199	11.1
ถามสารทุกข์สุก	258	14.3

จากตารางที่ 17 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

- 1) เยาวชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านในระดับน้อย (ร้อยละ 54.3) รองลงมามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (ร้อยละ 27.6) และระดับมาก (ร้อยละ 18.2) ตามลำดับ
- 2) เฉพาะกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนบ้านในลำดับที่ 1 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการเยี่ยมไข้ (ร้อยละ 29.4) รองลงมามีการช่วยงานบุญ (ร้อยละ 24.1) และมีการถามสารทุกข์สุกข์ (ร้อยละ 11.9) ตามลำดับ
- 3) เฉพาะกิจกรรมที่ทำกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 2 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการเยี่ยมไข้ (ร้อยละ 16.2) รองลงมามีการถามสารทุกข์สุกข์ (ร้อยละ 15.9) และมีการช่วยงานบุญ (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ
- 4) เฉพาะกิจกรรมที่ทำกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 3 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการถามสารทุกข์สุกข์ (ร้อยละ 14.3) รองลงมามีการเยี่ยมไข้ (ร้อยละ 11.4) และมีการช่วยงานบุญ (ร้อยละ 11.1) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์กับชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
	(n=1,800)	
น้อย	536	29.8
ปานกลาง	854	47.4
มาก	410	22.8

จากตารางที่ 18 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47.4) รองลงมามีความสัมพันธ์ระดับน้อย (ร้อยละ 29.8) และระดับมาก (ร้อยละ 22.8) ตามลำดับ

10) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

การบำเพ็ญประโยชน์	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) ระดับการบำเพ็ญประโยชน์		
ไม่เคย	496	27.6
นาน ๆ ครั้ง	499	27.7
บ่อยครั้ง	645	35.8
ประจำ	160	8.9
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1		
ไม่มี	496	27.6
พัฒนามัสยิด	278	15.4
พัฒนาสุสาน	293	16.3
พัฒนารร.คาตอลิก	237	13.2
ขุดลอกคูคลอง	144	8.0
กำจัดขยะ	166	9.2
สวดส้องดูแล	186	10.3
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2		
ไม่มี	754	41.9
พัฒนามัสยิด	217	12.1
พัฒนาสุสาน	100	5.6
พัฒนารร.คาตอลิก	131	7.3
ขุดลอกคูคลอง	171	9.5
กำจัดขยะ	241	13.4
สวดส้องดูแล	186	10.3

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การบำเพ็ญประโยชน์	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3		
ไม่มี	1,038	57.7
พัฒนามัสยิด	36	2.0
พัฒนาสุสาน	161	8.9
พัฒนารร.คาตอลิก	192	10.7
ขุดลอกคูคลอง	197	10.9
กำจัดขยะ	126	7.0
สวดสัจกุศล	50	2.8

จากตารางที่ 19 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนส่วนใหญ่มีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนบ่อยครั้ง (ร้อยละ 35.8) รองลงมามีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 27.7) ไม่เคย (ร้อยละ 27.6) และประจำ (ร้อยละ 8.9) ตามลำดับ

2) เฉพาะกิจกรรมที่บำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมในลำดับที่ 1 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการพัฒนาสุสาน (ร้อยละ 16.3) รองลงมา 3 อันดับแรกคือมีการพัฒนามัสยิด (ร้อยละ 15.4) พัฒนาโรงเรียนคาตอลิก (ร้อยละ 13.2) และมีการสวดสัจกุศล (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ

3) เฉพาะกิจกรรมที่บำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมในลำดับที่ 2 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการกำจัดขยะ (ร้อยละ 13.4) รองลงมา 3 อันดับแรกคือมีการพัฒนามัสยิด (ร้อยละ 12.1) มีการสวดสัจกุศล (ร้อยละ 10.3) และขุดลอกคูคลอง (ร้อยละ 9.5) ตามลำดับ

4) เฉพาะกิจกรรมที่บำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมในลำดับที่ 3 ปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการขุดลอกคูคลอง (ร้อยละ 10.9) รองลงมา 3 อันดับแรกคือมีการพัฒนาโรงเรียนคาตอลิก (ร้อยละ 10.7) พัฒนาสุสาน (ร้อยละ 8.9) และกำจัดขยะ (ร้อยละ 7.0) ตามลำดับ

11) การปฏิบัติศาสนกิจ

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติศาสนกิจ

การปฏิบัติศาสนกิจ	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) ละหมาดห้าเวลา		
ไม่เคย	396	22.0
นาน ๆ ครั้ง	512	28.4
บ่อยครั้ง	461	25.6
ประจำ	431	23.9
2) ละหมาดภาคสมัครใจ (สุนัต)		
ไม่เคย	999	55.5
นาน ๆ ครั้ง	288	16.0
บ่อยครั้ง	282	15.7
ประจำ	231	12.8
3) ถู้อีลอคในเดือนรอมฎอน		
ไม่เคย	396	22.0
นาน ๆ ครั้ง	302	16.8
บ่อยครั้ง	519	28.8
ประจำ	583	32.4
4) ถู้อีลอคภาคสมัครใจ (สุนัต)		
ไม่เคย	654	36.3
นาน ๆ ครั้ง	524	29.1
บ่อยครั้ง	389	21.6
ประจำ	233	12.9
5) การบริจาคทาน		
ไม่เคย	647	35.9
นาน ๆ ครั้ง	569	31.6
บ่อยครั้ง	390	21.7
ประจำ	194	10.8

ตารางที่ 20 (ต่อ)

การปฏิบัติศาสนกิจ	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
6) การอ่านอัลกุรอาน		
ไม่เคย	531	29.5
นาน ๆ ครั้ง	482	26.8
บ่อยครั้ง	391	21.7
ประจำ	396	22.0
7) การกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้า (ซิเกร)		
ไม่เคย	577	32.1
นาน ๆ ครั้ง	488	27.1
บ่อยครั้ง	304	16.9
ประจำ	431	23.9

จากตารางที่ 20 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

- 1) เยาวชนส่วนใหญ่มีการละหมาดห้าเวลา นาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 28.4) รองลงมา มีการละหมาดบ่อยครั้ง (ร้อยละ 25.6) ประจำ (ร้อยละ 23.9) และไม่เคย (ร้อยละ 22.0) ตามลำดับ
- 2) เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยละหมาดภาคสมัครใจ (ร้อยละ 55.5) รองลงมา มีการละหมาดนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 16.0) บ่อยครั้ง (ร้อยละ 15.7) และประจำ (ร้อยละ 12.8) ตามลำดับ
- 3) เยาวชนส่วนใหญ่มีการถือศีลอดเดือนรอมฎอนประจำ (ร้อยละ 32.4) รองลงมา มีการถือศีลอดบ่อยครั้ง (ร้อยละ 28.8) ไม่เคย (ร้อยละ 22.0) และนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 16.8) ตามลำดับ
- 4) เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยถือศีลอดภาคสมัครใจ (ร้อยละ 36.3) รองลงมา มีการถือศีลอดนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 29.1) บ่อยครั้ง (ร้อยละ 21.6) และประจำ (ร้อยละ 12.9) ตามลำดับ
- 5) เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยบริจาคทาน (ร้อยละ 35.9) รองลงมา มีการบริจาคทานนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 31.6) บ่อยครั้ง (ร้อยละ 21.7) และประจำ (ร้อยละ 10.8) ตามลำดับ
- 6) เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยอ่านอัลกุรอาน (ร้อยละ 29.5) รองลงมา มีการอ่านอัลกุรอานนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 26.8) ประจำ (ร้อยละ 22.0) และบ่อยครั้ง (ร้อยละ 21.7) ตามลำดับ
- 7) เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้า (ร้อยละ 32.1) รองลงมา มีการกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้า นาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 27.1) ประจำ (ร้อยละ 23.9) และบ่อยครั้ง (ร้อยละ 16.9) ตามลำดับ

12) เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมใน สถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
1) การมีส่วนร่วม		
ไม่มี	318	17.7
มี	1,482	82.3
2) สาเหตุที่มีส่วนร่วม		
ต้องการค่าจ้าง	470	31.7
ถูกหลอก	324	21.9
รู้เท่าไม่ถึงการณ์	329	22.2
ติดยาเสพติด	206	13.9
รับคำสอนที่ผิด/บิดเบือน	153	10.3
3) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมลำดับที่ 1		
เผาสถานที่ราชการ	295	19.9
ระเบิดสถานที่ราชการ	221	14.9
ฆ่าผู้บริสุทธิ์	177	11.9
ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	381	25.7
เผาสถานที่เอกชน	204	13.8
4) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมลำดับที่ 2		
เผาสถานที่ราชการ	289	19.5
ระเบิดสถานที่ราชการ	167	11.3
ฆ่าผู้บริสุทธิ์	418	28.2
ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	255	17.2
เผาสถานที่เอกชน	251	16.9

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมใน สถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน	จำนวน (n=1,800)	ร้อยละ
5) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมลำดับที่ 3		
เผาสถานที่ราชการ	102	6.9
ระเบิดสถานที่ราชการ	114	7.7
ฆ่าผู้บริสุทธิ์	337	22.7
ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	544	36.7
เผาสถานที่เอกชน	185	12.5

จากตารางที่ 21 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 82.3 โดยมีสาเหตุมาจากการค่าจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 31.7) รองลงมามีสาเหตุมาจากรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ร้อยละ 22.2) ถูกหลอก (ร้อยละ 21.9) ดิเคยาเสพติด (ร้อยละ 13.9) และรับคำสอนที่ผิด/บิดเบือน (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ

2) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมในลำดับที่ 1 ปรากฏว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในการฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ (ร้อยละ 25.7) รองลงมามีส่วนร่วมในการเผาสถานที่ราชการ (ร้อยละ 19.9) ระเบิดสถานที่ราชการ (ร้อยละ 14.9) เผาสถานที่เอกชน (ร้อยละ 13.8) และฆ่าผู้บริสุทธิ์ (ร้อยละ 11.9) ตามลำดับ

3) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมในลำดับที่ 2 ปรากฏว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในการฆ่าผู้บริสุทธิ์ (ร้อยละ 28.2) รองลงมามีส่วนร่วมในการเผาสถานที่ราชการ (ร้อยละ 19.5) ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ (ร้อยละ 17.2) เผาสถานที่เอกชน (ร้อยละ 16.9) และระเบิดสถานที่ราชการ (ร้อยละ 11.3) ตามลำดับ

4) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมในลำดับที่ 3 ปรากฏว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในการฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ (ร้อยละ 36.7) รองลงมามีส่วนร่วมในการฆ่าผู้บริสุทธิ์ (ร้อยละ 22.7) เผาสถานที่เอกชน (ร้อยละ 12.5) ระเบิดสถานที่ราชการ (ร้อยละ 7.7) และเผาสถานที่ราชการ (ร้อยละ 6.9) ตามลำดับ

13) การเกี่ยวข้องกับอบายมุข การแต่งกาย และการปฏิบัติศาสนกิจจำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของการเกี่ยวข้องกับอบายมุขจำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา

การเกี่ยวข้องกับอบายมุข	ระดับการศึกษาด้านศาสนา			ปริญาตรี
	อิสลามศึกษา ตอนต้น/ศาตีกา	อิสลามศึกษา ตอนกลาง	อิสลามศึกษา ตอนปลาย	
1) พนันบอล				
ไม่เคย	388 44.6%	206 39.3%	216 63.2%	65 100.0%
เคย	481 55.4%	318 60.7%	126 36.8%	0 0.0%
2) คาราโอเกะ				
ไม่เคย	414 47.6%	217 41.4%	201 58.8%	65 100.0%
เคย	455 52.4%	307 58.6%	141 41.2%	0 0.0%
3) สูบบุหรี่				
ไม่เคย	320 36.8%	198 37.8%	122 35.7%	42 64.6%
เคย	549 63.2%	326 62.2%	220 64.3%	23 35.4%
4) ยาเสพติด				
ไม่เคย	577 66.4%	351 67.0%	228 66.7%	65 100.0%
เคย	292 33.6%	173 33.0%	114 33.3%	0 0.0%
5) เหล้าเบียร์				
ไม่เคย	565 65.0%	338 64.5%	221 64.6%	65 100.0%
เคย	304 35.0%	186 35.5%	121 35.4%	0 0.0%

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การเกี่ยวข้องกับอบายมุข	ระดับการศึกษาด้านศาสนา			
	อิสลามศึกษา	อิสลามศึกษา	อิสลามศึกษา	ปริญญาตรี
	ตอนต้น/ตาดีกา	ตอนกลาง	ตอนปลาย	
6) เทียบกลางคืน				
ไม่เคย	341	215	137	65
	39.2%	41.0%	40.1%	100.0%
เคย	528	309	205	0
	60.8%	59.0%	59.9%	0.0%
7) บ่อนการพนัน				
ไม่เคย	534	288	218	65
	61.4%	55.0%	63.7%	100.0%
เคย	335	236	124	0
	38.6%	45.0%	36.3%	0.0%

จากตารางที่ 22 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา พบว่า

1) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกาและอิสลามศึกษาตอนกลางส่วนใหญ่เคยเกี่ยวข้องกับการพนันบอล ส่วนเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการพนันบอล และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับการพนันบอล

2) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกาและอิสลามศึกษาตอนกลางส่วนใหญ่เคยเกี่ยวข้องกับคาราโอเกะ ส่วนเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการคาราโอเกะ และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับการคาราโอเกะ

3) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เคยเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่

4) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการชกมวย และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับการชกมวย

5) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับเหล่าเบียร์ และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับเหล่าเบียร์

6) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เคยเกี่ยวข้องกับการเที่ยวกลางคืน และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับการเที่ยวกลางคืน

7) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับบ่อนการพนัน และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับบ่อนการพนัน

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของการแต่งกายของเยาวชนชายจำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา

การแต่งกายของเยาวชนชาย	ระดับการศึกษาด้านศาสนา			
	อิสลามศึกษา ตอนต้น/ตาดีกา	อิสลามศึกษา ตอนกลาง	อิสลามศึกษา ตอนปลาย	ปริญญาตรี
1) เสื้อ				
ผัดหลักการ	235	142	75	0
(รัด มีรูปแปลก ๆ ใหญ่ ๆ)	47.4%	46.1%	40.5%	0.0%
ถูกหลักการ	261	166	110	30
(แขนยาว, เสื้อมลายู)	52.6%	53.9%	59.5%	100.0%
2) กางเกง				
ผัดหลักการ	219	115	89	0
(ขาสั้น สามส่วน)	44.2%	37.3%	48.1%	0.0%
ถูกหลักการ	315	209	129	30
(ขายาว หลวม ๆ)	63.5%	67.9%	69.7%	100.0%

จากตารางที่ 23 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งกายของเยาวชนชายไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา พบว่า

1) เยาวชนชายที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ใส่เสื้อที่ถูกหลักการ และเยาวชนชายที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนใส่เสื้อที่ถูกหลักการ

2) เยาวชนชายที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ใส่กางเกงที่ถูกหลักการ และเยาวชนชายที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนใส่กางเกงที่ถูกหลักการ

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของการแต่งกายของเยาวชนหญิงจำแนกตามการศึกษาคำานศาสนา

การแต่งกายของเยาวชนหญิง	ระดับการศึกษาด้านศาสนา			ปริญญาตรี
	อิสลามศึกษา ตอนต้น/ตาดีกา	อิสลามศึกษา ตอนกลาง	อิสลามศึกษา ตอนปลาย	
1) เสื้อ				
ผิดหลักการ (แขนสั้น รัดรูป เล็ก)	346 92.8%	189 87.5%	125 79.6%	0 0.0%
ถูกหลักการ (ใหญ่มีดซิด หลวม ๆ ยาว)	27 7.2%	27 12.5%	32 20.4%	29 100.0%
2) กางเกง				
ผิดหลักการ (ขาสั้น รัดรูป)	349 93.6%	201 93.1%	138 87.9%	0 0.0
ถูกหลักการ (หลวม ๆ ยาว ๆ)	24 6.4%	15 6.9%	19 12.1%	29 100.0%
3) ผ้าคลุมผม				
ไม่คลุม	155 41.6%	107 49.5%	67 42.7%	0 0.0%
ผิดหลักการ (เล็กกะทัดรัด)	191 51.2%	82 38.0%	58 36.9%	0 0.0%
ถูกหลักการ (ใหญ่มีดซิด หลวม ๆ)	27 7.2%	27 12.5%	32 20.4%	29 100.0%
4) กระโปรง				
ผิดหลักการ (เล็กกะทัดรัด)	337 90.3%	186 86.1%	123 78.3%	0 0.0%
ถูกหลักการ (ใหญ่มีดซิด หลวม ๆ)	36 9.7%	30 13.9%	34 21.7%	29 100.0%

จากตารางที่ 24 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งกายของเยาวชนหญิงไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา พบว่า

1) เยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ใส่เสื้อที่ผิดหลักการ และเยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนใส่เสื้อที่ถูกหลักการ

2) เยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ใส่กางเกงที่ผิดหลักการ และเยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนใส่กางเกงที่ถูกหลักการ

3) เยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไม่ใส่ผ้าคลุมผมและใส่ผ้าคลุมที่ผิดหลักการ และเยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนใส่ผ้าคลุมผมที่ถูกหลักการ

4) เยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาดีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ใส่กระโปรงที่ผิดหลักการ และเยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนใส่กระโปรงที่ถูกหลักการ

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนจำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา

การปฏิบัติศาสนกิจ	ระดับการศึกษาด้านศาสนา			
	อิสลามศึกษา ตอนต้น/ตาดีกา	อิสลามศึกษา ตอนกลาง	อิสลามศึกษา ตอนปลาย	ปริญญาตรี
1) ละหมาดห้าเวลา				
ไม่เคย	183 21.1%	116 22.1%	77 22.5%	0 0.0%
นาน ๆ ครั้ง	238 27.4%	165 31.5%	92 26.9%	0 0.0%
บ่อยครั้ง	235 27.0%	118 22.5%	93 27.2%	0 0.0%
ประจำ (ทุกวันทุกเวลา)	213 24.5%	125 23.9%	80 23.4%	65 100.0%

ตารางที่ 25 (ต่อ)

การปฏิบัติศาสนกิจ	ระดับการศึกษาด้านศาสนา			
	อิสลามศึกษา ตอนต้น/ตาคีกา	อิสลามศึกษา ตอนกลาง	อิสลามศึกษา ตอนปลาย	ปริญญาตรี
2) ถือศีลในเดือนรอมฎอน				
ไม่เคย	183 21.1%	116 22.1%	77 22.5%	0 0.0%
นาน ๆ ครั้ง	289 33.3%	173 33.0%	48 14.0%	0 0.0%
บ่อยครั้ง	250 28.8%	139 26.5%	116 33.9%	0 0.0%
ประจำ	147 16.9%	96 18.3%	101 29.5%	65 100.0%

จากตารางที่ 25 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามการศึกษาด้านศาสนา พบว่า

1) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาคีกา อิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่จะหมัดหัวเวลานาน ๆ ครั้ง และบ่อยครั้ง และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนหมัดหัวเวลาเป็นประจำ

2) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนต้นหรือตาคีกา และอิสลามศึกษาตอนกลาง ส่วนใหญ่ถือศีลในเดือนรอมฎอนนาน ๆ ครั้ง และบ่อยครั้ง ส่วนเยาวชนที่มีการศึกษาอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ถือศีลในเดือนรอมฎอนบ่อยครั้งและเป็นประจำ และเยาวชนหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนถือศีลในเดือนรอมฎอนเป็นประจำ

1.4 การเปรียบเทียบวิถีชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและเขตชนบท

1) ด้านการคบเพื่อนเพศเดียวกัน

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบหลักการ ในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ทำกับเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 1			10.614	0.060
ฐานะ	54.8%	45.2%		
รูปร่างหน้าตา	46.0%	54.0%		
แนวคิด/อุดมการณ์	53.9%	46.1%		
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	49.3%	50.7%		
นิสัยใจคอ	45.7%	54.3%		
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	52.6%	47.4%		
2) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 2			15.215**	0.009
ฐานะ	53.3%	46.7%		
รูปร่างหน้าตา	59.4%	40.6%		
แนวคิด/อุดมการณ์	45.6%	54.4%		
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	49.7%	50.3%		
นิสัยใจคอ	44.3%	55.7%		
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	49.7%	50.3%		
3) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 3			2.805	0.730
ฐานะ	51.9%	48.1%		
รูปร่างหน้าตา	48.2%	51.8%		
แนวคิด/อุดมการณ์	51.3%	48.7%		
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	47.3%	52.7%		
นิสัยใจคอ	51.7%	48.3%		
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	47.7%	52.3%		

ตารางที่ 26 (ต่อ)

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
4) กิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)			98.905***	0.000
เรียนพิเศษ	55.0%	45.0%		
เล่นกีฬา	25.8%	74.2%		
เล่นดนตรี	51.3%	48.7%		
ซิงมอเดอร์ไรซ์	50.3%	49.7%		
เที่ยวเตร่	53.9%	46.1%		
พูดคุยสนทนาประจำวัน	50.2%	49.8%		
เล่นเกมส์	45.0%	55.0%		
P < 0.01		*P < 0.001		

จากตารางที่ 26 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบหลักการในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและชนบทมีหลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 1 ที่ไม่แตกต่างกัน

2) เยาวชนในเมืองและชนบทมีหลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 2 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่เลือกคบเพื่อนที่ฐานะและรูปร่างหน้าตา ส่วนเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เลือกคบเพื่อนที่นิสัยใจคอและแนวคิดอุดมการณ์

3) เยาวชนในเมืองและชนบทมีหลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 3 ที่ไม่แตกต่างกัน

4) เยาวชนในเมืองและชนบทมีกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนเพศเดียวกันที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่เรียนพิเศษและเที่ยวเตร่ ส่วนเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เล่นกีฬา และเล่นเกมส์

2) ด้านการคบเพื่อนต่างเพศ

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบหลักการในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ทำกับเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การคบเพื่อนต่างเพศ	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 1			11.044	0.051
ฐานะ	46.2%	53.8%		
รูปร่างหน้าตา	50.4%	49.6%		
แนวคิด/อุดมการณ์	55.2%	44.8%		
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	50.2%	49.8%		
นิสัยใจคอ	45.7%	54.3%		
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	52.6%	47.4%		
2) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 2			3.729	0.560
ฐานะ	53.9%	46.1%		
รูปร่างหน้าตา	43.2%	56.8%		
แนวคิด/อุดมการณ์	47.8%	52.2%		
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	49.2%	50.8%		
นิสัยใจคอ	52.0%	48.0%		
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	50.9%	49.1%		
3) หลักในการเลือกเพื่อนลำดับที่ 3			19.711**	0.001
ฐานะ	46.7%	53.3%		
รูปร่างหน้าตา	67.5%	32.5%		
แนวคิด/อุดมการณ์	47.4%	52.6%		
กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	49.8%	50.2%		
นิสัยใจคอ	51.8%	48.2%		
ผลประโยชน์ที่ได้รับ	56.2%	43.8%		

ตารางที่ 27 (ต่อ)

การคบเพื่อนต่างเพศ	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
4) กิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)			21.245**	0.002
เรียนพิเศษ	47.4%	52.6%		
เล่นกีฬา	39.8%	60.2%		
เล่นดนตรี	64.2%	35.8%		
ซึ่งมอเตอร์ไซค์	49.1%	50.9%		
เที่ยวเตร่	56.5%	43.5%		
พูดคุยสนทนาประจำวัน	39.7%	60.3%		
เล่นเกมส์	49.3%	50.7%		

**P < 0.01

จากตารางที่ 27 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบหลักการในการเลือกคบเพื่อนและกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและชนบทมีหลักในการเลือกเพื่อนต่างเพศลำดับที่ 1 ที่ไม่แตกต่างกัน

2) เยาวชนในเมืองและชนบทมีหลักในการเลือกเพื่อนต่างเพศลำดับที่ 2 ที่ไม่แตกต่างกัน

3) เยาวชนในเมืองและชนบทมีหลักในการเลือกเพื่อนต่างเพศลำดับที่ 3 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่เลือกคบเพื่อนที่รูปร่างหน้าตาและผลประโยชน์ที่จะได้รับ ส่วนเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เลือกคบเพื่อนที่ฐานะและแนวความคิดการณ

4) เยาวชนในเมืองและชนบทมีกิจกรรมที่ร่วมทำกับเพื่อนต่างเพศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่เล่นดนตรีและเที่ยวเตร่ ส่วนเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่พูดคุยสนทนาประจำวันและเล่นกีฬา

3) ด้านการศึกษา

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบการศึกษาด้านสามัญและด้านศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การคบเพื่อนต่างเพศ	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) การศึกษาด้านสามัญ			13.090***	0.000
กำลังศึกษา	55.3%	44.7%		
สำเร็จการศึกษา	46.6%	53.4%		
1.1) ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา			34.342***	0.000
มัธยมศึกษา	51.7%	48.3%		
ปวช.	51.2%	48.8%		
ปวท. / ปวส.	36.0%	64.0%		
ปริญญาตรี	67.1%	32.9%		
1.2) ระดับการศึกษาที่สำเร็จ			11.427*	0.022
ประถมศึกษา	42.5%	57.5%		
มัธยมศึกษา	42.7%	57.3%		
ปวช.	50.0%	50.0%		
ปวท. / ปวส.	54.2%	45.8%		
ปริญญาตรี	54.6%	45.4%		
2) การศึกษาด้านศาสนา			0.438	0.508
กำลังศึกษา	52.2%	47.8%		
สำเร็จการศึกษา	49.7%	50.3%		
2.1) ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษา			2.635	0.451
ตาดีกา	55.4%	44.6%		
อิมติคาอีย์	45.8%	54.2%		
มุตาวัสลิต	59.6%	40.4%		
ชานาวิย์	48.0%	52.0%		

ตารางที่ 28 (ต่อ)

การคบเพื่อนต่างเพศ	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
2.2) ระดับการศึกษาที่สำเร็จ			3.502	0.478
คาตอลิก	47.1%	52.9%		
อิสลามศึกษาตอนต้น	51.2%	48.8%		
อิสลามศึกษาตอนกลาง	51.8%	48.2%		
อิสลามศึกษาตอนปลาย	47.0%	53.0%		
ปริญญาตรี	53.8%	46.2%		

***P < 0.001

*P<0.05

จากตารางที่ 28 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการศึกษาด้านสามัญและด้านศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและชนบทมีการศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่กำลังศึกษา และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา

1.1) เยาวชนในเมืองและชนบทกำลังศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับ ปวท./ปวส.

1.2) เยาวชนในเมืองและชนบทสำเร็จการศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและ ปวท./ปวส. และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2) เยาวชนในเมืองและชนบทมีการศึกษาด้านศาสนาที่ไม่แตกต่างกัน

2.1) เยาวชนในเมืองและชนบทกำลังศึกษาด้านศาสนาที่ไม่แตกต่างกัน

2.2) เยาวชนในเมืองและชนบทสำเร็จการศึกษาด้านศาสนาที่ไม่แตกต่างกัน

4) การใช้เวลาว่าง

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การใช้เวลาว่าง	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) กิจกรรมที่ทำในลำดับที่ 1			109.415***	0.000
เล่นกีฬา	15.6%	84.4%		
อยู่กับเพื่อน	40.5%	59.5%		
อ่านหนังสือ	25.5%	74.5%		
ขี่รถเล่น	60.1%	39.9%		
เที่ยว	45.9%	54.1%		
ดูหนังฟังเพลง	63.9%	36.1%		
เล่นเกม	34.9%	65.1%		
ช่วยพ่อแม่	44.4%	55.6%		
เรียนพิเศษ	45.4%	54.6%		
2) กิจกรรมที่ทำในลำดับที่ 2			10.037	0.262
เล่นกีฬา	51.5%	48.5%		
อยู่กับเพื่อน	53.4%	46.6%		
อ่านหนังสือ	40.4%	59.6%		
ขี่รถเล่น	50.8%	49.2%		
เที่ยว	51.7%	48.3%		
ดูหนังฟังเพลง	51.4%	48.6%		
เล่นเกม	54.5%	45.5%		
ช่วยพ่อแม่	46.6%	53.4%		
เรียนพิเศษ	48.1%	51.9%		

ตารางที่ 29 (ต่อ)

การใช้เวลาว่าง	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
3) กิจกรรมที่ทำในลำดับที่ 3			4.307	0.828
เล่นกีฬา	48.0%	52.0%		
อยู่กับเพื่อน	45.7%	54.3%		
อ่านหนังสือ	50.0%	50.0%		
ซักรีดเล่น	53.4%	46.6%		
เที่ยว	50.5%	49.5%		
ดูหนังฟังเพลง	48.5%	51.5%		
เล่นเกม	52.9%	47.1%		
ช่วยพ่อแม่	48.8%	51.2%		
เรียนพิเศษ	52.5%	47.5%		

***P < 0.001

จากตารางที่ 29 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและชนบทมีการใช้เวลาว่างในลำดับที่ 1 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ดูหนังฟังเพลงและซักรีดเล่น และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เล่นกีฬา อ่านหนังสือ เล่นเกม และอยู่กับเพื่อน

2) เยาวชนในเมืองและชนบทมีการใช้เวลาว่างในลำดับที่ 2 ที่ไม่แตกต่างกัน

3) เยาวชนในเมืองและชนบทมีการใช้เวลาว่างในลำดับที่ 3 ที่ไม่แตกต่างกัน

5) การข้องเกี่ยวกับอบายมุข

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบการข้องเกี่ยวกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การข้องเกี่ยวกับอบายมุข	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
พนันบอล	49.7%	50.3%	5.058	0.536
คาราโอเกะ	47.6%	52.4%		
สูบบุหรี่	50.8%	49.2%		
ยาเสพติด	49.7%	50.3%		
ดื่มเหล้าเบียร์	51.4%	48.6%		
เที่ยวกลางคืน	50.1%	49.9%		
ไฟ้ ลูกเต๋า ไฮโล	47.1%	52.9%		

หมายเหตุ : เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 30 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการข้องเกี่ยวกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า เยาวชนในเมืองและชนบทมีการข้องเกี่ยวกับอบายมุขที่ไม่แตกต่างกัน

6) การทำงาน

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การทำงาน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) การประกอบอาชีพ			0.462	0.497
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	50.5%	49.5%		
ประกอบอาชีพ	48.7%	51.3%		
2) สาเหตุที่ไม่ประกอบอาชีพ			7.753	0.051
กำลังศึกษา	49.8%	50.2%		
ไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร	55.4%	44.6%		
หางานยาก	53.7%	46.3%		
ดกงาน	41.4%	58.6%		
3) อาชีพที่ประกอบ			59.491***	0.000
เกษตรกร	32.5%	67.5%		
ค้าขาย	89.3%	10.7%		
รับจ้าง	44.7%	55.3%		
ลูกจ้าง	63.4%	36.6%		
รับราชการ	69.9%	30.1%		

***P < 0.001

จากตารางที่ 31 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

- 1) เยาวชนในเมืองและชนบทมีสถานภาพการประกอบอาชีพที่ไม่แตกต่างกัน
- 2) เยาวชนในเมืองและชนบทมีสาเหตุที่ไม่ประกอบอาชีพที่ไม่แตกต่างกัน
- 3) เยาวชนในเมืองและชนบทมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ และลูกจ้าง ส่วนเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และรับจ้าง

7) การแต่งกาย

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบการแต่งกายของเยาวชนชายของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การแต่งกายของเยาวชนชาย	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) เสื้อ			28.375***	0.000
ตะโล๊ะบลาอ (เสื้อแขนยาว- ชายเสื้อยาวถึงสะโพก)	30.3%	69.7%		
ซิคแขนสั้น	55.9%	44.1%		
ซิคแขนกุด	51.4%	48.6%		
ซิคที่มีรูป	51.6%	48.4%		
2) กางเกง			14.387**	0.002
ขายาวธรรมดา	43.1%	56.9%		
ขาสั้น	55.8%	44.2%		
ขีนส์	53.6%	46.4%		
วอร์มขายาว	42.4%	57.6%		

**P < 0.01

***P < 0.001

จากตารางที่ 32 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการแต่งกายของเยาวชนชายไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนชายในเมืองและชนบทมีการสวมเสื้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่สวมเสื้อซิคแขนสั้น และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่สวมเสื้อตะโล๊ะบางอ

2) เยาวชนชายในเมืองและชนบทมีการใส่กางเกงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ใส่กางเกงขาสั้นและกางเกงขีนส์ และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ใส่กางเกงขายาวธรรมดาและกางเกงวอร์ม

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบการแต่งกายของเยาวชนหญิงของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การแต่งกายของเยาวชนหญิง	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) ผ้าคลุมผม			6.824*	0.033
ไม่คลุม	53.8%	46.2%		
เล็กกระทัดรัด	51.6%	48.4%		
ใหญ่มีคิซิด	38.9%	61.1%		
2) กระโปรง			5.151	0.161
ไม่ชอบใส่	51.2%	48.8%		
รัดรูป	49.5%	50.5%		
สั้นกระทัดรัด	51.9%	48.1%		
ใหญ่มีคิซิด	38.9%	61.1%		
3) เสื้อ			3.876	0.275
เสื้อยืดแขนสั้น	50.9%	49.1%		
เสื้อยืดที่มีรูป	59.8%	40.2%		
เสื้อขนาดเล็ก	51.1%	48.9%		
เสื้อขนาดใหญ่มีคิซิด	49.2%	50.8%		
4) กางเกง			79.845***	0.000
ยีนส์	35.0%	65.0%		
วอร์มขายาว	43.3%	56.7%		
ขาสั้น	88.0%	12.0%		
รัดรูป	60.6%	39.4%		

*P < 0.05

***P < 0.001

จากตารางที่ 33 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการแต่งกายของเยาวชนหญิงไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนหญิงในเมืองและชนบทมีการสวมผ้าคลุมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่คลุมผ้าคลุมผมและผ้าคลุมผมเล็กกระทัดรัด และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่สวมผ้าคลุมผมใหญ่มีคิซิด

2) เยาวชนหญิงในเมืองและชนบทมีการใส่กระโปรงที่ไม่แตกต่างกัน

3) ชาวชนหญิงในเมืองและชนบทมีการสวมเสื้อที่ไม่แตกต่างกัน

4) ชาวชนหญิงในเมืองและชนบทมีการใส่กางเกงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยชาวชนในเมืองส่วนใส่กางเกงขาสั้นและกางเกงรัดรูป และชาวชนในชนบทส่วนใหญ่ใส่กางเกงยีนส์และการเกงวอร์ม

8) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัวของชาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับครอบครัว	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) ระดับความสัมพันธ์			101.387***	0.000
น้อย	54.2%	45.8%		
ปานกลาง	62.5%	37.5%		
มาก	35.5%	64.5%		
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1			290.359***	0.000
ไม่มี	80.3%	19.7%		
กินข้าว	34.5%	65.5%		
เที่ยว/ซื้อป๊อปปิ้ง	52.7%	47.3%		
เยี่ยมญาติ	39.4%	60.6%		
ละหมาด	30.5%	69.5%		
ปรึกษาหารือ	11.9%	88.1%		
ดูโทรทัศน์	62.2%	37.8%		
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2			212.267***	0.000
ไม่มี	66.7%	33.3%		
กินข้าว	53.9%	46.1%		
เที่ยว/ซื้อป๊อปปิ้ง	29.7%	70.3%		
เยี่ยมญาติ	36.5%	63.5%		
ละหมาด	25.6%	74.4%		
ปรึกษาหารือ	37.2%	62.8%		
ดูโทรทัศน์	67.6%	32.4%		

ตารางที่ 34 (ต่อ)

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับครอบครัว	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3			85.957***	0.000
ไม่มี	56.4%	43.6%		
กินข้าว	29.3%	70.7%		
เที่ยว/ช้อปปิ้ง	38.6%	61.4%		
เยี่ยมญาติ	20.8%	79.2%		
ละหมาด	34.0%	66.0%		
ปรึกษาหารือ	35.4%	64.6%		
ดูโทรทัศน์	34.8%	65.2%		

***P < 0.001

จากตารางที่ 34 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความสัมพันธ์กับครอบครัวในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความในระดับมาก

2) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในลำดับที่ 1 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และดูโทรทัศน์ร่วมกัน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ร่วมปรึกษาหารือ ละหมาดร่วมกัน กินข้าวร่วมกัน และไปเยี่ยมญาติร่วมกัน

3) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในลำดับที่ 2 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ร่วมกันและไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ละหมาดร่วมกัน เที่ยว/ช้อปปิ้ง เยี่ยมญาติร่วมกัน และร่วมปรึกษาหารือ

4) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในลำดับที่ 3 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เยี่ยมญาติร่วมกัน กินข้าวร่วมกัน ละหมาดร่วมกัน ดูโทรทัศน์ร่วมกัน ร่วมปรึกษาหารือ และเที่ยว/ช้อปปิ้ง

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมือง และชนบท

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับญาติพี่น้อง	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) ระดับความสัมพันธ์			170.216***	0.000
น้อย	67.6%	32.4%		
ปานกลาง	37.0%	63.0%		
มาก	35.2%	64.8%		
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1			104.235***	0.000
ไม่มี	56.4%	43.6%		
เขียนเขียน	39.6%	60.4%		
ช่วยงานบุญ	13.8%	86.2%		
เที่ยว	61.4%	38.6%		
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2			258.621***	0.000
ไม่มี	80.4%	19.6%		
เขียนเขียน	30.4%	69.6%		
ช่วยงานบุญ	43.7%	56.3%		
เที่ยว	18.2%	81.8%		
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3			281.851***	0.000
ไม่มี	66.0%	34.0%		
เขียนเขียน	14.0%	86.0%		
ช่วยงานบุญ	35.9%	64.1%		
เที่ยว	26.7%	73.3%		

***P<0.001

จากตารางที่ 35 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์มากและปานกลาง

2) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 1 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกันและไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ร่วมช่วยงานบุญ และเยี่ยมญาติร่วมกัน

3) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 2 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ร่วมกันเที่ยว เยี่ยมญาติร่วมกัน และร่วมช่วยงานบุญ

4) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับญาติพี่น้องในลำดับที่ 3 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เยี่ยมญาติร่วมกัน ร่วมกันเที่ยว และร่วมช่วยงานบุญ

9) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและชุมชน

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับเพื่อนบ้าน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) ระดับความสัมพันธ์			163.856***	0.000
น้อย	70.5%	29.5%		
ปานกลาง	28.4%	71.6%		
มาก	21.4%	78.6%		
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1			149.745***	0.000
ไม่มี	68.0%	32.0%		
เยี่ยมไข้	43.2%	56.8%		
ช่วยงานบุญ	31.6%	68.4%		
ถามสารทุกข์สุก	51.9%	48.1%		
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2			181.112***	0.000
ไม่มี	73.4%	26.6%		
เยี่ยมไข้	30.6%	69.4%		
ช่วยงานบุญ	20.6%	79.4%		
ถามสารทุกข์สุก	15.4%	84.6%		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับเพื่อนบ้าน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3			178.801***	0.000
ไม่มี	69.0%	31.0%		
เยี่ยมไข้	22.4%	77.6%		
ช่วยงานบุญ	29.6%	70.4%		
ถามสารทุกข์สุก	3.9%	96.1%		

***P<0.001

จากตารางที่ 36 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนบ้านของ
 ชาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) ชาวชนในเมืองและในชนบทมีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยชาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย และชาวชนในชนบทส่วน
 ใหญ่มีความในระดับมากและปานกลาง

2) ชาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้านในลำดับที่ 1 ที่แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยชาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และชาวชนในชนบทส่วน
 ใหญ่ช่วยงานบุญ และเยี่ยมไข้

3) ชาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้านในลำดับที่ 2 ที่แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยชาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และชาวชนในชนบทส่วน
 ใหญ่มีการถามสารทุกข์สุก ช่วยงานบุญ และเยี่ยมไข้

4) ชาวชนในเมืองและในชนบทมีการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้านในลำดับที่ 3 ที่แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยชาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน และชาวชนในชนบทส่วน
 ใหญ่มีการถามสารทุกข์สุก เยี่ยมไข้ และช่วยงานบุญ

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

ความสัมพันธ์และกิจกรรม กับญาติพี่น้อง	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
น้อย	77.8%	22.2%	226.991***	0.000
ปานกลาง	41.5%	58.5%		
มาก	31.5%	68.5%		

***P<0.001

จากตารางที่ 37 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์และกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความในระดับมากและปานกลาง

10) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การบำเพ็ญประโยชน์	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) ระดับการบำเพ็ญประโยชน์			212.214***	0.000
ไม่เคย	69.4%	30.6%		
นาน ๆ ครั้ง	59.5%	40.5%		
บ่อยครั้ง	29.8%	70.2%		
ประจำ	26.9%	73.1%		

ตารางที่ 38 (ต่อ)

การบำเพ็ญประโยชน์	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
2) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 1			151.289***	0.000
ไม่มี	69.4%	30.6%		
พัฒนามัสยิด	30.9%	69.1%		
พัฒนาสุสาน	52.9%	47.1%		
พัฒนารร.คาตอลิก	40.1%	59.9%		
ขุดลอกคูคลอง	36.1%	63.9%		
กำจัดขยะ	58.4%	41.6%		
สวดส้องดูแล	38.2%	61.8%		
3) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 2			80.780***	0.000
ไม่มี	59.7%	40.3%		
พัฒนามัสยิด	39.6%	60.4%		
พัฒนาสุสาน	43.0%	57.0%		
พัฒนารร.คาตอลิก	56.5%	43.5%		
ขุดลอกคูคลอง	55.6%	44.4%		
กำจัดขยะ	38.2%	61.8%		
สวดส้องดูแล	32.3%	67.7%		
4) กิจกรรมที่ทำเป็นลำดับที่ 3			252.933***	0.000
ไม่มี	65.3%	34.7%		
พัฒนามัสยิด	45.0%	55.0%		
พัฒนาสุสาน	15.5%	84.5%		
พัฒนารร.คาตอลิก	21.4%	78.6%		
ขุดลอกคูคลอง	22.8%	77.2%		
กำจัดขยะ	32.5%	67.5%		
สวดส้องดูแล	68.0%	32.0%		

***P<0.001

จากตารางที่ 38 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยบำเพ็ญประโยชน์และบำเพ็ญประโยชน์นาน ๆ ครั้ง และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการบำเพ็ญประโยชน์เป็นประจำและบ่อยครั้ง

2) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการบำเพ็ญประโยชน์ในลำดับที่ 1 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีการบำเพ็ญประโยชน์และกำจัดขยะ และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่พัฒนามัสยิด บุคคลออกคูคลอง สอดส่องดูแล และพัฒนา รร.คาดีกา

3) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการบำเพ็ญประโยชน์ในลำดับที่ 2 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่มีการบำเพ็ญประโยชน์ พัฒนา รร.คาดีกา และบุคคลออกคูคลอง และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่สอดส่องดูแล กำจัดขยะ พัฒนามัสยิด และพัฒนาสุสาน

4) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการบำเพ็ญประโยชน์ในลำดับที่ 3 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีการสอดส่องดูแลและไม่มีการบำเพ็ญประโยชน์ และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการพัฒนาสุสาน พัฒนา รร.คาดีกา บุคคลออกคูคลอง และกำจัดขยะ

11) การปฏิบัติศาสนกิจ

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

การปฏิบัติศาสนกิจ	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) ระยะเวลา			42.246***	0.000
ไม่เคย	63.1%	36.9%		
นาน ๆ ครั้ง	50.8%	49.2%		
บ่อยครั้ง	45.1%	54.9%		
ประจำ	42.2%	57.8%		
2) ระยะเวลาภาคสมัครใจ (สุนัต)			44.430***	0.000
ไม่เคย	56.3%	43.7%		
นาน ๆ ครั้ง	45.1%	54.9%		
บ่อยครั้ง	46.1%	53.9%		
ประจำ	33.8%	66.2%		

ตารางที่ 39 (ต่อ)

การปฏิบัติศาสนกิจ	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
3) ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน			39.964***	0.000
ไม่เคย	63.1%	36.9%		
นาน ๆ ครั้ง	43.0%	57.0%		
บ่อยครั้ง	50.1%	49.9%		
ประจำ	44.6%	55.4%		
4) ถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต)			17.879***	0.000
ไม่เคย	52.3%	47.7%		
นาน ๆ ครั้ง	42.4%	57.6%		
บ่อยครั้ง	46.8%	53.2%		
ประจำ	44.6%	55.4%		
5) การบริจาคทาน			25.532***	0.000
ไม่เคย	44.2%	55.8%		
นาน ๆ ครั้ง	50.3%	49.7%		
บ่อยครั้ง	52.1%	47.9%		
ประจำ	64.4%	35.6%		
6) การอ่านอัลกุรอาน			38.443***	0.000
ไม่เคย	56.0%	43.0%		
นาน ๆ ครั้ง	43.2%	56.8%		
บ่อยครั้ง	46.5%	53.5%		
ประจำ	36.9%	63.1%		
7) การกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้า (จิเกร)			22.262***	0.000
ไม่เคย	56.8%	43.2%		
นาน ๆ ครั้ง	44.0%	56.0%		
บ่อยครั้ง	51.3%	48.7%		
ประจำ	42.2%	57.8%		

***P<0.001

จากตารางที่ 39 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการละหมาดห้าเวลาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยละหมาดห้าเวลา และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการละหมาดห้าเวลาเป็นประจำและบ่อยครั้ง

2) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการละหมาดภาคสมัครใจ (สุนัต) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยละหมาดภาคสมัครใจ (สุนัต) และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการละหมาดห้าเวลาเป็นประจำ นาน ๆ ครั้ง และบ่อยครั้ง

3) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการถือศีลอดเดือนรอมฎอนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยถือศีลอดเดือนรอมฎอน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการถือศีลอดเดือนรอมฎอนนาน ๆ ครั้ง และเป็นประจำ

4) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต) และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต) นาน ๆ ครั้ง เป็นประจำ และบ่อยครั้ง

5) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการบริจาคทานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีการบริจาคทานเป็นประจำ และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ไม่เคยบริจาคทาน

6) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการอ่านอัลกุรอานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยอ่านอัลกุรอาน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการอ่านอัลกุรอานเป็นประจำ นาน ๆ ครั้ง และบ่อยครั้ง

7) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีการกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยการกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้า และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีการกล่าว/ระลึกถึงพระเจ้าเป็นประจำ และนาน ๆ ครั้ง

12) เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนมุสลิมกับมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน
ของเยาวชนไทยมุสลิมในเขตเมืองและชนบท

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมใน สถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
1) การมีส่วนร่วม			8.748	0.340
ไม่มี	45.5%	54.5%		
มี	43.5%	56.5%		
2) สาเหตุที่มีส่วนร่วม			16.319**	0.003
ต้องการค่าจ้าง	38.3%	61.7%		
ถูกหลอก	39.5%	60.5%		
รู้เท่าไม่ถึงการณ์	46.8%	53.2%		
ศรัทธาเสียศรัทธา	50.5%	49.5%		
รับคำสอนที่ผิด	51.0%	49.0%		
3) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมลำดับที่ 1			23.882***	0.000
เผาสถานที่ราชการ	35.3%	64.7%		
ระเบิดสถานที่ราชการ	35.3%	64.7%		
ฆ่าผู้บริสุทธิ์	43.5%	56.5%		
ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	47.5%	52.5%		
เผาสถานที่เอกชน	51.0%	49.0%		
4) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมลำดับที่ 2			17.846**	0.003
เผาสถานที่ราชการ	48.4%	51.6%		
ระเบิดสถานที่ราชการ	35.9%	64.1%		
ฆ่าผู้บริสุทธิ์	38.5%	61.5%		
ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	49.8%	50.2%		
เผาสถานที่เอกชน	58.6%	41.4%		

ตารางที่ 40 (ต่อ)

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมใน สถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบัน	เขตพื้นที่		χ^2	P-Value
	เมือง	ชนบท		
5) เหตุการณ์ที่มีส่วนร่วมลำดับที่ 3			16.114**	0.007
เผาสถานที่ราชการ	51.0%	49.0%		
ระเบิดสถานที่ราชการ	49.1%	50.9%		
ฆ่าผู้บริสุทธิ์	49.0%	51.0%		
ฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	38.2%	61.8%		
เผาสถานที่เอกชน	45.9%	54.1%		

***P<0.001

**P<0.01

จากตารางที่ 40 แสดงข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนมุสลิมกับส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเขตเมืองและในเขตชนบท พบว่า

1) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบปัจจุบันที่ไม่แตกต่างกัน

2) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความเห็นต่อสาเหตุที่เยาวชนมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมเพราะรับคำสอนที่ผิด และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมเพราะถูกหลอกและต้องการค่าจ้าง

3) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความเห็นต่อเหตุการณ์ที่เยาวชนมีส่วนร่วมลำดับที่ 1 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมเผาสถานที่เอกชน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมเผาสถานที่ราชการและระเบิดสถานที่ราชการ

4) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความเห็นต่อเหตุการณ์ที่เยาวชนมีส่วนร่วมลำดับที่ 2 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมเผาสถานที่เอกชน และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมระเบิดสถานที่ราชการ และฆ่าผู้บริสุทธิ์

5) เยาวชนในเมืองและในชนบทมีความเห็นต่อเหตุการณ์ที่เยาวชนมีส่วนร่วมลำดับที่ 3 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมเผาสถานที่ราชการ และเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ

1.5 การศึกษาวิถีชีวิตเยาวชนไทยมุสลิมตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

1) การคบเพื่อนเพศเดียวกัน

ตารางที่ 41 การคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. คบเพื่อนที่รักและหมั่นการปฏิบัติศาสนกิจ	2.39	0.83	น้อย	4.15	0.66	มาก
2. คบเพื่อนที่มีความจริงใจ และให้ช่วยเหลือได้	3.69	0.46	มาก	4.69	0.46	มากที่สุด
3. คบเพื่อนแบบตามใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง	3.77	0.58	มาก	2.46	1.01	น้อย
4. คบเพื่อนที่มีฐานะร่ำรวย และมีผลประโยชน์ให้	3.54	0.63	มาก	1.85	0.66	น้อย
5. คบเพื่อนที่รักดี และขยันเรียน	2.31	0.91	น้อย	4.31	0.61	มาก
6. คบเพื่อนที่มีคนตรีในหัวใจ	3.92	0.61	มาก	2.54	0.84	ปานกลาง
7. คบเพื่อนที่เกี่ยวข้องออบายมุข (บุหรี เกมสียาเสพติด)	4.08	0.47	มาก	1.46	0.50	น้อยที่สุด
8. คบเพื่อนที่ทำตัวไร้สาระ (มั่วสุม ชิงรถ ไม่ทำงาน)	4.54	0.50	มากที่สุด	1.46	0.50	น้อยที่สุด
9. คบเพื่อนที่ชอบเที่ยวในสถานบันเทิง	3.62	0.83	มาก	1.54	0.50	น้อย
10. คบเพื่อนที่ชอบเที่ยวในห้างสรรพสินค้า	4.31	0.61	มาก	1.62	0.49	น้อย
11. คบเพื่อนที่เล่นกีฬาเหมือนกัน	3.39	0.62	ปานกลาง	4.00	0.88	มาก
12. คบเพื่อนที่มีรูปร่างหน้าตาที่ดี	3.54	0.75	มาก	3.08	0.62	ปานกลาง
13. คบเพื่อนที่มีแต่ความสนุกสนาน เฮฮาอย่างไร้ขีดจำกัด	3.84	0.66	มาก	2.54	0.75	ปานกลาง
ภาพรวม	3.61	0.25	มาก	2.75	0.14	ปานกลาง

จากตารางที่ 41 แสดงข้อมูลการคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการคบเพื่อนเพศเดียวกันที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการคบเพื่อนที่ทำตัวไร้สาระสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, ระดับมาก) และมีการคบเพื่อนที่รักดีและขยันเรียนต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.31$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสังคมคาดหวังให้มีการคบเพื่อนที่มีความจริงใจ และให้ช่วยเหลือได้สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, ระดับมากที่สุด) และมีการคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องออบายมุข กับคบเพื่อนที่ทำตัวไร้สาระ ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.46$, ระดับน้อยที่สุด)

2) การคบเพื่อนต่างเพศ

ตารางที่ 42 การคบเพื่อนต่างเพศตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การคบเพื่อนต่างเพศ	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. คบด้วยความจริงใจและอยู่ในขอบเขตที่ถูกต้อง	2.15	0.86	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด
2. คบกันแค่เป็นแฟนและคู่รัก	3.62	0.92	มาก	1.31	0.46	น้อยที่สุด
3. คบกันจนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร	3.54	0.75	มาก	1.31	0.46	น้อยที่สุด
4. มีการเที่ยวและไปไหนมาไหนด้วยกัน	4.54	0.50	มากที่สุด	1.46	0.50	น้อยที่สุด
5. มีการจับมือถือแขน และหยอกล้อกันตามที่สาธารณะ	4.62	0.49	มากที่สุด	1.08	0.27	น้อยที่สุด
6. คบกันอยู่ในสายตาและการดูแลของผู้ใหญ่	2.00	0.78	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด
7. พูดคุยเฉพาะเรื่องที่ทำเป็นและมีประโยชน์ (เรียน/งาน)	2.08	0.73	น้อย	4.69	0.46	มากที่สุด
8. คบกันโดยเลียนแบบคารานักร้อง/วัฒนธรรมตะวันตก	4.38	0.49	มาก	1.31	0.46	น้อยที่สุด
9. คบกันง่ายและเบื่อเร็ว (มีแฟนมาก)	3.92	0.62	มาก	1.62	0.74	น้อย
10. คบกันภายใต้จิตสำนึกและศีลธรรมอันดี	2.08	0.73	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด
11. คบกันจนมีปัญหาท้องก่อนแต่ง และการทำแท้ง	2.69	0.72	ปานกลาง	1.15	0.36	น้อยที่สุด
12. คบกันเป็นแฟนเหมือนแฟนที่ว่าคนไม่มีแฟนล้าสมัย	4.23	0.58	มาก	1.23	0.42	น้อยที่สุด
ภาพรวม	3.32	0.21	ปานกลาง	2.40	0.15	น้อย

จากตารางที่ 42 แสดงข้อมูลการคบเพื่อนต่างเพศตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการคบเพื่อนต่างเพศที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจับมือถือแขนและหยอกล้อกันตามที่สาธารณะสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, ระดับมากที่สุด) และมีการคบกันอยู่ในสายตาและการดูแลของผู้ใหญ่ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.00$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการคบเพื่อนต่างเพศตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยสังคมคาดหวังให้มีการพูดคุยเฉพาะเรื่องที่ทำเป็นและมีประโยชน์ (เรียน/งาน) สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, ระดับมากที่สุด) และมีการจับมือถือแขนและหยอกล้อกันตามที่สาธารณะต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.08$, ระดับน้อยที่สุด)

3) การศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญ

ตารางที่ 43 การศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญ	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. ให้ความสำคัญเฉพาะการศึกษาด้านศาสนา (ปอเนาะ)	1.54	0.50	น้อย	3.38	0.49	ปานกลาง
2. มุ่งศึกษาเฉพาะด้านสามัญ	4.00	0.68	มาก	2.31	0.72	น้อย
3. เรียนพิเศษเพื่อมุ่งสู่โอกาสการศึกษาต่อที่ดี	4.31	0.72	มาก	3.69	0.61	มาก
4. เรียนอัลกุรอาน	2.77	0.58	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
5. เรียนศาสนาในโรงเรียนตาดีกา	2.54	0.50	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
6. ศึกษาสายอาชีพทั้งใน ว.เทคนิค อาชีวศึกษาและ วชช.	2.31	0.46	น้อย	3.77	0.58	มาก
7. ตระหนักถึงการศึกษาด้านสามัญควบคู่ศาสนา	2.46	0.50	น้อย	4.46	0.50	มาก
8. ศึกษาสาขาที่สังคมมุสลิมขาดแคลน (เช่น แพทย์ วิศวะ)	2.00	0.68	น้อย	4.69	0.46	มากที่สุด
9. มีการศึกษาเป็นจำนวนมากกว่าอดีตหลายเท่า	3.54	0.63	มาก	4.54	0.50	มากที่สุด
10. มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ป.ตรี ป.โท ป.เอก)	3.38	0.62	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด
11. มีการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน	3.38	0.84	ปานกลาง	3.85	0.66	มาก
12. มีการศึกษาอบรมตามท้องถื่นต่างๆจัดอย่างแพร่หลาย	2.08	0.73	น้อย	4.46	0.63	มาก
ภาพรวม	2.86	0.15	ปานกลาง	4.10	0.15	มาก

จากตารางที่ 43 แสดงข้อมูลการศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการศึกษาที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการเรียนพิเศษเพื่อมุ่งสู่โอกาสการศึกษาต่อที่ดีสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, ระดับมาก) และมีการให้ความสำคัญเฉพาะการศึกษาด้านศาสนา (ปอเนาะ) ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.54$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการศึกษาตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสังคมคาดหวังให้มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ป.ตรี ป.โท ป.เอก) สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, ระดับมากที่สุด) และมีการมุ่งศึกษาเฉพาะด้านสามัญ ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.31$, ระดับน้อย)

4) การใช้เวลาว่าง

ตารางที่ 44 การใช้เวลาว่างตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การใช้เวลาว่าง	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. เพิ่มพูนความรู้ด้านศาสนา	1.92	0.62	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด
2. พัฒนาชุมชน เช่น ถากหญ้าริมถนน ขุดลอกคูน้ำ	2.15	0.86	น้อย	4.46	0.50	มาก
3. พัฒนาศาสนสถานเป็นประจำ เช่น มัสยิด สุสาน	1.85	0.66	น้อย	4.69	0.46	มากที่สุด
4. เล่นดนตรี	3.69	0.82	มาก	1.38	0.62	น้อยที่สุด
5. เล่นเกมส์/เล่นอินเทอร์เน็ต	3.77	0.70	มาก	1.38	0.62	น้อยที่สุด
6. ดูโทรทัศน์/ฟังวิทยุ	4.00	0.55	มาก	2.46	0.50	น้อย
7. เล่นกีฬาและออกกำลังกาย	3.85	0.66	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด
8. มั่วสุมอบาฮมุข	3.77	0.70	มาก	1.31	0.46	น้อยที่สุด
9. มั่วสุมยาเสพติด	4.00	0.78	มาก	1.15	0.36	น้อยที่สุด
10. เทียวห้างสรรพสินค้าและสวนสาธารณะ	3.15	0.95	ปานกลาง	1.85	0.66	น้อย
11. ขับรถจักรยานยนต์ซึ่ง/แข่งรถ	3.92	0.62	มาก	1.69	0.82	น้อย
12. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	1.77	0.70	น้อย	4.31	0.46	มาก
13. อ่านหนังสือ-การ์ตูน	3.08	0.83	ปานกลาง	2.31	0.82	น้อย
14. หารายได้พิเศษ	1.62	0.74	น้อย	4.15	0.66	มาก
ภาพรวม	3.04	0.13	ปานกลาง	2.88	0.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 44 แสดงข้อมูลการใช้เวลาว่างตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการใช้เวลาว่างที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการดูโทรทัศน์/ฟังวิทยุกับการมั่วสุมยาเสพติดสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.00$, ระดับมาก) และมีการหารายได้พิเศษต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.62$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการใช้เวลาว่างตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสังคมคาดหวังให้มีการพัฒนาศาสนสถานเป็นประจำ เช่น มัสยิด สุสาน สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, ระดับมากที่สุด) และมีการมั่วสุมยาเสพติดต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.15$, ระดับน้อยที่สุด)

5) การเกี่ยวข้องกับอบายมุข

ตารางที่ 45 การเกี่ยวข้องกับอบายมุขตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การเกี่ยวข้องกับอบายมุข	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. การพนันบอล	4.31	0.61	มาก	1.23	0.42	น้อยที่สุด
2. การสูบบุหรี่	4.31	0.61	มาก	1.15	0.36	น้อยที่สุด
3. การดื่มเหล้าเบียร์	2.77	0.70	ปานกลาง	1.08	0.27	น้อยที่สุด
4. การเที่ยวคาราโอเกะ	3.39	0.84	ปานกลาง	1.00	0.00	น้อยที่สุด
5. การเที่ยวห้องโสเภณี	2.23	0.70	น้อย	1.08	0.27	น้อยที่สุด
6. การเข้าบ่อนการพนัน	2.69	0.72	ปานกลาง	1.15	0.36	น้อยที่สุด
7. การเสพยาเสพติด	3.23	0.89	ปานกลาง	1.15	0.36	น้อยที่สุด
8. การเที่ยวคิสโกเรค ผับ	3.92	0.92	มาก	1.23	0.42	น้อยที่สุด
9. การเล่นเกมสล็อตออนไลน์	4.46	0.63	มาก	1.23	0.42	น้อยที่สุด
10. การคิดอินเทอร์เน็ต	4.62	0.49	มากที่สุด	1.15	0.36	น้อยที่สุด
ภาพรวม	3.59	0.28	มาก	1.15	0.07	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 45 แสดงข้อมูลการเกี่ยวข้องกับอบายมุขตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการเกี่ยวข้องกับอบายมุขที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการคิดอินเทอร์เน็ตสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, ระดับมากที่สุด) และมีการเที่ยวห้องโสเภณี ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.33$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการเกี่ยวข้องกับอบายมุขตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยสังคมคาดหวังให้มีการเกี่ยวข้องกับอบายมุขในระดับน้อยที่สุดทุกข้อ

6) การทำงาน

ตารางที่ 46 การทำงานตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การทำงาน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. ทำงานที่สุจริต	3.46	0.75	ปานกลาง	4.46	0.50	มาก
2. ทำงานที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนา	2.85	0.66	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
3. เป็นลูกจ้างในบริษัทและสถานที่ราชการ	2.31	0.72	น้อย	3.08	0.92	ปานกลาง
4. เป็นลูกจ้างในห้างร้าน	2.92	0.83	ปานกลาง	2.31	0.46	น้อย
5. ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม	2.92	0.73	ปานกลาง	2.31	0.46	น้อย
6. ช่าง (ช่างซ่อมรถ ช่างก่อสร้าง ช่างซ่อมคอม/มือถือ)	2.85	0.77	ปานกลาง	2.46	0.50	น้อย
7. ออกหาปลากับเรือประมงใหญ่ ๆ	2.54	0.50	ปานกลาง	3.31	0.61	ปานกลาง
8. ขายของตามตลาดนัด หรือตามริมฟุตบาท	2.46	0.50	น้อย	2.77	0.70	ปานกลาง
9. เปิดกิจการเล็ก ๆ ต้นทุนต่ำ เช่น ร้านขายน้ำชา ขายขนม	2.46	0.50	น้อย	2.62	0.74	ปานกลาง
10. เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.62	0.62	ปานกลาง	3.08	0.83	ปานกลาง
11. ช่วยกิจการของพ่อแม่ (ขายทอง รับเหมาก่อสร้าง)	2.46	0.50	น้อย	3.08	0.73	ปานกลาง
12. คัดยาง ทำนา และทำสวน ของตนเอง	2.62	0.62	ปานกลาง	3.77	0.70	มาก
13. รับจ้างทั่วไป	2.38	0.49	น้อย	3.46	0.50	ปานกลาง
14. เลี้ยงสัตว์ (ปลา วัว ควาย และแพะ ฯลฯ)	2.38	0.49	น้อย	3.31	0.61	ปานกลาง
15. ไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะมาเลเซียและสิงคโปร์	4.15	0.66	มาก	3.23	0.97	ปานกลาง
ภาพรวม	2.76	0.18	ปานกลาง	3.19	0.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 46 แสดงข้อมูลการทำงานตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการทำงานที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะมาเลเซียและสิงคโปร์สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.15$, ระดับมาก) และเป็นลูกจ้างในบริษัทและสถานที่ราชการต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.31$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการทำงานตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสังคมคาดหวังให้มีการทำงานที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนาสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, ระดับมากที่สุด) และมีการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมกับเป็นลูกจ้างในห้างร้านต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.31$, ระดับน้อย)

7) การแต่งกาย

ตารางที่ 47 การแต่งกายของเยาวชนหญิงตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การแต่งกายของเยาวชนหญิง	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. ใส่ผ้าคลุมศีรษะขนาดใหญ่ หนา และเรียบ	1.92	0.47	น้อย	4.46	0.50	มาก
2. ใส่เสื้อขูดยาวหลวม ๆ และไม่รัดรูป	1.92	0.62	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด
3. ใส่เสื้อผ้าสีฉูดฉาด มีดอกกลาย และรูปภาพต่าง ๆ	4.00	0.68	มาก	1.54	0.63	น้อย
4. ใส่เสื้อผ้าที่เห็นรูปร่างสัดส่วนและส่วนเว้าส่วนโค้ง	4.00	0.56	มาก	1.15	0.36	น้อยที่สุด
5. ใส่กางเกงยีนส์เอวต่ำ และรัดรูป	4.15	0.53	มาก	1.15	0.36	น้อยที่สุด
6. ใส่เสื้อขนาดเล็ก แขนสั้น เอวลอย และรัดรูป	4.31	0.46	มาก	1.08	0.27	น้อยที่สุด
7. ใส่เครื่องประดับเลียนแบบคารานักห้อง	3.54	0.63	มาก	1.23	0.42	น้อยที่สุด
8. ใส่กระโปรงบาน เหมาะกับกาลเทศะ และหลักศาสนา	1.77	0.58	น้อย	4.23	0.42	มาก
9. แต่งหน้าแต่งตาเข้มและใส่น้ำหอม	3.69	0.61	มาก	1.39	0.49	น้อยที่สุด
10. ปิดหน้า	1.77	0.70	น้อย	2.15	0.66	น้อย
ภาพรวม	3.11	0.21	ปานกลาง	2.29	0.19	น้อย

จากตารางที่ 47 แสดงข้อมูลการแต่งกายตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนหญิงไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนหญิงมีการแต่งกายที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการใส่เสื้อขนาดเล็ก แขนสั้น เอวลอย และรัดรูปสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, ระดับมาก) และมีการใส่กระโปรงบาน เหมาะกับกาลเทศะ และหลักศาสนากับปิดหน้าต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.77$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนหญิงมีการแต่งกายตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยสังคมคาดหวังให้มีการใส่เสื้อขูดยาวหลวม ๆ และไม่รัดรูปสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, ระดับมากที่สุด) และมีการใส่เสื้อขนาดเล็ก แขนสั้น เอวลอย และรัดรูปต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.08$, ระดับน้อยที่สุด)

ตารางที่ 48 การแต่งกายของเยาวชนตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การแต่งกายของเยาวชนหญิง	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. ใส่เสื้อโค้ท ตะไละบลาอ	2.15	0.66	น้อย	3.08	0.61	ปานกลาง
2. ใส่เสื้อผ้าสีฉูดฉาด มีดอกกลาย และรูปภาพต่าง ๆ	4.00	0.68	มาก	1.62	0.49	น้อย
3. ใส่กางเกงยีนส์เอวต่ำ	3.69	0.72	มาก	1.23	0.42	น้อยที่สุด
4. ใส่เสื้อขนาดเล็ก แขนสั้น เอวลอย และรัดรูป	3.61	0.74	มาก	1.38	0.49	น้อยที่สุด
5. ใส่กางเกงขาสั้น	3.62	0.84	มาก	1.31	0.46	น้อยที่สุด
6. ใส่เครื่องประดับเลียนแบบคารานักห้อง	2.85	0.95	ปานกลาง	1.62	0.49	น้อย
7. ทรงผมเลียนแบบคารานักห้อง	3.31	0.91	ปานกลาง	1.23	0.42	น้อยที่สุด
8. นุ่งผ้าโสร่ง	2.23	0.58	น้อย	3.08	0.92	ปานกลาง
ภาพรวม	3.18	0.35	ปานกลาง	1.82	0.20	น้อย

จากตารางที่ 48 แสดงข้อมูลการแต่งกายตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนชายไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนชายมีการแต่งกายที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการใส่เสื้อผ้าสีฉูดฉาด มีดอกกลาย และรูปภาพต่าง ๆ สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.00$, ระดับมาก) และมีการใส่เสื้อโค้ท ตะไละบางอต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.15$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนชายมีการแต่งกายตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยสังคมคาดหวังให้มีการใส่เสื้อโค้ท (เสื้อแขนยาว-ชายเสื้อยาวถึงศอก) ตะไละบลาอ (เสื้อแขนยาว-ชายเสื้อยาวถึงสะโพก) กับ นุ่งผ้าโสร่งสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.08$, ระดับปานกลาง) และมีการใส่กางเกงยีนส์เอวต่ำ กับ ทรงผมเลียนแบบคารานักห้องต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.23$, ระดับน้อยที่สุด)

8) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง

ตารางที่ 49 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. มีความรักใคร่กลมเกลียวและสามัคคี	2.85	0.86	ปานกลาง	4.00	0.55	มาก
2. มีการให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน	2.77	0.70	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
3. มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีกิริยามารยาทที่ดี	2.15	0.53	น้อย	4.31	0.61	มาก
4. เชื่อฟังคำสั่งสอนและมีสัมมาคารวะ	2.54	0.50	ปานกลาง	4.31	0.61	มาก
5. ไปมาหาสู่ญาติพี่น้องอย่างเป็นนิจ	2.00	0.68	น้อย	4.00	0.68	มาก
6. ไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกันทำภายในครอบครัว	3.62	0.74	มาก	1.77	0.80	น้อย
7. ต่างคนต่างอยู่และไม่สนใจกัน	2.08	0.62	น้อย	1.46	0.50	น้อยที่สุด
8. ไม่รู้จักญาติสนิทของตนเอง	2.31	0.61	น้อย	1.77	0.70	น้อย
9. คิดเพื่อนมากจนไม่มีเวลาให้กับครอบครัว	4.00	0.55	มาก	1.85	0.77	น้อย
10. เมื่อมีปัญหา มักปรึกษากับเพื่อนมากกว่าครอบครัว	4.23	0.70	มาก	2.38	0.49	น้อย
11. พ่อแม่มีงานยุ่งมากจนไม่มีเวลาพูดคุยและพบหน้าลูก	2.85	0.66	ปานกลาง	2.00	0.78	น้อย
12. มีความกตัญญูต่อก่อนพ่อแม่และญาติพี่น้อง	2.46	0.75	น้อย	4.38	0.63	มาก
ภาพรวม	2.82	0.20	ปานกลาง	3.05	0.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 49 แสดงข้อมูลความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปรึกษากับเพื่อนมากกว่าครอบครัวเมื่อมีปัญหา สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, ระดับมาก) และมีการไปมาหาสู่ญาติพี่น้องอย่างเป็นนิจต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.00$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสังคมคาดหวังให้มีการให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันกับมีความกตัญญูต่อก่อนพ่อแม่และญาติพี่น้องสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, ระดับมาก) และมีการต่างคนต่างอยู่และไม่สนใจกันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.46$, ระดับน้อยที่สุด)

9) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 50 ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. มีการให้ความช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน	2.85	0.66	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด
2. มีความรักใคร่ ห่วงใย และเอื้ออาทรกัน	2.92	0.62	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด
3. ต่างคนต่างอยู่ และไม่สนใจกัน	3.31	0.82	ปานกลาง	1.69	0.72	น้อย
4. ไม่ใส่ใจและไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชน	3.92	0.73	มาก	2.08	0.73	น้อย
5. มักสร้างความเดือดร้อน รบกวน และความรำคาญ	3.54	0.93	มาก	1.77	0.70	น้อย
6. ให้เกียรติและรักเหมือนพี่น้องในอิสลาม	2.23	0.70	น้อย	4.46	0.50	มาก
7. มีการถามสารทุกข์สุกดิบและเยี่ยมเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย	2.08	0.73	น้อย	4.38	0.63	มาก
8. มีการเบียดเบียน/เอารัดเอาเปรียบเพื่อนบ้านและชุมชน	3.15	0.77	ปานกลาง	1.62	0.63	น้อย
9. ไม่มีเวลาที่จะทักทายหรือพูดคุยกับเพื่อนบ้าน	2.38	0.62	น้อย	1.69	0.72	น้อย
10. เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของเพื่อนบ้านและชุมชนอย่างจริงจัง	2.54	0.75	ปานกลาง	4.39	0.62	มาก
11. มีการดูแลและรักษาสมบัติของเพื่อนบ้านและชุมชน	2.08	0.73	น้อย	4.23	0.58	มาก
12. ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้สงบสุข ปลอดภัย	2.08	0.73	น้อย	4.46	0.50	มาก
ภาพรวม	2.76	0.16	ปานกลาง	3.33	0.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 50 แสดงข้อมูลความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการไม่ใส่ใจและไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชนสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.92$, ระดับมาก) และมีการถามสารทุกข์สุกดิบและเยี่ยมเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย กับมีการดูแลและรักษาสมบัติของเพื่อนบ้านและชุมชน กับมีการร่วมกันพัฒนาชุมชนให้สงบสุข/ปลอดภัยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.08$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสังคมคาดหวังให้มีความรักใคร่ ห่วงใย และเอื้ออาทรกันสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, ระดับมากที่สุด) และมีการเบียดเบียน/เอารัดเอาเปรียบเพื่อนบ้านและชุมชนต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.62$, ระดับน้อย)

10) การปฏิบัติศาสนกิจ

ตารางที่ 51 การปฏิบัติศาสนกิจตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การปฏิบัติศาสนกิจ	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. การละหมาดห้าเวลาที่มีสยิด	1.82	0.78	น้อย	4.29	0.67	มาก
2. การละหมาดภาคสมัครใจ (สุนัต)	1.88	0.76	น้อย	4.29	0.46	มาก
3. การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน	2.47	0.78	น้อย	4.53	0.50	มากที่สุด
4. การถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต)	1.65	0.68	น้อย	4.12	0.58	มาก
5. การอ่านอัลกุรอาน	2.53	0.61	ปานกลาง	3.94	0.80	มาก
6. การบริจาคทาน	2.35	0.90	น้อย	4.41	0.60	มาก
7. การแสวงหาความรู้ด้านศาสนาเพิ่มเติม	1.82	0.71	น้อย	4.12	0.58	มาก
8. การให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก	1.65	0.59	น้อย	4.41	0.49	มาก
9. การคัดค้านให้เพื่อนสนใจกับการปฏิบัติศาสนกิจ	2.24	0.64	น้อย	4.18	0.51	มาก
10. การหลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง	2.00	0.59	น้อย	4.41	0.49	มาก
11. การมีคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวทางอิสลาม	2.12	0.76	น้อย	4.00	0.59	มาก
12. การดูแลเอาใจใส่ผู้มีอุปการะคุณและผู้ได้ปกครอง	1.88	0.83	น้อย	4.35	0.59	มาก
ภาพรวม	2.03	0.23	น้อย	4.25	0.19	มาก

จากตารางที่ 51 แสดงข้อมูลการปฏิบัติศาสนกิจตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีการอ่านอัลกุรอานสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.53$, ระดับปานกลาง) และมีการถามสารทุกข์สุกดิบและเยี่ยมเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย กับมีการถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต) กับมีการให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.65$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการปฏิบัติศาสนกิจตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสังคมคาดหวังให้มีการถือศีลอดในเดือนรอมฎอนสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, ระดับมากที่สุด) และให้มีการปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

11) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ตารางที่ 52 การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. มีการแก่งแย่ง เบียดขยับ และหลีกเลี่ยง	3.65	0.97	มาก	1.47	0.50	น้อยที่สุด
2. ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	2.29	0.67	น้อย	4.41	0.69	มาก
3. ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางที่ดี	2.35	0.90	น้อย	4.47	0.50	มาก
4. ร่วมกันพัฒนาให้เป็นชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติด	2.00	0.77	น้อย	4.47	0.61	มาก
5. มีความเห็นแก่ตัว และไม่มีความเสียสละ	3.18	0.62	ปานกลาง	1.59	0.60	น้อย
6. สนใจเฉพาะกิจกรรมที่สนุกสนาน และเฮฮา	3.71	0.75	มาก	1.47	0.61	น้อยที่สุด
7. ไม่ชอบกิจกรรมด้านศาสนา	4.06	0.87	มาก	1.71	0.57	น้อย
8. พัฒนาสาธารณสมบัติ (ถากหญ้าริมถนน ขุดลอกคูน้ำ)	2.00	0.69	น้อย	4.00	0.69	มาก
9. พัฒนาศาสนสถาน (มัสยิด สุสาน โรงเรียนคาทอลิก)	1.94	0.80	น้อย	4.00	0.77	มาก
10. ร่วมมือเฉพาะกิจกรรมที่ตนสนใจและมีผลประโยชน์	2.18	0.86	น้อย	4.29	0.67	มาก
ภาพรวม	2.74	0.25	ปานกลาง	3.19	0.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 52 แสดงข้อมูลการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการไม่ชอบกิจกรรมด้านศาสนา สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.06$, ระดับมาก) และมีการพัฒนาศาสนสถาน (มัสยิด สุสาน โรงเรียนคาทอลิก) ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.94$, ระดับน้อย)

2) เยาวชนมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสังคมคาดหวังให้มีการร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางที่ดี กับมีการร่วมกันพัฒนาให้เป็นชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติดสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.07$, ระดับมาก) และมีการแก่งแย่ง เบียดขยับ และหลีกเลี่ยง กับ มีการสนใจเฉพาะกิจกรรมที่สนุกสนาน และเฮฮา ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.47$, ระดับน้อยที่สุด)

12) เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน

ตารางที่ 53 เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต	Mean	S.D.	ระดับวิถีชีวิต
1. การเผาโรงเรียนและสถานที่ราชการ	3.47	0.98	ปานกลาง	1.47	0.50	น้อยที่สุด
2. การวางระเบิดสถานที่ราชการ	4.18	0.71	มาก	1.40	0.49	น้อยที่สุด
3. การฆ่าประชาชนบริสุทธิ์	3.77	0.88	มาก	1.33	0.47	น้อยที่สุด
4. การฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	4.06	0.87	มาก	1.36	0.48	น้อยที่สุด
5. การเผาสถานที่เอกชน	3.47	1.04	ปานกลาง	1.35	0.48	น้อยที่สุด
6. การวางระเบิดสถานที่เอกชน	3.94	0.73	มาก	1.37	0.48	น้อยที่สุด
7. เข้าร่วมเพราะได้รับค่าจ้างทั้งตัวเงินและยาเสพติด	2.92	1.02	ปานกลาง	1.28	0.53	น้อยที่สุด
8. เข้าร่วมเพราะถูกสอนด้วยหลักคำสอนศาสนาที่ผิด	3.12	0.77	ปานกลาง	1.46	0.57	น้อยที่สุด
9. เข้าร่วมเพราะถูกหลอกโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์	3.16	0.78	ปานกลาง	1.22	0.46	น้อยที่สุด
10. เข้าร่วมเพราะโกรธเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำร้ายญาติพี่น้องคน	3.74	0.66	มาก	1.34	0.51	น้อยที่สุด
11. เข้าร่วมเพราะเกลียดเจ้าหน้าที่รัฐที่เหยียดหยามมุสลิม	3.26	0.80	ปานกลาง	1.20	0.40	น้อยที่สุด
12. เข้าร่วมเพราะอยากแก้แค้นเจ้าหน้าที่กดขี่ข่มเหงมุสลิม	3.26	1.02	ปานกลาง	1.22	0.46	น้อยที่สุด
ภาพรวม	3.53	0.27	มาก	1.33	0.22	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 53 แสดงข้อมูลความคิดเห็นของเยาวชนมุสลิมต่อการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1) เยาวชนมีความคิดเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการวางระเบิดสถานที่ราชการสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, ระดับมาก) และมีการเข้าร่วมเพราะได้รับค่าจ้างทั้งตัวเงินและยาเสพติด ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.92$, ระดับปานกลาง)

2) เยาวชนมีความคิดเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยสังคมคาดหวังให้มีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันในระดับน้อยที่สุดทุกข้อ

1.6 การเปรียบเทียบวิถีชีวิตเยาวชนไทยมุสลิมตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

1) การคบเพื่อนเพศเดียวกัน

ตารางที่ 54 การเปรียบเทียบการคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน		Mean	S.D.	t	P-Value
1. คบเพื่อนที่รักและหมั่นการปฏิบัติศาสนกิจ	ที่เป็นจริง	2.39	0.83	70.366***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.15	0.66		
2. คบเพื่อนที่มีความจริงใจ และให้ช่วยเหลือได้	ที่เป็นจริง	3.69	0.46	65.029***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.69	0.46		
3. คบเพื่อนแบบตามใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง	ที่เป็นจริง	3.77	0.58	47.767***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.46	1.01		
4. คบเพื่อนที่มีฐานะร่ำรวย และมีผลประโยชน์ให้	ที่เป็นจริง	3.54	0.63	78.316***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.85	0.66		
5. คบเพื่อนที่รักดี และขยันเรียน	ที่เป็นจริง	2.31	0.91	77.657***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.31	0.61		
6. คบเพื่อนที่มีคนครีในหัวใจ	ที่เป็นจริง	3.92	0.61	56.286***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.54	0.84		
7. คบเพื่อนที่เกี่ยวข้องอบายมุข (บุหรี เกมส์ ยาเสพติด)	ที่เป็นจริง	4.08	0.47	161.183***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.46	0.50		
8. คบเพื่อนที่ทำตัวไร้สาระ (มั่วสุม ชิงรถ ไม่ทำงาน)	ที่เป็นจริง	4.54	0.50	185.052***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.46	0.50		
9. คบเพื่อนที่ชอบเที่ยวในสถานบันเทิง	ที่เป็นจริง	3.62	0.83	90.571***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.54	0.50		
10. คบเพื่อนที่ชอบเที่ยวในห้างสรรพสินค้า	ที่เป็นจริง	4.31	0.61	146.903***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.62	0.49		
11. คบเพื่อนที่เล่นกีฬาเหมือนกัน	ที่เป็นจริง	3.39	0.62	24.179***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.00	0.88		
12. คบเพื่อนที่มีรูปร่างหน้าตาที่ดี	ที่เป็นจริง	3.54	0.75	20.245***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.08	0.62		

ตารางที่ 54 (ต่อ)

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน		Mean	S.D.	t	P-Value
13. คบเพื่อนที่มีแค่ความสนุกสนาน เฮฮาอย่างไร้ขีดจำกัด	ที่เป็นจริง	3.84	0.66	55.547***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.54	0.75		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	3.61	0.25	129.618***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.75	0.14		

***P < 0.001

จากตารางที่ 54 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 13 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2) การคบเพื่อนต่างเพศ

ตารางที่ 55 การเปรียบเทียบการคบเพื่อนต่างเพศตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การคบเพื่อนต่างเพศ		Mean	S.D.	t	P-Value
1. คบด้วยความจริงใจ และอยู่ในขอบเขตที่ถูกต้อง	ที่เป็นจริง	2.15	0.86	101.551***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		
2. คบกันแค่เป็นแฟนและคู่รัก	ที่เป็นจริง	3.62	0.92	94.838***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.31	0.46		
3. คบกันจนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร	ที่เป็นจริง	3.54	0.75	107.885***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.31	0.46		
4. มีการเที่ยวและไปไหนมาไหนด้วยกัน	ที่เป็นจริง	4.54	0.50	185.093***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.46	0.50		
5. มีการจับมือ ถูแขน และหยอกล้อกันตามที่สาธารณะ	ที่เป็นจริง	4.62	0.49	270.711***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.08	0.27		
6. คบกันอยู่ในสายตาและการดูแลของผู้ใหญ่	ที่เป็นจริง	2.00	0.78	115.871***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		

ตารางที่ 55 (ต่อ)

การคบเพื่อนต่างเพศ		Mean	S.D.	t	P-Value
7. พுகุญเฉพาะเรื่องที่ทำเป็นและมีประโยชน์ (เรียน/งาน)	ที่เป็นจริง	2.08	0.73	128.460***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.69	0.46		
8. คบกันโดยเลียนแบบคารานักเรื่อง/วัฒนธรรมตะวันตก	ที่เป็นจริง	4.38	0.49	194.671***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.31	0.46		
9. คบกันง่าย และเบื่อเร็ว (มีแฟนมาก)	ที่เป็นจริง	3.92	0.62	101.925***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.62	0.74		
10. คบกันภายใต้จิตสำนึกและศีลธรรมอันดี	ที่เป็นจริง	2.08	0.73	118.127***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		
11. คบกันจนมีปัญหาห้องก่อนแต่ง และการทำแท้ง	ที่เป็นจริง	2.69	0.72	80.903***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
12. คบกันเป็นแฟนเหมือนแฟนที่ว่าคนไม่มีแฟนลำสมัย	ที่เป็นจริง	4.23	0.58	178.243***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	3.32	0.21	150.889***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.40	0.15		

***P < 0.001

จากตารางที่ 55 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการคบเพื่อนต่างเพศตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 12 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3) การศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญ

ตารางที่ 56 การเปรียบเทียบการศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญ		Mean	S.D.	t	P-Value
1. ให้ความสำคัญเฉพาะการศึกษาด้านศาสนา (ปอเนาะ)	ที่เป็นจริง	1.54	0.50	112.367***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.38	0.49		
2. มุ่งศึกษาเฉพาะด้านสามัญ	ที่เป็นจริง	4.00	0.68	72.501***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.31	0.72		
3. เรียนพิเศษเพื่อมุ่งสู่โอกาสการศึกษาต่อที่ดี	ที่เป็นจริง	4.31	0.72	27.758***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.69	0.61		
4. เรียนอัลกุรอาน	ที่เป็นจริง	2.77	0.58	103.761***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.61	0.49		
5. เรียนศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก	ที่เป็นจริง	2.54	0.50	126.538***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.62	0.49		
6. ศึกษาสาขาอาชีพทั้งใน ว.เทคนิค อาชีวศึกษาและ วชช.	ที่เป็นจริง	2.31	0.46	84.041***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.77	0.58		
7. ตระหนักถึงการศึกษาด้านสามัญควบคู่ศาสนา	ที่เป็นจริง	2.46	0.50	120.359***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.50		
8. ศึกษาสาขาที่สังคมมุสลิมขาดแคลน (เช่น แพทย์ วิศวฯ)	ที่เป็นจริง	2.00	0.68	138.966***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.69	0.46		
9. มีการศึกษาเป็นจำนวนมากกว่าอดีตหลายเท่า	ที่เป็นจริง	3.54	0.63	52.524***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		
10. มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ป.ตรี ป.โท ป.เอก)	ที่เป็นจริง	3.38	0.62	86.065***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.85	0.36		
11. มีการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน	ที่เป็นจริง	3.38	0.84	18.462***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.85	0.66		
12. มีการศึกษา/อบรมตามที่องค์กรต่างๆจัดอย่างแพร่หลาย	ที่เป็นจริง	2.08	0.73	104.645***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.63		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	2.86	0.15	244.385***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.10	0.15		

***P < 0.001

จากตารางที่ 56 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการศึกษาทางด้านศาสนาและสามัญตามที่เป็นจริงและตามที่ตั้งคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 12 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4) การใช้เวลาว่าง

ตารางที่ 57 การเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างตามที่เป็นจริงและตามที่ตั้งคมมุสลิมคาดหวัง

การใช้เวลาว่าง		Mean	S.D.	t	P-Value
1. เพิ่มพูนความรู้ด้านศาสนา	ที่เป็นจริง	1.92	0.62	140.175***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		
2. พัฒนาชุมชน เช่น ดากหญาภิรมถนน ขุดลอกคูน้ำ	ที่เป็นจริง	2.15	0.86	98.228***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.50		
3. พัฒนาศาสนสถานเป็นประจำ เช่น มัสยิด สุสาน	ที่เป็นจริง	1.85	0.66	149.445***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.69	0.46		
4. เล่นดนตรี	ที่เป็นจริง	3.69	0.82	94.966***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.38	0.62		
5. เล่นเกมส์/เล่นอินเตอร์เน็ต	ที่เป็นจริง	3.77	0.70	108.142***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.38	0.62		
6. ดูโทรทัศน์/ฟังวิทยุ	ที่เป็นจริง	4.00	0.55	87.492***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.46	0.50		
7. เล่นกีฬาและออกกำลังกาย	ที่เป็นจริง	3.85	0.66	39.749***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.62	0.49		
8. มั่วสูมอบายมุข	ที่เป็นจริง	3.77	0.70	124.971***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.31	0.46		
9. มั่วสูมยาเสพติด	ที่เป็นจริง	4.00	0.78	139.724***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
10. เที่ยวห้างสรรพสินค้าและสวนสาธารณะ	ที่เป็นจริง	3.15	0.95	47.923***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.85	0.66		
11. ขับรถจักรยานยนต์ซิ่ง/แข่งรถ	ที่เป็นจริง	3.92	0.62	92.074***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.69	0.82		

ตารางที่ 57 (ต่อ)

การใช้เวลาว่าง		Mean	S.D.	t	P-Value
12. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	ที่เป็นจริง	1.77	0.70	128.948***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.31	0.46		
13. อ่านหนังสือ/การ์ตูน	ที่เป็นจริง	3.08	0.83	27.948***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.31	0.82		
14. ทหารายได้พิเศษ	ที่เป็นจริง	1.62	0.74	108.575***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.15	0.66		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	3.04	0.13	31.344***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.88	0.17		

***P < 0.001

จากตารางที่ 57 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการใช้เวลาว่างตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 14 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

5) การเกี่ยวข้องกับอบายมุข

ตารางที่ 58 การเปรียบเทียบการเกี่ยวข้องกับอบายมุขตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การเกี่ยวข้องกับอบายมุข		Mean	S.D.	t	P-Value
1. การพนันบอล	ที่เป็นจริง	4.31	0.61	176.834***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
2. การสูบบุหรี่	ที่เป็นจริง	4.31	0.61	189.822***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
3. การดื่มเหล้า เบียร์	ที่เป็นจริง	2.77	0.70	96.201***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.08	0.27		
4. การเที่ยวคาราโอเกะ	ที่เป็นจริง	3.39	0.84	120.995***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.00	0.00		
5. การเที่ยวห้องโสมณี	ที่เป็นจริง	2.23	0.70	65.732***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.08	0.27		
6. การเข้าบ่อนการพนัน	ที่เป็นจริง	2.69	0.72	80.850***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
7. การเสพยาเสพติด	ที่เป็นจริง	3.23	0.89	91.664***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
8. การเที่ยวคิสโกเชค ผับ	ที่เป็นจริง	3.92	0.92	113.260***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
9. การติดเกมส์ออนไลน์	ที่เป็นจริง	4.46	0.63	179.767***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
10. การติดอินเตอร์เน็ต	ที่เป็นจริง	4.62	0.49	242.578***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	3.59	0.28	363.144***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.07		

***P < 0.001

จากตารางที่ 58 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการเกี่ยวข้องกับอบายมุขตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 10 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

6) การทำงาน

ตารางที่ 59 การเปรียบเทียบการทำงานตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การทำงาน		Mean	S.D.	t	P-Value
1. ทำงานที่สุจริต	ที่เป็นจริง	3.46	0.75	47.146***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.50		
2. ทำงานที่ไม่ขัดกับหลักศาสนา	ที่เป็นจริง	2.85	0.66	91.408***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.62	0.49		
3. เป็นลูกจ้างในบริษัทและสถานที่ราชการ	ที่เป็นจริง	2.31	0.72	28.017***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.08	0.92		
4. เป็นลูกจ้างในห้างร้าน	ที่เป็นจริง	2.92	0.83	27.530***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.31	0.46		
5. ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม	ที่เป็นจริง	2.92	0.73	30.213***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.31	0.46		
6. ช่าง (ช่างซ่อมรถ ช่างก่อสร้าง ช่างซ่อมคอม/มือถือ)	ที่เป็นจริง	2.85	0.77	17.793***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.46	0.50		
7. ออกหาปลาเก็บเรือประมงใหญ่ ๆ	ที่เป็นจริง	2.54	0.50	41.558***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.31	0.61		
8. ขายของตามตลาดนัด หรือตามริมฟุตบาท	ที่เป็นจริง	2.46	0.50	15.238***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.77	0.70		
9. เปิดกิจการเล็ก ๆ คั้นทุนต่ำ เช่น ร้านขายน้ำชา ขายขนม	ที่เป็นจริง	2.46	0.50	7.379***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.62	0.74		
10. เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	ที่เป็นจริง	2.62	0.62	18.873***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.08	0.83		
11. ช่วยกิจการของพ่อแม่ (ขายทอง รับเหมาก่อสร้าง)	ที่เป็นจริง	2.46	0.50	29.506***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.08	0.73		
12. ตัดยาง ทำนา และทำสวน ของตนเอง	ที่เป็นจริง	2.62	0.62	52.303***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.77	0.70		
13. รับจ้างทั่วไป	ที่เป็นจริง	2.38	0.49	65.564***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.46	0.50		

ตารางที่ 59 (ต่อ)

การทำงาน		Mean	S.D.	t	P-Value
14. เลี้ยงสัตว์ (ปลา วัว ควาย และแพะ ฯลฯ)	ที่เป็นจริง	2.38	0.49	50.400***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.31	0.61		
15. ไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะมาเลเซียและสิงคโปร์	ที่เป็นจริง	4.15	0.66	33.173***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.23	0.97		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	2.76	0.18	85.132***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.19	0.12		

***P < 0.001

จากตารางที่ 59 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการทำงานตามที่เป็นจริงและตามที่ตั้งกมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 15 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

7) การแต่งกาย

ตารางที่ 60. การเปรียบเทียบการแต่งกายของเยาวชนหญิงมุสลิมที่เป็นจริงและตามที่ตั้งกมมุสลิมคาดหวัง

การแต่งกายของเยาวชนหญิง		Mean	S.D.	t	P-Value
1. ใส่ผ้าคลุมศีรษะขนาดใหญ่ หนา และเรียบ	ที่เป็นจริง	1.92	0.47	156.515***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.50		
2. ใส่เสื้อชุดยาวหลวม ๆ และไม่รัดรูป	ที่เป็นจริง	1.92	0.62	140.119***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		
3. ใส่เสื้อผ้าสีฉูดฉาด มีดอกกลาย และรูปภาพต่าง ๆ	ที่เป็นจริง	4.00	0.68	112.289***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.54	0.63		
4. ใส่เสื้อผ้าที่เห็นรูปร่างสัดส่วนและส่วนเว้าส่วนโค้ง	ที่เป็นจริง	4.00	0.56	182.254***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		
5. ใส่กางเกงยีนส์เฮวค้ำ และรัดรูป	ที่เป็นจริง	4.15	0.53	197.820***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.15	0.36		

ตารางที่ 60 (ต่อ)

การแต่งกายของเยาวชนหญิง		Mean	S.D.	t	P-Value
6. ใส่เสื้อขนาดเด็ก แขนสั้น เอวลอย และรัดรูป	ที่เป็นจริง	4.31	0.46	257.031***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.08	0.27		
7. ใส่เครื่องประดับเลียนแบบคาราและนักร้อง	ที่เป็นจริง	3.54	0.63	128.545***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
8. ใส่กระโปรงบาน เหมาะกับกาลเทศะ และหลักศาสนา	ที่เป็นจริง	1.77	0.58	146.290***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.23	0.42		
9. แต่งหน้าแต่งตาเข้มและใส่น้ำหอม	ที่เป็นจริง	3.69	0.61	125.953***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.39	0.49		
10. ปิดหน้า	ที่เป็นจริง	1.77	0.70	16.938***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.15	0.66		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	3.11	0.21	121.210***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.29	0.19		

***P < 0.001

จากตารางที่ 60 พบว่าเยาวชนหญิงไทยมุสลิมมีการแต่งกายตามที่จริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 10 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 61 การเปรียบเทียบการแต่งกายของเยาวชนตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การแต่งกายของเยาวชน		Mean	S.D.	t	P-Value
1. ตะไละบลางอ(เสื้อแขนยาว-ชายเสื้อยาวถึงสะโพก) ใส่เสื้อโค้ท (เสื้อแขนยาว-ชายเสื้อยาวถึงคอ)	ที่เป็นจริง	2.16	0.66	43.313***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.08	0.61		
2. ใส่เสื้อผ้าสีสุดฉาด มีคอกลาย และรูปภาพต่าง ๆ	ที่เป็นจริง	4.00	0.68	121.091***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.62	0.49		
3. ใส่กางเกงยีนส์เอวต่ำ	ที่เป็นจริง	3.69	0.72	125.000***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
4. ใส่เสื้อขนาดเล็ก แขนสั้น เหวลอย และรัดรูป	ที่เป็นจริง	3.61	0.74	107.005***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.38	0.49		
5. ใส่กางเกงขาสั้น	ที่เป็นจริง	3.62	0.84	102.634***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.31	0.46		
6. ใส่เครื่องประดับเลียนแบบคารานักร้อง	ที่เป็นจริง	2.85	0.95	48.982***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.62	0.49		
7. ทรงผมเลียนแบบคารานักร้อง	ที่เป็นจริง	3.31	0.91	87.813***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.23	0.42		
8. นุ่งผ้าโสร่ง	ที่เป็นจริง	2.23	0.58	33.207***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.08	0.92		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	3.18	0.35	144.025***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.82	0.20		

***P < 0.001

จากตารางที่ 61 พบว่าเยาวชนชายไทยมุสลิมมีการแต่งกายตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 8 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

8) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง

ตารางที่ 62 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิม
คาดหวัง

ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง		Mean	S.D.	t	P-Value
1. มีความรักใคร่ กลมเกลียว และสามัคคี	ที่เป็นจริง	2.85	0.86	47.796***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.00	0.55		
2. มีการให้ความช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน	ที่เป็นจริง	2.77	0.70	80.699***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.38	0.49		
3. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีกิริยามารยาทที่ดี	ที่เป็นจริง	2.15	0.53	113.202***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.31	0.61		
4. เชื่อฟังคำสั่งสอนและมีสัมมาคารวะ	ที่เป็นจริง	2.54	0.50	95.721***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.31	0.61		
5. ไปมาหาสู่ญาติพี่น้องอย่างเป็นนิจ	ที่เป็นจริง	2.00	0.68	88.381***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.00	0.68		
6. ไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกันทำภายในครอบครัว	ที่เป็นจริง	3.62	0.74	71.875***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.77	0.80		
7. ต่างคนต่างอยู่ และไม่สนใจกัน	ที่เป็นจริง	2.08	0.62	32.973***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.46	0.50		
8. ไม่รู้จักญาติสนิทของตนเอง	ที่เป็นจริง	2.31	0.61	24.745***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.77	0.70		
9. คิดเพื่อนมาก จนไม่มีเวลาให้กับครอบครัว	ที่เป็นจริง	4.00	0.55	96.405***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.85	0.77		
10. เมื่อมีปัญหา มักปรึกษาเพื่อนมากกว่าครอบครัว	ที่เป็นจริง	4.23	0.70	92.243***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.38	0.49		
11. พ่อแม่มีงานยุ่งมาก จนไม่มีเวลาพูดคุยและพบหน้าลูก	ที่เป็นจริง	2.85	0.66	34.907***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.00	0.78		
12. มีความกตัญญูดูแลที่ต่อพ่อแม่และญาติพี่น้อง	ที่เป็นจริง	2.46	0.75	83.840***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.38	0.63		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	2.82	0.20	37.402***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.05	0.17		

***P < 0.001

จากตารางที่ 62 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่จริง และตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 12 ข้อก็ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

9) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่จริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน		Mean	S.D.	t	P-Value
1. มีการให้ความช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน	ที่เป็นจริง	2.85	0.66	86.626***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.54	0.50		
2. มีความรักใคร่ ห่วงใย และเอื้ออาทรกัน	ที่เป็นจริง	2.92	0.62	97.495***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.69	0.46		
3. ต่างคนต่างอยู่ และไม่สนใจกัน	ที่เป็นจริง	3.31	0.82	62.729***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.69	0.72		
4. ไม่ใส่ใจและไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชน	ที่เป็นจริง	3.92	0.73	75.743***	0.000
	ที่คาดหวัง	2.08	0.73		
5. มักสร้างความเดือดร้อน รบกวน และความรำคาญ	ที่เป็นจริง	3.54	0.93	64.505***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.77	0.70		
6. ให้เกียรติและรักเหมือนพี่น้องในอิสลาม	ที่เป็นจริง	2.23	0.70	110.502***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.50		
7. มีการถามสารทุกข์สุกและเยี่ยมเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย	ที่เป็นจริง	2.08	0.73	101.778***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.38	0.63		
8. มีการเบียดเบียน/เอาเปรียบเพื่อนบ้านและชุมชน	ที่เป็นจริง	3.15	0.77	65.840***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.62	0.63		
9. ไม่มีเวลาที่จะทักทายหรือพูดคุยกับเพื่อนบ้าน	ที่เป็นจริง	2.38	0.62	30.703***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.69	0.72		
10. เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของเพื่อนบ้านและชุมชนอย่างจริงจัง	ที่เป็นจริง	2.54	0.75	80.464***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.39	0.62		

ตารางที่ 63 (ต่อ)

ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน		Mean	S.D.	t	P-Value
11. มีการดูแลและรักษาสมบัติของเพื่อนบ้านและชุมชน	ที่เป็นจริง	2.08	0.73	98.266***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.23	0.58		
12. ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้สงบสุข/ปลอดภัย	ที่เป็นจริง	2.08	0.73	114.464***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.46	0.50		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	2.76	0.16	92.629***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.33	0.21		

***P < 0.001

จากตารางที่ 63 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่เป็จริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 12 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

10) การปฏิบัติศาสนกิจ

ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบการปฏิบัติศาสนกิจตามที่เป็จริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การปฏิบัติศาสนกิจ		Mean	S.D.	t	P-Value
1. การละหมาดห้าเวลาที่มีสติ	ที่เป็นจริง	1.82	0.78	101.843***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.29	0.67		
2. การละหมาดภาคสมัครใจ (สุนัต)	ที่เป็นจริง	1.88	0.76	115.720***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.29	0.46		
3. การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน	ที่เป็นจริง	2.47	0.78	94.630***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.53	0.50		
4. การถือศีลอดภาคสมัครใจ (สุนัต)	ที่เป็นจริง	1.65	0.68	116.917***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.12	0.58		
5. การอ่านอัลกุรอาน	ที่เป็นจริง	2.53	0.61	59.575***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.94	0.80		

ตารางที่ 64 (ต่อ)

การปฏิบัติศาสนกิจ		Mean	S.D.	t	P-Value
6. การบริจาคทาน	ที่เป็นจริง	2.35	0.90	80.460***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.41	0.60		
7. การแสวงหาความรู้ด้านศาสนาเพิ่มเติม	ที่เป็นจริง	1.82	0.71	106.436***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.12	0.58		
8. การให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก	ที่เป็นจริง	1.65	0.59	152.898***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.41	0.49		
9. การดักเตือนให้เพื่อนสนใจกับการปฏิบัติศาสนกิจ	ที่เป็นจริง	2.24	0.64	100.073***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.18	0.51		
10. การหลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง	ที่เป็นจริง	2.00	0.59	132.662***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.41	0.49		
11. การมีคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวทางอิสลาม	ที่เป็นจริง	2.12	0.76	82.901***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.00	0.59		
12. การดูแลเอาใจใส่ผู้มีอุปการะคุณและผู้ได้ปกครอง	ที่เป็นจริง	1.88	0.83	102.818***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.35	0.59		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	2.03	0.23	313.307***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.26	0.19		

***P < 0.001

จากตารางที่ 64 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการปฏิบัติศาสนกิจตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 12 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

11) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ตารางที่ 65 การเปรียบเทียบการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน		Mean	S.D.	t	P-Value
1. มีการแก่งแย่ง เบียดบ้าย และหลีกเลียง	ที่เป็นจริง	3.65	0.97	84.839***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.47	0.50		
2. ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	ที่เป็นจริง	2.29	0.67	93.587***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.41	0.69		
3. ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางที่ดี	ที่เป็นจริง	2.35	0.90	87.090***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.47	0.50		
4. ร่วมกันพัฒนาให้เป็นชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติด	ที่เป็นจริง	2.00	0.77	107.239***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.47	0.61		
5. มีความเห็นแก่ตัว และไม่มีความเสียสละ	ที่เป็นจริง	3.18	0.62	78.329***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.59	0.60		
6. สนใจเฉพาะกิจกรรมที่สนุกสนาน และเฮฮา	ที่เป็นจริง	3.71	0.75	98.428***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.47	0.61		
7. ไม่ชอบกิจกรรมด้านศาสนา	ที่เป็นจริง	4.06	0.87	95.846***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.71	0.57		
8. พัฒนาสาธารณสมบัติ (ถากหญ้าริมถนน ขุดลอกคูน้ำ)	ที่เป็นจริง	2.00	0.69	87.393***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.00	0.69		
9. พัฒนาศาสนสถาน (มัสยิด สุสาน โรงเรียนคาทอลิก)	ที่เป็นจริง	1.94	0.80	78.668***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.00	0.77		
10. ร่วมมือเฉพาะกิจกรรมที่ตนสนใจและมีผลประโยชน์	ที่เป็นจริง	2.18	0.86	82.798***	0.000
	ที่คาดหวัง	4.29	0.67		
ภาพรวม	ที่เป็นจริง	2.74	0.25	64.745***	0.000
	ที่คาดหวัง	3.19	0.16		

***P < 0.001

จากตารางที่ 65 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง ในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 10 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

12) เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน

ตารางที่ 66 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันของเยาวชนมุสลิมกับตามที่เป็นจริงและตามที่สังคมมุสลิมคาดหวัง

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน		Mean	S.D.	t	P-Value
1. การเข้าโรงเรียนและสถานที่ราชการ	ที่เป็นจริง	3.47	0.98	77.483***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.47	0.50		
2. การวางระเบียบสถานที่ราชการ	ที่เป็นจริง	4.18	0.71	137.305***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.40	0.49		
3. การฆ่าประชาชนบริสุทธิ์	ที่เป็นจริง	3.77	0.88	103.779***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.33	0.47		
4. การฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐ	ที่เป็นจริง	4.06	0.87	115.008***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.36	0.48		
5. การเผาสถานที่เอกชน	ที่เป็นจริง	3.47	1.04	78.724***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.35	0.48		
6. การวางระเบียบสถานที่เอกชน	ที่เป็นจริง	3.94	0.73	125.342***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.37	0.48		
7. เข้าร่วมเพราะได้รับค่าจ้างทั้งตัวเงินและยาเสพติด	ที่เป็นจริง	2.92	1.02	60.812***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.28	0.53		
8. เข้าร่วมเพราะถูกสอนด้วยหลักคำสอนศาสนาที่ผิด	ที่เป็นจริง	3.12	0.77	73.620***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.46	0.57		
9. เข้าร่วมเพราะถูกหลอกโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์	ที่เป็นจริง	3.16	0.78	90.537***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.22	0.46		
10. เข้าร่วมเพราะโกรธเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำร้ายญาติพี่น้องคน	ที่เป็นจริง	3.74	0.66	121.904***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.34	0.51		
11. เข้าร่วมเพราะเกลียดเจ้าหน้าที่รัฐที่เหยียดหยามมุสลิม	ที่เป็นจริง	3.26	0.80	98.155***	0.000
	ที่คาดหวัง	1.20	0.40		

ตารางที่ 66 (ต่อ)

เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน	Mean	S.D.	t	P-Value
12. เข้าร่วมเพราะอยากแก้แค้นเจ้าหน้าที่กดขี่ข่มเหงมุสลิม	3.26	1.02	77.547***	0.000
	1.22	0.46		
ภาพรวม	3.53	0.27	272.358***	0.000
	1.33	0.22		

***P < 0.001

จากตารางที่ 66 พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบันตามที่เป็นจริงและตามที่ตั้งคมมุสลิมคาดหวังในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และทั้ง 12 ข้อก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

1.7 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชาชนและเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาต้องสร้างค่านิยมและปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชนให้มีวิถีชีวิตตามแนวอิสลามและแบบฉบับของท่านศาสดา	212	10.57
2) ผู้นำศาสนาจัดค่ายอบรมจริยธรรมอิสลามในชุมชนต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนมีการซึมซับการมีวิถีชีวิตที่ดีที่ถูกต้อง	198	9.87
3) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมกันสร้างสังคมอิสลามที่สมบูรณ์แบบตามแนวทางของอิสลามให้เกิดขึ้นในทุกระดับชุมชน จนกลายเป็นสังคมแบบอย่าง สังคมต้นแบบ และสังคมแห่งการเรียนรู้	187	9.32
4) หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือแก่เยาวชนที่ว่างงานและมีการศึกษาดำ ให้สามารถมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหางานทำที่ตรงกับความสามารถและความสนใจของเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ	155	7.73

5) พ่อแม่ผู้ปกครองควรใช้เวลาและให้ความสนใจกับลูกให้มาก ๆ ไม่ควรตามใจลูกเกินไป ไม่ควรบีบบังคับลูกเกินไป ไม่ควรปล่อยลูกให้แก้ปัญหาลำพัง ควรให้คำปรึกษาแก่ลูกบ้าง ควรพูดคุยกันเรื่องศาสนาบ้าง และที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ๆ และส่งเสริมให้เรียนศาสนาควบคู่กับสามัญ	134	6.68
6) สถาบันการศึกษาควรดูแลเด็กให้ทั่วถึง ให้ความสนใจเด็กที่มีปัญหาให้มากขึ้นเป็นพิเศษ ให้คำปรึกษา ไม่ควรนำเรื่องที่ไม่ดีไปบอกเพื่อน ๆ ไม่ควรไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ให้โอกาสเด็กที่เคยทำผิดมา และที่สำคัญควรให้ความรู้ด้านศาสนา มาก ๆ และควรควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ของคนด้วย	116	5.78
7) รัฐต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการห้ามไม่ให้มีอบายมุขและสิ่งของมีนเมาทุกประเภทในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะป็นร้านเหล้า เบียร์ คาราโอเกะ ผับ บาร์ โดยเฉพาะกำหนดเป็นเขตปลอดอบายมุข	102	5.08
8) รัฐต้องมีความจริงใจและมีความบริสุทธิ์ใจในการแก้ไขทุกปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	98	4.89
9) รัฐต้องมีการให้บริการการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงปริญญาตรีที่ไปเปล่าจริง ๆ และมีการอุดหนุนอาหาร หนังสือเรียน เสื้อผ้า และอื่นๆ และที่สำคัญที่สุดควรมีการเรียนสามัญควบคู่ศาสนาตั้งแต่ประถมจนถึงมหาวิทยาลัย เพราะเป็นการปลูกคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามและที่ถูกต้องแก่เยาวชนมุสลิม	94	4.69
10) รัฐควรประสานกับผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาช่วยกันส่งเสริมอาชีพกับเยาวชนในหมู่บ้านที่ยั่งยืน เพื่อจะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สามารถช่วยเหลือแก่ครอบครัวตัวเองได้	92	4.59
11) รัฐต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนที่ติดยาสามารถเข้ารับการรักษาบำบัดฟรีและให้เข้ารับการอบรมหรือฟังคำสอนและหลักธรรมทางศาสนา เพื่อเป็นการบำบัดรักษาทั้งทางกายและทางใจ ทั้งทางโลกและทางธรรม	87	4.34
12) ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาในทุก ๆ หมู่บ้านช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของลูกหลานในชุมชนให้อยู่ในกรอบของศาสนา	81	4.04
13) รัฐควรพัฒนาโรงเรียนคาทอลิกอย่างเป็นระบบทั้งระบบเงินเดือน สวัสดิการ อาคาร ห้องเรียน หนังสือเรียน และพัฒนาครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ	76	3.79
14) รัฐต้องสนับสนุนองค์กรศาสนาในท้องถิ่นให้มีบทบาทในการควบคุมดูแลประชาชนและเยาวชน โดยให้ยึดตามแนวทางศาสนา เมื่อองค์กรศาสนาได้ร่วมมือกับประชาชนกันเองแล้วก็จะทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง	74	3.69

- 15) รัฐต้องควบคุมสื่อโทรทัศน์ทุกชนิดที่มีลักษณะผิดหลักการศาสนาอิสลามมิให้มีการแพร่ภายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเปิดโอกาสให้มีรายการโทรทัศน์ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งทางโลกและทางศาสนาในพื้นที่สามจังหวัดให้มาก ๆ 72 3.59
- 16) รัฐควรให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่และมีบทบาทในการควบคุมดูแลเยาวชนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศที่ผิดหลักการศาสนา มีการจับมือถือแขน กอดจูบ และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร รวมทั้งเรื่องการแต่งกายที่ผิดหลักการศาสนา เรื่องอบายมุขต่าง ๆ และเรื่องอื่น ๆ ที่ผิดหลักการศาสนา 65 3.24
- 17) สถาบันครอบครัวและชุมชนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความใกล้ชิด ความรักใคร่ปรองดอง และสมัครสมานสามัคคีภายในครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้าน และชุมชน 61 3.04
- 18) รัฐต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง จนสามารถควบคุมดูแลบุตรหลานให้อยู่ภายในกรอบของหลักการศาสนาอิสลาม 45 2.24
- 19) รัฐต้องอนุญาตให้มีการใช้กฎหมายอิสลามมาบังคับใช้อย่างจริงจัง และให้ถือเป็นกฎหมายที่สูงสุดเด็ดขาด เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ และการประพฤติปฏิบัติอื่น ๆ ที่ผิดหลักการศาสนาอิสลาม 34 1.69
- 20) ผู้นำศาสนาต้องมีการปลูกฝัง และอบรมให้ความรู้ด้านศาสนาแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะยังมีพ่อแม่ผู้ปกครองอีกจำนวนมากที่ไม่ให้ความสนใจและปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลาม 23 1.15

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้นำศาสนา (โต๊ะอีหม่าม คอเต็บ บิลาล และคณะกรรมการมัซยิด) ผู้นำท้องถิ่น (กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) นักการเมืองท้องถิ่น (สมาชิก อบต. สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิก อบจ.) และข้าราชการ ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ปรากฏผลดังตารางที่ 67

ตารางที่ 67 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) เพศ		
หญิง	10	27.78
ชาย	26	72.22
2) อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	2	5.56
26-35 ปี	38	25.00
36-45 ปี	47	36.11
46-55 ปี	31	22.22
56 ปีขึ้นไป	12	11.11
อายุเฉลี่ย 41.36 ปี อายุสูงสุด 59 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี		
3) ระดับการศึกษาทางสามัญ		
ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	4	11.11
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	16	44.44
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	15	41.67
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.78

ตารางที่ 67 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
4) ระดับการศึกษาทางศาสนา		
ไม่ได้เรียน	6	16.67
ปอเนาะ	2	5.56
อิสลามศึกษาตอนต้น (อิบตีดาอีย)	4	11.11
อิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซิติ)	8	22.22
อิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวีย)	11	30.56
ปริญญาตรี	5	13.89

จากตารางที่ 67 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีดังนี้

1) เพศ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายคิดเป็นร้อยละ 72.22 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 27.78

2) อายุ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุ 36-45 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 36.11) รองลงมาคืออายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 25.00) 46-55 ปี (ร้อยละ 22.22) 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 11.11) และต่ำกว่า 26 ปี (ร้อยละ 5.56) ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 41.36 ปี

3) ระดับการศึกษาทางสามัญ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 44.44) รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 41.67) ประถมศึกษา (ร้อยละ 11.11) และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 2.78) ตามลำดับ

4) ระดับการศึกษาทางศาสนา ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จบการศึกษาอิสลามศึกษาตอนปลายมากที่สุด (ร้อยละ 30.56) รองลงมาจบการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (ร้อยละ 22.22) ไม่ได้เรียน (ร้อยละ 16.67) ปริญญาตรี (ร้อยละ 13.89) อิสลามศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 11.11) และปอเนาะ (ร้อยละ 5.56) ตามลำดับ

2.2 การคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 68

ตารางที่ 68 จำนวนร้อยละของการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมนาคาหวัง		
คบเพื่อนเหมือนพี่น้อง	9	25.00
คบเพื่อนตามหลักการศาสนาอิสลาม	24	66.67
คบเพื่อนที่รักการเรียน	3	8.33
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
คบเพื่อนที่มีฐานะใกล้เคียงกันและพ่อแม่เลือกแล้ว	7	19.34
คบเพื่อนที่มีกิจกรรมและมีแนวคิดเหมือนกัน	16	44.44
คบเพื่อนเพื่อผลประโยชน์และเห็นแก่ตัว	8	22.23
คบเพื่อนแบบไร้เขตจำกัด	5	13.89
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
คบเพื่อนเหมือนพี่น้องและคบได้ทุกคน	24	66.67
คบเพื่อนที่มีกิจกรรมและมีแนวคิดเหมือนกัน	7	19.44
คบเพื่อนตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่	5	13.89

จากตารางที่ 68 แสดงถึงการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมนาคาหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่สังคมนาคาหวัง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) เห็นว่าสังคมนุสลิมคาคาหวังให้เยาวชนมุสลิมคบเพื่อนตามหลักการศาสนา โดยเลือกคบเพื่อนอยู่ในขอบเขต ตามความเหมาะสม และไม่ทำให้สังคมนาคาเดือดร้อน ต้องเลือกคบเพื่อนที่มีการปฏิบัติตามหลักการของศาสนา รักการปฏิบัติศาสนกิจ หมั่นปฏิบัติศาสนกิจ และไม่มีการละทิ้งการ

ปฏิบัติโดยไม่มีเหตุอันควร เช่น การละหมาดห้าเวลาที่มีสยิด และการถือศีลอด เป็นต้น และที่สำคัญต้องมีการละเว้นการปฏิบัติที่ผิดหลักการศาสนา เช่น การดื่มเหล้าและสิ่งมีเมา อบายมุข การเที่ยวคิสโกเรค และการทำผิดประเวณี เป็นต้น ควรมีการร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางศาสนาอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ ร่วมกันพัฒนาชุมชนหรือร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในชุมชน เช่น การจัดแข่งขันกีฬา หรือก่อตั้งชมรมที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลัง และต้องมีการคบเพื่อนบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และไม่ล่วงละเมิดทางกาย วาจา และจิตใจ

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 25.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมคบเพื่อนเหมือนพี่น้อง โดยต้องเลือกคบเพื่อนที่ดี มีความจริงใจต่อกัน สามารถให้คำปรึกษา ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ดี และตักเตือนห้ามปรามในสิ่งที่ผิดหลักการ เพราะการคบเพื่อนที่ดีนั้นจะนำไปในทางที่ดีด้วย โดยเฉพาะเพื่อนที่มีศาสนาในจิตใจ มีการปฏิบัติตัวอยู่ในหลักการ มีความขยันหมั่นเพียร ไม่มั่วสุมไม่คิดยาเสพติด และสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และต้องมีการเลือกคบเพื่อนที่ไม่หวังผลประโยชน์ดังสุภาษิตที่ว่า “เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนขายหายาก” โดยไม่คำนึงถึงฐานะความร่ำรวยหรือยากจนหรือคบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว มีการรักเพื่อนในทางที่ถูกที่ควรตามหลักการศาสนาอิสลาม ไม่ออกนอกกลุ่มออกทาง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นที่พึ่งพาอาศัยได้

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 8.33) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมคบเพื่อนที่รักการเรียน ทั้งการเรียนด้านสามัญและศาสนา มีการชักชวนกันไปเรียนทั้งในระบบ (เรียนในโรงเรียน) และการเรียนนอกระบบหรือตามอัธยาศัย (อัลกุรอาน ฟังการบรรยายธรรม และการสอนตามมัสยิด ฯลฯ) ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการเลือกคบเพื่อนที่ดีที่รักการเรียน ดังที่ท่านศาสดามุฮัมมัดได้กล่าวว่า "คุณลักษณะของเพื่อนที่ดีเมื่อเขาพูด ความรู้ศาสนาของเราเพิ่มขึ้นและเมื่อเรามองหน้าเขาเรานึกถึงโลกหน้า"

2) การคบเพื่อนเพศเดียวกันที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองคบเพื่อนที่มีกิจกรรมและมีแนวคิดเหมือนกัน คิดทำอะไรที่เหมือนกัน ชอบทำในสิ่งที่เหมือนกัน มีรสนิยมเดียวกัน เช่น การเล่นดนตรี การเล่นเกม คอมพิวเตอร์ กลุ่มรักการชั่งจักรยานยนต์ และรักการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากในตัวเมืองเป็นศูนย์รวมความเจริญทางวัตถุทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีมากมาย สังคมมีความหลากหลาย อยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่สนใจคนรอบข้าง มีแหล่งอบายมุขกระจุกกระจายทั่วเมือง ซึ่งถ้าเยาวชนจิตใจไม่หนักแน่นก็จะทำให้เสียคนได้ง่าย เพื่อนมักชักชวนกันทำในสิ่งที่ไม่ดีเพราะใกล้แหล่งอบายมุข และพ่อแม่ให้แต่เงินไม่ได้เอาใจใส่ความเป็นอยู่ของลูก และยังมีเยาวชนบางกลุ่มมีการคบหากันเป็นกลุ่มหรือแก๊ง มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกัน มีการทะเลาะเบาะแว้ง ดบตี แตะต่อยกัน จนทำให้บางครั้งถึงขั้นต้องฆ่ากันตาย และที่สำคัญเยาวชนมักให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่า มีการใช้เวลากับเพื่อนมากกว่าครอบครัว และเชื่อเพื่อนมากกว่า

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 22.23) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองคบเพื่อนเพื่อผลประโยชน์และเห็นแก่ตัว ไม่ได้คบเพื่อนแบบจริงจัง เช่น คบเพื่อนเพราะมีรถยนต์จะได้ไปเที่ยว คบเพื่อนมีคอมพิวเตอร์เพื่อจะได้เล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และถ้าใครไม่มีผลประโยชน์ก็ไม่อยากคบด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคนหนึ่งจะเลือกคบใครสักคนมักจะมีจุดประสงค์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ตนเองได้ผลประโยชน์ เยาวชนจะไม่ค่อยใส่ใจกัน เพราะว่าต่างคนต่างยึดแย้งแข่งขันกัน จึงคิดชิงเด่นกันในกลุ่มเพื่อน ต่างคนต่างเรียน ต่างคนต่างทำงาน ซึ่งบางครั้งทำให้การคบเพื่อนไม่ค่อยสนิทสนมกันมากนัก ไม่มีเพื่อนที่รู้ใจและไม่มีเพื่อนแท้ มีการคบเพื่อนตามวัฒนธรรมตะวันตก คบเพื่อนแบบเผิน ๆ ไม่ค่อยจริงจังต่อกัน ยึดติดกับวัตถุนิยม ถ้าใครสามารถให้ผลประโยชน์ได้ก็จะทำดีตีสันที คบเป็นเพื่อนกันไปตามแต่โอกาส ไม่สามารถหาความจริงใจในกลุ่มเพื่อนได้ ส่วนใหญ่มีการคบกันไปก็เพื่อความสนุกสนานเฮฮา เมื่อมีความสุขก็ร่วมกันเสพและเมื่อมีปัญหาที่ต่างคนต่างหนีหน้ากันไป ไม่รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ต่างคนต่างดี มีความเห็นแก่ตัว ไม่มีความสามัคคีกัน ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ต่างคนต่างมีทิฐิในตนเอง ต่างคนก็ต่างจะเอาชนะซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการอิจฉาริษยาซึ่งกันและกันในเรื่องทุกอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 19.34) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองคบเพื่อนที่มีฐานะใกล้เคียงกัน และพ่อแม่เลือกแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ร่ำรวยมักเลือกคบเฉพาะคนที่ร่ำรวยเหมือนกัน และมักรังเกียจหรือไม่เลือกคบกับคนที่มีฐานะต่ำกว่า ในขณะที่เยาวชนที่มีฐานะยากจนสามารถคบได้กับทุกคน นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองมักให้ความสำคัญและสนใจกับการคบเพื่อนของบุตรหลาน มักมีการติดตามเอาใจใส่และทำความรู้จักกับเพื่อนของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด มีการสอบถามประวัติ และมีการสอบถามถึงกิจกรรมที่ดำเนินการว่ามีอะไรบ้าง และที่สำคัญบุตรหลานมักขอคำปรึกษาและขออนุญาตพ่อแม่ผู้ปกครองในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งเราจะเห็นได้ว่ามีพ่อแม่ผู้ปกครองหลายท่านที่เข้ากิจกรรมของบุตรหลานกับเพื่อน ๆ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 13.89) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองคบเพื่อนแบบไร้เจตจำนง มีการคบเพื่อนแบบเสรี จนไร้ขอบเขตของความถูกต้อง กล้าทำทุกอย่างที่ไม่คาดคิด เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน ทำอะไรโดยไม่สนใจคนรอบข้างว่าเขาจะมองอย่างไร เพราะคนในเมืองจะอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีการคบเพื่อนที่สูบบุหรี่ เล่นพนันบอล ไม่ละหมาด ไม่เคารพผู้ใหญ่ มีการแข่งรถจักรยานยนต์ทั้งกลางวันและกลางคืน มีการเที่ยวในสถานบันเทิง เนื่องจากเยาวชนไม่มีโอกาสได้เรียนรู้และขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการอิสลามอย่างแท้จริง เยาวชนมักจะรวมตัวเป็นกลุ่ม แล้วร่วมกันทำกิจกรรมที่ไม่ค่อยมีสาระ เช่น การขับซิ่งรถมอเตอร์ไซด์ การมั่วสุมที่ร้านน้ำชา เล่นและแข่งงนกกรงหัวจุก การมั่วสุมเสพสิ่งเสพติดและของมีนเมา การเล่นเกมและอินเทอร์เน็ต และการพนัน เป็นต้น และมักมีความประพฤตินี้ไม่ค่อยเหมาะสม เช่น การแต่งกาย ชู้สาว และการเล่นดนตรี เป็นต้น

3) การคบเพื่อนเพศเดียวกันที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนเหมือนพี่น้องและคบได้กับทุกคน โดยไม่มีการเลือกคบ มีการคบแบบเพื่อนบ้าน แบบพี่น้องกัน มีความสามัคคี มีความรักใคร่ มี

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถไปมาหาสู่กันได้ เพราะพ่อแม่เข้าใจซึ่งกันและกัน เด็กและครอบครัวจะมีเวลาให้กัน ไม่เที่ยวกลางคืน เป็นเด็กที่มีนิสัยดี และทำงานช่วยครอบครัว เพราะเยาวชนในชนบทจะถูกปลูกฝังศาสนาไว้ใ้ใจ นอกจากนี้เยาวชนในชนบทเป็นผู้มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจ และเป็นมิตรกับทุกคน ดังนั้นจึงไม่มีการเลือกเพื่อนที่คบด้วย สามารถคบได้กับทุกคน จนบางครั้งไม่ได้สนใจว่าเพื่อนที่คบอยู่จะดีหรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ แต่สนใจว่านิสัยใจคอ สามารถเข้าใจกันได้หรือไม่ และคบกันแล้วรู้สึกสบายใจ พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็ไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับการคบเพื่อนของบุตรหลาน ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าคุณค่ามีเพื่อนเป็นใคร มีเพื่อนเป็นอย่างไร มีเพื่อนกี่คน และมีกิจกรรมอะไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 19.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนที่มีกิจกรรมและมีแนวคิดเหมือนกัน ซึ่งเป็นแนวคิดและลักษณะการคบเพื่อนที่คล้ายกับเยาวชนในเมืองมากขึ้น เพราะว่าปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสามารถเข้าถึงในชนบททุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์ โทรทัศน์ โทรศัทพ์บ้าน โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต และควาเทียมยูบิซึ เป็นต้น จนทำให้เยาวชนในชนบทปัจจุบันมีวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายหรือเหมือนกับเยาวชนในเมือง กล่าวคือคบเพื่อนที่คิดทำอะไรเหมือนกัน และมีรสนิยมเดียวกัน เช่น การเล่นดนตรี การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ กลุ่มรักการชั่งจักรยานยนต์ และรักการท่องเที่ยว เป็นต้น และเยาวชนมักให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่า มีการใช้เวลากับเพื่อนและเชื่อเพื่อนมากกว่าครอบครัวตนเอง และมีการคบเพื่อนโดยวิธีการรวมกลุ่มกันคุยกันตามร้านน้ำชา

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 13.89) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ โดยเยาวชนมีการคบหากันตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ นับตั้งแต่ก่อนวัยเรียน เข้าโรงเรียนประถมเดียวกัน เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยกัน และในวัยทำงานก็ทำงานในหมู่บ้านเดิม ซึ่งบางครั้งมีการคบหาเป็นเพื่อนกันตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าวิถีชีวิตของชาวชนบทจะมีการดำเนินกิจกรรมภายในหมู่บ้านของตนเอง ไม่มีการอพยพเหมือนคนในเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหนังสือ การทำงาน หรือการมีครอบครัว ส่วนใหญ่ก็มักจะอยู่ภายในหมู่บ้านเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จนทำให้มีการติดต่อคบหาสมาคมหลายช่วงอายุคน

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นรวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนรักใคร่กันเหมือนพี่น้อง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการให้อภัย และมีความยึดมั่นตามหลักธรรมของศาสนาเป็นหลัก	10	27.78

2) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ให้ความอบอุ่นแก่ลูกมากขึ้น และที่สำคัญต้องทำความรู้จักและดูแลติดตามการคบเพื่อนของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด	7	19.44
3) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องให้การสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคี ความรักใคร่กลมเกลียวระหว่างเยาวชนด้วยกัน และต้องมีการติดตาม สอดส่องดูแล พฤติกรรมเยาวชนอย่างใกล้ชิด	5	13.89
4) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้เยาวชนได้เข้าใจและตระหนัก ถึงจริยธรรมและคุณธรรมตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ เยาวชนรู้ถึงการคบหาเพื่อนตามหลักการศาสนา ซึ่งเป็นเกราะป้องกันที่ดีที่สุด	5	13.89
5) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและสนใจกับการเลือกคบเพื่อนของบุตรหลาน อย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้คบแต่เพื่อนที่ดี และที่อยู่ในกรอบของศาสนาอิสลาม	4	11.11
6) สถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทต้องร่วมมือกันสร้างจิตสำนึกและความ เข้มแข็งแก่เยาวชนให้เป็นเยาวชนมุสลิมที่ดี ไม่หลงผิด ไม่หลงเชื่อในสิ่งที่ไม่ดี ต้อง เชื่อฟังพ่อแม่ผู้ปกครอง มีความกตัญญูกตเวที และเป็นคนดีที่มีประ โยชน์ต่อสังคม	3	8.33
7) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องต้องมีการกำหนดบทลงโทษขั้นรุนแรงแก่ พ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่ให้ความสนใจ ปล่อยปละละเลยลูกหลานให้ไปกระทำผิดใน ลักษณะต่าง ๆ หรือปล่อยปละละเลยไม่ให้ลูกหลานได้รับการศึกษาคตามที่รัฐกำหนด	2	5.56

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.3 การคบเพื่อนต่างเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 69

ตารางที่ 69 จำนวนร้อยละของการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การคบเพื่อนต่างเพศ	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมนาคคหวัง		
คบตามขอบเขตที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนด	29	80.56
คบคามากรอบวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม	7	19.44
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
คบบแบบไร้ความละอายและทำผิดหลักการ	24	66.67
คบเหมือนกับคบเพื่อนเพศเดียวกัน	7	19.44
คบเหมือนวัฒนธรรมของชาวตะวันตก	5	13.89
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
คบบแบบคามากรอบประเพณีอันดีงามและหลักการศาสนา	17	47.22
คบโดยมีผู้ใหญ่รับรู้และอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่	6	16.67
คบบแบบไร้ขีดจำกัดและเลขขอบเขตที่หลักการกำหนด	13	36.11

จากตารางที่ 69 แสดงถึงการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่สังคมนาคคหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การคบเพื่อนต่างเพศตามที่สังคมนาคคหวัง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.56) เห็นว่าสังคมนมุสลิมคาคคหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการคบเพื่อนต่างเพศตามขอบเขตที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้ ซึ่งสังคมนได้กำหนดให้เยาวชนมุสลิมคบเพื่อนต่างเพศได้ แต่ต้องอยู่ในขอบเขตตามหลักการที่ศาสนาอิสลามกำหนดไว้ เมื่อคบกันแล้วชายหญิงไม่ควรอยู่ตามลำพังสองต่อสอง ไม่ควรไปเที่ยวตามลำพัง ไม่ควรหยอกล้อจับมือถือแขนกัน นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์กัน ไม่มั่วสุมกัน ไม่ควรอยู่บ้านเช่าร่วมกัน หากมีความจำเป็นที่ต้องพบกันควรอยู่ในลักษณะที่ศาสนาอนุญาต เพื่อไม่ให้เกิดความ

เชื่อมเสียดอกัน เช่น ถ้าต้องการคบกันหรือมีธุระจะพบกันก็ต้องมีผู้ปกครองอยู่ด้วย เป็นต้น นอกจากนี้สังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนคบกันแบบมิตรภาพ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเฉพาะในทางที่ถูกที่ควร มุสลิมทุกคนเป็นพี่น้องกันและเป็นมิตรที่ดีต่อกัน และต้องเลือกคบเพื่อนที่มีความเข้าใจแนวทางและหลักการอิสลาม และเข้าใจการดำเนินชีวิตแบบอิสลาม ไม่ควรยึดวัฒนธรรมตะวันตกหรือก้าวทันเทคโนโลยีที่ผิดศีลธรรมอันดีงาม สังคมไม่เห็นด้วยที่มีการคบหาเพื่อนต่างเพศแบบกิ๊กหรือแบบแฟน เพราะเป็นสิ่งที่ผิดหลักการอันร้ายแรง ถ้าต้องการมีคู่ควงก็ควรดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักการศาสนา เช่น ไปสู่ขอหมั้นหมายหรือทำพิธีแต่งงานตามหลักการ หลังจากนั้นจะอยู่ด้วยกันหรือไม่ก็ได้ แต่ไม่ควรอยู่ด้วยกันก่อนจนกว่าจะถึงวัยอันควร เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 19.44) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการคบเพื่อนต่างเพศตามกรอบวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม โดยให้อยู่ในศีลธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี และต้องรู้ว่าอะไรควรไม่ควร และที่สำคัญไม่ควรเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก หรือเลียนแบบวิถีชีวิตของวัยรุ่นในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ ที่ไม่เห็นความสำคัญของศีลธรรมและจริยธรรม ทุกสังคมมีกรอบวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและมีกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นเยาวชนไทยมุสลิมควรคำนึงสิ่งเหล่านี้ในการคบหากับเพื่อนต่างเพศ ควรมีการศึกษาว่าสังคมของคนมีการกำหนดขอบเขตของการคบหาแค่ไหน สิ่งใดควรกระทำและสิ่งใดไม่ควรกระทำ อยากให้เยาวชนที่คบเพื่อนต่างเพศอยู่ในขอบธรรมเนียมและประเพณีที่ดีงาม ไม่ควรนำสิ่งที่ไม่เหมาะสมไปนำปฏิบัติจนเกิดความสูญเสียต่อตัวบุคคลและต่อศาสนา และเยาวชนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นหลัง

2) การคบเพื่อนต่างเพศที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนต่างเพศแบบไร้ความละอายและทำผิดหลักการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการคบเพื่อนระหว่างชายหญิงเป็นเรื่องธรรมดา โดยไม่รู้สึกละอายหรือเกรงใจคนรอบข้างว่าคนอื่นเขาจะมองอย่างไรและไม่รู้สึกเดือนร้อนอะไรเลย ซึ่งมักจะอ้างว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล การคบเพื่อนต่างเพศนั้นเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ต้องเร่งแก้ไข เพราะเยาวชนในเมืองคิดว่าเป็นเรื่องปกติ และไม่เสียหายอะไร ซึ่งตรงนี้ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งเริ่มแรกมีการคบแบบเพื่อนฝูงที่รู้จักกัน มักไม่ถือตัวกันมากนัก มีอิสระ ไปไหนไหนมาด้วยกันได้ มีการจับมือถือแขน กอดจูบ จนถึงขั้นการมีเพศสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้มาจากค่านิยมที่ผิด ๆ ตามแฟชั่นและสื่อ และที่สำคัญเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจด้านศาสนาอย่างลึกซึ้ง

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 19.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนต่างเพศเหมือนกับคบเพื่อนเพศเดียวกัน ซึ่งการคบหาระหว่างเพื่อนต่างเพศในปัจจุบันไม่มีขอบเขต ไม่มีการปกปิดร่างกายให้มิดชิดตามหลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้ มีการแต่งกายแบบเปิดเผยให้ผู้ชายเห็นโดยไม่รู้สึกลึงหลวม มีการนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ มีการคบหาจนสนิทใจ มีการใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกันตลอด การนัดเจอกันสองต่อสองไปเที่ยวด้วยกัน และเข้าบ้านอยู่ด้วยกัน และแม้แต่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ค่อยเอาใจใส่กับการคบหาของบุตรหลาน

โดยคิดว่าการคบเพื่อนทางเพศเป็นเรื่องปกติธรรมดาตามแบบฉบับสังคมสมัยใหม่ โดยไม่มีข้อจำกัดและกำหนดขอบเขตในการคบเพื่อนกัน

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 13.89) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนต่างเพศเหมือนวัฒนธรรมของชาวตะวันตก ซึ่งเป็นการเลียนแบบมาจากวัฒนธรรมตะวันตก ที่รับรู้จากภาพยนตร์และอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่รู้จักกันทางอินเทอร์เน็ต มีการพูดคุยทางอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นก็จะมีการนัดหมายพบเจอกัน ไปเที่ยวด้วยกัน จนกระทั่งมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้เยาวชนมีการพูดคุยกันตลอดเวลา มีการจับมือถือแขน มีการกอดจูบกัน และอาจจะถึงขั้นการหลับนอนด้วยกัน โดยมีค่านิยมว่าใครมีคู่นอนมากที่สุดคือคนที่เก่งที่สุด

3) การคบเพื่อนต่างเพศที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.22) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนต่างเพศตามกรอบประเพณีอันดีงามและหลักการศาสนา ซึ่งเยาวชนจะมีจิตสำนึกที่ดี มีความละเอียด มีความสนใจความรู้สึกของคนรอบข้าง มีความเข้าใจและมีจิตใจที่ซื่อมั่นในกรอบประเพณีอันดีงามและหลักการศาสนาอิสลาม รู้ว่าอะไรควรไม่ควร และรู้จักขอบเขตของการคบหาเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นการคบหา มักจะแสดงออกของความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน มีความจริงใจต่อกัน และมีความบริสุทธิ์ใจ รู้จักการวางตัวในสังคม รู้ว่าอันไหนเป็นสิ่งที่ควรทำและอันไหนเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เคารพในสิทธิและให้เกิดริชชิ่งกันและกัน นอกจากนี้การคบเพื่อนต่างเพศในชนบทยังเป็นเรื่องผิดปกติ ถ้าหญิงชายมีการไปมาหาสู่กันโดยที่ไม่ได้แต่งงานกันจะถูกมองว่าเป็นเรื่องไม่ดี และผิดหลักศีลธรรมและหลักการศาสนา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การคบเพื่อนต่างเพศจะถูกกำหนดด้วยกรอบของหลักการศาสนาอิสลามและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทจะผูกพันกับหลักการศาสนาอิสลามมากกว่าชาวเมือง มีความเคร่งครัดในหลักการศาสนา จนกลายเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง ทำให้เยาวชนรู้ผิดชอบชั่วดี รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร มีความรู้สึกละเอียดอ่อนต่อบาปหรือต่อการกระทำที่ไม่ดีหรือต่อการกระทำที่ผิดหลักการ ผิดศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี และการคบเพื่อนต่างมักอยู่ในลักษณะของการระมัดระวังตัว เพราะสังคมในชนบทจะต่อต้านการคบกันในลักษณะที่ไม่เหมาะสมอย่างรุนแรง อาจถึงขั้นมีการให้แต่งงาน หรือชดใช้ค่าเสียหาย

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 36.11) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนต่างเพศแบบไร้ขีดจำกัดและเลขขอบเขตที่หลักการกำหนด โดยมีการคบเพื่อนต่างเพศเกินขอบเขตที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้ ซึ่งไม่แตกต่างกันกับเยาวชนในเมือง กล่าวคือ มีการคบกันอย่างอิสระ ไม่รู้สึกอายหรือเกรงใจคนรอบข้าง มีการจับมือถือแขนกัน กอดจูบกัน ไปไหนไปนามาด้วยกัน อยู่กันสองต่อสอง มีการช้อนท้ายรถจักรยานยนต์ มีการเที่ยวด้วยกัน มีการพูดคุยติดต่อกันทางโทรศัพท์มือถือ และแอบนัดพบกันตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบันจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 16.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนต่างเพศโดยมีผู้ใหญ่รับรู้และอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม รู้กาลเทศะ รู้อะไรควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ มีผู้ใหญ่รับรู้ คอยดูแล และแนะนำอยู่เคียงข้าง เวลาจะไปไหนมาไหนผู้ใหญ่รับทราบและจะตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะผู้ใหญ่ในชนบทจะให้ความสำคัญกับการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งลักษณะการคบแบบนี้จะไม่มีคำว่าแฟน ไม่มีช่องว่างระหว่างเพศ และไม่มีการล่วงละเมิด จะอยู่ภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ผู้ใหญ่มักจะให้การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับวิธีการคบเพื่อนต่างเพศว่าควรปฏิบัติอย่างไร ในการคบเพื่อนต่างเพศมีขอบเขตแค่ไหน ไม่สนับสนุนให้มีการพูดคุยกันตามลำพัง และไม่สนับสนุนการไปไหนมาไหนกันสองต่อสอง เพราะอาจจะถูกให้แต่งงานกันขึ้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาต้องให้การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนเกี่ยวกับแนวทางการคบเพื่อนต่างเพศตามหลักการศาสนาอิสลาม ต้องสร้างจิตสำนึกที่ดี สร้างคุณธรรม และต้องมีความเคร่งครัดศาสนา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการคบเพื่อนต่างเพศ ตลอดจนภัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งอาจมีการปลูกฝังตั้งแต่เด็กโดยอาจเป็นในโรงเรียนคาทอลิก หรือในโรงเรียนลักษณะอื่นๆ	15	28.30
2) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้เยาวชนนำหลักการศาสนาอิสลามมาใช้ในการคบเพื่อนเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและอยู่ในขอบเขตของอิสลาม และกฎระเบียบของสังคมมุสลิม	12	22.64
3) ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่นและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้มงวดในการอยู่ด้วยกันของเยาวชนชายและหญิง มีการติดตาม สอดส่อง และดูแลอย่างใกล้ชิด	7	13.21
4) ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นต้องมีการตักเตือนลงโทษ ผู้ที่คบกันในลักษณะที่ไม่เหมาะสม โดยใช้หลักการศาสนาอิสลาม	5	9.43
5) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องอบรมให้เยาวชนหญิงรู้จักรักษาวลสงวนตัว รู้จักผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดอ่อนใจ ไม่ควรปล่อยเนื้อปล่อยตัวเกินไป ไม่ควรเที่ยวมาไหนด้วยกับผู้ชายตามลำพัง และที่สำคัญควรแต่งกายให้เรียบร้อยมิดชิดตามหลักการ	4	7.55
6) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางการคบเพื่อนต่างเพศตามหลักการศาสนาอิสลาม	4	7.54

- 7) สถาบันครอบครัวจะต้องเอาใจใส่ อบรมดูแลและให้เวลากับลูกมากขึ้น มีการพูดคุย หรือให้คำแนะนำให้มากขึ้น 3 5.66
- 8) สถาบันการศึกษาต้องเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดึงมาให้กับเยาวชน 3 5.66
- หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.4 การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการศึกษทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 70

ตารางที่ 70 จำนวนร้อยละของการศึกษาทั้งสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนา	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมนาคอหวัง		
ทุกคนให้ศึกษาทั้งสามัญและศาสนา	31	86.11
เน้นด้านศาสนาเป็นพิเศษ	5	13.89
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
เน้นด้านสามัญมากกว่าด้านศาสนา	26	72.22
มีการศึกษาสูงและเรียนจำนวนมากกว่า	10	27.78
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
เน้นด้านศาสนาและสามัญควบคู่	29	80.56
เน้นด้านสามัญมากกว่าด้านศาสนา	4	11.11
มีการศึกษาค่ำและเรียนจำนวนน้อย	3	8.33

จากตารางที่ 70 แสดงถึงการศึกษทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมนาคอหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาตามที่ตั้งคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.11) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมทุกคนศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาควบคู่กัน เพราะการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง มนุษย์ที่ไร้การศึกษาเปรียบเสมือนบ้านที่ไร้เสา ไม่สามารถหลักยึด การศึกษาทั้งทางด้านศาสนาและสามัญมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การศึกษาทางด้านศาสนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ซึ่งผลของโลกหน้า ส่วนการศึกษาด้านสามัญเป็นเรื่องเกี่ยวกับประกอบอาชีพที่ต้องใช้ในโลกรนี้ มนุษย์จะมีชีวิตที่มีความสุขได้ในโลกนี้ก็ต้องใช้ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม และจะมีความสุขในโลกหน้าโดยได้เข้าสู่สวรรค์ได้ก็ต้องใช้ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมเช่นกัน ดังนั้นเยาวชนมุสลิมทุกคนจะต้องมีการศึกษาหาความรู้ให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นความรู้สามัญและความรู้ศาสนา เพื่อจะได้มีชีวิตในโลกนี้อย่างมีความสุข และไม่ต้องถูกรรณมาจากไฟนรกเมื่ออยู่ในโลกหน้า เนื่องจากศาสนาอิสลามเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมุสลิมให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ มีสติปัญญา กระทำความดีละเว้นความชั่ว เป็นบ่าวที่ดีของอัลลอฮ์ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นพลเมืองที่ดี และสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน รวมทั้งไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น ๆ ด้วย และในปัจจุบันนี้มีโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่สามารถเรียนได้ทั้งสองด้านพร้อม ๆ กันทั้งโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน ซึ่งเป็นโอกาสดีที่ให้เยาวชนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 13.89) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมเน้นและให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านศาสนาให้มากเป็นพิเศษ ซึ่งอาจศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก การสอนในมัธยมหลังละหมาดภาคค่ำ การฟังการบรรยายต่าง ๆ การเข้ารับการอบรม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งจากหนังสือคำราเทพซีดีที่มีขายอย่างมากมายตามท้องตลาด และอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เนื่องจากว่าเยาวชนมุสลิมในปัจจุบันจะมุ่งเน้นกับการศึกษาทางด้านสามัญมากจนบางครั้งละเลยต่อการศึกษาด้านศาสนา โดยเฉพาะเยาวชนในเมืองที่มีพื้นฐานทางสามัญที่อยู่แล้วควรเอาใจใส่กับการศึกษาด้านศาสนาบ้าง รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเห็นความสำคัญของการศึกษาด้านศาสนาให้เท่ากับด้านสามัญ เพราะปัจจุบันพฤติกรรมของเยาวชนในเมืองนั้นได้บ่งบอกอย่างชัดเจนว่าขาดความรู้ความเข้าใจหลักการศาสนา และมีความห่างไกลหลักการศาสนา เช่น ไม่ละหมาด ไม่ถือศีลอด เทีเขวเตร์ ดิคอบายมุข และเกเร เป็นต้น อย่างไรก็ตามถ้าหากเยาวชนมุสลิมให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านศาสนาและมีจิตใจที่ยึดมั่นกับศาสนาก็จะทำให้มีชีวิตที่ถูกต้องและปัญหาวุ่นวายต่าง ๆ ก็ไม่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิม

2) การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.22) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านสามัญมากกว่าด้านศาสนา เพราะการศึกษาด้านสามัญมีความสำคัญมากกับการประกอบอาชีพในปัจจุบัน ผู้ที่เรียนจบทางสามัญมีแนวโน้มที่จะได้งานทำ ผู้ที่จบในสาขาวิชาที่ดีที่ขาดแคลนและจบจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมีโอกาสที่จะได้งานทำที่ดีและได้รับเงินเดือนสูง จนกลายเป็นค่านิยมในปัจจุบัน พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็

ให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านสามัญเช่นกัน โดยพ่อแม่ผู้ปกครองมักจะให้การสนับสนุนการเรียนด้านสามัญของบุตรหลานอย่างเต็มที่และพร้อมที่ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนสูง ๆ เช่น มีการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนราคาแพง (คอมพิวเตอร์) และให้เรียนพิเศษในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน และวันหยุดเสาร์อาทิตย์ เป็นต้น ส่วนการศึกษาทางด้านศาสนานั้นเยาวชนก็มีการศึกษาบ้าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แต่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติ จนทำให้มีการละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาด และการถือศีลอด เป็นต้น บางครั้งก็ทำสิ่งที่ผิดทางศาสนาโดยไม่รู้ตัว และบางครั้งก็คิดว่าหากเรียนทางด้านศาสนานั้นจบไปก็ไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของคนในเมืองตั้งความหวังสูงกับการทำงานในอนาคต จึงให้บุตรหลานของตนได้ศึกษาล่าเรียนทางด้านสามัญเพียงอย่างเดียว จนทำให้เด็กขาดความรู้และละเลยทางด้านศาสนามากยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 27.78) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการศึกษาที่สูงและเรียนกันจำนวนมากกว่า โดยเยาวชนมุสลิมมักจะให้ความสำคัญกับการศึกษามาก และพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ให้ความสำคัญและเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงสนับสนุนในเรื่องของการศึกษา ส่งผลทำให้เยาวชนในเมืองมีระดับการศึกษาสูงกว่าเยาวชนในชนบท เยาวชนจะมีความกระตือรือร้น มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน หากความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และมีความตั้งใจกับการศึกษาคือในระดับที่สูงขึ้นมาก เช่น มีการเรียนพิเศษ ดิวเข้ม และมีการแข่งขันกันโดดเด่น เป็นต้น นอกจากนี้ในสังคมเมืองเป็นสังคมที่มีการแข่งขันในด้านการศึกษา และทุกคนต่างพยายามที่เรียนต่อในสาขาที่คิดและในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง เมื่อจบแล้วจะได้มีงานทำที่ดีและมีเงินเดือนสูง อันส่งผลทำให้ครอบครัวมีเกียรติ มีหน้ามีตา และผู้คนยกย่องชมเชย

3) การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการศึกษาทั้งด้านศาสนาและสามัญควบคู่กัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการของผู้ปกครองและเป็นความต้องการค่านิยมของสังคมชนบท เยาวชนส่วนมากจะเรียนศาสนาอย่างต่ำก็จบชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 7 หรือสูงกว่าจนถึงชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 10 และเยาวชนส่วนใหญ่จะเลือกเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใกล้ ๆ บ้าน นอกจากนี้ยังมีเยาวชนบางส่วนที่จบการศึกษาแค่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วไม่สนใจที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นและทางผู้ปกครองเองก็ไม่ค่อยสนับสนุนและให้ความสำคัญเท่าที่ควรกับการศึกษาในระดับที่สูงเท่าที่ควร หรือบางครั้งก็จะเน้นให้ลูกเรียนในด้านศาสนามาก ๆ และสามัญน้อย ๆ เพราะมีฐานะยากจน ไม่สามารถที่จะส่งเสริมให้ลูกเรียนที่ดี ๆ และเรียนสูง ๆ ได้ มักจะให้เรียนตามปอเนาะต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายจะถูกกว่า พอจบออกมาแล้วสามารถเข้าไปสอนให้กับโรงเรียนตาดีกา และในปอเนาะเล็ก ๆ ได้ อันส่งผลให้การดำรงชีวิตของเยาวชนในชนบทอยู่ในกรอบของหลักการอิสลามที่ถูกต้อง

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 11.11) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านสามัญมากกว่าด้านศาสนา เยาวชนในชนบทบางส่วนให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านสามัญเป็นอย่างมาก โดยมีแนวคิดคล้ายกับเยาวชนในเมืองที่ว่าการศึกษาทางด้านสามัญสามารถหางานที่ดี ที่มีเกียรติ และเป็น

ยอมรับของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานเป็นข้าราชการซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคง ทำให้มีหน้ามีตาในสังคม มีผู้คนนับถือ และเป็นที่เคารพยกย่องของคนในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 8.33) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการศึกษาดำและเรียนกันจำนวนน้อย เยาวชนในชนบทมักจะมีการศึกษาที่ต่ำ สถานศึกษาไม่มีคุณภาพ ขาดแคลนทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ บุคลากรครู และอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างจากสถานศึกษาในเมืองมาก โรงเรียนหลายโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่ด้อยคุณภาพ ยิ่งสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบันนี้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเยาวชนในชนบทเป็นอย่างมาก เช่น โรงเรียนต้องประกาศปิดบ่อยครั้ง ๆ ละหลายวัน ครูไม่มีจิตใจที่จะสอนต้องพะวงกับความปลอดภัยของตนเอง และอาคารเรียนถูกเผาทำให้นักเรียนไม่มีที่เรียน เป็นต้น นอกจากนี้เราจะเห็นว่าเยาวชนในชนบทมักจะพูดหรือเขียนภาษาไทยได้ไม่ดีและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐานมาก สังคมในชนบทมักจะไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาด้านสามัญ พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะให้เยาวชนเรียนแค่การศึกษาภาคบังคับ หลังจากนั้นก็จะให้เยาวชนประกอบอาชีพ สังคมในชนบทมักให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านศาสนาเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากโรงเรียนปอเนาะต่าง ๆ โรงเรียนสอนศาสนาเอกชนมีอยู่ทั่วไปในชนบท โดยผู้ปกครองมักจะให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนสอนศาสนาเอกชนเพื่อให้ได้ความรู้ทั้งสามัญและศาสนา โดยมักให้เยาวชนเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และส่งเสริมให้จบการศึกษาชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 10

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) รัฐควรบังคับให้เยาวชนไทยทุกคนเรียนจบระดับปริญญาตรี มีการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เยาวชนที่ยากจนจริง ๆ ต้องใช้ระบบการเรียนฟรี อยู่ฟรี และกินฟรี โดยพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายด้านการเรียนแม้แต่บาทเดียว	15	24.59
2) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้อาเซียนด้านศาสนาตั้งแต่เด็ก แล้วค่อยให้เรียนทั้งศาสนาและสามัญควบคู่กันในระดับมัธยมศึกษา	13	21.31
3) พ่อแม่ผู้ปกครองควรแนะนำให้ลูกหลานเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่า และเห็นประโยชน์ของการศึกษามากขึ้น	10	16.39
4) ผู้นำศาสนาควรให้สังคมในเมืองเห็นความสำคัญกับการศึกษาด้านศาสนามากกว่าด้านสามัญ และต้องเปิดโอกาสและสนับสนุนการศึกษาศาสนาตั้งแต่เยาว์วัยให้มากขึ้น	8	13.11
5) รัฐควรบังคับให้มีวิชาศาสนาเป็นวิชาบังคับมากขึ้น และกำหนดการประพฤติตามหลักการศาสนาอิสลามเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเกณฑ์ในการตัดสินการจบ	7	11.48

- 6) รัฐต้องเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลาม วิชาที่ผิดหลักการไม่ควรอยู่ในหลักสูตร เช่น วิชาดนตรี นาฏศิลป์ และการสอนการไหว้พระ เป็นต้น 5 8.20
- 7) อบต.ต้องส่งเสริมการเรียนของเยาวชนมากขึ้น โดยจัดทุนการศึกษาให้เยาวชนในแต่ละหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องทุกปีและการศึกษาทุกระดับ 3 4.92

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.5 การใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 71

ตารางที่ 71 จำนวนร้อยละของการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การใช้เวลาว่าง	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และไม่ขัดหลักการศาสนาอิสลาม	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
ใช้เวลาไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์	25	69.44
ใช้เวลาเป็นประโยชน์	11	30.56
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
ใช้เวลาที่เป็นประโยชน์	21	58.33
ใช้เวลาไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์	15	41.67

จากตารางที่ 71 แสดงถึงการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่ สังกมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การใช้เวลาว่างตามที่สังกมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังกมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากศาสนาอิสลามให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง รู้จักแบ่งเวลาและบริหารเวลาให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเวลาไปใช้กับการปฏิบัติศาสนกิจประจำวัน เช่น การละหมาดห้าเวลาที่มีสยิด การอ่านอัลกุรอาน การศึกษาหาความรู้ด้านศาสนาเพิ่มเติม เรียนพิเศษ และการออกเผยแพร่ศาสนา (อะวะฮฺ) เป็นต้น ด้านการประกอบอาชีพเสริมให้กับตัวเองและครอบครัว การช่วยเหลือครอบครัวทำงาน การบำเพ็ญประโยชน์แก่สังกม การพัฒนาสังกม การช่วยเหลือเพื่อนบ้านและผู้ตกทุกข์ได้ยาก การหลีกเลี่ยงไกลกับ อบายมุขและยาเสพติด การออกกำลังกาย

2) การใช้เวลาว่างที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการใช้เวลาว่างอย่างไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์ เช่น ชอบไปเที่ยวในสถานบันเทิง เที่ยวตามห้างสรรพสินค้า เที่ยวตามแหล่งมั่วสุมอบายมุข และซิ่งรถซิ่งกันตามถนน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเยาวชนบางส่วนที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น นั่งเป็นกลุ่มคุยกันอย่างไร้สาระ นั่งเล่นเกมอินเทอร์เน็ตออนไลน์ สนทนากันทางอินเทอร์เน็ต คุยคุยกันทางโทรศัพท์ในเรื่องที่ไร้สาระ คุยฟุตบอลต่างประเทศในคอนดิก เล่นการพนัน เลี้ยงและแข่งนกกรงหัวจุก คุยหนังฟังเพลง และร้องเพลงเล่นดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมักตื่นสายกันมาก

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 30.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ เล่นกีฬา ออกกำลังกาย เรียนพิเศษ ช่วยพ่อแม่ทำงาน และพัฒนาชุมชน เป็นต้น

3) การใช้เวลาว่างที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.33) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การอ่านอัลกุรอาน การศึกษาทางด้านศาสนา การทำงานหารายได้เลี้ยงตนเองและช่วยเหลือครอบครัว ช่วยพ่อแม่ทำงาน และออกกำลังกาย เป็นต้น การไปปฏิบัติศาสนกิจตามหลักของอิสลาม การบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังกมหรือในหมู่บ้านของตน เช่น การพัฒนาสุสาน การพัฒนามัสยิด การพัฒนาหมู่บ้าน และจัดให้มีการฝึกอาชีพหรือทำศูนย์กีฬาของหมู่บ้าน เป็นต้น ร่วมกิจกรรมกับครอบครัว เช่น ปฏิบัติศาสนกิจร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน ไปเที่ยวด้วยกัน ทำงานร่วมกัน และประชุมปรึกษารือร่วมกัน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 41.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทใช้เวลาไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์ ซึ่งเยาวชนในชนบทมักใช้เวลาว่างไม่เป็น เมื่อมีเวลาว่างแล้วมักจะรวมตัวกันทำในสิ่งที่ไม่ค่อยดีและ

ไม่เป็นประโยชน์ เช่น การเล่นอบายมุข หรือมั่วสุมยาเสพติด การแข่งขันฟุตบอลในสนามต่าง ๆ นั่งพูดคุยกันตามร้านน้ำชา จับกลุ่มกันอยู่ตามศาลาริมถนน จับกลุ่มกันอยู่ตามหัวสะพาน เลี้ยวและแข่งบนถนนหัวจุก จับกลุ่มมั่วสุม มีการคุยอย่างสนุกสนานและไร้สาระ เล่นและแข่งบนถนนหัวจุก และขับรถเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังการรวมกันอยู่กระท่อมปลายนา เพราะเป็นศูนย์รวมของกลุ่มวัยรุ่นในชนบท บางครั้งกระท่อมเหล่านั้นเป็นที่มั่วสุมสิ่งเสพติดบ้าง พอถึงเวลาที่ขี้เกียจต่างคนแยกย้ายกลับบ้านเพื่ออาบน้ำ กินข้าว แล้วก็มารวมกันใหม่ หรือมานอนกัน พุดคุยกัน หรือเล่นดนตรีร้องรำทำเพลงกัน เปิดวิทยุร้องเพลงกัน และนอนดึกกัน เป็นต้น รวมทั้งยังมีกลุ่มวัยรุ่นบางกลุ่มที่ชอบรวมกลุ่มตกแต่งรถมอเตอร์ไซค์ เพื่อการแข่งขัน

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้
(เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับความสำคัญของเวลา ให้รู้จักบริหารเวลา และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ เช่น การพัฒนาสุสาน การพัฒนามัสยิด และการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น	18	15.00
2) องค์กรศาสนาและผู้นำศาสนาต้องมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนมากขึ้น มีการสร้างจิตสำนึกที่ดี สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ทั้งการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการและการใช้ชีวิตในโลกนี้	16	13.33
3) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณจัดสนามกีฬาประจำ ไม่ว่าจะเป็นสนามฟุตบอล (ส่วนใหญ่เยาวชนในชนบทจะเล่นฟุตบอลในนา พอถึงฤดูทำนาก็ไม่มีสนามจะเล่น) สนามบาสเกตบอล เทนนิส แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส และวอลเลย์บอล เป็นต้น	16	13.33
4) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน โดยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ และรู้จักบริหารเวลา เพื่อเยาวชนจะได้ซึมซับในสิ่งที่ดีและนำไปปฏิบัติตาม และที่สำคัญสามารถอบรมสั่งสอนเขาได้อย่างภาคภูมิใจ	15	12.50
5) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาต้องร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน เช่น การแข่งขันกีฬา การอบรมสัมมนา การฝึกอาชีพ และพัฒนาทักษะชีวิต เป็นต้น	13	10.83
6) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา (มสธ.) พร้อมทั้งมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพตามความสนใจของเยาวชนเพื่อสร้างรายได้ที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	10	8.33

7) สังคมต้องให้โอกาสแก่เยาวชนที่หลงผิดกลับเนื้อกลับตัว อย่าซ้ำเติมหรือรังเกียจเขา ต้องยกย่องเขาและให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนที่หลงผิดอื่น ๆ และที่สำคัญต้องให้เขารู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและมีความสุข	9	7.50
8) สถาบันครอบครัวให้ความสำคัญกับการใช้เวลาว่างของบุตรหลานให้มากขึ้น หมั่นเอาใจใส่ สอดส่องดูแลลูกหลาน และติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ	8	6.67
9) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเยาวชนประจำตำบล เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการสร้างอาชีพ การลด ละ เลิก อบายมุข เป็นต้น	8	6.67
10) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณในจัดทำสวนสาธารณะประจำตำบล เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกายของเยาวชน	7	5.83

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.6 การเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 72

ตารางที่ 72 จำนวนร้อยละของการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเกี่ยวข้องกับอบายมุข	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ให้หลีกเลี่ยงไกลจากอบายมุขทุกประเภท	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
เกี่ยวข้องกับเพราะความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีทันสมัย	25	69.44
เกี่ยวข้องกับเพราะความเห็นแก่ตัวของคนบางกลุ่ม	11	30.56
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
เกี่ยวข้องกับเพราะสิ่งดึงดูดใจจากสังคมเมือง	22	61.11
เกี่ยวข้องกับเพราะมีทัศนคติที่ผิด	14	38.89

จากตารางที่ 72 แสดงถึงการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การเกี่ยวข้องกับอบายมุขที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการหลีกเลี่ยงไกลจากอบายมุขทุกประเภท และให้มีความตระหนักการต่อการเป็นมุสลิมที่ดี เพราะมุสลิมที่ดีที่มีความศรัทธามั่นต่อพระเจ้าจะไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทั้งปวง เนื่องจากอบายมุขทุกประเภทขัดกับหลักการคำสอนของศาสนาอิสลาม นอกจากนี้สังคมมุสลิมคาดหวังให้สิ่งอบายมุขทั้งหลายให้หมดไปในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นบ่อนการพนัน บาร์ พับ คาราโอเกะ ดิสโกเธค ซ่องโสเภณี และอื่นๆ ที่อิสลามได้ห้าม ดังนั้นเยาวชนไทยมุสลิมต้องนึกถึงอัลลอฮ์ตลอดเวลา ต้องมุ่งเข้าสู่ทางธรรม โดยการหมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ หรือมุ่งสู่ทางโลกโดยการประกอบอาชีพสุจริต เล่นกีฬา หมั่นทำความดีให้กับพ่อแม่ พี่น้อง บำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคมบ้าง เพราะการปฏิบัติสิ่งเหล่านี้จะทำให้ไม่มีเวลาที่จะไปข้องเกี่ยวกับอบายมุข ไม่เกิดอารมณ์ว้าวุ่นเปล่าหรือฟุ้งซ่าน

2) การข้องเกี่ยวกับอบายมุขที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีความเกี่ยวข้องกับอบายมุขเพราะความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีทันสมัย ทั้งนี้เนื่องจากในเมืองเป็นสังคมที่เจริญทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งล่อใจให้เยาวชนมีความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง โดยเยาวชนมักคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสีสันของชีวิตจึงทำให้เยาวชนมุสลิมหลงไปกับมัน ซึ่งสถานที่ที่เยาวชนในเมืองนิยมไปเที่ยวมากคือ ดิสโกเธค ซึ่งเป็นสถานที่มั่วสุมของกลุ่มเยาวชน นักท่องเที่ยวต่าง ๆ อันจะนำไปสู่สิ่งไม่ดีตามมาไม่ว่าในเรื่องยาเสพติดและการพนันต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เราถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีเป็นสิ่งที่ผิดหลักศาสนา นอกจากนี้ในเมืองยังมีแหล่งอบายมุขมากมายที่เข้ามาเป็นตัวชักจูงเยาวชนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากทดลองจนทำให้เด็กรักและชอบในสิ่งเหล่านี้และเพื่อนก็เป็นตัวสำคัญที่ชักจูงไปในทางที่ไม่ดี มั่วสุมเสพยาเสพติด เล่นการพนัน เที่ยวซ่องโสเภณี และคาราโอเกะ เป็นต้น นอกจากนี้ในปัจจุบันยาเสพติดก็มีอย่างแพร่หลายมากและมีหลายประเภทในสังคมเมือง หาซื้อได้ง่ายเหมือนซื้อผักซื้อปลาตามตลาดสด จึงทำให้เยาวชนมุสลิมในเมืองที่มีความอยากทดลองกลายเป็นเหยื่อของมันอย่างไม่รู้ตัว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 30.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีความเกี่ยวข้องกับอบายมุขเพราะความเห็นแก่ตัวของคนบางกลุ่มที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเองโดยไม่คำนึงว่าสังคมจะเป็นอย่างไร คิดเพียงแต่ตัวเองจะได้กำไร ใครจะเดือดร้อน ใครจะตกเป็นทาสก็ไม่เกี่ยวกับตัวเอง เพราะไม่ใช่ลูกหลานของตนเอง ซึ่งแหล่งอบายมุขมักจะอยู่ในเมืองที่เป็นตัวล่อตาล่อใจแก่กลุ่มเยาวชนที่อยากลอง อยากเห็น อยากสัมผัส และถึงแม้ในปัจจุบันมีเหตุการณ์ไม่สงบที่มีการลอบวางระเบิดแหล่งอบายมุขต่าง ๆ อยู่เสมอ ก็ยังไม่มีการปิดกิจการ ยังคงเปิดตามปกติ เพราะกลุ่มนายทุนคิดว่ามันเป็นแหล่งทำเงิน แหล่งผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐ

แหล่งอบายมุขที่พบเห็นกันมาก เช่น คับ เรค คาราโอเกะ ร้านเหล้าต่าง ๆ แหล่งสนุกเกอร์ บ่อนต่าง ๆ แหล่งโสเภณี และร้านน้ำชาที่มีแสงสีน้อย ๆ ที่มีมวนส่วนตัวสำหรับวัยรุ่นหนุ่มสาว ซึ่งเป็นแหล่งที่เยาวชนวัยรุ่นมักจะชอบเข้าไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก อาจจะเป็นเวลาว่างตอนเลิกเรียน ตอนไม่ไปเรียน หรือยามว่างต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วจะเป็นสิ่งที่บ่อนทำลายอนาคตเยาวชน และทำลายอนาคตของสังคมมุสลิมทั้งสิ้น

3) การข้องเกี่ยวกับอบายมุขที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.11) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีความเกี่ยวข้องกับอบายมุข เพราะสิ่งดึงดูดใจจากสังคมเมือง ซึ่งสังคมชนบทเป็นสังคมที่ไม่ค่อยมีความเจริญทางด้านวัตถุสักเท่าไร ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีก็ไม่ค่อยมี ระบบแสง สี เสียง หรือแหล่งบันเทิงต่าง ๆ มีน้อยและที่มีก็เป็นขนาดเล็ก ไม่ค่อยจะเร้าใจและสนุกสนานสักเท่าไร จนทำให้เยาวชนในชนบทจำนวนมากมักไปใช้บริการแหล่งอบายมุขในเมือง รวมทั้งในปัจจุบันการคมนาคมมีความสะดวกสบายมากขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เยาวชนในชนบทสามารถไปเที่ยวสถานบันเทิงต่าง ๆ ในตัวอำเภอหรือตัวจังหวัดได้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 38.89) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีความเกี่ยวข้องกับอบายมุขเพราะมีทัศนคติที่ผิด โดยในปัจจุบันเยาวชนในชนบทมักจะคิดว่าอบายมุขต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เท่ เป็นคนเด่นในกลุ่มเพื่อน และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยไม่คิดว่ามันผิดหลักการศาสนาอิสลาม และผู้ปกครองบางรายก็ไม่ได้ห้ามปราม กลับทำเมินเฉย นอกจากนี้การดูแลและปราบปรามของหน่วยงานราชการก็ไม่ทั่วถึงและไม่จริงจัง จึงทำให้เยาวชนรู้สึกเหิมเกริม ไม่กลัวใคร ทำให้มีการทำผิดกฎหมายมากขึ้นเรื่อย ๆ และบางคนมีการคบเพื่อนที่ไม่ดี ที่คิดยาเสพติด ก็มักจะชักชวนเพื่อนให้มาลอง จนทำให้เกิดการติดและถือว่าเป็นเรื่องปกติไป ซึ่งยาเสพติดที่ระบาดมากในชนบท คือ ยาแก้ไอผสมน้ำโค้ก กัญชา เฮโรอีน

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการข้องเกี่ยวกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) รัฐต้องมีความเข้มงวดและจริงจังกับปัญหาอบายมุขในสังคมมุสลิม โดยการออกกฎหมายให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปลอดอบายมุขทุกประเภท หลังจากนั้นต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ควบคุม ดูแล พื้นที่อย่างใกล้ชิดและเข้มงวด เพื่อไม่ให้อบายมุขเล็ดลอดเข้ามาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	18	26.87
2) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่ให้ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับลูกหลาน ให้เด็กได้รับความอบอุ่น รวมทั้งมีการชี้แนะ ตักเตือน ไล่ถามถึงปัญหาของเด็ก เพื่อไม่ให้	12	17.91

- เด็กหันไปพึ่งยาเสพติด และเมื่อมีปัญหาผู้ปกครองควรจะช่วยกันแก้ปัญหาด้วยความรักใคร่ อย่าตำหนิติเตียน หรือด่าว่า หรือตบตี
- 3) บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โทษของสิ่งเสพติดทั้งในทางกฎหมายและตามหลักการศาสนาอิสลาม และวิธีการป้องกันตนเองให้พ้นจากสิ่งที่ไม่ดีเหล่านี้ได้ และที่สำคัญควรมีการพาเยาวชนที่ทั้งที่ติดและไม่ติดยาเสพติดไปเยี่ยมดูผู้ที่ติดยาในสถานบำบัดต่าง ๆ เพื่อจะได้เห็นภาพของผู้ที่ติดยาว่าทรมานมากน้อยแค่ไหน และอันตรายมากน้อยแค่ไหน 10 14.93
 - 4) ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นต้องร่วมมือกันสอดส่องดูแลแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกระท่อม บ้านร้าง ในสวนที่มืดซิด ซึ่งอาจเป็นแหล่งมั่วสุม และต้องมีการพัฒนาปรับปรุงและทำลายแหล่งดังกล่าว 8 11.94
 - 5) รัฐควรมีมาตรการปราบปรามยาเสพติด บ่อนการพนัน และสถานเรีงรมย์อย่างเข้มงวดและจริงจังมากขึ้น 8 11.94
 - 6) ชุมชนต้องเปิดใจรับการกลับเนื้อกลับตัวกลับใจแก่ผู้ที่หลงผิดด้วยความเต็มใจ และให้เขาสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข 6 8.96
 - 7) รัฐและชุมชนต้องช่วยกันสร้างงานที่มั่นคงแก่ผู้ที่กลับใจ โดยเฉพาะงานตามความสนใจ ความความถนัด และความสามารถของแต่ละคน เพื่อไม่ให้เขากลับไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขอีกครั้ง 5 7.46
- หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.7 การทำงานของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 73

ตารางที่ 73 จำนวนร้อยละของการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การทำงาน	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ไม่ขัดกับศาสนาและมีความสุจริต	29	80.56
ไม่ขัดกับศาสนาโดยมีช่วยเหลือผู้อื่นและพัฒนาตนเอง	7	19.44
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
ไม่ทำงานเพราะต้องเรียนหนังสือ	20	55.56
ไม่ทำงานเพราะสาเหตุอื่น ๆ	9	25.00
ทำงานเป็นลูกจ้างและช่วยกิจการของครอบครัว	7	19.44
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
ทำงาน	17	47.22
ไม่ทำงานเพราะสาเหตุอื่น ๆ	6	16.67
ไม่ทำงานเพราะต้องเรียนหนังสือ	13	36.11

จากตารางที่ 73 แสดงถึงการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การทำงานตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.56) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการทำงานที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนาและมีความสุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ไม่ได้เรียนทุกคนต้องมีงานที่สุจริตทำซึ่งเปรียบเสมือนการทำความดีอย่างหนึ่ง และเป็นเครื่องยังชีพให้อยู่รอดและมีแรงมีกำลังในการทำความดีและปฏิบัติศาสนกิจต่อไป ดังนั้นเยาวชนไม่ควรปล่อยให้เวลาหมดไปกับเรื่องไร้สาระ เพราะถ้าใครไม่ทำงานหรือปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไร้ประโยชน์ถือว่าเป็นผู้ที่ขาดทุนและตกอยู่ในห่วงโซ่ของมารร้าย (ไซคอน) นอกจากนี้

ในหลักการศาสนาอิสลามไม่ได้ระบุชี้ชัดว่าต้องทำงานประเภทใดและการทำงานใดหรืออาชีพใดที่อนุญาตให้มุสลิมประกอบอาชีพได้ แต่จะบอกเพียงกว้าง ๆ ว่าจะต้องเป็นการงานสุจริต ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น และที่สำคัญที่สุดคือต้องไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 19.44) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมการทำงานที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนาโดยมีการช่วยเหลือผู้อื่นและพัฒนาตนเอง โดยหลักการอิสลามได้ส่งเสริมให้มุสลิมเป็นคนที่บริจาคมากกว่าไปขอบริจาคจากผู้อื่น ดังพระวจนะของท่านศาสดามุฮัมมัดที่ว่า “เราควรเป็นมือบนมากกว่ามือล่าง” ดังนั้นเมื่อมีโอกาสหางานทำก็ควรทำอย่างไร้กังวลจากคนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานเป็นหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัว และการทำงานที่สมบูรณ์ที่สุดและที่ดีที่สุดนั้นจะต้องเป็นงานที่ซื่อสัตย์สุจริต และต้องตั้งใจจดจ่อในการทำงานนั้นเพื่ออัลลอฮ์เพียงองค์เดียวเท่านั้น เพราะไม่เช่นนั้นแล้วทุกคนจะทำงานเพื่อให้ได้เงินเดือนหรือเกียรติยศเท่านั้น จะไม่ใช่การทำมาค้าขาย และทุกคนต้องทำงานเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตน ครอบครัว และเป็นคนที่ทำมาหากินที่ถูกต้องสุจริต ตามระเบียบกฎเกณฑ์ของศาสนาและไม่มีการแบ่งแยกการทำงานเป็นชนชั้น ไม่ควรมีการเลือกงาน ไม่มีงานใดสูงส่งกว่างานใด การงานทุกอย่างเป็นงานที่มีเกียรติเหมือนกัน ถ้าการงานหรืออาชีพนั้นไม่ผิดกับศาสนา และสังคมก็ยอมรับด้วย อย่างไรก็ตามสังคมมุสลิมยังคาดหวังให้เยาวชนมีการพัฒนาการทำงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยกับงานของตนเอง และควรมีการหาอาชีพอื่นมาเสริมรายได้ เยาวชนต้องมีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน ทุ่มเท ตั้งใจในการประกอบอาชีพ อยากรู้ว่ามีค่านิยมในการประกอบอาชีพที่สุจริตถูกต้องตามแนวทางศาสนาอิสลาม มีคุณธรรม ไม่คดโกงเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย

2) การทำงานที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองไม่ได้ทำงานเพราะต้องเรียนหนังสือ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเยาวชนในวัยนี้ส่วนใหญ่กำลังอยู่ในวัยเรียน ซึ่งเป็นค่านิยมและลักษณะของคนในชุมชนเมืองที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนสูง เพื่อจะได้มีการหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีเยาวชนบางส่วนที่ว่างงานและไม่มีการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 25.00) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองไม่ได้ทำงานเพราะสาเหตุอื่น ๆ โดยมีเยาวชนบางส่วนที่ไม่ทำงาน และไม่ได้เรียนหนังสือ ทั้งนี้เนื่องมาจากเกียจคร้าน ทำตัวไร้สาระ ครอบครัวย่ำรวย พ่อแม่ตามใจ พ่อแม่ไม่มีเวลาในการเอาใจใส่ หางานทำไม่ได้ เลือกลงนามมากเกินไป นิสัยหนักไม่เอาเบา ไม่สู้ ขาดทักษะไม่มีความรู้ความสามารถ และไม่มีการพัฒนาตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 19.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองทำงานเป็นลูกจ้างและช่วยกิจการของครอบครัว ซึ่งเยาวชนในเมืองที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และเป็นคนที่รักดี มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบ

และเข้าใจสภาพของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ครอบครัวมีฐานะยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเงินที่จะส่งเสียบุตรหลานให้ได้เรียนสูง ๆ ก็มีความจำเป็นต้องให้บุตรหลานออกไปทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว มาช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งงานส่วนใหญ่ที่เยาวชนทำงานเป็นลูกจ้างในห้างร้าน บริษัท ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นลูกจ้างเกี่ยวกับงานช่าง (ช่างซ่อมรถ ช่างเชื่อม และช่างก่อสร้าง เป็นต้น) ออกหาปลาเก็บเรือประมงใหญ่ ๆ และเปิดกิจการเล็ก ๆ ที่ใช้ต้นทุนต่ำ (เช่น ร้านขายน้ำชา และร้านขายขนม เป็นต้น) นอกจากนี้ยังมีเยาวชนอีกบางส่วนที่ไม่เรียนหนังสือ เพราะความเกียจคร้าน ในขณะที่ครอบครัวมีฐานะร่ำรวย มีกิจการที่รุ่งเรือง และเพื่อไม่ให้เยาวชนเหล่านี้มีปัญหาและใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องให้บุตรหลานมาช่วยกิจการของครอบครัว เช่น กิจการค้าวัสดุก่อสร้าง กิจการรับเหมาก่อสร้าง กิจการปั้มน้ำมัน กิจการร้านทอง และกิจการคอมพิวเตอร์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามเยาวชนกลุ่มนี้จะมีเป็นส่วนน้อย และเพราะยังมีบางส่วนที่ไม่ได้เรียนและมาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย ก็กลับไม่ได้ช่วยกิจการของครอบครัว กลับทำตัวว่างงาน เที่ยวเตร่ไปวัน ๆ มีรถเก๋งขับ

3) การทำงานที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.22) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการทำงาน โดยเยาวชนในชนบทที่ไม่ศึกษาต่อก็มักจะหางานทำ เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองไม่นิยมให้ลูกเรียนสูง ไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเรียนหนังสือ และครอบครัวมีฐานะยากจน เพราะเรียนจบภาคบังคับแล้วจะให้บุตรหลานทำงานเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระทางครอบครัว เลี้ยงชีพของคน เลี้ยงพ่อแม่ที่แก่ชรา และส่งเสียให้น้องได้เรียนหนังสือกัน สำหรับการทำงานของเยาวชนในชนบทมักจะเป็นการทำงานด้านเกษตรกรรม เช่น สวนยาง ทำไร่ ทำนา สวนผลไม้ สวนผัก รับจ้าง ประมง และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ซึ่งอาชีพเกษตรกรรมเหล่านี้ก็ยังไม่ค่อยพอต่อการเลี้ยงชีพ เพราะเป็นการเกษตรแบบครัวเรือนยังไม่ใช่แบบพัฒนา นอกจากนี้เยาวชนในชนบทยังประกอบอาชีพด้านการใช้แรงงาน เช่น กรรมกร และลูกจ้าง เป็นต้น มีเยาวชนบางส่วนที่เดินทางต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ เช่น รับจ้างกรีดยาง รับจ้างทำนา เป็นพ่อครัวแม่ครัวตามร้านอาหาร ต่าง ๆ เป็นแม่บ้านทำความสะอาดบ้าน เป็นพี่เลี้ยงเด็ก และเป็นเด็กเสริฟ เป็นต้น และไปทำงานในเมือง เช่น ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ร้านอาหาร และลูกจ้าง เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 36.11) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทไม่ทำงานเพราะเรียนหนังสือถึงแม้ว่าฐานะทางครอบครัวของเยาวชนในชนบทจะมีฐานะยากจน แต่เยาวชนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการศึกษามาก โดยเฉพาะการศึกษาทั้งทางด้านศาสนาและสามัญ โดยมักจะเลือกเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่อยู่ใกล้ ๆ บ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติทางศาสนกิจที่ถูกต้อง และวิถีการดำรงชีวิตแบบมุสลิมที่อยู่ในกรอบของศาสนาที่ได้กำหนดไว้ และความรู้ทางด้านสามัญเพื่อใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพการงานที่ดี สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีเยาวชนมุสลิมเรียนกันมากขึ้น รวมทั้งรัฐบาลเองก็มีนโยบายเพื่อช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่ยากจนหลากหลายโครงการ เช่น หนึ่งทุนหนึ่งตำบล

กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และการกำหนดการศึกษาภาคบังคับถึงชั้น ม.3 และภาคพื้นฐานถึงชั้น ม.6 และการนำหลักสูตรอิสลามศึกษามาเข้าสู่ในโรงเรียนของรัฐทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นต้น จนทำให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 16.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทไม่ทำงานเพราะสาเหตุอื่น ๆ ซึ่งเยาวชนในชนบทที่ไม่ทำงานมีสาเหตุที่ไม่แตกต่างกับเยาวชนในเมืองสักเท่าใด แต่ก็มีเพียงส่วนน้อยเมื่อดูสัดส่วนของเยาวชนในชนบท เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามาในชนบท ทำให้เยาวชนเลียนแบบวิถีชีวิตที่ผิด ๆ ของชาวเมือง แต่อย่างไรก็ตามลักษณะการดำเนินชีวิตของเยาวชนในชนบทก็ยังอยู่กับการเกษตรกรรม และธรรมชาติ ดังนั้นสาเหตุที่เยาวชนในชนบทไม่ทำงานนั้น น่าจะมาจากการหางานทำไม่ได้ เกียจคร้าน ทำตัวไร้สาระ ขาดทักษะ ไม่มีความรู้ความสามารถ และไม่มีแหล่งงานรองรับ

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานต้องให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพแก่เยาวชนที่ไม่ทำงานและกำลังทำงาน เช่น การเรียนคอมพิวเตอร์ การฝึกทักษะแรงงาน และเรียนภาษา เป็นต้น เพื่อจะได้เข้าสู่ตลาด แรงงานที่ดีที่มีคุณภาพ	33	32.04
2) สำนักงานพัฒนาชุมชนประจำอำเภอต้องอบรมและฝึกอาชีพตามความสนใจ และจุดเด่นทางด้านทรัพยากร ไม่ใช่ให้การอบรมอาชีพโดยการขัดเขี่ย และที่สำคัญต้องมีการตลาดมารองรับ จนทำให้เขามีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	17	16.50
3) รัฐบาลควรส่งเสริมความรู้ เทคโนโลยี พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และการตลาดให้แก่เกษตรกร และที่สำคัญต้องส่งเสริมหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เป็นรูปธรรม มีการจัดศูนย์สาธิตและต้นแบบการดำเนินงานเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนงบประมาณ การชดเชยดอกเบี้ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ความรู้ความเข้าใจ และตลาดรองรับ	16	15.54
4) รัฐต้องสร้างความมั่นใจและดึงนักลงทุนเข้ามาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ให้มากที่สุด เพราะในปัจจุบันได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบมากขึ้น บ่อยครั้ง และมีความรุนแรง จนทำให้นักลงทุนไม่กล้าที่จะมาลงทุน และทำให้ไม่มีแหล่งที่ทำงาน	15	14.56
5) รัฐบาลควรแก้ไขสถานการณ์การอพยพแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ และควรสนับสนุนงานในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสถานภาพความเป็นอยู่ของเยาวชน	12	11.65

- 6) รัฐบาลควรพัฒนาแรงงานเยาวชนในพื้นที่ 3 จังหวัดให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือและมีทักษะชำนาญการ

10 9.71

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.8 การแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 74

ตารางที่ 74 จำนวนร้อยละของการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การแต่งกาย	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมนาคหวัง		
แต่งกายอย่างมิดชิดตามหลักการศาสนา	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
คามแฟชั่นที่ทันสมัย	27	75.00
แต่งกายตามหลักการศาสนา	9	25.00
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
แต่งกายตามหลักการศาสนา	21	58.33
คามแฟชั่นที่ทันสมัย	15	41.67

จากตารางที่ 74 แสดงถึงการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมนาคหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การแต่งกายตามที่สังคมนาคหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมนุสลิมคาคหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการแต่งกายอย่างมิดชิดตามหลักการศาสนาอิสลามกำหนด ไม่ว่าจะเป็นเยาวชนชายหรือหญิงต้องแต่งกายให้มีความเหมาะสมกับความเป็นมุสลิม โดยเฉพาะเยาวชนหญิงต้องตระหนักรและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ การแต่งกายที่ให้ผู้อื่น

มองเห็นเส้นผมเพียงเดี๋ยวกีบามากแล้ว ต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย มิดชิด และปกปิดทุกส่วนตามที่หลักการศาสนาบัญญัติไว้ การแต่งกายที่ถูกต้องตามหลักการนั้นทำให้เป็นคนที่มีคุณค่า เป็นมุสลิมที่ดี และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม โดยเขวชนหญิงต้องคลุมฮิญาบ (ผ้าคลุมผม) ที่มีขนาดใหญ่และเป็นผ้าหนาที่ไม่สามารถมองเห็นเส้นผมได้ ต้องใส่เสื้อชุดยาวหลวม ๆ และไม่ควรใส่เสื้อผ้าที่รัดรูปและมองเห็นสัดส่วน ควรใส่เสื้อผ้าสีเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด ไม่ควรมีดอกกลาย โดยสามารถเปิดได้แค่ใบหน้ากับฝ่ามือเท่านั้น และที่สำคัญไม่เป็นการดึงดูค และเป็นจุดสนใจเพศตรงข้ามเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดความเสียหายหรือภัยต่าง ๆ (ฟิตนะฮฺ) และสำหรับเขวชนชายต้องแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพเรียบร้อย และถูกกาลเทศะ ถ้าจะให้ดีที่สุดควรใส่เสื้อผ้าแขนยาว กางเกงขายาว ควรใส่เสื้อผ้าสีเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาดเช่นกัน ไม่ควรมีดอกกลายหรือรูปภาพ นอกจากนี้เขวชนมุสลิมไม่ควรแต่งกายเลียนแบบวัยรุ่นในปัจจุบันหรือเลียนแบบชาวตะวันตก ไม่ควรตามแฟชั่นที่ไม่ถูกต้องและละเมิดขอบเขตของหลักการศาสนา เพราะเป็นแต่งกายที่ผิดหลักการศาสนา นอกจากนี้เขวชนเพศหญิงต้องตระหนักถึงเรื่องการแต่งหน้าแต่งตาที่มีความเข้มข้น และฉูดฉาด และไม่ควรแต่งกายที่มองเห็นแล้วเหมือนกับการแต่งกายของผู้ชาย ดังนั้นเขวชนมุสลิมควรมีจุดมุ่งหมายที่ดีที่ถูกต้องในการแต่งกาย ต้องคิดว่าการแต่งกายของเราเป็นการทำความดีเพื่อพระเจ้า ถ้าหากคิดเช่นนี้ก็จะทำให้การแต่งกายของเราเป็นไปตามบัญญัติที่กำหนดไว้ แต่ถ้าหากคิดว่าจะแต่งกายเพื่อโอ้อวดและให้ทันสมัย ก็จะทำให้การแต่งกายของเราละเมิดบทบัญญัติอย่างแน่นอน

2) การแต่งกายที่เป็นจริงในปัจจุบันของเขวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.00) เห็นว่าเขวชนมุสลิมในเมืองมีการแต่งกายตามแฟชั่นที่ทันสมัย โดยได้รับอิทธิพลมาจากสื่อทางทีวีและนิตยสารต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงเขวชนได้ง่าย และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นการเลียนแบบคารานักร้องและชาวตะวันตก จนทำให้ลักษณะการแต่งกายในปัจจุบันไม่ได้มีการปกปิดให้มิดชิดตามที่หลักการได้บัญญัติไว้ และเขวชนมักคิดว่าการแต่งกายตามหลักการเป็นการแต่งกายที่ล้าสมัย มีแข่งขันกันในเรื่องของการแต่งกายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งกายที่ทันสมัย จนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าบุคคลนั้นเป็นมุสลิมหรือไม่ และที่เลวร้ายไปกว่านั้นหัวใจของพวกเขาไม่ต้องการที่จะแต่งกายให้ถูกต้องตามหลักการ และพ่อแม่ก็ไม่ได้ห้ามหรือห้ามแล้วแต่ก็ไม่ฟัง เขวชนหญิงมักแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่รัดรูปจนเห็นส่วนเว้าส่วนโค้งซึ่งเป็นที่ดึงดูดของเพศตรงข้าม ใส่กางเกงสามส่วน ใส่เสื้อคับ ๆ แขนสั้นหรือใส่เสื้อแขนกุด ใส่เสื้อเอวลอย กระโปรงสั้น ไม่นิยมคลุมผ้า (ฮิญาบ) นุ่งสั้น มีการทำสีผม เปลี่ยนทรงผม ใส่เครื่องประดับรูปร่างแปลกที่ผิดหลักการ ส่วนเขวชนชายจะแต่งตัวแบบใส่กางเกงขาสั้น เสื้อยืดที่รูปสัตว์หรือรูปแปลก ๆ มีการทำสีผม เปลี่ยนทรงผม และใส่เครื่องประดับรูปร่างแปลกที่ผิดหลักการ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 25.00) เห็นว่าเขวชนมุสลิมในเมืองการแต่งกายตามหลักการศาสนาอิสลามและตามที่สังคมคาดหวังไว้ กล่าวคือ เขวชนหญิงมีการคลุมผม (ฮิญาบ) ที่มีขนาดใหญ่และหนาที่สามารถปกปิดเส้นผมได้อย่างสนิท มีการใส่เสื้อชุดยาวหลวม ๆ และไม่รัดรูป สีเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด ไม่มีดอก และสำหรับเขวชนชายมีการใส่เสื้อผ้าแขนยาว กางเกงขายาว สีเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด ไม่มีดอกกลายหรือรูปภาพ

ซึ่งการแต่งกายดังกล่าวถือว่ามีความเหมาะสม สุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ และบ่งบอกถึงความเป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ เป็นมุสลิมที่ดี และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

3) การแต่งกายที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.33) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการแต่งกายตามหลักการศาสนา เนื่องจากได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีและมีแบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมทั้งสภาพแวดล้อมยังเอื้ออำนวยและส่วนใหญ่ก็เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นอกจากนี้เยาวชนที่แต่งกายไม่ดี ไม่ถูกต้องตามหลักการศาสนา มักจะได้รับการรังเกียจและการตำหนิจากสังคม ดังนั้นจึงทำให้เยาวชนในชนบทมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการแต่งกายที่ถูกต้องตามหลักการที่ศาสนาอิสลามบัญญัติไว้ และเป็นไปตามที่สังคมมุสลิมต้องการ โดยเยาวชนหญิงผู้หญิงจะใส่ผ้าโสร่ง เสื้อแขนยาว แล้วคลุมด้วยผ้าคลุมแบบยาว ๆ แต่งกายมิดชิด ส่วนเด็กผู้ชายจะไม่ใส่สั้น ไม่ใส่เครื่องประดับ ใส่ผ้าโสร่ง เสื้อยืด หรือกางเกงยีนส์ ทั้งนี้เพราะโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในสังคมจะต่อต้านคนที่แต่งกายผิดหลักศาสนาอิสลาม

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 41.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการแต่งกายตามแฟชั่นที่ทันสมัย ตามกระแสแฟชั่นตะวันตก ถึงแม้ว่าจะมีการใส่ผ้าคลุมหมวกก็เล็กน้อย และยังมีแต่งกายที่รัดรูปเมื่อมีการออกไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ และยังมีเยาวชนแต่งกายที่เลียนแบบเยาวชนในเมือง โดยเยาวชนหญิงชอบใส่กางเกงสามส่วน ใส่เสื้อคับ ๆ แขนสั้นหรือใส่เสื้อแขนกุด ใส่เสื้อเอวลอย กระโปรงสั้น จะไม่นิยมคลุมผ้า (ซิญาบ) ส่วนผู้ชายจะแต่งตัวแบบใส่กางเกง แล้วเสื้อยืด หรือถ้าอยู่บ้านก็ใส่กางเกงขาสั้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องแต่งกายเป็นแบบอย่างให้ถูกต้องตามหลักการอิสลาม ต้องมีการตกแต่งและแนะนำบุตรหลานที่แต่งกายผิดหลักการและต้องมีการลงโทษบ้าง	20	28.99
2) ผู้นำศาสนาและผู้เฝ้าระวังต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนแต่งกายให้ถูกต้องตามศาสนาอิสลามตั้งแต่เด็ก ๆ เพื่อจะได้ติดตัวเขาไปตลอดและฝังในจิตสำนึก	14	20.29
3) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนศาสนาอย่างลึกซึ้ง เพราะเป็นการเสริมความเข้มแข็งด้านจิตใจและปลูกฝังวิถีชีวิตตามหลักการอิสลาม	12	17.39
4) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องห้ามปรามและสร้างความตระหนักไม่ให้เยาวชนเลือกเสื้อผ้าที่มีสีสั้น ขนาดเล็กกะทัดรัด รัดรูป และอื่นที่ผิดหลักการ	10	14.49

- 5) หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อแฟชั่นควรมีการกลั่นกรองการเผยแพร่ข่าวสาร ละคร ดาราศิลปินนักร้อง และโฆษณาที่ไม่เหมาะสม ต้องให้ประชาชนรู้ว่าการแต่งกายตามแฟชั่นตะวันตกเป็นสิ่งที่สังคมรังเกียจ และต้องได้รับการประณาม 8 11.59
- 6) รัฐต้องจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการณรงค์ส่งเสริมให้เยาวชนแต่งกายตามหลักการศาสนา โดยหน่วยงานดังกล่าวมีบทบาทหน้าที่หลักการในการเชิญชวนให้เยาวชนหันมาแต่งกายถูกหลักการ การอบรมจริยธรรมคุณธรรมอิสลาม เป็นต้น 5 7.25
- หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.9 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 75

ตารางที่ 75 จำนวนร้อยละของความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
สร้างสัมพันธภาพที่ดีตามหลักการศาสนา	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีความห่างเหิน ไม่ค่อยสนใจกัน	30	83.33
สร้างสัมพันธภาพที่ดีตามหลักการศาสนา	6	16.67
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
มีสัมพันธภาพที่ดีตลอดเวลา	36	100.00

จากตารางที่ 75 แสดงถึงความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมนาคหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่สังคมนาคหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมนุสลิมคาคหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีตามแนวทางหลักการศาสนาอิสลาม โดยให้เยาวชนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับครอบครัวและญาติพี่น้อง ให้ความสัมพันธ์อย่างที่ดีแน่นแฟ้น ถ้าครอบครัวและญาติพี่น้องมีความสัมพันธ์พบปะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันอยู่ เวลามีปัญหาก็สามารถจะขอคำปรึกษาแนะนำที่ดีได้ หรือหากมีการกระทำที่ผิดก็สามารถตักเตือนซึ่งกันและกันได้ นอกจากนี้ในศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสถาบันแรกเริ่มของชีวิตมนุษย์และที่สามารถกำหนดทิศทาง การดำเนินชีวิตและการประพฤติปฏิบัติของเยาวชน ครอบครัวสามารถขัดเกลาอบรมสั่งสอนให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตอย่างถูกต้องตามรูปแบบที่หลักการกำหนดไว้ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาทางสังคมในปัจจุบันส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากสถาบันครอบครัวที่ปัญหา เช่น ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ลูกหลาน พ่อแม่ผู้ปกครองมีความเข้มงวดมีกฎระเบียบมีกรอบในการเลี้ยงลูกหลาน พ่อแม่ทะเลาะคบตีกัน และพ่อแม่ดื่มเหล้า เป็นต้น จนทำให้นุครหลานกลายเป็นคนที่มีปัญหา สร้างความเดือดร้อนทั้งตนเอง ครอบครัว คนรอบข้าง และสังคม ดังนั้นเยาวชนที่ดีต้องเชื่อฟังพ่อแม่และญาติพี่น้อง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีกริยามารยาทที่ดี และมีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่และญาติพี่น้อง ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามสมควรกับโอกาสและกำลังความสามารถ และมีความอดทนอดกลั้นเมื่อถูกตำหนิ และที่สำคัญทุกคนในครอบครัวจะต้องรู้หน้าที่ของตนเอง พ่อมีหน้าที่อะไร แม่มีหน้าที่อะไร และลูกมีหน้าที่อะไร และทุกคนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันและอิสลามยังส่งเสริมการให้ความสำคัญแก่ญาติพี่น้องของตนเองอีกด้วย โดยเฉพาะเพื่อนบ้านเราต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะมุสลิมทุกคนนั้นถือว่าเป็นพี่น้องเดียวกันจึงต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องอยู่กันอย่างรักใคร่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเคารพนับถือญาติพี่น้อง ไปมาหาสู่กัน ให้ความรักอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และมีอะไรปรึกษาหารือกัน สิ่งสำคัญที่สุด คือ การสร้างครอบครัวของแต่ละคนให้มีความมั่นคงเข้มแข็ง และต้องปลูกฝังให้มีความสัมพันธ์กันอย่างยั่งยืนจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน

2) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.33) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีความห่างเหิน ไม่ค่อยสนใจกัน และขาดสัมพันธ์ภาพที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากว่าคนในเมืองมักเป็นครอบครัวเดี่ยว ต่างคนต่างมีงานของตัวเอง พ่อหรือแม่มีงานทั้งที่บ้านและที่ทำงาน ลูกก็มีหน้าที่เรียนทำให้ไม่ค่อยมีเวลาให้กันและกันมาก และมีญาติพี่น้องอยู่คนละหมู่บ้านหรือต่างถิ่นกัน ส่วนใหญ่จะมีการพบปะนาน ๆ ครั้ง ตามเทศกาลต่าง ๆ จึงทำให้ห่างกันไม่ค่อยใกล้ชิดเท่าที่ควร จนทำให้เยาวชนไม่ค่อยจะให้ความเคารพ ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะต่อผู้หลักผู้ใหญ่ ไม่ค่อยให้

เกียรติญาติผู้ใหญ่ ไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของผู้ใหญ่ ไม่เอาใจใส่กับญาติพี่น้อง ห้ามปรามกันก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟัง ขาดความกตัญญูต่อพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ ทั้งนี้เนื่องจากพ่อแม่ไม่ได้ให้ความสำคัญ ไม่มีการปลุกฝังในสิ่งที่ดีที่ ลูกที่ควรแก่เยาวชน ทำให้ความสัมพันธ์อันดีที่น้องจะห่างเหินไป ไม่ลึกซึ้งกันเท่าไร ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัวหรือระหว่างญาติพี่น้องเริ่มจะห่างเหินขึ้นทุกที ครอบครัวก็จะเป็น ครอบครัวเล็ก ความใกล้ชิดระหว่างลูกกับผู้ปกครองก็น้อยเพราะส่วนมากแล้วผู้ปกครองจะทำงานนอกบ้าน และ ลูก ๆ ก็จะเรียนพิเศษกว่าที่พ่อแม่ลูกจะกลับเข้าบ้านก็ดึกแล้ว เยาวชนมีความสัมพันธ์น้อยมาก มีเวลากับ ครอบครัวน้อยมาก พ่อแม่มีเวลาให้กับลูกน้อยลงเนื่องการทำงานต้องหาเลี้ยงดูและจัดหาปัจจัยต่าง ๆ จึงไม่มีเวลา ให้กับลูก ช่องว่างระหว่างครอบครัวจึงมีมากปัญหาต่าง ๆ ก็ตามมา

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 16.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีสัมพันธ์ภาพที่ดีตามหลักการ ศาสนา ซึ่งเยาวชนในเมืองบางส่วนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับครอบครัวและญาติพี่น้อง เชื่อฟังคำสั่งสอน การแนะนำ การตักเตือนของพ่อแม่และญาติพี่น้อง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีริยารายาที่ดี มีสัมมาคารวะ ให้ความ ช่วยเหลือใน มีความรักใคร่ปรองดอง ให้เกียรติ มีความกตัญญู มีการไปมาหาสู่กันและเยี่ยมเยียนกัน และมี การโทรคุยถามสารทุกข์ดิบกันตลอด

3) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีสัมพันธ์ภาพที่ดีตลอดเวลา กับ ครอบครัวและญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นและเป็นวิถีการดำเนินชีวิตปกติของคนในชนบท เยาวชนจะมี ช่วยเหลือ มีการแบ่งปัน มีการห้ามปรามตักเตือนเพื่อนที่ทำในสิ่งที่ไม่ดีถึงแม้ไม่ใช่ญาติพี่น้อง แต่ก็ถือว่าเป็น ญาติพี่น้องร่วมชุมชนกัน เพราะครอบครัวที่อยู่ในชนบทจะมีฐานะเท่าเทียมเหมือน ๆ กัน จึงรู้จักความลำบาก และช่วยเหลือกัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันมาจากสภาพการตั้งถิ่นฐานทางครอบครัวที่นิยมตั้ง ตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน มีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ อาจมีการทะเลาะกันบ้างแต่ก็ไม่รุนแรงมาก มีการช่วยเหลือ กัน ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวและญาติพี่น้องยังเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันอยู่ มีความสัมพันธ์ในวง เครือญาติที่แนบแน่นสนิทสนม มีเวลาอยู่ด้วยกันมาก มีการช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในช่วงของการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ และงานศพ เป็นต้น มักจะเห็น ภาพของการรวมตัวกันของญาติอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะคือความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นควรมีการอบรมให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและญาติพี่น้อง	18	20.00

2) พ่อแม่ผู้ปกครองและญาติพี่น้องควรสร้างความคุ้นเคยกับบุตรหลาน และมีการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน เพื่อสร้างเสริมความรัก ความเข้าใจ ความสนิทสนม และความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างเยาวชนกับครอบครัวและญาติพี่น้อง	15	16.67
3) รัฐและผู้นำท้องถิ่นควรมีโครงการครอบครัวอบอุ่น โครงการวันครอบครัว โครงการกีฬาครอบครัว และโครงการอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้คนในครอบครัวมีเวลาให้แก่งกัน	14	15.56
4) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกเยาวชนให้เชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำ คำตักเตือนของพ่อแม่และญาติพี่น้อง ให้ความเคารพ ให้เกียรติ ให้ความช่วยเหลือกัน มีการเขียนเขียนกันตลอดเวลา รู้จักการให้อภัย และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน	11	12.22
5) ญาติพี่น้องควรให้ความสำคัญกับเยาวชนสร้างจิตสำนึกในความรัก ความเมตตาซึ่งกันและกัน ผู้ใหญ่ควรจะนำบุตรหลานให้มารู้จักกับบรรดาญาติ ๆ และที่สำคัญ ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดี	8	8.89
6) เยาวชนควรให้ความสำคัญกับครอบครัวและญาติพี่น้อง ให้ความรักความเอาใจใส่กัน ไปมาหาสู่กัน มีปัญหาที่ควรที่จะปรึกษารอบครัว หรือญาติพี่น้องก่อน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพื่อที่จะเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	6	6.67
7) พ่อแม่ควรให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกมาก ๆ และต้องให้แบบเท่าเทียมกันต้องรักลูกให้เท่ากัน	5	5.56
8) ผู้นำศาสนาต้องส่งเสริมการปลูกฝังความรักที่มีต่อครอบครัวและญาติพี่น้องแก่เยาวชนตั้งแต่เด็ก ๆ	4	4.44
9) พ่อแม่ควรให้เวลาลูก ๆ บ้าง ควรคุยเรื่องศาสนาบ้าง ถ้าเป็นไปได้ก็ควรสอนความรู้ทางศาสนาแก่ลูกด้วยตนเอง หากเราพอมีความรู้ เพื่อให้ลูกเห็นถึงความรัก ความสนใจที่เรามีแก่ลูก	4	4.44
10) ครอบครัวและญาติพี่น้องต้องเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ลูกหลานทำผิดทบบัญญัติของศาสนาไว้ ครอบครัวเน้นสถาบันที่สำคัญที่จะเป็นกำแพงให้เยาวชนห่างไกลสิ่งเสพคิด หรือสิ่งเลวร้ายทั้งหลาย	3	3.33
11) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีการพูดคุยสอบถามบุตรหลานสม่ำเสมอ และต้องรับประทานอาหารร่วมกันทุกมื้อ เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพูดคุยกัน	2	2.22
- หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.10 ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 76

ตารางที่ 76 จำนวนร้อยละของความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
มีสัมพันธภาพที่ดี มีความรักใคร่ ช่วยเหลือกัน	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีสัมพันธภาพที่ไม่ดี ไม่สนใจกัน	34	94.44
มีสัมพันธภาพที่ดี มีการช่วยเหลือกัน	2	5.56
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
มีสัมพันธภาพที่ดี มีการช่วยเหลือกัน	34	94.44
มีสัมพันธภาพที่ไม่ดี ไม่สนใจกัน	2	5.56

จากตารางที่ 76 แสดงถึงความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวังตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบทซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีสัมพันธภาพที่ดี มีความรักใคร่ และช่วยเหลือกัน โดยสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน สร้างความเข้มแข็งกับชุมชน มีความรัก ความสามัคคีปรองดอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เนื่องจากในหลักการอิสลามสนับสนุนให้มุสลิมทุกคนมีความรัก มีความผูกพันระหว่างกัน ทั้งที่เป็นพี่น้องและเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกับชุมชนที่อาศัยอยู่ ให้รู้จักการให้เกียรติแก่เพื่อนบ้าน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและไม่ว่าจะเป็นศาสนิกเดียวกันหรือต่างศาสนิกก็ตาม ไม่ควรมีการแยกแยะต้องหมั่นทำให้เกิดความรักและสามัคคีขึ้นในสังคมและการใช้ชีวิตอย่างสงบสุข นอกจากสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านโดยให้ยึดหลัก เป็นมิตรที่ดี มีความจริงใจต่อกัน มี

เหตุผล ไม่เบียดเบียนหรือเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เสมอต้นเสมอปลาย สามารถเข้ากับชุมชนได้ดี สามารถสื่อสารต่อกันได้ การพูดจาต่อกันอย่างสุภาพ และปรับตัวเข้าหากันได้

2) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีสัมพันธภาพที่ไม่ดี ไม่สนใจกัน ไม่ค่อยรู้จักเพื่อนบ้านดีพอ ไม่มีการปฏิบัติสัมพันธ์กัน ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน ไม่มีความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่ค่อยไปมาหาสู่กัน อยู่แบบตัวใครตัวมัน และไม่ค่อยบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนในเมืองมักไม่เห็นความสำคัญของเพื่อนบ้านสักเท่าไร ไม่มีเวลาให้แก่กัน ต่างคนต่างทำงานจนไม่สนใจคนรอบข้าง มีความเห็นแก่ตัว ไม่มีเวลาที่จะทักทายหรือพูดคุยกับเพื่อนบ้าน จนบางครั้งไม่มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนบ้าน เพราะในเมืองจะมีแข่งขันตลอดเวลาทั้งในเรื่องฐานะ การศึกษา และหน้าที่การงาน รวมทั้งเยาวชนในเมืองมักไม่ค่อยสนใจและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมส่วนรวมของชุมชนที่ และมักจะสนใจในกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน ซึ่งเป็นกิจกรรมภายในกลุ่มของตัวเอง

ผู้ให้ข้อมูลเพียงบางส่วน (ร้อยละ 5.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน กล่าวคือ มีการให้ความช่วยเหลือกัน ให้เกียรติกัน พุดคุยกัน ทักทายกัน และปฏิบัติตนเหมือนญาติของตนเอง รวมทั้งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งกับการพัฒนาชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

3) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน มีการช่วยเหลือกัน มีการเอาใจใส่เพื่อนบ้านไปมาหาสู่กันตลอดเวลา มีการร่วมกลุ่มปฏิบัติสัมพันธ์กัน มีการร่วมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจพัฒนาสังคม และมีอะไรก็พึ่งพากันได้ เช่น ถ้าหากบ้านไหนมีงานแต่งงานหรือขึ้นบ้านใหม่ หรืองานอื่น ๆ ก็จะมีการช่วยเหลือกันโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนและมีความเต็มใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเยาวชนในชนบทมีความสัมพันธ์กับชุมชนที่แนบแน่น สามัคคี คุ้นเคย รักพวกพ้อง มีการช่วยเหลือกัน มีความสนใจเห็นอกเห็นใจกันเสมอ เพราะในชนบทนั้นมีชีวิตความเป็นอยู่เหมือนญาติพี่น้องกัน เยาวชนก็จะมิบทบาทในการช่วยเหลือดูแลครอบครัว เพื่อนบ้าน และคนในชุมชน เวลาว่างต่าง ๆ ในหมู่บ้านก็จะได้เยาวชนในหมู่บ้านเป็นแรงงานคอยช่วยเหลือต่าง ๆ นา ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบุญต่าง ๆ เป็นต้น เยาวชนในชนบทมักจะเกรงใจเชื่อฟังผู้ใหญ่เคารพผู้นำศาสนา ให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส และเยาวชนโดยมากที่ได้เรียนศาสนาก็จะมีความรู้และมีการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันจึงทำให้สังคมมีความเข้มแข็งจนถึงทุกวันนี้

ผู้ให้ข้อมูลเพียงบางส่วน (ร้อยละ 5.56) เห็นว่าเยาวชนในชนบทมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีและไม่สนใจกัน กล่าวคือเยาวชนไม่ค่อยให้ความสนใจผู้ใหญ่จะสนใจเฉพาะพวกเดียวกันตามประสาวัยรุ่น เมื่อผู้ใหญ่ขอความร่วมมือร่วมใจก็ไม่ค่อยให้ร่วมมือ และเยาวชนในชนบทบางกลุ่มมีกิจกรรมของตนเองจนบางครั้งไม่มีความเกรงใจผู้ใหญ่ในชุมชน สร้างความเดือนร้อนแก่บุคคลรอบข้าง และมีความคิดของตนเองเป็นใหญ่

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำชุมชนควรริเริ่มในการทำกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชนกับคนในชุมชน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมกีฬา เป็นต้น	23	20.91
2) ผู้นำศาสนาต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีตามแบบฉบับอิสลามเข้าสู่หัวใจของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เยาวชนรู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรักใคร่สามัคคี ประองคองกัน เป็นต้น	20	18.18
3) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นควรมีการอบรมเยาวชนให้เห็นถึงความสำคัญของสังคมและเพื่อนบ้าน และรู้หลักการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งตนเอง ครอบครัว เพื่อนบ้าน และสังคม	17	15.45
4) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของชุมชนและร่วมมือในการพัฒนาชุมชน	15	13.64
5) ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและเพื่อนบ้านให้มาก ๆ	11	10.00
6) รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกชุมชนเป็นชุมชนสะอาด สามัคคี และเข้มแข็ง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและความวุ่นวายในชุมชนได้	10	9.09
7) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย เรียบง่าย อยู่ร่วมกันด้วยความมั่นคงปลอดภัยจากปัญหาต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด การพนัน อบายมุขต่าง ๆ เป็นต้น มีความรักใคร่กลมเกลียวกันช่วยกันพัฒนาชุมชนให้หน้าอยู่ตามแนวทางของอิสลาม	9	8.18
8) ผู้นำท้องถิ่นควรจัดโครงการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ของเยาวชนระหว่างชุมชนและควรให้โอกาสแก่เยาวชนในการทำงานร่วมกับชุมชนด้วย	5	4.55

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.11 การปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 77

ตารางที่ 77 จำนวนร้อยละของการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การปฏิบัติศาสนกิจ	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการ	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญ	31	86.11
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการ	5	13.89
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการ	25	69.44
มีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญ	11	30.56

จากตารางที่ 77 แสดงถึงการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การปฏิบัติศาสนกิจตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัดตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยเยาวชนต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด ไม่ควรละทิ้ง ซึ่งมุสลิมทุกคนมีเข้าใจดีว่าผู้ที่ละเว้นการปฏิบัตินั้นได้รับโทษอย่างไรในวันโลกหน้า เพราะในหลักการศาสนาอิสลามได้กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามไม่ว่าเราจะอยู่ในสถานภาพใด โดยเฉพาะการละหมาดเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะการละหมาดนั้นเป็นเสาหลักของศาสนาอิสลามและสามารถห้ามปรามตัวเองไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายและหากเราละหมาดเป็นประจำ ก็จะทำให้เรารักและอยากที่ปฏิบัติศาสนกิจอย่างอื่นด้วย เช่น การถือศีลอด และบริจาคทานแก่คนยากจน เป็นต้น การปฏิบัติศาสนากิจเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องยึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและถูกต้องตามหลักอิสลาม ปฏิบัติด้วยความเคร่งครัด ปฏิบัติ

ด้วยความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ และต้องหมั่นศึกษาและทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติศาสนกิจที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องยึดอัลกรุอันและแบบอย่างของท่านศาสดาเป็นหลักในการปฏิบัติศาสนกิจ ดังนั้นสังคมมุสลิมคาดหวังอย่างยิ่งที่จะเห็นเยาวชนมีความกระตือรือร้นหรือให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ

2) การปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.11) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ เยาวชนมักจะละเลยหรือละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละหมาดและการถือศีลอด ซึ่งสามารถสังเกตได้ว่าในมัซยิดมักจะมีแต่คนแก่คนชราเท่านั้นที่มาละหมาด และในเดือนของการถือศีลอดก็มักจะสังเกตเห็นเยาวชนกินข้าว กินขนม และดื่มน้ำกัน โดยไม่มีการละอายแก่ใจและละอายแก่คนในสังคมกัน จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะแม้แต่พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็ไม่มีการว่ากล่าวตักเตือนอะไร ทั้งนี้เพราะเยาวชนในเมืองมักจะให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมในโลกนี้มากกว่าการปฏิบัติศาสนกิจ เยาวชนมักจะมีการทำงานหรือเรียนหรือรวมกลุ่มโดยไม่สนใจกับเวลาละหมาดในแต่ละวัน ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าในเมืองมีสิ่งจูงใจมากมาย จนทำให้การปฏิบัติศาสนกิจถูกละเลย ในเมืองมีแสงสีเสียงซึ่งเป็นสิ่งล่อใจที่ทำให้เยาวชนหลงห่างไกลศาสนา และละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนในเมืองมักจะเน้นเรียนทางด้านสามัญมากจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจมากนัก เยาวชนในปัจจุบันจะเน้นแค่ละหมาดวันศุกร์เพียงอย่างเดียว วันธรรมดาคะทำบ้าง ไม่ทำบ้าง โดยเฉพาะเมื่อถึงเดือนถือศีลอด บางคนไม่ปฏิบัติเลย หรือบางคนทำบ้างละวันบ้าง โดยเฉพาะเยาวชนปัจจุบันไม่ค่อยมีการละหมาดที่มัซยิดนักหรือถ้าปฏิบัติที่มัซยิดบ้างก็จะเป็นการละหมาดวันรายอ (วันครุช) เท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลเพียงบางส่วน (ร้อยละ 13.89) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด กล่าวคือยังมีเยาวชนในเมืองบางส่วนให้ความสำคัญและปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด และมีเข้าใจเป็นอย่างดีว่าการปฏิบัติศาสนกิจเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ ละทิ้งไม่ได้ เพราะการละทิ้งนั้นจะทำให้ได้รับบาปและจะได้รับการลงโทษอันแสนสาหัสในวันโลกหน้า ดังนั้นเยาวชนมุสลิมที่อยู่ในแนวทางของอิสลามจะหมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างเนื่องไม่ว่าจะเป็นการละหมาดห้าเวลาทั้งที่บ้านและมัซยิด การถือศีลอดในเดือนถือศีลอด และการทำบุญทำทาน และอื่น ๆ

3) การปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.44) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด ซึ่งเยาวชนจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการละหมาดห้าเวลาที่มัซยิดหรือการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเยาวชนได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีทั้งจากครูบาอาจารย์และพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองก็มีการปฏิบัติศาสนกิจเป็นแบบอย่าง มีการตักเตือนบุตรหลานที่มีการละเลย มีการส่งเสริม ควบคุม ดูแล และติดตามพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติศาสนกิจของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้เยาวชนมุสลิมในชนบทส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาทางด้านศาสนา ซึ่งจะ使他ซึมซับ

หลักการศาสนาเข้าในจิตใจ จนทำให้มีความตระหนักกับการปฏิบัติศาสนกิจของตนเองและคนรอบข้าง ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าเยาวชนในชนบทมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด อย่างต่อเนื่อง และไม่มีการละทิ้งกัน ซึ่งมักจะปฏิบัติด้วยความศรัทธาอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 30.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญเยาวชนมีการปฏิบัติศาสนกิจกันน้อยมากถึงแม้จะเรียนกันในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็ตามก็มักมีการละทิ้งการละหมาด เป็นการปฏิบัติศาสนกิจที่ไม่สมบูรณ์ มีการปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้างขึ้นอยู่กับอารมณ์และโอกาส ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนในชนบทไม่ต่างอะไรกับเยาวชนในเมืองมากนัก พฤติกรรมบางอย่างก็มักคล้ายกัน เยาวชนในชนบทมักจะไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร สังเกตในมัสยิดเราจะพบเยาวชนน้อยมาก ส่วนมากมักจะเป็นผู้ใหญ่ และคนเฒ่าคนแก่กัน ส่วนเยาวชนจะเข้ามัสยิดเฉพาะวันศุกร์เท่านั้น โดยมักจะมาทันตอนใกล้ละหมาดวันศุกร์ ซึ่งในหลักการได้กำหนดให้มาล่วงหน้าเพื่อฟังการอ่านคุตบะฮ์ (ปาฐกถาธรรมก่อนละหมาดวันศุกร์) และส่วนใหญ่จะมีการจับกลุ่มคุยกัน ไม่ฟังปาฐกถาธรรม และเมื่อละหมาดเสร็จแล้วก็รีบออกจากมัสยิดรีบกลับบ้านบ่งบอกให้เห็นว่าเยาวชนขาดความตระหนักและไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีเยาวชนมักจะละหมาดที่บ้านเพราะขี้เกียจเดินทางหรือบางครั้งไม่เห็นความสำคัญของการละหมาด โดยผู้ปกครองไม่ได้เอาใจใส่กับการปฏิบัติศาสนกิจของลูกและสถานศึกษาไม่ได้เน้นการปฏิบัติศาสนกิจของนักเรียนเน้นเพียงความรู้ทางศาสนาเท่านั้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้
(เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่นและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกทางด้านศาสนา รู้คุณค่า รู้โทษของการไม่ปฏิบัติศาสนกิจ	25	22.32
2) พ่อแม่ผู้ปกครองควรเอาใจใส่และส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่ากับการปฏิบัติศาสนกิจ	21	18.75
3) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และคอยตักเตือนชี้แนะแก่เยาวชนในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ใช่สอนลูกให้ละหมาดแต่พ่อแม่ไม่ละหมาด	17	15.18
4) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องจัดอบรมเยาวชนเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจที่ต้องทำและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง	14	12.50
5) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องควรปลูกฝังเรื่องศาสนาแก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย ควรฝึกให้เด็กให้ละหมาดตั้งแต่เล็ก ควรลงโทษลูกบ้างหากขาดละหมาด	12	10.71
6) สถาบันครอบครัวต้องเอาใจใส่อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ปฏิบัติศาสนกิจมากขึ้น	10	8.93

- 7) สถาบันการศึกษาต้องเน้นการปฏิบัติศาสนกิจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามแก่เยาวชน 8 7.14
- 8) ผู้นำศาสนาต้องพยายามเข้าใกล้กับเยาวชนเพื่อสร้างความเป็นกันเองและมีสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน และส่งเสริมให้เยาวชนมาละหมาดที่มีสยิดอย่างพร้อมเพียงกันทั้ง 5 เวลา 5 4.46

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.12 การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 78

ตารางที่ 78 จำนวนร้อยละของการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	36	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
ไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยง	24	66.67
มีเข้าร่วมกิจกรรม	12	33.33
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	36	100.00

จากตารางที่ 78 แสดงถึงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบทซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ เยาวชนมุสลิมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการศาสนาอิสลาม มีความมุ่งมั่น เป็นผู้นำในการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ มาใช้กับการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง และต้องเน้นให้เยาวชนมีความรักสามัคคี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และให้ความร่วมมือ ทำความดี ทำประโยชน์แก่สังคม เช่น การพัฒนา masjid และพัฒนาในหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งเป็นการร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางที่ดี นอกจากนี้สังคมยังคาดหวังให้เยาวชนมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้เยาวชนเป็นกำลังสำคัญ เป็นผู้สืบทอดมรดกทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม และสิ่งที่ดีงามต่าง ๆ ดังนั้นเยาวชนต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจ มีความสามัคคี ร่วมมือกันด้วยความพร้อมเพรียง และช่วยเหลือสังคมด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เยาวชนในเมืองมักจะละเลยการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเพราะชีวิตส่วนใหญ่มักจะอยู่กับเรื่องเรียนและเพื่อน ทำให้เสียเวลา คนไม่ได้รับประโยชน์อะไร และเยาวชนมักจะคิดว่าเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เยาวชนในเมืองไม่ค่อยสนใจกับการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมากนัก เยาวชนมักจะอยู่แบบตัวใครตัวมันหรือกลุ่มใครกลุ่มมัน และไม่ค่อยสนใจชุมชนที่ตนอยู่สักเท่าไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละก็ยิ่งทำให้เยาวชนหลีกเลี่ยงไม่ยอมให้ความร่วมมือร่วมใจเท่าที่ควร ซึ่งส่วนใหญ่ก็คิดว่าเป็นเรื่องไร้สาระและเสียเวลาในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม แม้แต่กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทางศาสนาก็ยังทำให้เยาวชนหลีกเลี่ยงเป็นกันใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา masjid พัฒนาสุสาน พัฒนาโรงเรียนตาดีกา และการอบรมให้ความรู้ทางด้านศาสนา เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 33.33) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยเยาวชนมักจะเลือกเฉพาะกิจกรรมที่ตนสนใจเท่านั้น แต่ถ้าเยาวชนเป็นนักศึกษามักจะมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ตามที่ชมรมหรือสโมสรในสถาบันการศึกษาของตนเอง เช่น ชมรมมุสลิม ชมรมอาสาพัฒนาสังคม และชมรมอนุรักษ์ เป็นต้น ซึ่งชมรมต่าง ๆ เหล่านี้มีกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชนเป็นจำนวนมาก เช่น การสร้างอาคารเรียนเล็ก ๆ แก่ชุมชนที่ด้อยการพัฒนา แก่ชุมชนที่ขาดแคลนอาคารเรียน แก่โรงเรียนในชุมชนที่ทุรกันดาร และโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากบทบาทของผู้ผู้นำในแต่ละท้องถิ่นและความสำคัญของกิจกรรมที่จัด โดยส่วนใหญ่มีการบำเพ็ญประโยชน์และการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนโดยที่ไม่

ต้องมีการชักชวนให้มาช่วย แต่มาด้วยความเต็มใจที่ช่วย เช่น การจัดงานพัฒนาหมู่บ้าน งานมัชยิด พัฒนาสุสาน ซ่อมแซมโรงเรียนคาตอลิก และพัฒนามัชยิด เป็นต้น ซึ่งเยาวชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ต้องมีใครมาบังคับขู่เข็ญ หรือมาขอความช่วยเหลือ ถ้าแต่มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ เยาวชนก็จะมาเข้าร่วมด้วยเต็มใจ โดยเยาวชนในชนบทจะมีจิตสำนึก รู้หน้าที่ และรู้กาลเทศะ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าชนบทเป็นสังคมที่เรียบง่าย เป็นสังคมแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีความเป็นอยู่เหมือนพี่น้องกัน อีกทั้งเยาวชนในชนบทค่อนข้างจะมีเวลาว่างมาก งานกิจกรรมส่วนร่วมต่าง ๆ จึงมักจะมาช่วยกันทำช่วยกันสร้าง ช่วยกันออกความคิดเห็น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมทางด้านศาสนา เช่น การพัฒนามัชยิด การพัฒนาสุสาน การพัฒนาและซ่อมแซมโรงเรียนคาตอลิก เป็นต้น	23	20.54
2) ผู้ใหญ่ในหมู่บ้านควรแสดงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	21	18.75
3) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาต้องสร้างโอกาสให้คนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นให้มีการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์กันในชุมชนให้แน่นแฟ้น และให้คนในชุมชนรู้จักสามัคคี	17	15.18
4) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาจะต้องเข้าหากลุ่มเยาวชนเพื่อสร้างความเป็นกันเองและสร้างความคุ้นเคยให้มาก จะทำให้กลุ่มเยาวชนมีความมั่นใจและเชื่อใจ	14	12.50
5) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนร่วมให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะชุมชนที่ขาดการพัฒนาหรือด้อยการพัฒนา	14	12.50
6) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาควรมีการจัดกิจกรรมของชุมชนเสมอ ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชนเป็นหลัก และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนเป็นประจำและต่อเนื่อง เช่น การสร้างงาน การสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ เป็นต้น	10	8.93
7) สถาบันครอบครัวต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยการส่งเสริมให้บุตรหลานได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	8	7.14
8) สถาบันการศึกษาต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และต้องเน้นและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามให้กับเยาวชน	5	4.46

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

2.13 เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 79

ตารางที่ 79 จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	จำนวน (n=36)	ร้อยละ
มีส่วนร่วมเพราะหลงผิด	20	55.56
มีส่วนร่วมเพราะขาดการศึกษา	9	25.00
มีส่วนร่วมเพราะปลุกกระดม	7	19.44

จากตารางที่ 79 แสดงถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลปรากฏดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.56) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในปัจจุบันมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่เพราะหลงผิด กล่าวคือเยาวชนมีส่วนร่วมมากพอสมควร ส่วนมากจะเป็นเยาวชนที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับศาสนาที่แท้จริง เพราะศาสนาอิสลามไม่ส่งเสริมการกระทำที่รุนแรงหรือที่ไม่ถูกต้อง เยาวชนจึงหลงผิดไปมาก เพราะได้รับการอบรมด้วยหลักคำสอนที่บิดเบือน รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การสอนว่าการฆ่าชาวไทยพุทธ 3 คน จะได้เข้าสวรรค์ และฆ่ามุสลิมที่ทำงานให้รัฐ 7 คนจะได้เข้าสวรรค์ เป็นต้น และเกิดจากการว่างงาน ถูกชักชวนในทางที่ผิด และจากผลประโยชน์ จากสถานการณ์ในปัจจุบันนั้นจะมองในภาพรวมไม่ได้ เพราะว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นยังไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กระทำที่แท้จริง ฉะนั้นต้องใช้วิจารณญาณในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่บางที่มีการกล่าวหาว่าเยาวชนมุสลิมมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถเห็นได้จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งมักมีเยาวชนมุสลิมอยู่ด้วยตลอดและถูกจับถูกกล่าวหา แต่สำหรับเยาวชนมุสลิมที่มีการศึกษา เขารู้จักแยกแยะรู้ว่าอะไรที่ถูกและอะไรควร อะไรเป็นสิ่งที่ไม่ดี ก็หลีกเลี่ยงไปไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งของสังคมปัจจุบันจะกลับหน้ามือเป็นหลังมือ เพราะว่าคนที่มีการศึกษาสูง ๆ กลับถูกมองผิดตราหน้าว่าเป็นผู้บงการและเป็นหัวรุนแรงที่คอยยุยงให้เยาวชนที่ไม่ค่อยมีการศึกษาคล้อยตาม ทำให้เยาวชนเหล่านี้เกิดการหลงผิดไปยุ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันดังกล่าว นอกจากนี้ยัง

เขาวชนบางคนรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ว่าถูกหรือผิดอย่างไร ขาดคุณธรรมจริยธรรม เขาพูดอะไรให้สั่งทำ อะไรจะเชื่อไปหมด โดยไม่ได้คิดพิจารณาว่าอะไรถูกอะไรผิด เห็นผลตอบแทนไม่ก็บาทก็ทำลงไป นอกจากนี้ เขาวชนบางคนก็เป็นคนที่ติดยาเสพติด และต้องการเงินไปเสพยาเสพติด และเขาวชนบางคนว่างงานกันมาก

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 25.00) เห็นว่าเขาวชนมุสลิมในปัจจุบันมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่เพราะขาดการศึกษาหรือมีการศึกษาน้อยจึงง่ายต่อการถูกชักชวนให้ไปก่อการที่ไม่ดี เพียงแค่ถูกชักจูงเล็กน้อยหรือมีค่าตอบแทนก็สามารถทำให้เขาวชนปฏิบัติตามที่ผู้ประสงค์ร้ายต้องการ ได้ทันที มีเขาวชนจำนวนมากที่เป็นแนวร่วมของขบวนการที่ไม่หวังดีและคอยทำลายล้างความเจริญของสังคมและประเทศชาติ สามารถสังเกตได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมักมีเขาวชนร่วมอยู่ด้วย ทั้งที่สามารถจับกุมได้และที่มอดตัว โดยเขาวชนเหล่านี้ถูกชักจูงให้มาเป็นแนวร่วม RKK มีการจัดตั้งกองกำลังเขาวชน Pemuda โดยกลุ่มเขาวชนเหล่านี้มักจะก่อเหตุในลักษณะก่อความวุ่นวาย เช่น เผาโรงเรียน เผาตู้โทรศัพท์ วางระเบิด ทำลายสิ่งของสาธารณะ และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยเขาวชนเหล่านี้จะถูกฝึกในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็งกล้าหาญ ส่วนสาเหตุที่ทำให้เขาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมหรือแนวร่วมในเหตุการณ์นั้นมีหลายสาเหตุ แต่สาเหตุสำคัญประการแรกคือเขาวชนมักถูกชักจูงได้ง่ายที่สุด มีการล้างความกีดกันมองในลักษณะต่าง ๆ ประกอบกันในพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านศาสนา ภาษา วัฒนธรรม การศึกษาเป็นอย่างมาก ทำให้ง่ายที่จะถูกชักจูง อีกสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งเขาวชนมีการศึกษาน้อยมาก การศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ทำให้เขาวชนมีความคิดที่แคบไม่สร้างสรรค์ การศึกษาถูกละเลยมาเป็นเวลานาน สาเหตุสำคัญประการที่สามคือ ความแตกต่างด้านศาสนา ภาษา วัฒนธรรม โดยปรกติในอดีตรัฐบาลจะไม่ให้ความสำคัญ ไม่ค่อยสนใจแนวทางศาสนาอิสลาม ไม่สนใจคนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่มักจะรังเกียจคนในพื้นที่ และสาเหตุสำคัญประการสุดท้ายคือ ปัญหาเศรษฐกิจ การว่างงานของเขาวชนเนื่องจากคนในพื้นที่ที่มีความยากจน เมื่อเรียนศาสนาก็มักจะไม่มีงานทำ ทำให้คนในพื้นที่สิ้นหวังถูกการชักจูงได้ง่าย

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 19.44) เห็นว่าเขาวชนมุสลิมในปัจจุบันมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่เพราะการปลุกระดมให้เขาวชนมีจิตสำนึกถึงชาตินิยม และพยายามชักจูงให้เขาวชนทราบว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่ทำลายล้างศาสนา ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม และทำให้มุสลิมต้องตายเป็นจำนวนมาก เช่น เหตุการณ์มัสยิดกรือเะ และเหตุการณ์ตากใบ เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาเขาวชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ปัจจุบันดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) พ่อแม่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี สอดส่องดูแล ติดตาม และห้ามปรามเขาวชนอย่าไปหลงผิดเข้าไปยุ่งกับสถานการณ์ไม่สงบในปัจจุบัน ถ้าหากเขาวชนมีความเคร่งครัดในศาสนา ยึดมั่นในศาสนา และเข้าใจหลักคำสอนอย่างแท้จริงก็คงไม่หลงผิด	33	21.85

2) ผู้นำชุมชนหรือผู้ปกครองควรแนะนำหรือกล่าวตักเตือนไม่ให้เยาวชนเชื่อคำพูดของคนที่มาชักจูงให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี	29	19.21
3) รัฐควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนให้อยู่ในระดับสูง สนับสนุนทางด้านการศึกษา และส่งเสริมการทำงานให้กับเยาวชน	27	17.88
4) ครูสอนศาสนาหรือผู้ที่ควรรู้จำเป็นต้องมีการอบรมสั่งสอนในเรื่องของศาสนาอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง โดยไม่มีการบิดเบือน	24	15.89
5) รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ต้องแสดงความจริงใจก่อนในการแก้ปัญหา เจ้าหน้าที่ต้องเข้าใจประชาชน และต่อมาต้องสนับสนุนการศึกษาด้านศาสนาอย่างจริงจังและจริงใจ	21	13.91
6) รัฐบาลต้องมีโครงการอบรมเยาวชนทุกหมู่บ้าน เช่น โครงการเข้าค่ายสฆานฉันทกันขึ้นและให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน เพื่อให้เยาวชนมีเวลาสร้างบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชนได้บ้าง ไม่ให้มีเวลาว่างจนเอาเวลาดังกล่าวไปมั่วสุมกับสิ่งเสพติดให้โทษหรืออาจจะมีการจัดโครงการอบรมเสริมสร้างอาชีพ เช่น อบรมเกี่ยวกับการทำปุ๋ยจุลินทรีย์ การเลี้ยงบ่อปลาพลาสติก การฝึกอบรมในด้านการซ่อมมือถือ หรือช่างต่าง ๆ ได้	17	11.26

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม

จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มจากเยาวชนที่ทำงาน เยาวชนที่กำลังเรียน เยาวชนที่ว่างงาน เยาวชนที่เคยติดยาเสพติด ผู้นำสตรี ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม/ปอเนาะ ครูสอนศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก และผู้ที่มาละหมาดที่มัสยิดเป็นประจำ ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ปรากฏผลดังตารางที่ 80

ตารางที่ 80 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) เพศ		
หญิง	46	27.71
ชาย	120	72.29
2) อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	27	16.27
26-35 ปี	42	25.30
36-45 ปี	50	30.12
46-55 ปี	31	18.67
56 ปีขึ้นไป	16	9.64
อายุเฉลี่ย 38.64 ปี อายุสูงสุด 63 ปี อายุต่ำสุด 19 ปี		
3) ระดับการศึกษาทางสามัญ		
ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	25	15.06
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	46	27.71
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	72	43.37
สูงกว่าปริญญาตรี	23	13.86

ตารางที่ 76 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
4) ระดับการศึกษาทางศาสนา		
ไม่ได้เรียน	14	8.43
ปอเนาะ	21	12.65
อิสลามศึกษาตอนต้น (อิตีคาอีย)	23	13.86
อิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวัสสิต)	29	17.47
อิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิย)	34	20.48
ปริญญาตรี	45	27.11

จากตารางที่ 80 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่ม มีดังนี้

1) เพศ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายคิดเป็นร้อยละ 72.29 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 27.71

2) อายุ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุ 36-45 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 30.12) รองลงมาคืออายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 25.30) 46-55 ปี (ร้อยละ 18.67) น้อยกว่า 26 ปี (ร้อยละ 16.27) และ 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 9.64) ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 38.64 ปี

3) ระดับการศึกษาทางสามัญ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 43.37) รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 27.71) ประถมศึกษา (ร้อยละ 15.06) และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 13.86) ตามลำดับ

4) ระดับการศึกษาทางศาสนา ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 27.11) รองลงมาจบการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 20.48) อิสลามศึกษาตอนกลาง (ร้อยละ 17.47) อิสลามศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 13.86) ปอเนาะ (ร้อยละ 12.65) และไม่ได้เรียน (ร้อยละ 8.43) ตามลำดับ

3.2 การคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 81

ตารางที่ 81 จำนวนร้อยละของการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
คบเพื่อนตามหลักการศาสนาอิสลาม	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
คบเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีกิจกรรมและมีแนวคิดเหมือนกัน	28	22.29
คบเพื่อนเพื่อผลประโยชน์และไม่มีความจริงใจกัน	45	31.93
คบเพื่อนแบบไร้เขตจำกัดและมีอิสระเสรี	75	45.78
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
คบเพื่อนเหมือนพี่น้องและมีความจริงใจต่อกัน	119	71.69
คบเพื่อนที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมและผิดหลักการ	47	28.31

จากตารางที่ 81 แสดงถึงการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การคบเพื่อนเพศเดียวกันตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการคบเพื่อนตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยคบกันอย่างจริงใจ คบกันอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่ควรคบเพื่อนที่รูปร่างหน้าตา แต่ควรเน้นที่นิสัยใจคอ ทำกิจกรรมที่ถูกต้องที่ควร คบเพื่อนที่เป็นคนดีไว้เนื้อเชื่อใจได้ พุดจาสุภาพอ่อนโยน ไม่หยาบคาย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดัดเตือนซึ่งกันและกัน สามารถปรึกษาหารือกัน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา สามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ควรชักชวนกันทำในสิ่งไม่ดีไม่ควร กล่าวทำในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด คนที่มีเหตุผล นอกจากนี้สังคมยังคาดหวังให้เยาวชนคบเพื่อนโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้แนะในแนวทางที่ถูกต้องตามแบบหลักการของอิสลาม มีการชักชวนให้ทำกิจกรรมที่ดี

และมีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ทุกคนต้องมีความรู้ทางศาสนา และมีศาสนาในหัวใจ มีการชักชวนกันปฏิบัติศาสนกิจ เช่น ชวนกันไปละหมาดห้าเวลาที่มีสยิด หรือชวนไปทำศาสนกิจอื่น ๆ ร่วมกัน มีการส่งเสริมกันเรียนหนังสือ และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่หวังผลตอบแทน มีความหวังดีต่อกัน มองโลกในแง่ดี ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ห่วงไกลอบายมุขและยาเสพติดทุกประเภท คบเพื่อนที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีสัมมาคารวะสุภาพอ่อนโยน สามารถควบคุมอารมณ์ สงบเสงี่ยมเจียมตัว และที่สำคัญเยาวชนควรมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน ไม่ควรแตกสามัคคีหรือทะเลาะเบาะแว้งกัน ดังนั้นเยาวชนต้องคบเพื่อนเหมือนพี่น้อง มีความสัมพันธ์กันเป็นญาติพี่น้อง และคบเพื่อนเพื่ออัลลอฮ์

2) การคบเพื่อนเพศเดียวกันที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45.75) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนแบบไร้เขตจำกัดและมีอิสระเสรี กล่าวคือ มีการไปไหนมาไหนอย่างอิสระ ทำอะไรอย่างอิสระ เนื่องจากสังคมในเมืองเป็นสังคมที่เจริญด้วยวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ทำให้การคบเพื่อนบางครั้งก็พากันไปทำในสิ่งที่ไม่ดี เยาวชนมุสลิมในเมืองมีความอยากรู้อยากลองกับสิ่งแปลกๆใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาเลียนแบบผู้อื่นเพราะมีสื่อชักนำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่มีความสามัคคีกันในหมู่คณะต่างคนต่างอยู่ มักใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ต่างคนต่างก็ระแวงซึ่งกันและกัน เห็นแก่ตัว เอาใจเอาเปรียบ ใช้ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ และไม่วางใจกัน นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็ให้อิสระในการคบเพื่อน ไม่มีการคอยสอดส่องดูแลติดตามการคบเพื่อนของบุตรหลาน คบเพื่อนที่มีรสนิยมและมีฐานะเดียวกัน มีการเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะการแต่งกายที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ และผิดหลักการศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังมีเยาวชนบางกลุ่มมีการมั่วสุมยาเสพติด และมีการมั่วสุมทางเพศตามสถานที่เที่ยว ๆ ทั้งหอพัก และตามบ้านร้าง

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 31.93) เห็นว่าเยาวชนในเมืองคบเพื่อนเพื่อผลประโยชน์และไม่มีความจริงใจกัน เนื่องจากในชีวิตประจำวันของเยาวชนมีการแข่งขันกัน ชิงดีชิงเด่นกัน มีการโอ้อวดกัน ต้องการที่จะเป็นที่หนึ่งอยู่เสมอเพื่อนำความสำเร็จในชีวิตจนบางครั้งลืมไปคิดว่าความรู้สึกและมิตรภาพที่คืนั้นเป็นอย่างไร ควรแก่การรักษาหรือไม่ ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่มีความจริงใจต่อกัน จะเลิกคบเพื่อนทันทีเมื่อเห็นว่าเพื่อนคนนั้นไม่มีประโยชน์ คนที่มีฐานะดีจะมีเพื่อนเยอะ คนจนจะถูกเหยียดหยาม ส่วนใหญ่จะคบกันเป็นเพื่อนเมื่ออยู่สถาบันการศึกษาเดียวกัน และมีการคบกันตามกลุ่มกิจกรรมที่รวมกันทำ เช่น กลุ่มเสพยาเสพติด กลุ่มเที่ยวเตร่ กลุ่มเสพของมีเงินเมา และกลุ่มรถซิ่ง เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเยาวชนในเมืองไม่มีความจริงใจต่อกัน คบกันแบบผิวเผิน มีการดำเนินชีวิตแบบตัวใครตัวมันไม่ค่อยสนใจกัน และชอบมีการแข่งขันกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย การงาน อาชีพ และมีการเลือกคบเพื่อนที่มีฐานะที่ดีและที่มีหน้าตาดี

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 22.29) เห็นว่าเยาวชนในเมืองคบเพื่อนที่มีกิจกรรมและมีแนวคิดเหมือนกัน โดยเยาวชนคบเพื่อนเป็นพรรคพวก และมักจะตามใจและเชื่อใจเพื่อนมาก เพื่อนทำอะไรมักจะทำตามโดยไม่คิดว่าสิ่งนั้นควรทำหรือไม่ และบางครั้งทำกิจกรรมที่สนุกสนานอย่างเพลิดเพลินทำให้ทิ้งการละหมาด

หรือบางคนพอยู่กับเพื่อนถึงเวลาละหมาดก็ไม่กล้าขอตัวเพื่อไปมัสยิดละหมาดตรงเวลา นอกจากนี้เยาวชนมุสลิมมีการอยู่กันเป็นกลุ่มแก๊ง มีการเฮฮา หาความสนุกสนานแต่ละวัน ทำและพูดเรื่องไร้สาระ และมักเลียนแบบสังคมตะวันตก ชอบไปเที่ยวในสถานที่ที่ไม่ควรไป ไม่ว่าจะเป็นคาราโอเกะ ผับ บาร์ และสถานเริงรมย์อื่น ๆ

3) การคบเพื่อนเพศเดียวกันที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.69) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนเหมือนพี่น้องและมีความจริงใจต่อกัน กล่าวคือเยาวชนมีการคบกันเป็นเพื่อนมาตั้งแต่วัยเด็ก คบกันเรื่อยมาจนเป็นผู้ใหญ่ คบกันอย่างจริงจัง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีการเสแสร้ง มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันตลอดเวลา ไม่มีการแบ่งชนชั้น มีแต่ความจริงใจกัน เลือกคบเพื่อนที่มีนิสัยดี คบกันแบบเพื่อนแท้ นอกจากนี้เยาวชนในชนบทมักมีความรักใคร่กัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีการเลือกฐานะ เป็นเพื่อนได้หมด ไม่มีรังเกียจ คบกันเป็นกลุ่ม ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ไม่ได้หวังผลประโยชน์จากการคบเพื่อน มีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกัน ยามเจ็บป่วยไปเยี่ยมเยียน ไม่ทิ้งกัน ซึ่งมีการแสดงความเป็นมิตรที่สื่ออกัน เพราะผู้คนในชนบทเป็นคนมีน้ำใจและชอบคบหาสมาคม และมีอะไรมักจะให้ความช่วยเหลือกัน เป็นการสร้างจิตมิตรไมตรีระหว่างเพื่อน คบได้ทุกโอกาสและจะสร้างความสัมพันธ์ไปมาอย่างต่อเนื่อง มีความสนิทสนมกัน และคบเป็นเพื่อนกันยาวนาน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 28.31) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมและผิดหลักการ ซึ่งมักเป็นการทำกิจกรรมที่ไม่ดี ไม่เหมาะสมไม่ควร ชอบชวนกันไปเที่ยว มีการมั่วสุมยาเสพติดกัน เช่น กัญชา ในกระท่อม กาว และผงขาว เป็นต้น โดยส่วนใหญ่มักมีการมั่วสุมกันในบ้านร้างหรือกระท่อมปลายนา มีการละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจทั้งปวง ทั้งนี้เกิดจากการที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่และให้อิสระบุตรหลานมากเกินไป นอกจากนี้เยาวชนมักจะเน้นการรวมกลุ่มใหญ่ ๆ (หมู่บ้านเดียวกัน) รักเพื่อนยิ่งกว่าครอบครัว หากมีการทะเลาะกันก็จะรวมกลุ่มตีกัน ไปไหนไปด้วยกัน มักจะสร้างบ้านพักเล็ก ๆ แล่นอนรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ สนทนาพูดคุยกันตามภาษาวัยรุ่น ไม่ค่อยจะกลับบ้าน และมีการเลียนแบบการกระทำของเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน เช่น ทงผม การแต่งกาย และวาจาทำทาง เป็นต้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการคบเพื่อนเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่บุตรหลานให้มากขึ้น มีการอบรมและแนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อน และสอบถามติดตามอย่างใกล้ชิด	70	15.98
2) ผู้นำศาสนาต้องอบรมเยาวชนให้เข้าใจวิธีการคบเพื่อนตามแนวทางของอิสลาม และต้องสอดส่องพฤติกรรมและแนะนำการคบเพื่อนอยู่เสมอ	67	15.30

3) ผู้นำท้องถิ่นควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ สร้างความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวระหว่างเยาวชนด้วยกัน เช่น วิชาการคบเพื่อนในรูปแบบอิสลาม จัดกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชนฤดูร้อน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนได้รับรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับเพศเดียวกันได้อย่างถูกต้องและเกิดความสุขร่วมกันในสังคม	58	13.24
4) ผู้ปกครองต้องส่งเสริมการเรียนรู้ศาสนาให้มากขึ้นควบคู่กับการเรียนทางด้านสามัญและเป็นທີ່ปรึกษาที่ดีของลูกหลาน	54	12.33
5) รัฐต้องจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน และเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ แต่จะต้องอยู่ในกรอบของศาสนาอิสลามด้วย	45	10.27
6) เยาวชนมุสลิมต้องเลือกคบเพื่อนที่ดี ที่ร่วมกันปฏิบัติศาสนกิจและละเว้นการปฏิบัติในสิ่งที่ขัดต่อหลักการของอิสลาม และที่สำคัญไม่ควรเลือกคบเพื่อนจากฐานะรูปร่างหน้าตา การศึกษา แต่คบเพื่อนบนพื้นฐานของอิสลาม	37	8.45
7) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีการคบเพื่อนอย่างจริงจัง ช่วยเหลือกัน และมีความเสียสละ และอยู่ในแนวทางของหลักการอิสลาม	28	6.39
8) สถาบันการศึกษาต้องเป็นแหล่งที่ช่วยเหลือห่อหุ้มและอบรมจริยธรรมและคุณธรรมในการคบเพื่อน และเน้นการคบเพื่อนตามหลักการศาสนา	20	4.57
9) เยาวชนต้องเชื่อฟังพ่อแม่ผู้ปกครองมากกว่าเชื่อเพื่อน เลือกคบแต่เพื่อนที่ดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ	18	4.11
10) รัฐควรกำหนดคบทลงโทษขั้นรุนแรงแก่พ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่สนใจและปล่อยปละลูกหลานให้ไปกระทำผิดและไม่ได้รับการศึกษาตามที่รัฐกำหนด	15	3.42
11) อบค. ควรจัดเวทีแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการอยู่ร่วมกันในสังคมของเยาวชนมุสลิมในระดับตำบล	14	3.20
12) ผู้นำชุมชนควรจัดตั้งกลุ่มเยาวชนมุสลิมสัมพันธ์เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและร่วมมือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน	12	2.74

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.3 การคบเพื่อนต่างเพศเดียวกันของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 82

ตารางที่ 82 จำนวนร้อยละของการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การคบเพื่อนต่างเพศ	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมนาคคหวัง		
คบตามขอบเขตที่สังคมนุสลิมกำหนดไว้	112	67.47
ไม่อนุญาตเพราะขัดกับหลักการศาสนา	54	32.53
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
คบกกันอย่างเปิดเผยและอิสระ	94	56.63
คบเหมือนวัฒนธรรมของชาวตะวันตก	72	43.37
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
คบบแบบมีขอบเขตตามหลักการศาสนาอิสลาม	91	54.82
คบบแบบไร้ขีดจำกัดและเลขขอบเขตที่หลักการกำหนด	75	45.18

จากตารางที่ 82 แสดงถึงการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่สังคมนาคคหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การคบเพื่อนต่างเพศตามที่สังคมนาคคหวัง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.47) เห็นว่าสังคมนุสลิมคาคหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการคบบเพื่อนตามขอบเขตที่สังคมนุสลิมกำหนดไว้ ซึ่งในมุมมองของสังคมนุสลิมการคบบเพื่อนต่างเพศมีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ทั้งนี้ต่างฝ่ายจะต้องดำรงอยู่ในกรอบของอิสลาม เพราะมิเช่นนั้นจะเป็นหนทางสู่ผลเสียมากกว่าผลดี ซึ่งสังคมนุสลิมไม่ได้ห้ามการคบบเพื่อนต่างเพศ แต่กลัวว่าการคบบเพื่อนต่างเพศจะเป็นหนทางนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา ดังนั้นจึงมีข้อกำหนดมากมายในการจะคบบเพื่อนต่างเพศ เช่น การแต่งตัว การวางตัว การให้เกียรติ และไม่ตะต้องเนื้อตัวกัน เป็นต้น จะเห็นได้ว่ามีข้อกำหนดค่อนข้างมากกว่าการคบบเพื่อนเพศเดียวกัน สังคมนุสลิมเห็นด้วยกับการคบบเพื่อนต่างเพศในบางกรณี เช่น การศึกษา และการติดต่อประสานงานที่จำเป็นจริง เป็นต้น แต่

ต้องอยู่ในขอบเขตของหลักการศาสนาอิสลามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อไม่ให้เกิดการเสื่อมเสียทั้งสองฝ่าย และที่สำคัญควรมีผู้ใหญ่ร่วมรับรู้ด้วยหรือให้อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ ไม่มีเรื่องชู้สาวมาเกี่ยวข้อง ไม่ไปไหนมาไหน สองต่อสอง ไม่ควรติดต่อกันในเรื่องของชู้สาวไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์ อีเมลล์ หรืออื่น ๆ หากทั้งสองเกิดรักกัน ก็ควรปรึกษาหารือกับบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ที่เราไว้วางใจไปสู่ออกให้ถูกต้องตามหลักการศาสนา อย่างไรก็ตาม การคบกันระหว่างเพื่อนต่างเพศอาจเป็นเรื่องที่ห้ามได้ยากในสมัยนี้ แต่เราก็ควรหลีกเลี่ยงจากการทำเรื่องที่ไม่ดี เช่น การไปเที่ยวด้วยกัน การจับมือถือแขน การโอบกอด และการมีเพศสัมพันธ์กัน เป็นต้น ซึ่งเป็นความผิดอันมหันต์ต่อหลักการอิสลาม การคบเพื่อนต่างเพศควรมีขอบเขต ควรพูดคุยเฉพาะธุระที่จำเป็น ไม่ถูกเนื้อถึงตัว และควรคบเพื่อนที่ไว้ใจได้เท่านั้น แต่ทางที่ดีที่สุดควรหลีกเลี่ยง ดังนั้นเยาวชนมุสลิมต้องระมัดระวังในการคบเพื่อนต่างเพศ ควรอยู่ในกฎระเบียบของศาสนา อย่าแสดงออกมากเกินไป อยู่ในกรอบประเพณีที่ถูกต้อง และอย่าเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 32.53) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมไม่คบเพื่อนต่างเพศ เพราะขัดกับหลักการศาสนา กล่าวคือสังคมมุสลิมไม่เห็นด้วยกับการคบเพื่อนต่างเพศเพราะเป็นเรื่องที่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม ถ้าหากศึกษาถึงบทบัญญัติในหลักการศาสนาอิสลามจะเห็นได้ว่าอิสลามห้ามมีการคบหากับเพศตรงกันไม่ว่าในกรณีใด ๆ นอกจากเขาทั้งสองเป็นญาติพี่น้องที่ศาสนาไม่อนุญาตให้แต่งงานกัน และการคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่ต้องห้ามอย่างเด็ดขาด อิสลามไม่อนุญาตคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะชู้สาวตั้งแต่ต้น เมื่อชายใดก็ตามที่ชื่นชมและชอบพอกับหญิงใดก็ให้ผู้ใหญ่ดูและแต่งงานให้ถูกต้องตามหลักการอิสลาม ปัจจุบันสังคมมุสลิมกำลังประสบปัญหาเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศอย่างหนักเยาวชนกำลังตกอยู่ในภาวะเลวแหลก เด็กผู้หญิงตั้งท้องโดยปราศจากการแต่งงานที่ถูกต้องตามหลักการ มีการทำแท้งในบรรดานักศึกษากลายเป็นเรื่องธรรมดา ทั้งที่ในอิสลามความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงก่อนการแต่งงานเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ดังนั้นเยาวชนมุสลิมทุกคนต้องรู้จักแยกแยะว่าสิ่งใดควรและสิ่งใดไม่ควร เพราะการคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่ห้ามโดยเด็ดขาด

2) การคบเพื่อนต่างเพศที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.63) เยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนต่างเพศอย่างเปิดเผยและอิสระ ซึ่งเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเยาวชนในชนบท เพราะในเมืองมีสถานที่ที่เอื้อต่อการพบปะกันมากมาย และปัจจุบันโทรศัพท์มือถือนับเป็นสาเหตุสำคัญที่จะชักนำให้เยาวชนเพศตรงข้ามทำความรู้จักกันเพิ่มขึ้น ซึ่งถือว่าการเปิดโอกาสให้เยาวชนเลือกคบเพื่อนต่างเพศด้วย การคบเพื่อนระหว่างชายหญิงนับว่าเป็นเรื่องธรรมดา โดยที่ไม่มีความละอายหรือเกรงใจคนรอบข้าง ซึ่งพวกเขาอาจจะอ้างว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล และไม่คำนึงว่าพฤติกรรมเช่นนั้นขัดต่อหลักการอิสลาม และมักจะคบกันเป็นคู่รักหรือเป็นแฟนกัน ซึ่งความนิยมในหมู่เยาวชนในเมือง เยาวชนมองว่าเป็นเรื่องปกติของคนสมัยนี้และเยาวชนเองก็ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควร เพราะบางคนขาดความเข้าใจในเรื่องหลักการอิสลามที่ได้ห้ามเอาไว้ และบางคนก็อยู่ด้วยกันโดยที่

มิได้แต่งงาน มีการมีว่สมู่ทางเพศ บางคนเสียนาคด ต้องออกจากโรงเรียนทั้งยังเป็นเด็ก เพราะการตั้งครรภ์ ดังที่เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์ตามวิทยุว่ามีการรุ่มโทรมในขณะที่มีเมมา ซึ่งถือเป็นความอัปยศของสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงพอใจกับการมีแฟนหลาย ๆ คน พอใจที่ตัวเองเป็นที่ต้องการของผู้ชายมากหน้าหลายตา ไม่สนใจต่อศาสนาที่ห้ามการคบแฟนอย่างชัดเจน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 43.37) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการคบเพื่อนต่างเพศตามวัฒนธรรมตะวันตก ที่สามารถเข้าถึงเยาวชนได้ง่ายและแพร่หลายกันอย่างกว้างขวางไม่ว่าทางภาพยนตร์ ละคร เพลง หนังสือ อินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ เป็นต้น และที่หนักมากคือการได้รับอิทธิพลจากสื่อวีซีดีหนัง วีซีดีที่มีขายเกลื่อนตามท้องตลาดและหาซื้อได้ไม่ยากนัก หรือแม้กระทั่งสื่อโทรทัศน์ที่บางครั้งนำเสนอเรื่องราวรัก ๆ ใคร่ ๆ ซึ่งล่อแหลมต่อเยาวชน ซึ่งบางครั้งเยาวชนบางคนถึงกับเข้าถึงอารมณ์ของละครดังกล่าว จึงเกิดการจินตนาการไปต่าง ๆ นานา และสุดท้ายนำไปสู่การเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การพูดจา หรือแม้กระทั่งคำนิยามก็เปลี่ยนไปด้วย เมื่อสิ่งเหล่านี้ถูกแพร่หลายมากขึ้น จึงทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะเยาวชนในเมืองรู้จักเรื่องเพศและอยากรู้อยากลองเรื่องดังกล่าว โดยถือเป็นเรื่องปกติกมากขึ้น จึงจะเห็นได้ว่าเยาวชนในเมืองนั้นไวต่อการรับรู้เรื่องเพศตรงข้าม แม้กระทั่งเยาวชนมุสลิมบางคน เราจึงจะได้ยินข่าวอยู่บ่อยครั้งว่า บางสถานที่หรือบางโรงเรียนมีนักเรียนหญิงตั้งท้องบ้าง

3) การคบเพื่อนต่างเพศที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.82) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนต่างเพศแบบมีขอบเขตความหลักการศาสนาอิสลามและตามกรอบประเพณีอันดีงาม กล่าวคือการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนมุสลิมในชนบทค่อนข้างจะถูกจำกัด เพราะลักษณะของวิถีชีวิตคนชนบทที่รัดกุมกว่า จึงทำให้โอกาสที่เยาวชนจะเลือกคบกันเพื่อนต่างเพศมีน้อยกว่า เยาวชนมีความคิดไม่ค่อยหลากหลาย ไม่ค่อยกล้าแสดงออกเท่าที่ควร การแสดงออกมาด้วยความจริงใจ ความคิดความรู้สึกที่ปิดกั้นตนเองยังอยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์และระเบียบ มีความละอายใจที่จะประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อหลักคุณธรรมของสังคมมุสลิม มีความเกรงใจต่อคนรอบข้าง ส่วนมากเจอกันในเวลามีปัญหาหรือมีงานธุระที่สำคัญ ๆ เท่านั้น นอกจากนี้เยาวชนมีการคบเพื่อนต่างเพศที่อยู่ในกรอบของศีลธรรมและครรลองครองธรรมที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะเยาวชนในชนบทมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม หลักการศาสนาอิสลาม และได้รับอิทธิพลจากขนบธรรมเนียมของหมู่บ้านที่ดีงาม การคบเพื่อนต่างเพศอย่างไร้ขอบเขตนั้นสังคมชนบทถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ถ้าจะคบกันส่วนใหญ่คบกันในฐานะคนรู้จักกันและมักจะพูดคุยกันเมื่อมีธุระหรือเรื่องที่มีความจำเป็นเท่านั้น ผู้หลักผู้ใหญ่ในชนบทจึงถือว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องใหญ่ จึงจะเห็นได้ว่าเยาวชนในชนบทมักจะถือว่าการคบเพื่อนเพศตรงข้ามนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ดี และที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองมักดูแล ติดตาม และแนะนำบุตรหลานเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศครอบครัวจะให้ความสำคัญในการคบเพื่อนต่างเพศ และการคบจะอยู่ในกรอบของศาสนา และอยู่ในสายตาของพ่อแม่ เนื่องจากเป็นสังคมที่ยึดมั่นในหลักศาสนา ไม่เอื้อต่อการคบเพื่อนต่างเพศจึงทำให้การคบเพื่อนต่างเพศใน

ชนบทเป็นเรื่องสำคัญและละเอียดอ่อน นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีเวลาดูแลลูก มีเวลาเอาใจใส่ ลูกหลาน พ่อแม่จะคอยติดตามและสังเกตการเปลี่ยนแปลงของลูก หากลูกมีการเปลี่ยนแปลงหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็จะมีอาการตักเตือนกัน และคอยชี้แนะแนวทางที่ถูกที่ควร รวมทั้งครูสอนศาสนาเองก็มีการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามตลอดเวลาว่าห้ามคบกับเพศตรงข้าม บางโรงเรียนก็จะแยกกันเลาะระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายในเวลาทำการเรียนการสอนจึงทำให้เด็กไม่กล้าที่จะคบเพื่อนในเพศตรงข้ามถ้ามีก็อยู่ในกรอบและขอบเขต

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 45.18) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการคบเพื่อนต่างเพศแบบไร้ขีดจำกัดและเลขขอบเขตที่หลักการกำหนด กล่าวคือการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนมุสลิมในชนบทบางส่วนมักไม่คำนึงถึงหลักการของศาสนา มีการคบแบบแฟน มีการนัดเจอตามสถานที่ต่าง ๆ ตามที่เปลี่ยว ตามบ้านร้าง บางคนมีการคบแฟนครั้งละหลาย ๆ คน โดยมีการแข่งขันในกลุ่มเพื่อนมีการอวดเสน่ห์ของตัวเอง ซึ่งมีการคบเพื่อนอย่างเปิดเผย สังคมยอมรับมากขึ้น อาจจะเพราะความเจริญของสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงทำให้เกิดการเลียนแบบจากสังคมที่เจริญแล้ว ส่งผลทำให้เยาวชนไม่อยู่ในกฎเกณฑ์และหลักของศาสนาอิสลาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการคบเพื่อนต่างของเยาวชนมุสลิมในชนบทนั้นมีการคบกันอย่างไม่มีความละอายตนเอง ไม่ละอายต่อสังคมรอบข้าง และไม่กลัวต่อบาปกรรม มีการคบกันโดยไม่คำนึงศีลธรรมอันดีงามของสังคมและหลักการของศาสนาที่กำหนดขอบเขตไว้อย่างชัดเจนแล้ว พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็มีการปล่อยลูกหลานเป็นอิสระมากเกินไป จนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย รวมทั้งการคบเพื่อนต่างเพศโดยการเลียนแบบสังคมหรือวัฒนธรรมตะวันตก มีการคบกันอย่างเสรี มีการเที่ยวเตร่มั่วสุมอย่างไร้ขอบเขต และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างความเข้าใจแก่เยาวชนเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศให้อยู่ในขอบเขตที่อิสลามกำหนด ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนอย่างสม่ำเสมอ คอยตักเตือนเมื่อเห็นว่าเยาวชนหักเห	75	14.71
2) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องแนะนำวิธีการคบเพื่อนต่างเพศ สร้างทัศนคติที่ดีในการคบเพื่อนต่างเพศและให้อยู่ในกรอบของอิสลาม	62	12.16
3) รัฐต้องอบรมเยาวชนให้เข้าใจตัวเองว่าเขาคือใครและมีหน้าที่อะไรในสังคม และต้องรู้จักกวดขันตัวเองป้องกันตัวเองจากภัยอันตราย	57	11.18
4) สถาบันการศึกษาต้องเน้นให้เยาวชนมุสลิมเข้าใจว่าไม่สมควรที่จะคบหากันอย่างสนิทสนมเหมือนกับการคบเพื่อนเพศเดียวกัน และอิสลามห้ามมิให้คบกันเป็นแฟน	55	10.78

5) สถาบันการศึกษาต้องจัดหาวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ความชำนาญด้านศาสนาและมีชื่อเสียงเป็นที่นับนาถือตามมาให้ความรู้ความเข้าใจด้านศาสนาและข้อห้ามเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศแก่เยาวชนในโรงเรียน	44	8.63
6) รัฐควรจัดเวทีพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศของเยาวชนมุสลิมในชุมชน	39	7.65
7) ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และภาครัฐต้องตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นพร้อมทั้งคอยดูแลและให้คำแนะนำเยาวชนมุสลิมในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม	33	6.47
8) ครอบครัวควรเป็นเสาหลักสำคัญในการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นเบื้องต้น ถือเป็นภูมิคุ้มกันแก่เยาวชนที่ดีที่สุด โดยการดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิดให้ความสำคัญเอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ และอบรมสั่งสอนวิธีการที่ถูกต้อง	32	6.27
9) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการมัสยิดควรมีบทบาทสำคัญในการดูแล ติดตาม สอดส่อง และแนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ	27	5.29
10) รัฐและผู้นำศาสนาร่วมกันกำหนดบทลงโทษตามที่บัญญัติในศาสนาอิสลามกับเยาวชนที่กระทำความผิดศีลธรรม จริยธรรม และผิดหลักการศาสนาอิสลาม	25	4.90
11) พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาต้องช่วยกันเอาใจจริงเอาใจในการกวาดล้าง สอดส่องดูแลพฤติกรรมของเยาวชนอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนให้เยาวชนรู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างเพศไม่ใช่เรื่องปกติ แต่มีขอบเขตที่เหมาะสมตามหลักศาสนาบัญญัติควรจะเป็นอย่างไร	23	4.51
12) พ่อแม่ควรปลูกฝังความรู้ทางศาสนาและให้ยึดมั่นในหลักคำสอน ซึ่งให้เห็นโทษของการคบเพื่อนต่างเพศที่เกินขอบเขตของศาสนาทั้งทางโลกนี้และโลกหน้า และสังคมควรร่วมมือกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชน	20	3.92
13) ผู้นำศาสนาในชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม	18	3.53

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.4 การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 83

ตารางที่ 83 จำนวนร้อยละของการศึกษาทั้งสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนา	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
จำเป็นสำหรับทุกคนทั้งสามัญและศาสนา	111	66.87
เน้นด้านศาสนาเป็นพิเศษ	55	33.13
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
เน้นวิชาสามัญมากกว่าวิชาศาสนา	136	81.93
ให้ความสำคัญทั้งสามัญและศาสนาเท่ากัน	30	18.07
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
เน้นวิชาศาสนามากกว่าวิชาสามัญ	78	46.99
มีการศึกษาดำและไม่ค่อยจะเรียน	46	27.71
เน้นวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา	23	13.86
เน้นวิชาสามัญมากกว่าศาสนา	19	11.45

จากตารางที่ 83 แสดงถึงการศึกษาทั้งสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.87) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการศึกษากันทุกคนโดยให้ความสำคัญทั้งสามัญและศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน เยาวชนมุสลิมทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบทต้องให้ความสำคัญกับการศึกษา ควรศึกษาสูง ๆ ทั้งทางด้านสามัญและด้านศาสนา โดยเฉพาะการศึกษาด้านศาสนาต้องมีการศึกษาอย่างจริงจังจึงมีความเข้าใจหลักการศาสนาอย่างลึกซึ้ง จนสามารถปฏิบัติ

ศาสนกิจได้อย่างถูกต้องตามแบบอย่างของท่านศาสดา และการศึกษาทางด้านสามัญก็เช่นเดียวกันต้องมีการศึกษาให้มาก ๆ จนสามารถประกอบอาชีพที่สุจริต สามารถเลี้ยงตนเอง ครอบครัว และครอบครัวได้อย่างดี นอกจากนี้เยาวชนต้องมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษา มีความตั้งใจศึกษาหาความรู้ทั้งด้านสามัญและศาสนา โดยเฉพาะการศึกษาด้านศาสนาต้องมีการให้ความรู้ตั้งแต่เล็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสอนอัลกุรอานและการเรียนในโรงเรียนตาดีกา ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังให้เด็กรักในศาสนา นอกจากนี้สังคมมุสลิมยังต้องการที่จะให้เยาวชนมีการศึกษาเฉพาะด้าน โดยเฉพาะด้านที่สังคมมุสลิมกำลังขาดแคลน และต้องการปัญญาที่มีคุณธรรมจริยธรรม เช่น แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ วิศวกร นักบริหาร นักปกครอง เป็นต้น เพื่อร่วมกันพัฒนาสังคมมุสลิมที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาทั้งความรู้ทางด้านสามัญและความรู้ทางด้านศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 33.13) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมเน้นการศึกษาด้านศาสนาเป็นพิเศษ เพราะศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งวิถีการดำเนินชีวิตทุกด้าน เป็นศาสนาที่ส่งเสริมให้ประชาชาติได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสามัญหรือทางด้านศาสนา การศึกษาคือแสงสว่างที่จะนำพาสู่ทางนำ รอดพ้นจากความมืดมน รอดพ้นจากความโง่เขลา รู้อะไรถูกอะไรผิด อิสลามสอนให้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่อยู่ในเปลจนหลุมฝังศพ การศึกษาด้านศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ และเพื่อเป็นวิถีการดำรงชีวิตแบบมุสลิมที่ถูกต้องตามแบบฉบับของอิสลาม และอยู่ในขอบเขตในกรอบของศาสนาที่ได้กำหนดไว้ และไม่ควรละทิ้งการศึกษาด้านสามัญเพื่อจะได้รู้เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของกฎหมายกฎระเบียบของบ้านเมืองที่ประเทศชาติได้กำหนดไว้ และเพื่อการประกอบอาชีพที่สุจริต

2) การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.93) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชาสามัญมากกว่าวิชาศาสนา เพราะเยาวชนมักมีแนวคิดที่ว่าการศึกษาด้านสามัญจะทำให้พวกเขามีงานทำที่ดีและประสบความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งเยาวชนในเมืองมีความพร้อมที่เอื้ออำนวยต่อการได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านฐานะทางครอบครัวที่ดีกว่า มีสถาบันการศึกษาที่ดี และมีสถานที่เรียนพิเศษที่ดีที่มีชื่อเสียง อันส่งผลทำให้เยาวชนในเมืองส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูง เยาวชนบางคนไม่ค่อยมีความตั้งใจและไม่ค่อยสนใจที่ศึกษาหาความรู้ด้านศาสนา จนทำให้เขาชนต้องห่างไกลศาสนา ละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจ และมักมีการปฏิบัติที่ขัดกับหลักการคำสอนของศาสนา เช่น การแต่งกายที่ไม่มิดชิด การคบเพื่อนที่เลขขอบเขต และการข้องเกี่ยวกับอบายมุขทั้งปวง เป็นต้น นอกจากนี้ค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเห็นความสำคัญการศึกษาด้านสามัญ เพราะคิดว่าการศึกษาด้านสามัญสามารถที่จะให้ลูกของตนเองมีอาชีพการงานที่ดีที่มีเกียรติในอนาคต โดยลืมนึกถึงความสำคัญของการศึกษาทางด้านศาสนาซึ่งเปรียบเสมือนหนทางนำไปสู่ทางสว่าง เพราะเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตของมุสลิมทุกคน เพื่อใช้ในการประกอบศาสนกิจที่ถูกต้องตามหลักการ นอกจากนี้เยาวชนมุสลิมในเมืองส่วนใหญ่มักมีการแข่งขันทางการศึกษา มีการเลือกเรียนใน

โรงเรียนที่ดีตั้งแต่ในระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา มีการเรียนนอกเวลาหรือเรียนพิเศษกันมากขึ้น เพื่อให้ตนเองได้เรียนในสาขาที่ดีและในมหาวิทยาลัยที่โด่งดัง และจบมาแล้วจะได้มีงานการทำดี ๆ และในที่สุดก็ทำให้เยาวชนเหล่านั้นต้องกลายเป็นเยาวชนที่ห่างไกลศาสนา ไม่เข้าใจคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการศาสนาอิสลาม และกลายเป็นคนที่ไม่รู้ว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไร และตายแล้วจะต้องไปไหน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 18.07) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองให้ความสำคัญกับการศึกษาทั้งสามัญและศาสนาเท่ากัน กล่าวคือยังมีเยาวชนมุสลิมในเมืองจำนวนมากที่มีการศึกษาทั้งทางด้านสามัญควบคู่ด้านศาสนา โดยเฉพาะการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งมีอยู่จำนวนมากหลายโรงเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง เองก็นิยมที่ส่งเสริมให้บุตรหลานในเมืองศึกษาทั้งศาสนาและสามัญ หลังจากนั้นก็ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

3) การศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.99) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการเน้นการศึกษาทางด้านศาสนา มากกว่าวิชาสามัญ ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของครอบครัวที่ให้ความสนใจ เน้นหนัก และให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านศาสนา มากกว่าด้านสามัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่สามารถที่จะส่งเสียให้ลูกเรียนที่ดี ๆ จึงมักส่งลูกให้เรียนตามปอเนาะต่าง ๆ เพราะค่าใช้จ่ายจะถูกกว่า และบางครั้งยังสามารถที่จะสอบเรียนต่อต่างประเทศได้ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และบางส่วนที่ไม่มีโอกาสไปเรียนต่อต่างประเทศ เมื่อจบชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 10 ก็จะเป็นครูในโรงเรียนคาถิกาและในปอเนาะเล็ก ๆ ได้ จึงทำให้การดำรงชีวิตของเยาวชนในชนบทจะอยู่ในรูปแบบมุสลิมที่ถูกต้อง นอกจากนี้เยาวชนในชนบทจะปลูกฝังเกี่ยวกับอิสลามตั้งแต่เล็ก ๆ เช่น การสอนอัลกุรอานและเรียนคาถิกา เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 27.71) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการศึกษาค่ำและไม่ค่อยจะเรียน กล่าวคือ เยาวชนมุสลิมในชนบทไม่ค่อยนิยมเรียนสูง ๆ มักศึกษาทั้งศาสนาและสามัญ โดยเรียนด้านสามัญจนจบมัธยมปลาย และเรียนทางด้านศาสนาจบชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 10 แล้วก็ออกมาหางานทำ หรือบางคนอยู่เฉย ๆ ไม่มีงานทำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก เรียนให้ผ่าน ๆ ไม่หวังที่จะให้มีหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต ส่วนใหญ่เรียนเพื่อให้จบการศึกษาภาคบังคับ หรือเรียนตามเพื่อนหรือเรียนเพื่อความสนุกสนาน หลังจากนั้นก็กลับบ้านอยู่ที่บ้านเฉย ๆ หรือบางคนก็ทำงานเป็นลูกจ้าง เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างทำแหวน ค้าขาย รับจ้าง และไปทำงานประเทศมาเลเซีย เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าฐานะทางครอบครัวยากจน ครอบครัวไม่สามารถส่งเสียให้ลูกเรียนสูง ๆ ได้ พ่อแม่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา และทุนการศึกษาที่มีให้ส่วนใหญ่จะได้เฉพาะผู้ที่มีเส้นสายดี ๆ เท่านั้น ในที่สุดเยาวชนเหล่านั้นก็ต้องออกมาช่วยเหลือครอบครัวทำงาน หรืออยู่บ้านโดยไม่มีอะไรทำ

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 13.86) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทเน้นวิชาสามัญควบคู่วิทยาศาสตร์ โดยพ่อแม่ผู้ปกครองมักให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเรียนด้านสามัญและด้านศาสนาควบคู่กัน ยิ่งถ้าเป็นโรงเรียนใกล้บ้านแล้วยิ่งดี ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและในตอนเย็นหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุดก็สามารถช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานได้ เนื่องจากคนในชนบทส่วนใหญ่ภาวะทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย จึงทำให้โอกาสที่จะเรียนในเมืองเป็นไปได้ยาก สำหรับการเรียนของเยาวชนในชนบทจะเห็นได้เลยว่าผลการเรียนอ่อน เพราะหาโอกาสที่จะได้เรียนพิเศษยาก และอีกอย่างเยาวชนในชนบทไม่ให้ความสำคัญที่จะอ่านหนังสือ และยังมีเยาวชนชนบทบางส่วนให้ความสำคัญการศึกษาด้านสามัญมากกว่า แต่มีการศึกษาเรียนรู้ด้านศาสนาด้วย เช่น หลังจากการเรียนสามัญเสร็จก็ไปเรียนตาคิกาต่อช่วงเย็น และเสาร์อาทิตย์ และเยาวชนในชนบทที่ให้ความสำคัญอย่างมากที่ยังได้เห็นอยู่ คือเรียนการอ่านอัลกุรอาน

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 11.45) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทเน้นวิชาสามัญมากกว่าวิทยาศาสตร์ กล่าวคือเยาวชนในชนบทเริ่มให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านสามัญมากกว่าด้านศาสนา ซึ่งมีความแตกต่างกับในอดีตที่ผ่านมาที่เยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองให้ความสนใจกับศึกษาทางด้านศาสนาเป็นพิเศษ โดยมีการส่งเสริมให้บุตรหลานเริ่มมีการศึกษาหาความรู้ตั้งแต่เด็กเล็กทั้งในรูปแบบการเรียนอัลกุรอานและโรงเรียนตาคิกา เพราะพ่อแม่มีความตั้งใจที่ให้ลูกมีความรู้ในด้านศาสนา แต่ในปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวเริ่มจางหายไป เยาวชนและพ่อแม่ผู้ปกครองเริ่มให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านสามัญมากขึ้น มีการส่งเสริมให้บุตรหลานมีการใฝ่รู้ใฝ่เรียนทางด้านสามัญ โดยให้บุตรเรียนในโรงเรียนสามัญ และมีการเรียนพิเศษในตัวจังหวัดในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ รวมทั้งการสนใจการศึกษาด้านสามัญสามารถทำงานเป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐและได้รับเงินเดือนที่สูงมาก และเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง และทำให้เยาวชนไม่เข้าใจหลักการปฏิบัติศาสนาที่ถูกต้อง โดยเฉพาะเยาวชนที่จบสายสามัญอย่างเดียว

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาทั้งด้านสามัญและศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) รัฐควรบังคับให้เยาวชนไทยทุกคนเรียนจบระดับปริญญาตรี โดยให้เรียนฟรีทุกประการ และรัฐควรให้การสนับสนุนเรื่องทุนการศึกษาแก่เยาวชนอย่างจริงจัง ควรใช้ระบบเรียนฟรีทุกอย่าง โดยพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายแม้แต่บาทเดียว	65	16.84
2) พ่อแม่ผู้ปกครองควรส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้วิชาด้านศาสนาตั้งแต่เด็ก แล้วค่อยให้เยาวชนได้รับความรู้ทั้งศาสนาและสามัญควบคู่กันไปในช่วงมัธยมเพราะเป็นสิ่งสำคัญทั้งสองในการที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	53	13.73

3) รัฐเพิ่มการจัดการศึกษา 2 ระบบในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐเพิ่มมากขึ้น และให้มีทุนการศึกษาเพิ่มเติม	50	12.95
4) ผู้นำศาสนาต้องปลุกฝังให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องแสวงหาความรู้ ให้รู้จักการอ่าน และอยากจะเรียนรู้	48	12.44
5) รัฐต้องบูรณาการวิชาสามัญและศาสนาให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อสนองความต้องการทางการศึกษาของสังคมมุสลิม และเพื่อให้เยาวชนรู้สึกว่ทั้งสามัญและศาสนามีความสำคัญเท่ากัน ควรเปิดกว้างให้มีความหลากหลายทางวิชาการ โดยให้มีการเปิดสอนอิสลามศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ	37	9.59
6) รัฐควรให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลาม วิชาที่ผิดหลักการไม่ควรอยู่ในหลักสูตร เช่น วิชาดนตรี นาฏศิลป์ การสอนการไหว้พระ เป็นต้น	35	9.07
7) สถาบันครอบครัวควรจะสนับสนุนลูกหลานให้เรียนสูง ๆ และต้องเอาใจใส่บุตรหลานในเรื่องการศึกษาให้มาก เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำเด็กไปสู่อนาคตที่ดี	33	8.55
8) รัฐต้องจัดให้มีการอบรมบุคลากรด้านการศึกษาให้มีทักษะ กระบวนการ และวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างประสิทธิภาพ	26	6.74
9) รัฐต้องจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกันทั้งในเมืองและในชนบท โดยให้ภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน	21	5.44
10) รัฐควรจะมีกองทุนที่เป็นทุนการศึกษาให้กับเยาวชนในชนบทตามความสามารถและพรสวรรค์ของเด็ก โดยกระจายให้กับผู้มีรายได้น้อยจริง ๆ	18	4.66

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.5 การใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 84

ตารางที่ 84 จำนวนร้อยละของการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การใช้เวลาว่าง	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และไม่ขัดหลักการศาสนาอิสลาม	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
ใช้เวลาไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์	105	63.25
ใช้เวลาเป็นประโยชน์	51	36.75
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
ใช้เวลาที่เป็นประโยชน์	111	66.87
ใช้เวลาไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์	55	33.13

จากตารางที่ 84 แสดงถึงการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การใช้เวลาว่างตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม โดยการใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้ทั้งทางด้านสามัญและศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านอัลกุรอาน การท่องจำอัลกุรอาน การระลึกถึงอัลลอฮ์อยู่ตลอดเวลา เพราะอิสลามให้ความสำคัญในเรื่องของเวลา ดังที่อัลลอฮ์ (ซบ) ทรงตรัสไว้ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ความว่า “ขอสาบานด้วยกาลเวลา แท้จริงมนุษย์นั้นอยู่ในการขาดทุนและหายนะ นอกจากบรรดาผู้ศรัทธา และกระทำความดีทั้งหลาย และดึกเดือนกันและกัน ในสิ่งที่เป็นสังฆกรรม และดึกเดือนกันให้มีความอดทน” และท่านศาสดามูฮัมมัดได้กล่าวไว้ว่า “จงถนอมหัวเราะแรกก่อนหัวเราะหลังจะตามมา กล่าวคือจงถนอมความหนุ่มสาวของท่านก่อนวัยชรา จงถนอมสุขภาพดีของท่านก่อนการเจ็บป่วย จงถนอมฐานะที่ดีของท่านก่อน

ความยากจน จงถกฉวยการมีชีวิตที่ดีของท่านก่อนความตาย และจงถกฉวยการมีเวลาว่างก่อนที่ท่านจะมีงานยุ่ง” ดังนั้นหนึ่งในห้าประการที่เขาวชนต้องดำเนินการคือการบริหารเวลา ซึ่งมนุษย์จะถูกสอบสวนในวันโลกหน้าในเรื่องเวลา มีการใช้เวลาไปเพื่อสิ่งใดบ้าง เพื่อศาสนาเพื่ออัลลอฮหรือเพียงเพื่อความสุขชั่วยามบนโลกนี้” ดังนั้นเขาวชนต้องให้ความสำคัญกับการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ต้องมีการจัดระบบการทำงาน พยายามหลีกเลี่ยงจากการนั่งคุยกันในเรื่องที่ไร้สาระ ละทิ้งคำพูดหรือการกระทำทุกอย่างที่ไม่เกิดประโยชน์ พยายามคบหากับบรรดาผู้ที่มีความจริงจังและเฉลียวฉลาด ให้ความสำคัญกับเวลา ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน ช่วยเหลือครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้เขาวชนควรดำเนินกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมตามความสามารถของตน เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำงานอดิเรก อ่านหนังสือ อ่านอัลกรุอ่าน ละหมาด 5 เวลา ละหมาดซุนนะห์ เข็มมญาตีฟีน้อง ช่วยเหลือสังคม พัฒนาสาธารณสมบัติ ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน และทำงานอื่น ๆ เป็นต้น ดังที่อัลกุรอานได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีความศรัทธานั้นคือคนที่รักษาเวลา สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองควรหาเวลาว่างมาทำกิจกรรมร่วมกันกับบุตรหลานหันมาพูดคุยกับลูกให้มากขึ้น เขาวชนจะได้ไม่ขาดความอบอุ่น

2) การใช้เวลาว่างที่เป็นจริงในปัจจุบันของเขาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.25) เห็นว่าเขาวชนมุสลิมในเมืองมีการใช้เวลาว่างอย่างไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์ เช่น เที่ยว ช็อปปิ้ง การเล่นเกม การขับรถแข่งกัน การรวมกลุ่มเสาวนาเฮฮาปาร์ตี้ ใช้โทรศัพท์มือถือพูดคุยระหว่างชายหญิง พูดคุยสื่อสารกันทางอินเทอร์เน็ต หมกมุ่นกับการเล่น และหมกมุ่นกับอบายมุขต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเขาวชนในเมืองอยู่ในสังคมที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีความเจริญในทุกด้าน ทำให้เขาวชนมุสลิมต้องหลงใหลกับแสงสี สิ่งลามกอนาจารและยึดติดกับวัตถุนิยมไม่ค่อยสนใจกับสถาบันศาสนา ชอบที่จะมารวมตัวชุมนุมตามศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ เลี้ยวและแข่งรถกรงหัวจุก และนั่งกินอาหารตามสวนสาธารณะ นอกจากนี้เขาวชนในเมืองมักใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิดหลักการศาสนาและกฎระเบียบของสังคม เช่น การจับกลุ่มมั่วสุมทำผิดศีลธรรม สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม ลักขโมย ละเลยการละหมาด 5 เวลา และจับกลุ่มกันเสพของมีเงินมา ดูหนังฟังเพลง เล่นกีตาร์ ขับรถเที่ยวกินลมไปเที่ยวกับเพื่อน ร้องเพลง ร้องคาราโอเกะ ใช้จ่ายสุรุษสุร่าย และเที่ยวกับแฟน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 36.75) เห็นว่าเขาวชนในเมืองมีใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์ กล่าวคือมีเขาวชนบางคนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการอ่านหนังสือ เรียนอ่านอัลกุรอาน ช่วยพ่อแม่ทำงานทำงานอดิเรกที่เป็นประโยชน์ เข้าห้องสมุดเพื่อเพิ่มความรู้จากที่ได้เรียนในตำรา ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ปลูกต้นไม้ จัดสวนหรือทำสวนใกล้บ้าน และเรียนพิเศษ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เวลาว่างในการเรียนพิเศษนั้นเป็นที่นิยมมาก เพราะต่างรู้สึกว่าการแข่งขันกันเรียน โดยเฉพาะเขาวชนที่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการที่จะสามารถสอบเข้าเรียนต่อในสาขาวิชาที่ตนเองถนัดละชั้นชอบในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ใค่ดัง แต่หากมีเวลาว่างจากนั้นเขาวชนในเมืองมักจะหาความบันเทิงคลายเครียดบ้าน เช่น อ่านหนังสือการ์ตูน ดู

หนังสือพิมพ์ และเล่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และเมื่อคลายเครียดแล้วก็จะมุ่งอ่านหนังสือ มุ่งอยู่กับการเรียน และทำการบ้านให้เสร็จ เพื่ออนาคตของตนเอง นอกจากนี้ยังมีเยาวชนบางส่วนใช้เวลาว่างในการเรียนศาสนา เรียนอัลกุรอาน และฟังบรรยายธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในโรงเรียนศาสนา และเรียนกีรออาตี

3) การใช้เวลาว่างที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.87) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เนื่องจากเยาวชนในชนบทมีวิถีชีวิตอยู่ในแนวทางของศาสนาอิสลามและมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย นอกจากนี้เยาวชนได้รับอิทธิพลจากผู้ใหญ่ และได้รับการอบรมบ่มนิสัยด้วยวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม จนทำให้เยาวชนมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เยาวชนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ ในหลักสูตรระยะสั้น จนทำให้เกิดกิจกรรมกลุ่มขึ้น เช่น กลุ่มผู้นำเยาวชน กลุ่มผู้นำสตรี และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น เยาวชนมักใช้เวลาว่างในการช่วยพ่อแม่ทำงาน หาอาชีพเสริมโดยการทำขนมขาย ตัดเย็บเสื้อผ้า ปักผ้าคลุม คันคว่ำหาความรู้เพิ่มเติม พัฒนาชุมชน เล่นฟุตบอล ออกกำลังกาย อ่านหนังสือ เรียนอัลกุรอาน และปฏิบัติศาสนกิจ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 33.13) เห็นว่าเยาวชนในชนบทมีใช้เวลาว่างอย่างไร้ประโยชน์และไม่สร้างสรรค์ ซึ่งเยาวชนมักใช้เวลาว่างในทางที่ผิดหลักการศาสนาอิสลาม เช่น รวมกลุ่มตามร้านน้ำชา รวมกลุ่มแคร์ รวมกลุ่มตามคาริมทาง รวมกลุ่มตามกระท่อมปลายนา จัดกลุ่มนินทาว่าร้ายผู้อื่น เสพของมีนเมา เล่นกีตาร์ ร้องเพลง ฟังเพลง นั่งสนทนา เลี้ยงและแข่งขันกบกรงหัวจุก พุดจาเขวเพศตรงกันเล่นอบายมุข และมีการละเลยต่อการปฏิบัติศาสนกิจประจำวัน

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้
(เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) รัฐควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญให้ความรู้ ฝึกฝน ทักษะทางด้านอาชีพให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะการจัดให้มีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นในสายอาชีพ เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีรายได้	88	22.28
2) ผู้ปกครองต้องสนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การอ่านอัลกุรอาน การละหมาด การอ่านหนังสือต่าง เป็นต้น	76	19.24
3) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน โดยใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ และรู้จักบริหารเวลา เพื่อเยาวชนจะได้ซึมซับในสิ่งที่ดี และนำไปปฏิบัติตาม	55	13.92

4) ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนาต้องร่วมแรงร่วมใจในพัฒนาจิตใจของเยาวชนให้
แข็งแกร่ง หมั่นดูแล ติดตาม และตักเตือนพฤติกรรมของเยาวชนอยู่เสมอ และจัด
กิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วม เช่น การจัดแข่งขันกีฬา
การจัดโครงการอบรมสัมมนา การฝึกอาชีพ และพัฒนาทักษะชีวิต เป็นต้น	43	10.89
5) รัฐต้องร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาในการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับ
การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ ไม่ว่าจะเป็น กศน. และ
มสธ.	30	7.59
6) อบต. ต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยการ
จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับวัย เช่น การแข่งขันกีฬาประจำตำบล การ
ทำงานเสริมรายได้ และการจัดกลุ่มศึกษาทั้งทางสามัญ ศาสนา และอาชีพ เป็นต้น	29	7.34
7) รัฐต้องกำหนดให้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปลอดคอบายมุขทั้งปวง ไม่
ว่าจะร้านเกม คาราโอเกะ บาร์เบียร์ และการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรห้ามมีการ
ขายสิ่งมีนเมาทุกชนิด	23	5.82
8) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์กีฬาประจำตำบล และมีการสร้าง
สนามกีฬาประจำหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นสนามฟุตบอล สนามบาสเกตบอล สนาม
เทนนิส สนามแบดมินตัน สนามเทเบิลเทนนิส และสนามวอลเลย์บอล เป็นต้น	19	4.81
9) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณในจัดทำสวนสาธารณะประจำตำบล เพื่อเป็นสถานที่
พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกายของเยาวชน	17	4.30
10) ผู้นำศาสนาต้องหมั่นจัดกิจกรรมทางด้านศาสนาแก่เยาวชน เช่น การจัดกลุ่มศึกษา
ศาสนา การเรียนอัลกุรอาน และการสัมมนาเรื่องอิสลามกับการบริหารจัดการเวลา
เป็นต้น	15	3.80

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.6 การเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 85

ตารางที่ 85 จำนวนร้อยละของการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเกี่ยวข้องกับอบายมุข	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมนาคคหวัง ให้หลีกห่างไกลจากอบายมุขทุกประเภท	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอบายมุข	166	100.00
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอบายมุข	122	73.49
ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข	44	26.51

จากตารางที่ 85 แสดงถึงการเกี่ยวข้องกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่สังคมนาคคหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การเกี่ยวข้องกับอบายมุขที่สังคมนาคคหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมนุสลิมคาคคหวังให้เยาวชนมุสลิมหลีกห่างไกลจากอบายมุขทุกประเภท เพราะการเสพยาเสพติด การพนัน เท่ยวคิสโกเรค และอื่น ๆ ล้วนเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับมุสลิมทุกคน เป็นการทาลายวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม เป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดความไม่สงบและวุ่นวายในสังคมนปัจจุบัน เยาวชนต้องยึดหลักคำสอนของศาสนาอิสลามและประเพณีอันดีงามเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ต้องใช้มัศยิดเป็นศูนย์กลางในการพบปะและทำกิจกรรม เพราะมัศยิดเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการชุมชน โดยบทบาทของมัศยิดนอกจากจะเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจตามที่คนทั่วไปเข้าใจแล้วมัศยิดยังเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ถ้าเยาวชนเข้ามัศยิดและฟังธรรมมากขึ้นเยาวชนจะห่างไกลยาเสพติด และสิ่งที่ไม่ดีได้ ดังนั้นสังคมนุสลิมต้องการให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี รู้เข้าใจ และตระหนักถึงโทษของอบายมุข ต้องหลีกเลียงและห่างไกลจากอบายมุขและพยายามที่จะขวางกั้นไม่ให้สิ่งเหล่านี้เข้ามาข้องเกี่ยวในชีวิตของ

เยาวชน ทั้งนี้อบายมุขมิได้จำกัดเพียงยาเสพติด การพนัน การเที่ยวในสถานบันเทิงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการสื่อสารทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ การเปิดเว็บไซต์ลามกอีกด้วย อบายมุขเหล่านี้ล้วนเป็นบ่อเกิดของปัญหาทั้งหมด อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่มอมเมาเยาวชนของชาติ ปัญหา ยาเสพติด นับว่าเป็นปัญหาหลักของประเทศที่ยากต่อการแก้ไข วัยรุ่นมักถูกชักนำไปสู่หนทางการค้า และการเสพติดอย่างแพร่หลาย ซึ่งอาจโดนชักนำจากเพื่อนบ้าง คนใกล้ชิดบ้าง ถูกมอมยาบ้าง หรืออยากรู้ อยากลอง และการเสพติดของวัยรุ่นสมัยนี้มีใช้แค่เพียงผู้ชายเท่านั้น แต่ยังมีผู้หญิงอีกจำนวนไม่น้อยที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จนทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น ปัญหาการพนัน มักเกิดขึ้นเมื่อถึงเทศกาลต่าง ๆ เช่น บอลโลก เยาวชนต้องลักขโมย ขยทรัพย์สิน ผลาญเงินพ่อแม่มากมาย เพื่อที่จะนำเงินไปเล่นการพนัน จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นตัวอย่างของอบายมุขต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เยาวชนหลงทางและเสียอนาคต ดังนั้นครอบครัวต้องช่วยสอดส่องดูแลปลูกฝังลูกหลานให้อยู่ในกรอบ ให้ความรักความห่วงใย เพราะการที่เราให้ความรักความอบอุ่นมากเท่าไร เยาวชนจะรู้สึกสำนึก และตระหนักในสิ่งที่ยังมาเพิ่มขึ้นเท่านั้น

2) การข้องเกี่ยวกับอบายมุขที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการเกี่ยวข้องกับอบายมุข กล่าวคือ เยาวชนมีการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เที่ยวกลางคืน การพนัน พนันบอล พนันเกมส์ พนันสนุกเกอร์ และเที่ยวคิสโกเชค ทั้งนี้เพราะความเจริญทางด้านเทคโนโลยีได้รุกรานถึงเยาวชน ทำให้เยาวชนต้องเป็นเหยื่ออบายมุข นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองเองก็ขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนลูกหลานที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และปล่อยอิสระมากเกินไปจึงทำให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งอบายมุข สำหรับเยาวชนก็รู้ว่าอบายมุขเป็นสิ่งที่ไม่ดี มีผลเสีย แต่วัยรุ่นกลับอยากจะลอง เลียนแบบเพื่อนหรือความเท่ หรืออาจมีปัญหาจากครอบครัว ทำให้เยาวชนพยายามที่จะหาสิ่งที่พึ่ง และเป็นเพราะขาดความเข้าใจในหลักการอิสลาม ที่ทำให้เยาวชนไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจไว้ นอกจากนี้เนื่องจากในเมืองมีสถานบันเทิงมาก ไม่ว่าจะเป็นคิสโก้เทคและร้านคาราโอเกะ ดังนั้นจึงเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนในเมืองเข้าไปเที่ยว ซึ่งสถานที่ดังกล่าวหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะมียาเสพติด การพนัน เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

3) การข้องเกี่ยวกับอบายมุขที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.49) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการเกี่ยวข้องกับอบายมุข ซึ่งเยาวชนในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับอบายมุข ยาเสพติด การพนัน เที่ยวคิสโกเชคมากขึ้น สาเหตุเกิดจากการที่ผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่ ไม่มีการอบรมสั่งสอนลูกหลานที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และปล่อยอิสระมากเกินไป เยาวชนข้องเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น บุหรี่ กัญชา และยาแก้ไอผสมกับน้ำโค้ก เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นกำลังนิยมมากในขณะนี้ แต่จะมีกลุ่มเยาวชนบางกลุ่มมีการจัดกลุ่ม เพื่อที่จะเล่นการพนัน เช่น ไพ่ และลูกเต๋า เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนเป็นวัยซุกซน ชอบอยากรู้ อยากลอง โดยจะเห็นได้จากการไปมั่วสุมตามร้านน้ำชาบ้าง กระท่อมปลายนาบ้าง และบางคนก็ชอบเที่ยวกลางคืน เพื่อหาสถานที่เพลิดเพลินในตัวเมือง เช่น

ห้องอาหาร และคาราโอเกะ เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนมักไม่เรียนศาสนา ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนศาสนาที่ดีที่ถูกต้อง จนทำให้เยาวชนขาดการระมัดระวัง มีการมั่วสุมกับยาเสพติด มักจะร่วมตัวกันตามกระท่อมเล็กหรือตามชายป่า ห่างไกลผู้คน ปัญหาที่จะตามทะเลาะวิวาทกันเอง ลักขโมยทรัพย์สิน ชาวบ้านเพื่อจะซื้อยา ในส่วนการพนัน เยาวชนมักจะพนันฟุตบอล พนันไก่ชน ปัญหาที่จะตามมาก็คือ ลักขโมยทรัพย์สิน การเที่ยวคิสโกเชค การทะเลาะวิวาท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 26.51) เห็นว่าเยาวชนในชนบทไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข เพราะเยาวชนมีความเข้าใจ มีความตระหนัก และมีความยึดมั่นในหลักการศาสนาอิสลามที่ห้ามมิให้ผู้ศรัทธาทิ้งหลายยุ่งเกี่ยวกับสิ่งอบายมุขทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด การพนัน เที่ยวคิสโกเชค เหล้า และนุหรี

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการชั่งเกี่ยวกับอบายมุขของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) รัฐและผู้นำศาสนาต้องร่วมกันอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โทษของยาเสพติด ทั้งในทางกฎหมายปัจจุบันและตามหลักการศาสนาอิสลาม และวิธีการป้องกัน	100	16.69
2) รัฐต้องออกกฎหมายให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปลอดอบายมุขทุกประเภท และมีการตรวจสอบติดตามและดูแลพื้นที่อย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้อบายมุขเล็ดลอดเข้ามา	78	13.02
3) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่ ให้ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับลูกหลาน ให้ได้รับความอบอุ่น รวมทั้งมีการชี้แนะ ตักเตือน ไล่ถามถึงปัญหาของเด็ก เพื่อไม่ให้เด็กหันไปพึ่งยาเสพติด และเมื่อมีปัญหาผู้ปกครองควรจะช่วยกันแก้ปัญหาด้วยความรักใคร่อย่าตำหนิติเตียน หรือด่าว่า หรือคบตี	72	12.02
4) ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาต้องร่วมกันสอดส่องดูแล พัฒนา และทำลายแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกระท่อม บ้านร้าง สวนที่มีดชิด	68	11.35
5) รัฐต้องปราบปรามยาเสพติด บ่อนการพนัน และสถานเริงรมย์อย่างเข้มงวดมากขึ้น	53	8.85
6) ผู้นำท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้เยาวชนทุกคนเข้าร่วมโครงการทูบีนัมเบอร์วัน	50	8.35
7) สถาบันการศึกษาต้องให้ความรู้ด้านศาสนาแก่เยาวชนให้มากและอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้เยาวชนรู้จักคิดทบทวนสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิดตามหลักคำสอนตั้งแต่เด็ก	41	6.84
8) ชุมชนต้องเปิดใจรับการกลับเนื้อกลับใจแก่ผู้ที่หลงผิดด้วยความเต็มใจ และให้เขาสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข	37	6.18
9) รัฐต้องห้ามมิให้มีการโฆษณาเกี่ยวกับเหล้าเบียร์ นุหรี และสิ่งมีนเมาทุกประเภท	33	5.51
10) ผู้นำท้องถิ่นต้องเปิดโอกาสและสนับสนุนให้เยาวชนได้คิดกิจกรรมตามความสนใจ	27	4.51

- 11) ทุกครอบครัวต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐที่กำหนดให้วัน
อาทิตย์เป็นวันครอบครัว 21 3.51
- 12) รัฐต้องปราบปรามผู้มีอิทธิพล และผู้ค้ายาเสพติด ให้สิ้นซากและจริงจัง 19 3.17
- หมายเหตุ: ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.7 การทำงานของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถ
สังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 86

ตารางที่ 86 จำนวนร้อยละของการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การทำงาน	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ไม่ขัดกับหลักศาสนาและมีความสุจริต	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีงานทำ	103	62.05
ไม่มีงานทำ	63	37.95
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
มีการทำงาน	79	47.59
มีการไปทำงานในประเทศมาเลเซีย	54	32.53
ว่างงาน	33	19.88

จากตารางที่ 86 แสดงถึงการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคม
คาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การทำงานตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการทำงานที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนาและมีความสุจริต และไม่สร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนกับบุคคลรอบข้าง ซึ่งเปรียบเสมือนการปฏิบัติศาสนกิจต่อพระเจ้า เยาวชนต้องทำงานที่หลากหลายอาชีพตามความรู้ความสามารถและความถนัด ให้มีงานทำเป็นหลักเป็นแหล่งตามสภาพแวดล้อม นอกจากนี้สังคมมุสลิมคาดหวังให้มุสลิมทุกคนทำหน้าที่ของแต่ละคนให้ถูกต้องและอย่างเต็มที่ เช่น เยาวชนที่กำลังเรียนต้องเรียนได้เต็มที่ แต่เมื่อมีเวลาว่างก็ควรช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าง และสำหรับเยาวชนที่ไม่ได้เรียนต้องช่วยพ่อแม่ทำงานและเป็นงานที่สุจริตไม่ผิดกฎหมายไม่เบียดเบียนผู้อื่น และที่สำคัญต้องถูกตามหลักของศาสนาอิสลาม รวมทั้งเยาวชนต้องไม่มีละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาดในตอนบ่าย การละหมาดในตอนเย็น และการละหมาดในวันศุกร์ เป็นต้น และเยาวชนหญิงที่ทำงานต้องแต่งกายให้มิดชิดและถูกต้องตามหลักการ โดยเฉพาะที่ทำงานในโรงงานต่าง ๆ ต้องมีความระมัดระวังและให้ความสำคัญกับการแต่งกายและการละหมาด มิใช่หวังเฉพาะค่าตอบแทนในรูปตัวเงินทองที่ได้รับในโลกนี้ แต่มีการละเลยผลตอบแทนที่ตนต้องได้รับในโลกหน้า ดังนั้นเยาวชนต้องประกอบอาชีพที่สุจริตถูกกฎหมายและไม่ผิดหลักการศาสนาอิสลาม เป็นการทำงานที่อยู่ในความโปร่งปรานและความเมตตาของพระองค์อัลลอฮ เพราะทุกการงานที่ไม่ขัดกับหลักการศาสนาล้วนเป็นการปฏิบัติศาสนกิจต่ออัลลอฮ

2) การทำงานที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.05) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีงานทำ โดยเฉพาะการทำงานในสถานที่ราชการและบริษัทห้างร้านต่าง ๆ โดยเยาวชนสามารถเลือกงานได้ตามความถนัดความสามารถและความสนใจของตนเอง ทั้งนี้เพราะในเมืองมีงานให้เลือกทำจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นเด็กเสิร์ฟในร้านอาหาร ลูกจ้างในห้างร้านต่าง ๆ ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้เยาวชนมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันไปตามความสามารถความถนัดและความเหมาะสม เยาวชนที่อยู่ในชุมชนแออัดประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รับจ้างในตลาดสด พนักงานห้าง เป็นชาวประมง (อ่าวไทย) แม่ค้าขายของริมชายหาด ทำขนมขาย ขายอาหารฟุ่มเฟือย ขายลูกชิ้น ไอศกรีม น้ำแข็งหวาน ส่วนคนที่มีฐานะค่อนข้างดีพ่อแม่รับราชการส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับราชการทำธุรกิจส่วนตัว หรือว่างงานเพื่อรอรับการเปิดรับสมัครพนักงานในหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือและเป็นคนที่รักดี มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบ และเข้าใจสภาพของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ครอบครัวมีฐานะยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องหาเช้ากินค่ำ มีเงินที่จะส่งเสียบุตรหลานให้ได้เรียนสูง ๆ เหมือนบุตรหลานคนอื่นก็มีความจำเป็นต้องให้บุตรหลานออกไปทำงาน เพื่อหารายได้มาเจือจุนครอบครัว มาช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งงานส่วนใหญ่เยาวชนกลุ่มนี้ทำงานเป็นลูกจ้างในสำนักงานของบริษัท เป็นลูกจ้างในห้างร้าน ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นลูกจ้างในกิจกรรมเป็นช่าง เช่น ช่างซ่อมรถ ช่างเชื่อม และช่างก่อสร้าง เป็นต้น ออกหาปลาถ้ำกับเรือประมงใหญ่ ๆ ขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามตลาดนัด หรือตามริมฟุตบาท และเปิดกิจการเล็ก ๆ ที่ใช้ต้นทุนต่ำ เช่น ร้านขายน้ำชา ร้านขายขนม

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 37.95) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองไม่ได้ทำงาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเยาวชนในวัยนี้ส่วนใหญ่กำลังอยู่ในวัยเรียน ซึ่งเป็นค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนสูง เพื่อจะได้มีการหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีเยาวชนบางส่วนที่ว่างงานและไม่มีงานทำ ทั้งนี้เนื่องมาจากเกียจคร้าน ทำตัวไร้สาระ บางส่วนสร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัวและสังคม มาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย พ่อแม่ผู้ปกครองเอาแต่ใจ ไม่มีการอบรมสั่งสอน พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการเอาใจใส่ หางานทำไม่ได้ มีการเลือกงานมากเกินไป มีนิสัยขี้เกียจไม่เอา ความเป็นผู้ขาดทักษะ ไม่มีความรู้ความสามารถ และไม่มีการพัฒนาตนเอง รวมทั้งไม่ยอมเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ และผู้นำศาสนา โดยเฉพาะในยามที่ว่างและในยามกลางคืน เยาวชนกลุ่มนี้จะออกหาความสนุกใส่ตัวโดยไม่สนใจครอบครัว เป็นวัยรุ่นที่คิดยาเสพติด เล่นการพนัน โดยเฉพาะในช่วงฟุตบอลโลก เยาวชนกลุ่มหนึ่งก็บ้าคลั่งกับทีมของคนที่ยื่นชอบ

3) การทำงานที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.59) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีงานทำ ซึ่งมักทำงานอิสระหรืองานเกี่ยวกับการเกษตร ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทห้างร้านต่าง ๆ นอกจากนี้เยาวชนในชนบทจะทำงานรับจ้าง กรีดยาง ทำนา ทำสวน และมีการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะไปทำงานในประเทศมาเลเซีย สำหรับเยาวชนที่อยู่ใกล้กับเมืองใหญ่ ๆ เยาวชนจะเข้าไปทำงานรับจ้างต่าง ๆ เช่น ทำงานโรงแรม ร้านอาหาร และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น รวมทั้งการทำงานที่ช่วยเหลือพ่อแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การตัดยาง การทำสวน การทำไร่ และการทำนา เป็นต้น ซึ่งจะทำงานแค่วันละ 1 ส่วนตอนบ่ายจะทำอาชีพเสริมคือ จักรสานย่านลิเภา ปักจักรเสื่อผ้า มักจะทำงานแต่ในบ้าน เป็นรายได้ที่จะช่วยเพิ่มรายได้ และยังมีเยาวชนที่ไปเรียนในเมืองหรือในกรุงเทพฯ พอจบแล้วก็มักจะหางานทำในเมืองหรือในกรุงเทพฯ ทั้งนี้เพราะเข้าใจว่าการทำงานในเมืองใหญ่จะทำให้ตนเองมีความก้าวหน้าและมีหน้ามีตาในสังคม

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 32.53) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเยาวชนมักขาดโอกาสในการทำงานที่ดี จึงต้องเดินทางไปทำงานในประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะเดินทางไปรับจ้างกรีดยาง เป็นพ่อครัวแม่ครัวตามร้านต่าง ๆ เป็นแม่บ้าน เป็นพี่เลี้ยงเด็ก เสริฟอาหาร เป็นต้น เพราะเยาวชนในสมัยก่อนพ่อแม่ไม่นิยมให้ลูกได้รับการศึกษาที่สูง ๆ ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา หรือครอบครัวมีฐานะยากจน มีที่ทำมาหากินจำกัด และงานในชนบทมีน้อย พอโตขึ้นมาก็ต่างคนก็ต่างแยกย้ายไปทำมาหากินเพื่อเลี้ยงพ่อแม่ที่แก่ชรา และยังส่งเสียให้น้องได้เรียนหนังสือกัน

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 19.88) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทว่างงาน เพราะงานมีน้อยมาก ในขณะที่เยาวชนมีจำนวนมาก ที่ทำงานส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือพ่อแม่มากกว่าการทำงานที่สร้างรายได้ให้กับตนเอง เยาวชนไม่ค่อยมีงานให้เลือกทำ เพราะลู่ทางการทำมาหากินค่อนข้างแคบและภาวะเศรษฐกิจไม่

ค่อยเอื้ออำนวยเท่าที่ควร และเยาวชนบางส่วนที่ไม่มีงานทำและทำเป็นที่ไร้ประโยชน์ มีการมั่วสุมเป็นกลุ่ม อยู่ไปวัน ๆ และบางกลุ่มมีปัญหาจนคิดยาเสพติด สร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้
(เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานควรเข้าให้การอบรมและฝึกอาชีพให้กับคนในชนบท โดยคำนึงความสนใจ และจุดเด่นทางด้านทรัพยากร และที่สำคัญต้องมีการตลาด มารองรับ จนทำให้มองเห็นรายได้ที่เขาได้รับ	77	15.81
2) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนพัฒนาความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพที่สุจริต ให้เยาวชนรู้จักช่วยเหลือตนเองและ ครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต	72	14.78
3) รัฐต้องสร้างความมั่นใจและดึงนักลงทุนเข้าในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ให้มากที่สุด เพราะในปัจจุบันได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบมากขึ้น บ่อยครั้ง และมีความรุนแรง จนทำให้นักลงทุนไม่กล้าที่จะมาลงทุน และทำให้ไม่มีแหล่งที่ทำงาน	65	13.35
4) ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรมีนโยบายการกระจายอาชีพสู่สังคมชนบทอย่าง เร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานของเยาวชน และเพื่อลดความแตกต่างระหว่าง ชุมชนเมืองกับชนบทอย่างจริงจัง	60	12.32
5) รัฐบาลควรแก้ไขการอพยพแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ และควรสนับสนุนงาน ในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตตามหลักการศาสนา	52	10.68
6) รัฐบาลควรพัฒนาแรงงานเยาวชนให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือและมีทักษะชำนาญการ	40	8.21
7) รัฐบาลควรส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ที่ มีอยู่ ควรส่งเสริมด้านความรู้วิชาการ ด้านเทคโนโลยี ด้านการตลาดให้แก่คนในพื้นที่	39	8.01
8) รัฐควรส่งเสริมหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เป็นรูปธรรม มีการจัดศูนย์สาธิตและ ดันแบบการดำเนินงานเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนงบประมาณ การขุดลอกสระ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ความรู้ความเข้าใจ และตลาดรองรับ	37	7.60
9) รัฐต้องให้เยาวชนมุสลิมมีการทำงานที่เป็นหลักแหล่งมีงานทำที่มั่นคง และที่สำคัญ ต้องส่งเสริมให้เยาวชนมุสลิมมีการแต่งกายที่ปกปิดมิดชิดตามหลักการอิสลาม	24	4.93
10) รัฐต้องเปิดโอกาสให้กับเยาวชนมุสลิมได้ทำงานในสถานที่ราชการอย่างเป็นทางการ	21	4.31

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.8 การแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 87

ตารางที่ 87 จำนวนร้อยละของการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การแต่งกาย	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
แต่งกายอย่างมิดชิดตามหลักการศาสนา	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
การแต่งกายเชิงประยุกต์เพื่อให้ทันสมัย	78	46.99
การแต่งกายเลียนแบบชาวตะวันตกและคารานักร้อง	55	33.13
การแต่งกายตามหลักการศาสนา	33	19.88
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
แต่งกายตามหลักการศาสนา	109	65.66
ตามแฟชั่นที่ทันสมัย	52	31.33

จากตารางที่ 87 แสดงถึงการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การแต่งกายตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการแต่งกายอย่างมิดชิดตามหลักการศาสนาอิสลามกำหนด กล่าวคือ เยาวชนเพศหญิงต้องแต่งกายอย่างมิดชิด เปิดได้เฉพาะใบหน้ากับฝ่ามือเท่านั้น ไม่บาง ไม่รัด สีสันไม่สะดุดตา ต้องเป็นเสื้อผ้าหนา ไม่มีดอกไม้ สีสันเรียบ ไม่ฉูดฉาด และสำหรับเยาวชนชายต้องแต่งกายอย่างสุภาพ เรียบร้อย ไม่ควรเสื้อผ้าที่มีรูปภาพ ควรใส่เสื้อผ้าสีพื้นเรียบ ไม่ฉูดฉาด และที่สำคัญเยาวชนทุกคนต้องแต่งกายที่สุภาพเหมาะสมกับยุคสมัย สถานที่กาลเทศะ และต้องมีการระมัดระวังกับสิ่งสกปรกเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันการเกิดภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเพราะความเขี้ยววนจากเครื่องแต่งกายที่ไม่เหมาะสม เพราะการเกิดอาชญากรรมในสังคมปัจจุบันสาเหตุประการหนึ่งมาจากการแต่งกาย

ที่ล่อแหลม นอกจากนี้สังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนหญิงต้องคลุมฮิญาบ (ผ้าคลุมผม) ที่มีขนาดใหญ่และเป็นผ้าหนาที่ไม่สามารถมองเห็นเส้นผมได้ ใส่เสื้อชุดยาวหลวม ๆ และไม่ควรวาดรูปและมองเห็นสัดส่วน ควรใส่เสื้อผ้าสีเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาด ไม่ควรมีดอกกลาย โดยสามารถเปิดได้แค่ใบหน้ากับฝ่ามือเท่านั้น และที่สำคัญไม่เป็นการดึงดูดและเป็นจุดสนใจเพศตรงข้ามเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดความเสียหายหรือภัยต่าง ๆ (พิตนะฮฺ) และสำหรับเยาวชนชายต้องแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพเรียบร้อย และถูกกาลเทศะ ถ้าจะให้ดีที่สุดควรใส่เสื้อผ้าแขนยาว กางเกงขายาว ควรใส่เสื้อผ้าสีเรียบ ๆ ไม่ฉูดฉาดเช่นกัน และไม่ควรมีดอกกลายหรือรูปภาพ

2) การแต่งกายที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.99) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการแต่งกายเชิงประยุกต์เพื่อให้ทันสมัย ซึ่งเป็นการนำแฟชั่นจากวัฒนธรรมอื่นมาใช้ในการแต่งตัวทำให้การแต่งกายของเยาวชนไม่เหมาะสมกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีการเปิดในบางส่วนของร่างกาย คับ รัดรูปและสั้น โดยเฉพาะเยาวชนหญิงมีการประยุกต์ระหว่างการแต่งกายตามศาสนาอิสลามบัญญัติไว้กับการแต่งกายที่เป็นแฟชั่นสมัยใหม่ กล่าวคือ

- มีการคลุมศีรษะ แต่ใช้ผ้าที่บางและมีขนาดเล็กมาก จนมองเห็นเส้นผม
- มีการใส่เสื้อแขนสั้น ซึ่งตามหลักการไม่อนุมัติ หรือใส่เสื้อแขนยาว แต่รัดรูป มองเห็นส่วนเว้าส่วนโค้งอย่างชัดเจน และบางคนใส่ผ้าที่บางมากมองเห็นถึงเนื้อใน
- มีการใส่กางเกงที่เป็นนิยมนิยมและแพร่หลายในสังคมปัจจุบัน ซึ่งตามหลักการแล้วศาสนาอิสลามไม่สนับสนุนให้สตรีใส่กางเกง และส่วนใหญ่เป็นกางเกงรัดรูปเช่นกัน โดยเฉพาะกางเกงยีนส์
- ไม่มีการใส่ถุงเท้า และส่วนใหญ่มักใส่รองเท้าแตะหรือรองเท้าแฟชั่น

นอกจากนี้เยาวชนเป็นวัยที่ชอบเลียนแบบ ทำให้การแต่งกายของเยาวชนมุสลิมเปลี่ยนแปลงไปมาก การเปิดเอาระยะให้เห็นส่วนเว้าส่วนโค้งกลายเป็นแฟชั่น ใส่ผ้าคลุมศีรษะสั้นและบางเฉียบถือเป็นแฟชั่น ใส่กางเกงและเสื้อรัดรูปก็ถือว่าเท่ ซึ่งแท้จริงนั้นคือการแต่งกายที่ผิดจากหลักการอย่างมหันต์ น้อยคนนักที่จะแต่งชุดกุรง บานง เสื้อตัวโต ๆ สวมถุงเท้า หรือผ้าคลุมใหญ่ ๆ เยาวชนมักจะติดภาพ แฟชั่นดารา โดยไม่คำนึงถึงหลักการ ฉะนั้นการแต่งกายคือส่วนหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนชีวิตคนได้ เช่น แต่งกายโป๊ยั่ววนก็จะทำให้เกิดภัยแก่ตัวเองได้อีกด้วย

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 33.13) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการแต่งกายเลียนแบบชาวตะวันตกและดาราหนัง ก่อร่างคือเยาวชนมักจะแต่งกายตามรสนิยม มักจะแต่งกายตามแบบชาวตะวันตก ชอบแต่งตัวแบบดารา แต่งตัวเซ็กซี่ ชอบโอ้อวดเนื้อหนัง โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา จนแยกไม่ออกว่าเป็นมุสลิมหรือไม่ เพราะแต่งกายไม่แตกต่างกัน เยาวชนมักชอบสวมเสื้อผ้ารัดรูปหรือเปิดเผยอวัยวะที่ต้องปกปิดตามหลักการ หรือชอบแสดงความสวยงาม ใส่กางเกงเอวต่ำหรือไม่ต่ำ กระโปรงรัดรูปสั้นถึงหัวเข่าหรือเหนือหัวเข่า เสื้อรัดรูปโชว์สะดือ ทั้งหมดนี้เป็นเครื่องแต่งกายที่ขัดกับหลักการอิสลาม ทำลายจริยธรรมของมุสลิมและนำมา

ซึ่งภยันตรายต่อตัวเองและต่อสังคมโดยทั่วไป การแต่งกายแบบแฟชั่นกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความภูมิใจแก่เยาวชนหนุ่มสาว บางคนไม่รู้สึกรู้ถึงความตกต่ำแห่งพฤติกรรมเลวร้ายของตัวเองแต่กลับภูมิใจในเครื่องแต่งกายของตนและเข้าใจว่าการแต่งตัวทันสมัยจะปิดบังความชั่วร้ายของตนได้ เพราะสังคมแฟชั่นใช้เครื่องแต่งกายเป็นบรรทัดฐานในการสำรวจผู้คน แต่งกายแบบหลับลูบลับาไม่คำนึงถึงหลักการอิสลาม เป็นการแต่งกายตามแฟชั่น เลียนแบบชาวตะวันตก เลียนแบบคารานักร้อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแต่งกายที่รัดรูป ผ้าบาง นุ่งสั้น มองเห็นทุกสัดส่วน โดยเป็นค่านิยมที่ต้องกายแต่งกายให้ดึงดูดเพศตรงข้ามมากที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 19.88) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการแต่งกายตามที่หลักการกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีความเคร่งครัดในศาสนา และเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และที่สำคัญเป็นเยาวชนที่มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีความยึดมั่นศรัทธามั่นในศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง กล่าวคือ เยาวชนหญิงมีคลุมศีรษะด้วยผ้าหนา ขนาดใหญ่ และสีพื้นเรียบ มีการแต่งกายปกปิดทุกส่วนของร่างกายด้วยเสื้อผ้าขนาดใหญ่ ผ้าหนา จะเปิดเผยเฉพาะฝ่ามือและใบหน้า มีการแต่งหน้าแต่งตาพอเหมาะพอควร หรือบางคนจะใส่เฉพาะแป้งเท่านั้น

3) การแต่งกายที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.66) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการแต่งกายตามหลักการศาสนา เนื่องจากในสังคมชนบทไม่ยอมรับ รังเกียจ และต่อต้านการแต่งกายตามแฟชั่นที่เลียนแบบชาวตะวันตก และที่เลียนแบบคารานักร้อง จนทำให้เสื่อมเสียความเป็นมุสลิมที่ดี เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและผิดวัฒนธรรมของตน เยาวชนยังให้ความสำคัญกับประเพณีอันดีงามของสังคมมุสลิม และตระหนักถึงหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จึงทำให้เยาวชนส่วนใหญ่มีการแต่งกายที่บัญญัติไว้ในหลักการศาสนาด้วยความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ ซึ่งเยาวชนในชนบทจะแต่งกายเรียบร้อย มีความมิดชิด และไม่รัดรูป ทั้งนี้เพราะว่าสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของสังคมชาวชนบท นอกจากนี้เยาวชนในชนบทส่วนใหญ่เรียนในโรงเรียนปอเนาะจึงมีความตระหนักกับการแต่งกายที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม นอกจากนี้เยาวชนในชนบทได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับการแต่งกายที่ถูกต้องตั้งแต่เล็ก ๆ และการแต่งตัวในทัศนะอิสลามได้วางรากฐานความชัดเจนในด้านความสวยงาม สะอาด การปกปิดส่วนเว้าส่วนโค้งที่อาจจะก่อให้เกิดของความรู้อารมณ์ทางเพศ ทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ เรียกว่า "การคลุมศีรษะ" การแต่งตัวสามารถบ่งบอกลักษณะทางเพศชัดเจนว่าเป็นชายหรือหญิง เครื่องประดับที่เป็นของความสวยงามถูกกำหนดเป็นของเพศหญิง เช่นทองคำทุกประเภท ด้านฝ่ายชายก็อยากให้มีการแต่งตัวที่สุภาพถูกต้องตามกาลเทศะและตามหลักอิสลามฉะนั้นจึงหวังว่าจะรักษาความดีงามนี้ได้ตลอดไป

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 31.33) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการแต่งกายตามแฟชั่นที่ทันสมัย ซึ่งเยาวชนเริ่มที่จะแต่งตัวในแนวต่าง ๆ ที่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม บางคนไม่คลุมศีรษะ หรือบางคนคลุมศีรษะด้วยผ้าบางขนาดเล็กมองเห็นเส้นผม เป็นการแต่งกายตามแฟชั่นตะวันตกเป็นหลัก มีการแต่งกาย

เลียนแบบคารานักร้อง มีการใส่เสื้อแขนสั้น ใส่กางเกงยีนส์ และยังมีเยาวชนใส่ผ้าคลุมศีรษะเท่าผ้าเช็ดหน้าของหนูน้อยวัยอนุบาล บางคนไม่คลุมศีรษะ เสื้อแขนกุด แขนสั้นหรือแม้แต่เสื้อแขนยาวที่มีลักษณะรัดรูป และใส่กางเกงยีนส์ที่รัดรูป ซึ่งสามารถมองเห็นทุกส่วนของร่างกายไม่เว้นแต่ส่วนที่พึงสงวน ซึ่งผิดกับหลักการแห่งอิสลามโดยสิ้นเชิง มีการแต่งหน้าแต่งตา ทาปาก เนื่องจากสภาพโลกปัจจุบันที่แฟชั่นสามารถเข้าถึงได้ทั่วทุกมุมโลก และเยาวชนมักลืมนึกว่าการแต่งกายอย่างนี้เป็นสิ่งที่ช่วยวนอารมณ์ผู้ชายที่พบเห็นได้ นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนจะแต่งกายตามแฟชั่นตะวันตก เยาวชนหญิงชอบใส่กางเกงสามส่วน ใส่เสื้อคับ ๆ แขนสั้นหรือใส่เสื้อแขนกุด ใส่เสื้อเอวลอย กระโปรงสั้น ไม่คลุมผ้า (ฮิญาบ) และผู้ชายจะแต่งตัวแบบใส่กางเกง แล้วเสื้อยืด หรือถ้าอยู่บ้านก็ใส่กางเกงขาสั้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการแต่งกายของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้
(เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องแต่งกายเป็นแบบอย่างให้ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ต้องมีการตัดเดือนและแนะนำบุตรหลานถ้ามีการแต่งกายที่ผิดหลักการ และต้องมีการลงโทษบ้างถ้าหากลูกหลานไม่เชื่อฟัง	80	14.84
2) ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และพ่อแม่ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและตระหนักกับการแต่งกายของเยาวชนมุสลิมในปัจจุบัน ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนแต่งกายให้ถูกต้องตามศาสนาอิสลามตั้งแต่เล็ก ๆ เพื่อจะได้ติดตัวเขาไปตลอด	74	13.73
3) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนศาสนา เพราะเป็นการปลูกฝังวิถีชีวิตตามหลักการอิสลามเปรียบเสมือนหัวใจของการการแต่งกายที่ถูกหลักการ	72	13.36
4) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นควรมีการอบรม สัมมนา สร้างเสริมความเข้าใจให้กับเยาวชนถึงผลลัพธ์ที่จะได้รับจากการแต่งกายที่ช่วยวนทางเพศอันจะนำมาถึงการข่มขืน	61	11.32
5) หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนต้องเข้าใจและยอมรับการแต่งกายที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม และที่สำคัญข้าราชการทุกส่วนต้องเปิดใจกว้าง ไม่ควรแสดงการรังเกียจ คุกคามเหยียดหยาม และเลือกปฏิบัติกับผู้ที่แต่งกายถูกต้องตามหลักการ	57	10.58
6) ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และพ่อแม่ผู้ปกครองต้องสร้างความตระหนักในการเลือกเสื้อผ้าที่จะมาแต่งกายที่เรียบง่าย ไม่มีลิสัน ขนาดใหญ่ และรูปแบบที่เหมาะสม	50	9.28
7) หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสื่อแฟชั่นควรมีการกลั่นกรองการเผยแพร่ข่าวสาร ละคร ดารา ศิลปิน นักร้อง และโฆษณาที่ไม่เหมาะสมไม่ควร ต้องให้ประชาชนรู้ว่าการแต่งกายตามแฟชั่นตะวันตกเป็นสิ่งที่ไม่สมควรรังเกียจ และต้องได้รับการประณาม	48	8.91

- 8) ผู้นำศาสนาต้องให้เยาวชนหญิงเข้าใจในการคลุมศีรษะและแต่งกายปกปิดอย่างมิดชิด เพราะช่วยป้องกันและสร้างความปลอดภัยจากสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายในสังคมจากการแต่งกายของผู้หญิง 43 7.98
- 9) รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรณรงค์ส่งเสริมให้เยาวชนแต่งกายตามหลักการศาสนา โดยหน่วยงานดังกล่าวมีบทบาทหน้าที่หลักการในการเชิญชวนให้เยาวชนหันมาแต่งกายถูกต้องหลักการ การอบรมจริยธรรมคุณธรรมอิสลาม เป็นต้น 35 6.49
- 10) รัฐต้องกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม และที่ผิดหลักการศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นบทลงโทษจากชุมชน จากสังคม และจากรัฐ 19 3.53
- หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.9 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 88

ตารางที่ 88 จำนวนร้อยละของความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
สร้างสัมพันธภาพที่ดีตามหลักการศาสนา	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีความห่างเหินและขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน	92	55.42
มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีตามหลักการศาสนา	74	44.58
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
มีความสัมพันธ์ที่ดีตลอดเวลา	108	65.06
มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีและห่างเหิน	58	34.94

จากตารางที่ 88 แสดงถึงความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังกมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องตามที่สังกมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังกมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีตามแนวทางหลักการศาสนาอิสลาม กล่าวคือเยาวชนมุสลิมต้องเห็นความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและญาติพี่น้อง เยาวชนที่ดีต้องมีความรักใคร่ปรองคองกับพ่อแม่และญาติพี่น้อง เคารพเชื่อฟัง ให้เกียรติ มีความกตัญญู ไม่อิจฉาริษยา ไม่สร้างความแตกแยก มีเวลาในการรับประทานอาหารร่วมกัน และที่สำคัญเยาวชนต้องมีการไปมาหาสู่กันและเขียนเขียนญาติพี่น้องอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง อย่าตัดความสัมพันธ์เด็ดขาด ควรแน่นแฟ้นเข้าไว้ ไม่ใช่เขียนเขียนเฉพาะในช่วงวันรายขอเท่านั้น ต้องหาโอกาสบ่อย ๆ และเมื่อญาติพี่น้องเกิดความเดือดร้อนก็ควรจะให้ความช่วยเหลือกัน มีปัญหาอะไรช่วยเหลือกันช่วยกันคิดช่วยกันแก้ไข อย่างมีวแต่เอาชนะเห็นแก่ได้ จึงดีจึงเด่นกัน ความสัมพันธ์ที่ดีให้กันไม่ใช่ว่ามีวแต่จะทะเลาะกัน ทุกคนในครอบครัวจะต้องรู้หน้าที่ของตนเอง พ่อมีหน้าที่อะไร แม่มีหน้าที่อะไร และลูกนั้นมีหน้าที่อะไร และทุกคนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันและอิสลามยังส่งเสริมการให้ความสำคัญแก่ญาติพี่น้องของตนเองอีกด้วย โดยเฉพาะเพื่อนบ้านเราต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะมุสลิมทุกคนนั้นถือว่าเป็นพี่น้องเดียวกันจึงต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องอยู่กันอย่างรักใคร่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเคารพนับถือญาติพี่น้อง ไปมาหาสู่กัน ให้ความรักอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และมีอะไรปรึกษาหารือกัน สิ่งสำคัญที่สุด คือการสร้างครอบครัวของแต่ละคนให้มีความมั่นคงเข้มแข็ง และต้องปลูกฝังให้มีความสัมพันธ์กันอย่างยั่งยืนจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน

2) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.42) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องแบบห่างเหินและขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เพราะมีวแต่ทำงานของตัวเอง และอยู่กับเพื่อนสนิททั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ จนทำให้ความใกล้ชิดกับครอบครัวเริ่มห่างเหินกันไม่ค่อยมีเวลาให้แก่กันหรือปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้สังกมเมืองเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก ๆ และพ่อแม่ต่างก็ทำงานกันทั้งคู่ ทำให้มีเวลาอยู่กับลูก ๆ น้อยลง บางครอบครัวก็ฝากลูกอยู่กับปู่ย่าหรือตายายซึ่งพอมีความผูกพันฉันท์เครือญาติกันบ้าง แต่บางคนก็ฝากที่เลี้ยงไว้ความผูกพันระหว่างเครือญาติก็จะน้อยลง และปัจจุบันเด็กในเมืองค่อนข้างจะติดเพื่อนมากกว่าสมาชิกในครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความห่างเหินระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่สะสมขึ้นเรื่อย ๆ จึงทำให้เด็กหันเข้าหาเพื่อนเพื่อเป็นการเติมเต็มส่วนที่ขาดให้กับตัวเอง ยิ่งไปกว่านั้นสิ่งแวดล้อมในเมืองเป็นตัวส่งเสริมให้เด็กค่อนข้างจะห่างเหินกับครอบครัว อาทิเช่น เด็กบางคนอาจจะคิดเกมคิดอินเตอร์เน็ตกันงอมแงม บางคนอาจจะใช้เวลากับการเรียนพิเศษทั้งวัน หรือบางคนติดเพื่อนมาก

ไป ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งบั่นทอนความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ลดน้อยลงเรื่อย ๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเยาวชนในเมืองไม่ค่อยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและญาติพี่น้องเท่าที่ควร ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวหรือชอบอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ไม่มีเวลาให้กับครอบครัวทำให้การสร้างความรักความเข้าใจกัน การดักเตือนในครอบครัวเกิดขึ้นน้อย และไม่มีเวลาในการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เนื่องจากสังคมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เยาวชนมองข้ามความสำคัญตรงนี้และทำให้ความสัมพันธ์ทั้งกับครอบครัวและญาติพี่น้องไม่ดีเท่าที่ควร ในขณะที่บางคนบางครอบครัวที่ปล่อยลูกตามอำเภอใจ พ่อแม่คิดว่าคุณครูเท่านั้นมีหน้าที่อบรมลูกของตนเอง เพราะตนเองไม่ค่อยมีเวลา แต่มีหน้าที่หากำลังทรัพย์เพื่อส่งลูกเรียน บางครั้งจากความท้อแท้ดังกล่าวทำให้เยาวชนรู้สึกว่าคุณครูที่ตนเองใกล้ชิดมากกว่าพ่อแม่ในโรงเรียน เช่น เพื่อนสำคัญกว่าในบางครั้งบางคราว จะเห็นได้จากเยาวชนที่ติดเพื่อน ซึ่งสิ่งดังกล่าวอาจนำไปสู่ความล้มเหลวความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและและเครือญาติได้ และสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่มักปรากฏกับเยาวชนที่อยู่ในเมือง เพราะคนในครอบครัวไม่ค่อยมีเวลาอยู่ด้วยกันมากนัก จึงทำให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวแก่เยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 44.582) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีตามหลักการศาสนา กล่าวคือเยาวชนมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ มีการช่วยเหลือกัน ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวและญาติพี่น้องยังเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันอยู่ มีความสัมพันธ์ในวงเครือญาติที่แน่นแฟ้นสนิทสนม มีเวลาอยู่ด้วยกันมาก มีการช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ และงานศพ เป็นต้น มักจะเห็นการรวมตัวกันของญาติอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา นอกจากนี้เยาวชนในเมืองมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและญาติพี่น้อง มีความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน โดยเยาวชนมักจะได้รับการอบรมสั่งสอน ให้ความสำคัญและได้แบบอย่างในความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นของครอบครัวและญาติพี่น้อง เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ประสพปัญหา และประสบความสำเร็จก็จะมาเยี่ยมเยียน ซึ่งนับได้ว่าเป็นความสัมพันธ์แน่นแฟ้น มีการเยี่ยมเยียนไปมาหาสู่กัน ตามได้สารทุกข์สุขดิบและมีการช่วยเหลือตลอดเวลา เชื่อฟังคำสั่งสอน การแนะนำ การดักเตือนของพ่อแม่และญาติพี่น้อง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีกิริยามารยาทที่ดี มีสัมมาคารวะ ให้ความช่วยเหลือกัน มีความรักใคร่ปรองดอง ให้เกียรติ มีความกตัญญู มีการไปมาหาสู่กันและเยี่ยมเยียนกัน และมีการโทรคุยถามสารทุกข์ดิบกันตลอด

3) ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.06) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องที่ดีตลอดเวลา โดยเยาวชนมักมีการสร้างความสัมพันธ์แบบพี่น้อง มีความรักใคร่กลมเกลียวกันมาก ความเป็นห่วงเป็นใยกัน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาก ทั้งนี้เพราะครอบครัวในสังคมชนบทส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ จึงทำให้บรรยากาศในบ้านมีความครึกครื้น ยิ่งวิถีชีวิตคนในพื้นที่ชนบทแล้วนั้นก็ยิ่งส่งผลให้เด็กในชนบทไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว เด็กมีที่พึ่งที่เป็นเครือญาติ มี

ปัญหาอะไรก็สามารถปรึกษาคนในครอบครัวหรือไม่ก็เพื่อนซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นญาติพี่น้องกันได้ ทำให้ได้รู้สึกเป็นกันเองกับคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการลดความห่างเหินภายในครอบครัว นอกจากนี้ครอบครัวและญาติพี่น้องมีการรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว มีการร่วมกิจกรรมในประเพณีต่าง ๆ อย่างพร้อมหน้าพร้อมตากัน ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานประเพณีเกี่ยวกับเด็กทารก และขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ซึ่งทุกคนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี บางคนยอมทิ้งงานทุกอย่างเพื่อช่วยเหลืองานของญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมความรักความผูกพันกันภายในครอบครัวและญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นการรักสามัคคีกันระหว่างเครือญาติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันกัน มีความสนิทสนมกัน และมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 34.94) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี กล่าวคือเยาวชนมีความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องแบบห่างเหิน ทั้งนี้เนื่องจากว่าเยาวชนในปัจจุบันมีความเป็นอิสระมาก เยาวชนมีแนวคิดของตนเอง เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน จนทำให้เยาวชนให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัวและญาติพี่น้อง และที่มีปัญหาที่สุดคือเยาวชนที่คิดยาเสพติดและอบายมุขมักจะเสียคนเสียอนาคต ไม่ค่อยจะให้ความเคารพไม่ค่อยมีสัมมาคารวะต่อผู้หลักผู้ใหญ่ ไม่ค่อยให้เกียรติญาติผู้ใหญ่ ไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของผู้ใหญ่ ไม่เอาใจใส่กับญาติพี่น้อง ห้ามปรามกันก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟัง ขาดความกตัญญูต่อพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณ จนในที่สุดทำให้ความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้องจะห่างเหินไป ไม่ลึกซึ้งกันเท่าไร นอกจากนี้เยาวชนมักจะอยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่ค่อยไปมาหาสู่กัน เพราะว่าเวลาส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่กับการเรียนและการทำกิจกรรมกับเพื่อน จนบางครั้งไม่รู้ว่าใครคือญาติเราบ้าง จนทำให้เยาวชนกลายเป็นคนที่ไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ กิริยามารยาทที่ไม่ค่อยดี มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ทำตัวออกห่างจากครอบครัว และไม่ค่อยมีความกตัญญูต่อพ่อแม่

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้องของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดี โดยทำตัวไม่ห่างเหินกับสมาชิกในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง มีการไปมาหาสู่ งามสารทุกข์สุข และให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น	79	11.74
2) พ่อแม่ผู้ปกครองและญาติพี่น้องควรสร้างความคุ้นเคยกับบุตรหลาน และมีการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน เพื่อสร้างเสริมความรัก ความเข้าใจ ความสนิทสนม และความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างเยาวชนกับครอบครัวและญาติพี่น้อง	75	11.14
3) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่เยาวชนถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและญาติพี่น้อง	71	10.55

- 4) พ่อแม่และญาติพี่น้องต้องให้ความสำคัญกับเยาวชน สร้างจิตสำนึกในความรัก ความเมตตา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องมีเวลาพูดคุยกับลูกหลาน ให้โอกาส เด็ก ๆ ชักถามหรือบอกเล่าเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ 68 10.10
- 5) หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นต้องช่วยกันส่งเสริมและรณรงค์ตาม โครงการของรัฐที่กำหนดให้วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว และต้องมีการจัดโครงการ ต่าง ๆ กระจายไปทุกหมู่บ้าน เช่น โครงการครอบครัวอบอุ่น โครงการวันครอบครัว โครงการกีฬาครอบครัว และโครงการอื่นที่ส่งเสริมให้คนในครอบครัวมีเวลาให้แก่ กันและมีกิจกรรมที่ตีร่วมกัน เป็นต้น 64 9.51
- 6) เยาวชนต้องมีเวลาอยู่กับครอบครัวให้มากกว่าเวลาที่อยู่กับเพื่อน และผู้ปกครองก็ควร ให้เวลากับครอบครัวและให้ความเอาใจกับบุตรหลานของตนด้วย 56 8.32
- 7) ผู้นำศาสนาต้องปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชนให้เชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำ คำ ตักเตือนของพ่อแม่และญาติพี่น้อง ให้ความเคารพ ให้เกียรติ ให้ความช่วยเหลือกัน มีการเยี่ยมเยียนกันตลอดเวลา รู้จักให้อภัยและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน 51 7.58
- 8) ญาติพี่น้องควรให้ความสำคัญกับเยาวชนสร้างจิตสำนึกในความรัก ความเมตตาซึ่ง กันและกัน ผู้ใหญ่ควรจะนำบุตรหลานให้มารู้จักกับบรรดาญาติ ๆ และที่สำคัญ ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดี 48 7.13
- 9) เยาวชนควรให้ความสำคัญกับครอบครัวและญาติพี่น้อง ให้ความรักความเอาใจใส่ กัน ไปมาหาสู่กัน มีปัญหาที่ควรที่จะปรึกษาครอบครัว หรือญาติพี่น้องก่อน รู้จักเอา ใจเขามาใส่ใจเรา เพื่อที่จะเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 46 6.84
- 10) พ่อแม่ควรให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกมาก ๆ และต้องให้เท่าเทียมกันต้องรักลูกให้ เท่ากัน 35 5.20
- 11) พ่อแม่ผู้ปกครองควรปลูกฝังความรักที่มีต่อครอบครัวและญาติพี่น้องแก่เยาวชน ตั้งแต่เด็ก ๆ 34 5.05
- 12) พ่อแม่ควรให้เวลาลูก ๆ บ้าง ควรคุยเรื่องศาสนากันบ้าง ถ้าเป็นไปได้ก็ควรสอน ความรู้ทางศาสนาแก่ลูกด้วยตนเอง หากเราพอมีความรู้ เพื่อให้ลูกเห็นถึงความรัก ความสนใจที่เรามีแก่ลูก 24 3.57
- 13) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีการพูดคุยสอบถามบุตรหลานสม่ำเสมอ และต้องรับประทานอาหารร่วมกันทุกมื้อ เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพูดคุยกัน 22 3.27
- หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.10 ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 89

ตารางที่ 89 จำนวนร้อยละของความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
มีสัมพันธภาพที่ดี มีความรักใคร่ ช่วยเหลือกัน	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีและไม่สนใจกัน	104	62.65
มีความสัมพันธ์กันน้อยมากกับชุมชนและเพื่อนบ้าน	62	37.35
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
มีสัมพันธภาพที่ดีและมีการช่วยเหลือกัน	119	71.69
มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีและไม่ค่อยสนใจกัน	47	28.31

จากตารางที่ 89 แสดงถึงความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวังตามที่เป็จริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบทซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีสัมพันธภาพที่ดี มีความรักใคร่ และช่วยเหลือกัน เพราะความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนกับเพื่อนบ้านและชุมชนจะทำให้เยาวชนในชุมชนนั้นมีความร่วมมือร่วมใจในทุก ๆ ด้าน มีความรักใคร่สามัคคีกัน มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีความจริงใจต่อกัน ไม่เห็นแก่ตัวและมีน้ำใจให้ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ห่างไกลจากอบายมุขและไม่เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างทุกวัน นอกจากนี้การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับชุมชนและเพื่อนบ้านทำให้ความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านมีความสุขอบอุ่นดังญาติพี่น้อง เป็นการสร้างความสามัคคี การทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนและหมู่บ้านทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและเพื่อนบ้านมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต เพราะจะทำให้คนในชุมชนเกิดความรักความเอื้ออาทรต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์เข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน เกิดการช่วยเหลือต่อกัน มีการสร้างสังคมที่เกื้อกูลมั่นคงและพัฒนาเป็นแบบอย่างแก่ประชาชาติทั้งหลาย ส่วนชุมชนใดขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเขวชนกับชุมชนและเพื่อนบ้านชุมชนนั้นมักจะเกิดความแตกแยก มีการชิงดีชิงเด่นกัน มีแต่เรื่องเดือดร้อน มีแต่ปัญหาวุ่นวายมากมาย จนไม่มีความสุข ดังนั้นเขวชนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญกับชุมชนและเพื่อนบ้าน ต้องอยู่กันเหมือนญาติพี่น้อง มีการเยี่ยมเยียนกัน ช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจกัน มีความสามัคคีกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านให้เข้มแข็งและเป็นเกราะป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในชุมชนได้ นอกจากนี้เขวชนมุสลิมต้องมีไมตรีที่ดีต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา ไม่นินทาว่าร้ายกัน ขามเจ็บป่วยก็ช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้ ไม่แสดงวาจาที่หยาบคาย ควรพูดจาด้วยวาจาที่ไพเราะ สุภาพ น่าฟัง เป็นที่ยกย่องของสังคมได้ ถ้าต่างคนให้เกียรติกันทุกสิ่งทุกอย่างในชุมชนของเราจะมีความสงบสุข

2) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านที่เป็นจริงในปัจจุบันของเขวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.65) เห็นว่าเขวชนมุสลิมในเมืองมีสัมพันธ์ภาพที่ไม่ดีและไม่สนใจกัน โดยเขวชนมักไม่สนใจกัน ต่างคนต่างอยู่ ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และหวังจะกอบโกยผลประโยชน์เข้าสู่ตัวเองโดยที่ไม่คิดว่าคนอื่นจะเดือดร้อนภายหลัง แม้แต่เพื่อนบ้านใกล้เคียงก็ไม่รู้จักกัน เพราะมัวแต่คิดว่าสังคมที่ดีไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวซึ่งกันและกันจนลืมนึกว่าสังคมมุสลิมสอนทุกคนรักเพื่อนบ้านเหมือนกับที่รักพี่น้องของตนเอง นอกจากนี้ความเป็นอยู่ของคนในเมืองมีความแตกต่างกับเขวชนที่อยู่ในชนบท ในเมืองจะมีเพื่อนที่ขิวเพื่อนกิน ทำให้เวลาที่มีความเดือดร้อนไม่สามารถที่จะช่วยเหลือกันและจะคบกันแค่ผิวเผิน ในด้านชุมชนยังมีความสัมพันธ์ไกลห่าง เช่น การละหมาดที่มีสยิดก็ยังมิเขวชนไปมีสยิดค่อนข้างน้อยและกิจกรรมอื่นที่ชุมชนจัดขึ้น ส่วนมากเขวชนจะไม่มีส่วนรวม ฉะนั้นควรที่จะส่งเสริมกิจกรรมที่เขวชนสนใจและสอดคล้องความสำคัญ of ชุมชนและการมีเพื่อนบ้านที่ดีเพื่อให้เขวชนเห็นความสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 37.35) เห็นว่าเขวชนมุสลิมในเมืองมีความสัมพันธ์กันน้อยมากกับชุมชนและเพื่อนบ้าน ซึ่งเขวชนมักไม่ค่อยมีความเห็นอกเห็นใจกันระหว่างเพื่อนบ้าน ไม่ค่อยไปมาหาสู่กัน ไม่ค่อยได้ออกปฏิบัติบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคมมากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิถีชีวิตที่ต่างคนต่างก็มีหน้าที่การงานแตกต่างกันไป ทำให้โอกาสที่คนในเมืองจะมาพบปะพูดคุยเจรญสัมพันธ์กันมีน้อย ประกอบกับคนในเมืองมีผู้คนหลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีเครือญาติอยู่ใกล้ ๆ หรือถ้ามีก็เป็นส่วนน้อยเท่านั้น จึงทำให้เป็นกันเองแตกต่างจากสังคมชนบท ต่างครอบครัวก็ต่างกันใช้ชีวิตกันไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับกัน มีการพึ่งพาอาศัยกันน้อย ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันค่อนข้างห่างเหิน นอกจากนี้สังคมเมืองอยู่กันแบบตัวใครตัวมัน และมุ่งอยู่กับการทำงาน การแข่งขันกันเพื่อแสวงหาความสุขทางวัตถุ โดยต่างคนต่างก็จะมุ่งทำงานของตนเองอย่างเอาจริงเอาจัง ซึ่งบางครั้งไม่สนใจว่าคนที่อาศัยอยู่ข้างบ้านของตนเองเป็นใครมาจากไหน ไม่เคยมีเวลาว่างที่จะพูดคุยกับคน

รอบบ้าน ต่างคนต่างอยู่โดยไม่คำนึงว่าคนข้างบ้านจะเป็นอย่างไร เพราะตนเองสนใจแต่เรื่องการทำงานและครอบครัวของตนเท่านั้น ถึงแม้จะมีการก่อตั้งตัวแทนชุมชนขึ้นมาจากพวกเขาด้วยตนเอง กระนั้นก็ยังไม่สามารถสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมขึ้นมาได้อีก จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้พบว่าน้อยมากที่เยาวชนในเมืองจะมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดสนิทสนมกับชุมชนและเพื่อนบ้านในละแวกที่ตนอาศัยอยู่

3) ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.69) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีสัมพันธภาพที่ดีและมีการช่วยเหลือกัน โดยเยาวชนมักจะอยู่แบบพี่น้องกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีน้ำใจให้แก่กัน มีกิจกรรมร่วมกันตลอดเวลา และเมื่อมีงานบุญงานประเพณีต่าง ๆ ก็มักมีการให้ความช่วยเหลืออย่างไม่เห็นคเห็น้อย เช่น งานโรงเรียนคาศิกา งานมัสยิด งานแต่งงาน งานกินน้ำชา งานขึ้นบ้านใหม่ และงานเข้าสุนัต เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเรียนการสอนตามอัธยาศัยที่มัสยิดแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นการสอนเพื่อให้เข้าใจหลักปฏิบัติศาสนกิจที่ถูกต้องและสามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน ทั้งนี้เพราะว่าสังคมชนบทเป็นสังคมที่อยู่แบบกันเอง มีอะไรก็แบ่งปันซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน และยามเจ็บป่วยจะมีการไปเยี่ยมหรือนำของไปฝาก หรือบางครั้งหากเจ็บป่วยหนักก็อาจจะไปส่งที่โรงพยาบาล นี่คือนิยามของสังคมชนบทจะไม่เห็นแก่ตัวและไปมาหาสู่กันสม่ำเสมอ นอกจากนี้เยาวชนในชนบทเป็นคนที่มีความใจตรง มีความเอื้ออาทร ห่วงใยกัน และมีความเป็นอยู่ที่รักใคร่สามัคคีกันแบบพี่น้อง มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการไปมาหาสู่ มีอะไรก็พึ่งพากันได้ ทั้งนี้เพราะว่าสังคมชนบทเป็นสังคมที่อบอุ่น คนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่คล้าย ๆ กัน จึงทำให้เข้ากันได้ง่าย เข้าใจซึ่งกันและกัน มีความคิดเห็นค่อนข้างจะตรงกัน และส่วนมากจะเป็นเครือญาติกัน จึงเกิดความสนิทสนมเป็นกันเองมากกว่าสังคมเมือง มีงานบุญงานกุศลก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นทำให้เยาวชนเห็นความสำคัญและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้านและชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 28.31) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีและไม่ค่อยสนใจกัน กล่าวคือเยาวชนในชนบทมักไม่ให้ความสำคัญกับเพื่อนบ้านและชุมชน มีความเป็นอยู่อย่างอิสระ ไม่สนใจสายตาหรือคำตักเตือนของผู้ใหญ่ในชุมชน ไม่ค่อยเห็นอกเห็นใจกัน ไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือกัน ไม่มีความเอื้ออาทรห่วงใยกัน และเมื่อเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนมีการทำงานบุญและงานประเพณีต่าง ๆ ก็มักไม่ให้ความร่วมมือหรือให้ความช่วยเหลือกัน ทั้งนี้อันเนื่องมาจากเยาวชนกลุ่มนี้มักมีชีวิตส่วนตัว ใช้ชีวิตอยู่กันแบบตัวใครตัวมัน ไม่สนใจคนที่อาศัยอยู่ข้างบ้าน ไม่เคยมีเวลาว่างที่จะพูดคุยกับคนรอบบ้าน ต่างคนต่างอยู่โดยไม่คำนึงว่าคนข้างบ้านจะเป็นอย่างไร เพราะตนเองสนใจแต่เรื่องของสมาชิกในกลุ่มตนเองเท่านั้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนในด้านความเสียสละ การรักใคร่ปรองดองกัน และการเห็นอกเห็นใจกัน	78	20.91
2) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของมุสลิมที่มีต่อเพื่อนบ้านและชุมชนตามหลักการอิสลาม	71	19.03
3) ผู้นำชุมชนควรริเริ่มในการทำกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชนกับคนในชุมชน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ วันอาชูรอ วันรายอ และกิจกรรมกีฬา เป็นต้นเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชน สร้างความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างเยาวชนกับชุมชนได้	63	16.89
4) ผู้นำศาสนาต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีตามแบบฉบับอิสลามเข้าสู่หัวใจของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เยาวชนรู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรักใคร่สามัคคี ปรองดองกัน เป็นต้น	50	13.40
5) ผู้ปกครองควรนำบุตรหลานของตนเองไปเยี่ยมชมญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านอย่างสม่ำเสมอ เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อมีการจัดงานบุญและงานประเพณีต่าง ๆ	45	12.06
6) ครูอาจารย์ที่โรงเรียนควรให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้านให้มาก ๆ เน้นการสร้างสามัคคี การสร้างร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาในชุมชนให้ดีกว่าเดิม	31	8.31
7) รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกชุมชนเป็นชุมชนสะอาด สามัคคี และเข้มแข็ง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและความวุ่นวายในชุมชนได้	21	5.63
8) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย เรียบง่าย อยู่ร่วมกันด้วยความมั่งคั่งปลอดภัยจากปัญหาต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด การพนัน อบายมุขต่าง ๆ เป็นต้น มีความรักใคร่กลมเกลียวกันช่วยกันพัฒนาชุมชนให้หน้าอยู่ตามแนวทางของอิสลาม	9	2.41
9) ผู้นำท้องถิ่นจัดโครงการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ของเยาวชนระหว่างชุมชนและควรให้โอกาสแก่เยาวชนในการทำงานร่วมกับชุมชนด้วย	5	1.34

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.11 การปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 90

ตารางที่ 90 จำนวนร้อยละของการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การปฏิบัติศาสนกิจ	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการ	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
มีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญ	74	44.58
มีการปฏิบัติศาสนกิจแบบเร่งรีบและทำเล่น ๆ	55	33.13
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการ	37	22.29
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
มีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด	89	53.61
มีการปฏิบัติศาสนกิจแบบเร่งรีบและทำเล่น ๆ	47	28.31
มีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญ	30	18.07

จากตารางที่ 90 แสดงถึงการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบท ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การปฏิบัติศาสนกิจตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด โดยเยาวชนมุสลิมทุกคนต้องให้ความสำคัญและมีความตระหนักในการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด และห้ามละเลยหรือละทิ้งโดยเด็ดขาด ซึ่งในหลักการศาสนาได้ระบุอย่างชัดเจนต่อการปฏิบัติศาสนกิจในด้านต่าง ๆ ว่าอะไรเป็นที่ต้องทำหรืออะไรที่เป็นข้อห้ามกระทำ ดังนั้นมุสลิมที่มีความศรัทธามั่นต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด เช่น การละหมาด การถือศีลอด และการบริจาคทาน เป็นต้น นอกจากนี้เยาวชนทุกคนต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างจริงจัง โดยเยาวชนต้องมีการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาสนาอย่างถ่อง

แต่มีใช้ปฏิบัติเหมือนกับว่าเป็นประเพณีทั่วไป และต้องปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานและตามแบบอย่างของท่านศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเยาวชนต้องหมั่นศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การฟังการบรรยายต่าง ๆ การฟังเทปหรือวิดีโอเทป และการสอบถามผู้รู้ต่าง ๆ ในสังคม ที่สำคัญเยาวชนต้องสามารถวินิจฉัยวิเคราะห์ได้ว่าการปฏิบัติใดเป็นสิ่งที่อนุมัติและเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามแบบอย่างของท่านศาสดา และการกระทำเป็นการสิ่งที่ไม่อนุมัติหรือขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละหมาดและการถือศีลอดเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เป็นสิ่งที่จำเป็นในเชิงบังคับและละทิ้งไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์และช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้ปฏิบัติ เช่น การอ่านอัลกุรอานเป็นประจำทุกวัน การจ่ายซะกาต การละหมาดสุนัต การบริจาคทาน การถือศีลอดทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี และการทำดีต่อบิดามารดาและคนรอบข้าง เป็นต้น และที่สำคัญการศึกษาหาความรู้ด้านศาสนาและการปฏิบัติศาสนกิจที่ดีที่ถูกต้องของเยาวชนจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นหลังต่อไปในอนาคต

2) การปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.58) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเยาวชนสมัยนี้มักจะละเลยการปฏิบัติศาสนกิจ คือไม่ค่อยละหมาดหรือไม่ละหมาดเลย ไม่ถือศีลอด ละเลยการปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งเยาวชนสมัยนี้มักเห็นศาสนาเป็นเรื่องเล่น ๆ เห็นความสุขสบายในโลกนี้สำคัญกว่าโลกหน้า ทั้ง ๆ ที่การละหมาด 5 เวลาเป็นเสาหลักของศาสนาที่สำคัญอย่างยิ่ง แต่เยาวชนผู้หลงลืมเหล่านั้นกลับละเลย และไม่ให้ความสำคัญต่อการละหมาดเลย เยาวชนบางคนเรียนศาสนาสูง แต่ยังไม่ละหมาด อ่านอัลกุรอานไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการแข่งขันด้านเวลาอยู่เสมอ ทำให้การปฏิบัติศาสนกิจในศาสนาเริ่มที่จะจางหายไปด้วย เยาวชนไม่มีแรงกระตุ้นที่จะการปฏิบัติศาสนกิจ เนื่องจากครอบครัวเองก็ไม่ได้เข้มงวด รวมทั้งมีสิ่งล่อใจที่เกิดขึ้นมากมาย เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ทำให้เยาวชนลืมหรือไม่เห็นความสำคัญการปฏิบัติศาสนกิจเท่าไร รวมทั้งครอบครัวยึดติดกับอารยธรรมตะวันตก หลงกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยและที่เจริญก้าวหน้า ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าและตระหนักกับการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่รู้หลักการ ไม่รู้สัจคิดชอบชั่วดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองละเลยและไม่มีการปฏิบัติศาสนกิจแล้ว ก็อยากที่เยาวชนจะปฏิบัติ เพราะมีแบบอย่างและรับอิทธิพลจากพ่อแม่ผู้ปกครองของตน

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 33.13) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีการปฏิบัติศาสนกิจแบบเร่งรีบและทำเล่น ๆ ซึ่งเยาวชนมักมีการปฏิบัติศาสนกิจแค่เป็นการปฏิบัติอย่างเร่งรีบ จนทำให้การปฏิบัติดังกล่าวไม่สมบูรณ์ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนั้นแทนที่จะได้ผลบุญอาจจะได้ผลกระทบก็ได้ เพราะเป็นการปฏิบัติที่ไม่มีความจริงจังและไม่มีความบริสุทธิ์ใจ โดยเยาวชนจะยึดหลักกับชีวิตการทำงานของตนมากเกินไป เห็นความสำคัญของงานที่ต้องทำในโลกนี้มากกว่าการทำงานเพื่อพระเจ้าที่จะได้รับผลตอบแทนในวันโลกหน้า นอกจากนี้เยาวชนมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการละหมาดที่มัสยิด ส่วนมากจะมีแค่คนแก่ที่มาละหมาดที่มัสยิด รวมทั้งยังมีเยาวชน

บางส่วนมีการละหมาดสาย ละหมาดเมื่อเวลาใกล้จะหมดแล้ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะเขาชนไม่รู้สึกรู้ว่าศาสนกิจเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องมาก่อนเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง จึงมีพฤติกรรมการเฉยเมยเฉื่อยชาออกมาให้เห็นกัน

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 22.29) เห็นว่าเขาชนมุสลิมในเมืองมีปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการ โดยเขาชนมักให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเฉพาะการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นภาคบังคับ เช่น การละหมาดห้าเวลา และการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นต้น ส่วนการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นภาคสมัครใจ ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติจะได้รับผลบุญเพิ่มขึ้นนั้นเขาชนกลับละเลย ไม่ให้ความสำคัญและไม่มีความตระหนัก ไม่ว่าจะเป็นการละหมาดนอกเหนือจากห้าเวลาที่บังคับ (ละหมาดซุนนะฮ์) การถือศีลอดทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี การอ่านบทสรรเสริญแก่พระเจ้า การขอพรกับพระเจ้า และการอ่านอัลกุรอาน เป็นต้น นอกจากนี้เขาชนมีการปฏิบัติศาสนกิจอยู่เป็นประจำ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก โดยเขาชนในกลุ่มนี้มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองมีความเคร่งครัดในศาสนา จนส่งผลให้เขาชนอยู่ในการควบคุม ติดตาม สอดส่อง และดูแลในเรื่องการปฏิบัติจากผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้เขาชนในกลุ่มนี้บางส่วนมักได้รับการศึกษาทางด้านศาสนาจากพ่อแม่หรือจากโรงเรียนคาทอลิกและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เขาชนเห็นความสำคัญและมีความตระหนักกับการปฏิบัติศาสนกิจอย่างจริงจัง

3) การปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นจริงในปัจจุบันของเขาชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.61) เห็นว่าเขาชนมุสลิมในชนบทมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด โดยเขาชนมีการปฏิบัติศาสนกิจในอัตราค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะวิถีชีวิตคนชนบทที่ค่อนข้างเคร่งครัดในเรื่องศาสนา จนส่งผลทำให้เขาชนมีความเคร่งครัดในเรื่องศาสนาตามไปด้วย ทำให้เขาชนกลายเป็นคนที่มีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจอย่างจริงจัง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเขาชนในชนบทมักถูกปลูกฝังจากพ่อแม่ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญและมีการปฏิบัติศาสนกิจตั้งแต่เล็ก ๆ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเขาชนในชนบทนิยมไปเรียนที่สถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและนิยมกันมาแต่อดีต โดยสถาบันการศึกษาดังกล่าวเป็นสถาบันที่ปลูกฝังให้เขาชนได้รู้จักการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นจริง กล่าวคือ เมื่อชาวบ้านเชิญให้โต๊ะครูมาร่วมงานประเพณีหรืองานบุญที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนานั้น โต๊ะครูมักจะให้ลูกศิษย์ของตนร่วมเดินทางไปด้วย ทำให้ลูกศิษย์ได้เรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ทำให้เขาชนได้รับการซึมซับแนวทางการปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้มีความผูกพันอยู่กับหลักคำสอนของอิสลาม ทำให้เขาชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจมากกว่าสิ่งอื่นใด

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 28.31) เห็นว่าเขาชนมุสลิมในชนบทมีการปฏิบัติศาสนกิจแบบเร่งรีบและทำเล่น ๆ โดยเขาชนมักมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเร่งรีบและทำเล่น ๆ จนทำให้การปฏิบัติศาสนกิจดังกล่าวไม่สมบูรณ์ ซึ่งเขาชนในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนมากกว่าการปฏิบัติศาสนกิจ นอกจากนี้เขาชนมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการละหมาดที่มัสยิด นอกจากนี้ยังมีเขาชนมักจะละหมาดสาย ละหมาดเมื่อเวลาใกล้จะหมดแล้ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะเขาชนไม่มีจิตสำนึก ไม่มีความตระหนัก และ

ไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเขวชนกลุ่มคิดว่าการปฏิบัติศาสนกิจเป็นเรื่องไร้สาระ เป็นเรื่องเล็ก ค่อยปฏิบัติเมื่อไรก็ได้หรือค่อยไปชดใช้ในวันหลังก็ได้

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 18.07) เห็นว่าเขวชนมุสลิมในชนบทมีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเขวชนมักไม่ให้ความสำคัญของการละหมาด มักมีการละเลย ไม่มีการปฏิบัติศาสนกิจเลย อาจเป็นเพราะว่าเขวชนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการศึกษาด้านศาสนาและพ่อแม่ผู้ปกครองก็ไม่มีกรอบมสั่งสอน ติดตาม และสอดส่องดูแลเกี่ยวกับการเป็นอยู่สักเท่าไร ทำให้เขวชนมีชีวิตอยู่กับเพื่อนและอยู่กับกิจกรรมที่ไร้สาระ จนละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจตามแนวทางของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเขวชนไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่เห็นความสำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจ ทั้งนี้อาจมาจากอิทธิพลของเพื่อนที่ละทิ้งการปฏิบัติศาสนกิจ และอิทธิพลของครอบครัวที่ไม่ได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง หรือเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของเขวชนอย่างใกล้ชิด จนทำให้เขวชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ ไม่เรียนหนังสือ ไม่ทำงาน และในแต่ละวันอยู่กับเพื่อน อยู่กับการเที่ยวเตร่ และหมกมุ่นกับอบายมุข สิ่งที่ไม่ดีทั้งปวง และเป็นสิ่งที่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นการเลียนแบบวิถีชีวิตของอารยธรรมตะวันตก ยึดติดกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเจริญก้าวหน้า ที่ทำให้วิถีชีวิตของเขวชนและชาวชนบทเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ ยูบีซี คาราโอเกะ ร้านอาหาร และห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่าเขวชนกลุ่มนี้จะไม่สนใจกับการละหมาดและการถือศีลอด มักคิดว่าการปฏิบัติศาสนกิจทำให้เสียเวลาในการทำงานหรือทำกิจกรรมของคน เป็นการสร้างความยุ่งยากและความลำบาก ถึงแม้ว่าเวลาในการปฏิบัติศาสนกิจจะเอื้ออำนวย แต่เขวชนก็ยังไม่ตระหนักต่อการปฏิบัติศาสนกิจ

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติศาสนกิจของเขวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้
(เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่นและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องสร้างจิตสำนึกทางด้านศาสนา รู้คุณค่า รู้โทษของการไม่ปฏิบัติศาสนกิจ และให้มุสลิมรู้บทบาทหน้าที่ของตนทางด้านศาสนา	75	14.91
2) ผู้นำศาสนาและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องส่งเสริมให้เขวชนหมั่นมาละหมาดที่มัสยิด และต้องมีกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกของเขวชนที่มัสยิดอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เช่น ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนอัลกุรอาน ส่งเสริมให้เขวชนกล่าวคำตักเตือนที่ดีหลังละหมาดทุกครั้ง ส่งเสริมให้เขวชนอะซาน (เสียงเชิญชวนให้มาละหมาดที่มัสยิด) และส่งเสริมให้เขวชนอ่านปาฐกถาธรรม (คุฏบะฮ์)	71	14.12

3) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีเยาวชนทำงานหรือเรียนอยู่ต้องเปิดโอกาสส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนได้ละหมาดในช่วงบ่ายและช่วงเย็นก่อนเลิกเรียนหรือเลิกงาน	68	13.52
4) เยาวชนต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด และพ่อแม่ผู้ปกครองควรเอาใจใส่และส่งเสริมให้เยาวชนหมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ	62	12.33
5) ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และคอยตักเตือนชี้แนะแก่เยาวชนในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ใช่สอนลูกให้ละหมาดแต่ตนเองไม่ละหมาด	57	11.33
6) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาต้องมีการติดตาม สอดส่อง ดูแล และเอาใจใส่เยาวชนที่ไม่ปฏิบัติศาสนกิจเป็นพิเศษ โดยอาจมีการจัดตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือ	50	9.94
7) พ่อแม่ผู้ปกครองควรปลูกฝังเรื่องศาสนาแก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย ควรฝึกให้เด็กให้ละหมาดตั้งแต่เล็ก ควรลงโทษลูกบ้างหากขาดละหมาด	32	6.36
8) หน่วยงานภาครัฐต้องสนับสนุนในการจัดตั้งห้องสมุดประจำมัสยิด เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนที่มละหมาดมีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และได้อ่านหนังสือพิมพ์	27	5.37
9) หน่วยงานภาครัฐต้องสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนประจำมัสยิด เพื่อเป็นแกนนำในการดำเนินงานเกี่ยวกับเยาวชนทุกด้าน	25	4.97
10) สถาบันการศึกษาต้องเน้นการปฏิบัติศาสนกิจและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่สั่งมาให้กับเยาวชน	18	3.58
11) ผู้นำต้องมีการจัดตั้งคลินิกความรู้ศาสนา เพื่อให้คำปรึกษา ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และอบรมด้านความรู้ทางศาสนาเบื้องต้น แก่เยาวชนและผู้ที่สนใจทั่วไป	13	2.58
12) ผู้นำศาสนาต้องพยายามเข้าใจกับเยาวชนเพื่อสร้างความเป็นกันเองและมีสัมพันธไมตรีต่อกัน	5	0.99

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.12 การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิม

จากการสัมภาษณ์ถึงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 91

ตารางที่ 91 จำนวนร้อยละของการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
1) ที่สังคมคาดหวัง		
เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	166	100.00
2) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง		
ไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยง	104	62.65
มีเข้าร่วมกิจกรรม	62	37.35
3) ที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท		
เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	119	71.79
ไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยง	47	28.21

จากตารางที่ 91 แสดงถึงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่สังคมคาดหวัง ตามที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมืองและในชนบทซึ่งปรากฏผลดังนี้

1) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามที่สังคมคาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าสังคมมุสลิมคาดหวังให้เยาวชนมุสลิมมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยให้เยาวชนทุกคนหมั่นบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เยาวชนต้องให้ความสำคัญและสนใจในการให้ความร่วมมือกับชุมชนในการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม เช่น การพัฒนามัสยิด และการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนน้อยลง เนื่องจากมีการใช้เวลาว่างที่ไม่ถูกต้อง คิดแต่ความสนุกสนานอย่างเดียวจนลืมสังคมที่ตนอยู่ นอกจากนี้สังคมยัง

คาดหวังให้เยาวชนมีความร่วมมือร่วมใจกันในการบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยให้เยาวชนทุกคนถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องร่วมมือ ให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญ และให้ความสนใจเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเยาวชนเป็นผู้ที่มีกำลังทั้งกาย และความคิด สามารถที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม และชุมชน ศาสนาอิสลามส่งเสริมให้เยาวชนให้ร่วมมือ สร้างแต่ความดีให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งต้องมีการปลูกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการทำงานเพื่อชุมชนส่วนรวม เพื่อพัฒนาชุมชนของคนให้มีความเจริญก้าวหน้าและให้มีความมั่นคง โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม และสร้างจิตวิญญาณของการเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม จิตวิญญาณของการช่วยเหลือสังคม และต้องสร้างจิตสำนึกไว้ตลอดเวลาว่ากิจกรรมของเพื่อนมนุษย์คือกิจที่หนึ่ง กิจของตัวเองคือกิจที่สอง มีความต้องการที่จะช่วยเหลือคนอื่นและร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในเมือง

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.65) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ซึ่งเยาวชนมักมีการบำเพ็ญประโยชน์และการร่วมกิจกรรมของชุมชนน้อยมาก เนื่องจากการเห็นผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม และมักจะมองว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เสียเวลาในการเรียนและการประกอบอาชีพ นอกจากนี้เยาวชนไม่ค่อยให้ความสำคัญของกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะเยาวชนส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีความเสียสละให้แก่ส่วนรวม เมื่อมีกิจกรรมของชุมชนเพื่อส่วนรวม มักจะบ่ายเบี่ยงหลีกเลี่ยง ไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มาร่วมตัวกันทำงาน นอกจากจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเสียก่อน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเยาวชนมักขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเยาวชนมักจะอยู่กับเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเจริญก้าวหน้า เช่น โทรศัพท์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และที่สำคัญเยาวชนในเมืองไม่มีเวลานั่นเอง ส่วนใหญ่เวลาหมดไปกับการเรียนพิเศษและการทำกิจกรรมกลุ่มของตน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 37.35) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในเมืองมีเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและการบำเพ็ญประโยชน์ โดยเยาวชนมักให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนและสามารถเป็นแกนนำให้กับชุมชน ไม่ว่าจะชุมชนจัดกิจกรรมอะไรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนและเป็นตัวประสานงานระหว่างแกนนำของชุมชนกับชาวบ้านในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนให้ความร่วมมือร่วมใจในการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยเยาวชนถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องร่วมมือและให้ความสนใจเป็นพิเศษเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เพราะเยาวชนเองก็ตระหนักอยู่เสมอว่าศาสนาอิสลามส่งเสริมให้เยาวชนสร้างแต่ความดีให้เกิดประโยชน์แก่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความเหมาะสมกับเยาวชน ทำให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการทำงานเพื่อชุมชนส่วนรวม เป็นการสร้างจิตวิญญาณของการเสียสละและการช่วยเหลือสังคม

3) การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เป็นจริงในปัจจุบันของเยาวชนในชนบท

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.79) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทมีการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ โดยเยาวชนมักให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกัน เพราะถือว่าการมีส่วนร่วมและการบำเพ็ญประโยชน์คือสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่สังคมชนบทให้การยอมรับในความสามารถและการยกย่องให้เกียรติในความสามารถและการเสียสละของเยาวชน ซึ่งการบำเพ็ญประโยชน์และการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของเยาวชนในชนบทส่วนใหญ่จะเข้าร่วมโดยไม่ต้องชักชวนให้มาช่วย แต่มาด้วยความเต็มใจที่ช่วย เช่น การบริจาคเงิน การพัฒนามัสยิด การบริจาคทรัพย์สิน การเลี้ยงอาหารในเดือน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อย (ร้อยละ 28.21) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมในชนบทไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยงโดยเยาวชนมักไม่ให้ความร่วมมือในการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพราะส่วนมากแล้วจะมุ่งเกี่ยวกับอบายมุข (ยาเสพติด การพนัน) ทำให้ไม่มีเวลามากพอที่จะบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และเห็นผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม และมักจะมองว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เสียเวลาในการเรียนและการประกอบอาชีพ เพราะเยาวชนส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตเป็นกลุ่ม ถ้าสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือตัวเขาก็ไม่ให้ความร่วมมือเช่นกัน และดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนกลุ่มนี้ไม่มีความเสียสละแก่ส่วนรวม เมื่อมีกิจกรรมของชุมชนเพื่อส่วนรวมมักจะบ่ายเบี่ยงหลีกเลี่ยง ไม่ให้ความร่วมมือ และไม่มาร่วมตัวกันทำงาน นอกจากนี้จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนนั้น

4) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นต้องสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่เยาวชน ให้เยาวชนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และที่สำคัญควรมีปลูกฝังให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีคุณค่าต่อสังคม และรักผูกพันกับสังคม	83	22.80
2) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาต้องร่วมกันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ให้เยาวชนมีความรู้สึกหรือเกิดการกระตุ้นอยากจะช่วยเหลือสังคม	66	18.13
3) ต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ไม่ว่าจะการเสนอแนวคิด และการดำเนินการ	53	14.56

4) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาต้องสร้างโอกาสให้คนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นให้มีการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์คนในชุมชนให้แนบแน่น และกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ให้คนในชุมชนรู้จักสามัคคี อันจะทำให้สังคมเป็นสังคมที่น่าอยู่ น่าอาศัย สะอาด และสงบ	47	12.91
5) ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาจะต้องเข้าหากลุ่มเยาวชนเพื่อสร้างความเป็นกันเองและสร้างความคุ้นเคยให้มาก จะทำให้กลุ่มเยาวชนมีความมั่นใจและเชื่อใจ และเมื่อมีปัญหาหรือมีแนวความคิดอะไรก็จะนึกผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่น	44	12.09
6) รัฐบาลต้องสนับสนุนทางด้านงบประมาณเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนร่วมให้มากกว่านี้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนที่ขาดการพัฒนาหรือค่อยพัฒนาสามารถพัฒนาให้ดีขึ้น และยังสร้างความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาประเทศให้ดีขึ้นกว่าเดิม	34	9.34
7) ผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นควรมีการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรมของชุมชนเสมอ ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชนเป็นหลัก เช่น การสร้างงาน การสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ เป็นต้น	20	5.49
8) พ่อแม่ผู้ปกครองต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยการส่งเสริมให้บุตรหลานได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะสถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่จะให้เยาวชนริเริ่มการทำงานเพื่อสังคมและสั่งสอนเยาวชนให้มีความรักในชุมชนและมีความสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้เยาวชนได้รู้จักตนเองและมีความรับผิดชอบมากขึ้น	8	2.20
9) สถาบันการศึกษาต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และต้องเน้นและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่พึงงามให้กับเยาวชน	5	1.37
10) ทุกชุมชนต้องร่วมกันสร้างพลังเยาวชน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อพัฒนาชุมชนส่วนร่วม	4	1.10

หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น

3.13 เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 92

ตารางที่ 92 จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	จำนวน (n=166)	ร้อยละ
มีส่วนร่วมเพราะได้รับคำสอนที่ผิด	96	57.83
มีส่วนร่วมเพราะถูกชักนำ ชูบังคับ และจ้างวาน	44	26.51
มีส่วนร่วมเพราะมีผู้อยู่เบื้องหลัง	26	15.66

จากตารางที่ 92 แสดงถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลปรากฏว่าดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.83) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมเยาวชนมีส่วนร่วมเพราะว่าเยาวชนมุสลิมได้รับคำสอนที่ผิด ได้รับคำสอนเกี่ยวกับหลักการอิสลามที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้เยาวชนเกิดความเชื่อที่ผิด ในอิสลามนั้น ไม่มีหลักคำสอนที่บ่งบอกว่าการสร้างความวุ่นวายหรือการฆ่าคนเป็นสิ่งที่ดี แต่เป็นการบาป โดยเยาวชนมักถูกชักจูงเป็นเครื่องมือในการสร้างสถานการณ์ให้กับผู้ก่อการร้าย โดยเอาศาสนามาบังหน้าว่าทำเพื่อศาสนา เพื่อผู้ชาติ ซึ่งเยาวชนมักไม่รู้ศาสนาหรือไม่ได้รับการศึกษา จึงถูกหลอกลวงได้ง่าย แถมยังเอาเงินมาล่อใจ บางคนก็ถูกวางยาเป่าหูให้ทำตาม ดังนั้นเยาวชนควรคิดหรือพิจารณาให้ดี สิ่งนั้นดีจริงหรือไม่ หากไม่แน่ใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้นควรปรึกษากับญาติหรือบุคคลวางใจได้ ฉะนั้นเยาวชนหรือบุคคลทั่วไปที่มีความเข้าใจศาสนา ถองแท้ควรนำความรู้ศาสนามาสอนแก่เยาวชนที่ขาดการศึกษาให้เข้าใจ มิให้เป็นเหยื่อกับคนชั่ว นอกจากนี้เยาวชนยังถูกชักชวนหรือถูกหว่านล้อมให้เชื่อในสิ่งที่ผิด ๆ อาจจะเป็นเพราะเยาวชนส่วนใหญ่ขาดการศึกษาและขาดความรู้จึงทำให้เยาวชนขาดความตระหนักจนทำให้เยาวชนหลงผิดและกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน (ร้อยละ 26.51) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมมีส่วนร่วมเพราะถูกชักนำ หรือชูบังคับ หรือจ้างวาน หรือเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กระทำในสิ่งที่ผิด และเยาวชนบางส่วนมักถูกหลอก ถูกชักนำจากผู้แอบอ้างที่ไม่หวังดีต่อบ้านเมือง โดยเฉพาะพวกที่ขัดผลประโยชน์ทางการเมือง หรือเสียผลประโยชน์ กอปรกับ

เยาวชนไม่มีการศึกษา และไม่ม้งานทำ นอกจากนี้เยาวชนคิดว่าสิ่งที่ทำอยู่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และทำแล้วขึ้นสวรรค์

ผู้ให้ข้อมูลอีกบางส่วน (ร้อยละ 26.51) เห็นว่าเยาวชนมุสลิมมีส่วนร่วมเพราะมีผู้อยู่เบื้องหลัง กล่าวคือ จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่วนมากจะมีเยาวชนเป็นผู้ก่อเหตุ ทั้งที่มีหลักฐานอย่างชัดเจน เช่น เหตุการณ์ตากใบ และเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ เป็นต้น และที่ไม่มีหลักฐาน เช่น การลอบยิงข้าราชการครู การเผาโรงเรียนและสถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมักจะมีผู้ที่อยู่เบื้องหลัง เช่น กลุ่มที่เสียผลประโยชน์ กลุ่มค้ายาเสพติด กลุ่มค้าอาวุธสงคราม กลุ่มที่มีอิทธิพลทางการเมือง กลุ่มที่ต้องการความเป็นอิสระ และกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น โดยเยาวชนเหล่านี้อาจจะรู้เท่าไม่ถึงการณ์และถูกชักจูงไปในทางที่ก่อการร้าย นอกจากนี้เยาวชนเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหวง่ายและสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดได้ง่าย และมีความสามารถที่จะสร้างความวุ่นวายได้ง่ายเพราะเป็นวัยที่ตึกคะนอง และรักพวกพ้องมาก ขอมที่จะแลกเปลี่ยนชีวิตตัวเองกับสิ่งที่ตนเองรักและศรัทธา

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหายาวชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ปัจจุบันดังนี้ (เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำศาสนาต้องให้เยาวชนมีรากฐานทางด้านศาสนาที่แข็งแกร่งและมั่นคงเป็นอันดับแรก และเน้นการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมอิสลามที่ถูกต้อง	83	15.66
รัฐต้องมีความจริงจัง และจริงจังในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะการศึกษาทางด้านศาสนา เพื่อให้เกิดความสันติสุขโดยเร็ว	77	14.53
ครอบครัวควรให้การดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ตั้งสอนอบรมเลี้ยงดูลูก ๆ ให้เป็นคนดี มีมารยาท รู้จักหน้าที่ ให้วิชาความรู้ที่ถูกต้อง สิ่งเหล่านี้เป็นการปูทางสู่สวรรค์	63	11.89
พ่อแม่ผู้ปกครองต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี พยายามสอดส่องดูแล ติดตาม และห้ามปราม เยาวชนอย่าไปหลงผิดเข้าไปยุ่งกับสถานการณ์ไม่สงบ	54	10.19
ผู้นำชุมชนหรือผู้ปกครองควรแนะนำหรือกล่าวตักเตือนไม่ให้เยาวชนเชื่อคำพูดของคน ที่มาชักจูงให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี	51	9.62
รัฐสนับสนุนการก่อสร้างสนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา และสร้างโรงยิมให้ทุก ๆ ตำบล เพื่อที่จะให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	49	9.25
รัฐควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนให้อยู่ในระดับสูง สนับสนุน ทางด้านการกีฬา และส่งเสริมการทำงานให้กับเยาวชน	42	7.92

ครูสอนศาสนาหรือผู้ที่ความรู้นั้นต้องมีการอบรมสั่งสอนในเรื่องของศาสนาอย่างถูกต้อง และลึกซึ้ง โดยไม่มีการบิดเบือน	33	6.23
พ่อแม่ต้องให้ความรักความอบอุ่น และความเอาใจใส่ในบุตรหลาน และต้องหมั่นดูแล และสังเกตพฤติกรรมของลูกหลานอย่างใกล้ชิด	28	5.28
รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ต้องแสดงความจริงใจก่อนในการแก้ปัญหา เจ้าหน้าที่ต้องเข้าใจ ประชาชน และต่อมาต้องสนับสนุนการศึกษาด้านศาสนาอย่างจริงจังและจริงใจ	21	3.96
รัฐควรมีการจัดหางานที่เหมาะสมกับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีงานทำและใช้เวลาว่างนี้ให้เกิด ประโยชน์ และมีรายได้ที่แน่นอนและพอเพียงกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	17	3.21
รัฐบาลต้องมีโครงการอบรมเยาวชนในแต่ละหมู่บ้าน อาจจะอยู่ในรูปแบบการเข้าค่าย เช่น การจัดโครงการเข้าค่ายสมานันท์กันขึ้นและให้ทั่วถึงทุก ๆ หมู่บ้าน เพื่อให้ เยาวชนได้มีเวลาสร้างบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชนได้บ้าง ไม่ให้มีเวลาว่างจนเอา เวลาดังกล่าวไปมั่วสุมกับสิ่งเสพติดให้โทษหรืออาจจะมีการจัดโครงการอบรม เสริมสร้างอาชีพ เช่น อบรมเกี่ยวกับการทำปุ๋ยจุลินทรีย์ การเลี้ยงบ่อปลาพลาสติก การฝึกอบรมในด้านการซ่อมมือถือ หรือช่างต่าง ๆ ได้	12	2.26
หมายเหตุ : ผู้ให้ข้อมูลบางคนเสนอแนะแนวทางมากกว่า 1 ประเด็น		